

TAKTIKA VOJENSKÁ

Peter Spilý - Michal Hrnčiar

DOI: <https://doi.org/10.52651/vt.b.2022.9788080406233>

Peter SPILÝ, Michal HRNČIAR

VOJENSKÁ TAKTIKA 1

Vysokoškolská učebnica

Liptovský Mikuláš

2022

Autori:

© doc. Ing. Peter **SPILÝ**, PhD.

Akadémia ozbrojených síl
generála Milana Rastislava
Štefánika, Liptovský Mikuláš

mjr. Ing. Michal **HRNČIAR**, PhD.

Akadémia ozbrojených síl
generála Milana Rastislava
Štefánika, Liptovský Mikuláš

Recenzenti:

genmjr. Ing. Ondřej **NOVOSAD**, PhD.

Spoločné operačné veliteľstvo
OS SR, Banská Bystrica

Dr.h.c. prof. Ing. Pavel **NEČAS**, PhD., MBA

Univerzita Mateja Bela,
Banská Bystrica

Za odbornú a jazykovú stránku textu a konečnú verziu diela zodpovedajú autori.
Rukopis neprešiel redakčnou ani jazykovou úpravou.

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, Liptovský
Mikuláš, 2022.

Tento text je publikovaný pod licenciou CC-BY-NC-ND Creative Commons
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (Uveďte autora –
Nepoužívajte komerčne – Žiadne odvodené diela).

ISBN 978-80-8040-622-6 (print)

ISBN 978-80-8040-623-3 (online)

DOI: <https://doi.org/10.52651/vt.b.2022.9788080406233>

PREDHOVOR

„Vojenská taktika 1“ je prvou časťou reedície vysokoškolskej učebnice „Vojenská taktika“¹. Oproti prvému vydaniu je učebnica rozdelená na dva diely. Text učebnice prešiel dôkladnou odbornou, terminologickou a grafickou aktualizáciou. V porovnaní s prvým vydaním boli do obsahu začlenené aj nové kapitoly.

Učebnica nadväzuje na služobné pomôcky zaoberajúce sa operáciami čaty, družstva a tímu. Poskytuje detailný pohľad na vybrané taktické aktivity, čím pokračuje rámec služobných pomôcok. Okrem doktrín, predpisov, služobných pomôcok a stálych operačných postupov jednotiek OS SR, vychádzali autori aj zo zahraničných zdrojov. Aliančné publikácie poskytli koncepčný pohľad na taktické aktivity, detailné postupy boli uplatňované najmä z výcvikových publikácií Armády Spojených štátov amerických (*United States Army*).

Vojenská taktika, podporovaná špecifickými metodikami a postupmi, znamenala významný teoretický a praktický posun. Tento stav je spôsobený dynamickými zmenami v operačnom prostredí. Podstatne narástla variabilita činnosti jednotiek, ktoré plnia úlohy v celom rozsahu kontinua súperenia na medzinárodnej scéne, t. j. od spolupráce, cez rivalitu, konfrontáciu až po ozbrojený konflikt. Po období zameranom na taktické aktivity realizované v operáciách orientovaných na bezpečnosť a podporu mieru je súčasnosť príznačná opätovným dôrazom položeným na ofenzívne a defenzívne taktické aktivity plnené v rámci bojovej činnosti.

Determinujúcu úlohu naďalej zohráva komplexný prístup k operáciám, pri ktorom vojenský prvok môže predstavovať len jeden element úlohového zoskupenia vojenských a nevojenských aktérov. Veliteľ na taktickej úrovni musí poznať svoju úlohu. V určitých situáciách môže prevziať velenie a koordinovať činnosť všetkých zložiek, v iných prípadoch však bude poskytovať len podporu pre pôsobenie iných aktérov.

Pre lepšiu orientáciu čitateľa je na začiatku jednotlivých kapitol prezentovaný širší prehľad príslušnej problematiky. Následne sú vybrané problémy či tak-

¹ SPILÝ, P., HRNČIAR, M. *Vojenská taktika*. 2013.

tické aktivity rozoberané podrobne. Náležitá pozornosť je venovaná kvalite ilustrácií, najmä ich korektnosti vzhľadom na spoločnú vojenskú symboliku NATO. Na podporu interoperability sú v texte učebnice zaradené anglické verzie vojenských odborných termínov. Pre samostatnú prípravu je na konci každej kapitoly uvedené zhrnutie látky s kontrolnými otázkami a príslušnou literatúrou.

Učebnica je prioritne určená pre študentov Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika vo všetkých študijných programoch. Vzhľadom na komplexný prístup pri vedení operácií poskytuje učebnica teoretickú bázu pre študijné odbory zaoberajúce sa bezpečnostnou problematikou na iných slovenských a českých univerzitách. Učebnica je využiteľná v odborných a kariérnych kurzoch a má potenciál uplatniť sa aj v oblasti prípravy jednotiek OS SR.

OBSAH

ÚVOD	8
1 TAKTIKA VO VOJENSKEJ VEDE A VOJENSKOM UMENÍ	11
1.1 Vojenská veda	11
1.2 Vojenské umenie	14
1.3 Historický vývoj vojenskej taktiky	16
1.4 Súčasná vojenská taktika	20
2 VELENIE A RIADENIE	29
2.1 Úlohové velenie	30
2.2 Plány a rozkazy	31
2.2.1 <i>Plán operácie</i>	32
2.2.2 <i>Predbežné nariadenie</i>	33
2.2.3 <i>Operačný rozkaz</i>	34
2.2.4 <i>Čiastkový rozkaz</i>	38
2.3 Plánovací proces malých taktických jednotiek	38
2.3.1 <i>Prijatie celkovej úlohy</i>	41
2.3.2 <i>Vydanie predbežného nariadenia</i>	43
2.3.3 <i>Spracovanie prvotného plánu operácie</i>	44
2.3.4 <i>Začatie presunu</i>	49
2.3.5 <i>Vykonanie prieskumu</i>	49
2.3.6 <i>Dokončenie plánu operácie</i>	50
2.3.7 <i>Vydanie operačného rozkazu</i>	50
2.3.8 <i>Dohl'ad a doladenie</i>	50
2.4 Velenie a riadenie počas vedenia operácie	51
2.5 Hlásenia	55

3 ZOSTAVY MALÝCH TAKTICKÝCH JEDNOTIEK	63
3.1 Zostavy mechanizovaného družstva	65
3.2 Zostavy mechanizovanej čaty	68
4 TAKTICKÝ PRESUN	78
4.1 Miesto a účel taktického presunu	78
4.2 Premenné taktického presunu	82
4.3 Techniky taktického presunu	84
4.3.1 Jednoduchý presun	87
4.3.2 Presun so zaistením	88
4.3.3 Postupný presun so zaistením	89
4.4 Plánovanie taktického presunu	94
4.4.1 Identifikácia trasy	94
4.4.2 Určenie miest zhromaždenia	95
4.5 Činnosť malých taktických jednotiek počas taktického presunu	98
4.5.1 Riadenie jednotky	98
4.5.2 Navigácia jednotky	99
4.5.3 Ochrana jednotky	101
4.5.4 Bezpečnostné zastávky	104
4.5.5 Prekonávanie nebezpečných priestorov	111
4.5.6 Obchádzanie malých nebezpečných priestorov	127
4.5.7 Prerušenie náhodného kontaktu s nepriateľom	130
SLOVNÍK VYBRANÝCH POJMOV	153
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	157
ZOZNAM OBRÁZKOV A TABULIEK	163
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	167
REGISTER	172

PRÍLOHY	175
Príloha 1 Charakteristika a výzbroj malých taktických jednotiek ..	176
Príloha 2 Úlohové pojmy	191
Príloha 3 Možný vzor operačného rozkazu (<i>OPORD</i>)	196
Príloha 4 Hlásenia	204

ÚVOD

Vojenská taktika tvorí najstaršiu súčasť vojenského umenia². Svoje uplatnenie nachádza počas prípravy a vedenia operácií. Vojenská taktika sa musí adaptovať na zmeny v operačnom prostredí, ktoré vo veľkej miere ovplyvňujú charakter operácií. Tradičný prístup vymedzuje taktiku ako činnosť, ktorá organizuje a riadi každý jednotlivý boj zvlášť. Podľa toho taktika predstavuje náuku o používaní vojenských síl v boji.³ Uvedené vymedzenie taktiky je pri súčasných operáciách zúžené a nezodpovedá realite. Základný charakter operácií je daný operačnými námetmi. Tieto majú zásadný vplyv na zodpovedajúce taktické aktivity a súvisiace taktické úlohy. Operačné námety tvoria:⁴

- bojová činnosť – operácie proti otvorenej forme agresie ozbrojených síl jedného alebo viacerých štátov alebo neštátneho aktéra s dostatočnými zdrojmi,
- bezpečnosť – operácie na obnovenie bezpečnosti, stability a prosperity, podporené zákonnými normami; ozbrojeným protivníkom je zväčša ne-regulárny aktér,
- podpora mieru – operácie, ktorých cieľom je udržanie situácie, ktorá vyhovuje kritériám medzinárodného mandátu; hlavným problémom je nepriateľstvo medzi stranami konfliktu,
- nasadenie vojenských síl v čase mieru – operácie na podporu formovania mierového prostredia s dôrazom na budovanie dôvery; problémom môžu byť dôsledky prírodných katastrof, priemyselných havárií, rozširovanie nakažlivých chorôb.

Staršie definície taktiky sú zviazané s bojom jednotiek. Boj je definovaný ako „organizované ozbrojené stretnutie jednotiek alebo útvarov znepriatelených strán, vedené s cieľom fyzicky zničiť alebo zajať nepriateľa, udržať dôležité priestory, objekty a čiary, alebo sa ich zmocniť“⁵. Aktuálna aliančná definícia uvádza

² Vojenské umenie pozostáva z vojenskej taktiky, operačného umenia a vojenskej stratégie.

³ CLAUSEWITZ, Carl. von. *O válce*. Preklad z roku 1996, s. 78.

⁴ *Doktrína ozbrojených síl Slovenskej republiky (E)*. 2020, s. 42 – 44. Operačný námet *Warfighting* (AJP-01 (E), s. 2-19) je nevhodne preložený ako „bojové operácie“. Takéto znenie neko-responduje s ostatnými operačnými námetmi, pri ktorých sa pojem „operácia“ tiež neuvádzajú.

⁵ *Vojenský terminologický slovník ozbrojených síl Slovenskej republiky*. 2008, s. 8.

boj (*Engagement*) ako činnosť, v súvislosti s pravidlami bojového nasadenia, vedená proti nepriateľským silám na ich zastrašenie, poškodenie alebo umlčanie.⁶

Pri bližšom pohľade na taktické úlohy, ktoré jednotky plnia v operáciách medzinárodného krízového manažmentu (MKM) je zrejmé, že nejde vždy len o bojové úlohy. Jednotky OS SR participujú (participovali), okrem iných, na úlohách zaistenia bezpečnosti koalických jednotiek ako aj na budovaní spôsobilostí hostiteľského štátu. Ak je taktika vo všeobecnosti charakterizovaná ako správne a možnostiam zodpovedajúce konanie, musí aj vojenská taktika rozšíriť svoj rozsah. Na túto skutočnosť sa pokúsili reagovať aj autori učebnice.

V prvej kapitole je pozornosť venovaná vymedzeniu pojmov vojenská veda a vojenské umenie. Po stručnej charakteristike súčastí vojenského umenia je kapitola zameraná na vojenskú taktiku z pohľadu jej historického vývoja a z aspektu súčasných determinujúcich faktorov. Kapitola prezentuje operačné prostredie, kontinuum súperenia na medzinárodnej scéne, operácie, operačné námety, taktické operácie, taktické aktivity, taktické úlohy, špecifické metodiky a postupy. V závere kapitoly je uvedená aktualizovaná definícia vojenskej taktiky.

Velenie a riadenie je obsahom druhej kapitoly. V úvode kapitoly sú terminologicky vymedzené pojmy velenie a riadenie. Pozornosť je venovaná úlohovému veleniu. Nasleduje charakteristika plánov a rozkazov. Dôraz kapitoly je položený na plánovací proces na úrovni malých taktických jednotiek⁷ (MTJ⁸). Podrobný popis jednotlivých krokov súbežného plánovania je doplnený o príklady výstupov z plánovania (predbežné nariadenie, rozkazy, časový rozpočet a iné). Kapitola popisuje aj činnosť veliteľa MTJ počas vedenia operácie. V závere kapitoly je rozobraná problematika hlásení.

Tretia kapitola sa zaoberá zostavami MTJ, konkrétne mechanizovaného družstva a mechanizovanej čaty. Zosadnuté a nasadnuté zostavy jednotiek sa používajú pri rôznych taktických aktivitách.

⁶ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 256.

⁷ Malými taktickými jednotkami rozumieme jednotky, ktoré nemajú štáb, tzn. od rotý nižšie.

⁸ „MTJ“ nie je v OS SR oficiálnou skratkou. Skratka je zavedená len pre potreby učebnice.

Štvrtá kapitola je zameraná na taktický presun. Jedná sa o novú kapitolu, ktorá nebola súčasťou prvého vydania učebnice. Taktický presun predstavuje nevyhnutnú súčasť širokej škály taktických aktivít. Aj z tohoto dôvodu sa nachádza vo vojenských publikáciách v „rozdrobenej“ podobe na viacerých miestach. Účelom kapitoly je sústrediť relevantné informácie o taktickom presune do ucelenej podoby. Kapitola poskytuje informácie o technikách taktického presunu, o plánovaní a vykonávaní taktického presunu.

V prílohe je uvedená podrobnejšia charakteristika MTJ, ich organizácia a výzbroj. Ďalšie prílohy dopĺňajú problematiku velenia a riadenia (úlohové pojmy používané v operačných rozkazoch, vzor operačného rozkazu a vzory hlásení).

Aj keď je vysokoškolská učebnica zameraná na mechanizované jednotky, v primeranej miere je využiteľná aj na prípravu iných druhov jednotiek pozemných síl (tankových, delostreleckých, ženijných, radiačnej, chemickej a biologickej ochrany, prieskumných, pre špeciálne operácie a iných). Vojenská taktika je nevyhnutnou súčasťou prípravy každého vojenského profesionála, pretože okrem svojej odbornosti stále zostáva vojakom, ktorý môže byť určený na plnenie rôznych taktických úloh. Skúsenosti z medzinárodných operácií túto skutočnosť potvrdzujú.

1 TAKTIKA VO VOJENSKEJ VEDE A VOJENSKOM UMENÍ

Vojenskú vedu a vojenské umenie je možné charakterizovať ako relatívne samostatné, avšak navzájom sa ovplyvňujúce stránky vojenskej teórie a praxe. Vzťah medzi vojenskou vedou a vojenským umením výstižne určil významný vojnový stratég a teoretik Carl von Clausewitz⁹. Vo svojom vrcholnom diele uvádza, že tam, kde logik končí, kde prestávajú predpoklady, ktoré sú výsledkom poznania, kde začína úsudok, tam začína umenie.¹⁰ Základné poslanie vojenskej vedy a vojenského umenia je znázornené na obrázku 1.

Obrázok 1 Funkcia vojenskej vedy a vojenského umenia
Zdroj: vlastné spracovanie

V zásade je možné konštatovať, že vojenská veda sa zaoberá technickými a manažérskymi aspektmi generovania, nasadenia a použitia vojenských síl v ozbrojenom konflikte a vojenské umenie rieši otázky čo majú alebo nemajú vojenské sily robiť a dôvodmi pre túto činnosť.

1.1 Vojenská veda

Veda je sústava poznatkov o zákonitostiach objektívnej skutočnosti, ktorá vznikla teoretickou poznávacou činnosťou človeka.¹¹ V prípade vojenskej vedy je touto objektívnou skutočnosťou, jej **objektom**, ozbrojený konflikt/vojna¹².

⁹ Pruský generál. Žil v rokoch 1780 až 1831.

¹⁰ CLAUSEWITZ, Carl von. *O válce*. 1996, s. 99.

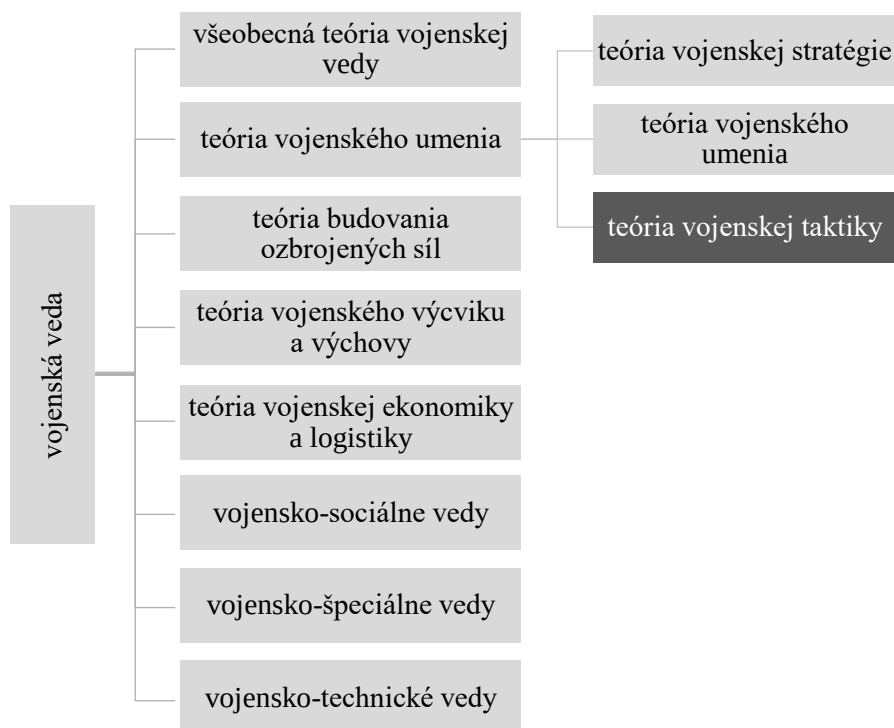
¹¹ Slovníkový portál Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV.

¹² Vojna je „najextrémnejšia forma konfliktu záujmov a vzťahov medzi štátmi alebo spoločenskými skupinami vo vnútri štátu“. Zdroj: *Vojenský terminologický slovník ozbrojených síl Slovenskej republiky*. 2008, s. 113. Z definície vyplýva, že každá vojna je ozbrojeným konfliktom, ale nie každý ozbrojený konflikt je vojnou.

Predmetom vedy sú prakticky alebo teoreticky významné vlastnosti, stránky a zvláštnosti objektu. Z tohoto hľadiska **predmet** vojenskej vedy predstavujú:

- všeobecné zákonitosti ozbrojeného konfliktu,
- príprava na ozbrojený konflikt a jeho vedenie,
- predchádzanie ozbrojenému konfliktu,
- post konfliktná stabilita a rekonštrukcia.

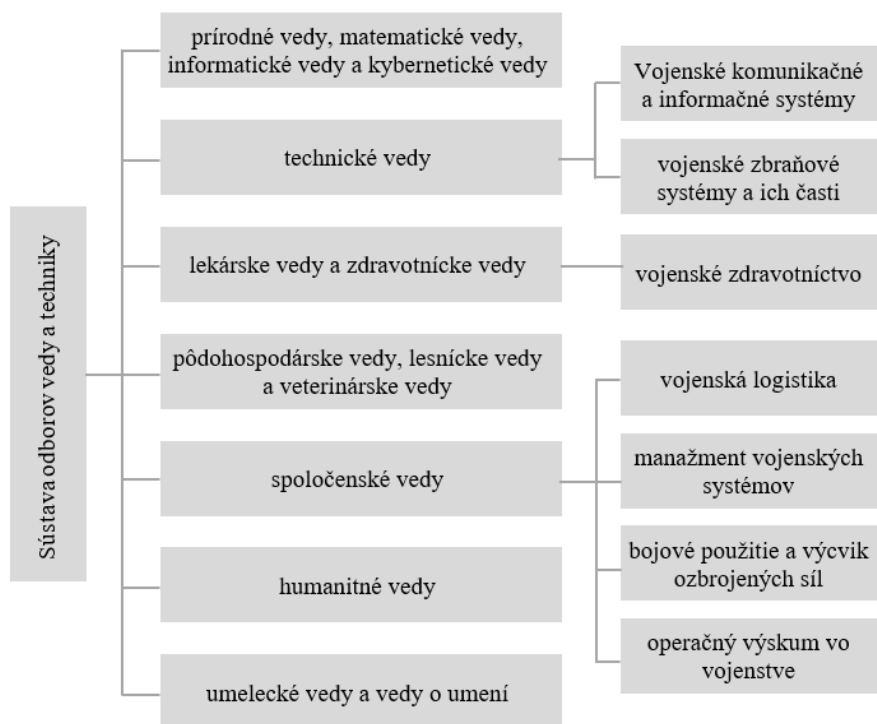
Vzhľadom na predmet sa vojenská veda člení na jednotlivé oblasti. Možná štruktúra vojenskej vedy so zvýraznením miesta vojenskej taktiky je prezentovaná na obrázku 2.

Obrázok 2 Vojenská taktika v štruktúre vojenskej vedy

Zdroj: ŠILHA, J. ČECH, L. *Štúdiá k súčasnému stavu a možnému smerovaniu vojenskej vedy*. 2006, s. 19 (upravené)

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky určuje sústavu odborov vedy a techniky a číselníky odborov vedy a techniky.¹³ Sústava je tvorená skupinami odborov, podskupinami odborov a jednotlivými odbormi vedy a techniky. Vojenské vedy netvoria samostatné skupiny a podskupiny odborov vedy a techniky. Jednotlivé vojenské odbory je možné identifikovať v skupinách a podskupinách iných odborov vedy a techniky.¹⁴ Na obrázku 3 sú znázornené skupiny odborov a prislúchajúce vojenské odbory bez uvedenia podskupín odborov vedy a techniky.

Obrázok 3 Skupiny odborov vedy a vojenské odbory vedy a techniky

Zdroj: vlastné spracovanie

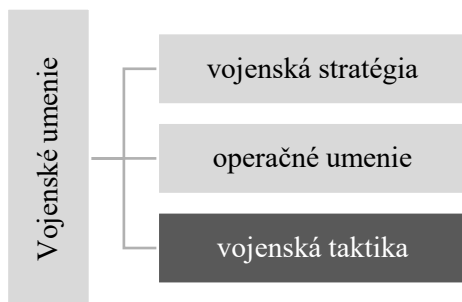
Sústava odborov vedy a techniky slúži na štatistické a administratívne účely. V rámci vojenských odborov vedy a techniky sa používajú oblasti vojenskej vedy, ktoré sú uvedené na obrázku 2. Pre jeden odbor môže byť relevantných viac oblastí vojenskej vedy.

¹³ Zákon 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej správy výskumu a vývoja, § 6.

¹⁴ Smernica č. 27/2006-R o sústave odborov vedy a techniky a číselníku odborov vedy a techniky. Príloha č. 1.

1.2 Vojské umenie

Vojské umenie sa viaže na vojenskú prax. Je aplikáciou tvorivej predstavivosti veliteľov a štábov, podporenej ich poznatkami a skúsenosťami, za účelom efektívneho použitia vojenských spôsobilostí pri plnení stanovených úloh. Štruktúra vojského umenia je znázornená na obrázku 4.

Obrázok 4 Vojská taktika v štruktúre vojského umenia

Zdroj: vlastné spracovanie

Vojské umenie je uvážlivým uplatňovaním vojenskej vedy v konkrétnych podmienkach. Vojské umenie má svoj vedecký základ v teórii vojského umenia.

Z dôvodu pochopenia úlohy vojenskej taktiky, na ktorú je vysokoškolská učebnica zameraná, je vhodné charakterizovať aj ostatné súčasti vojského umenia.

Vojská stratégia

Vojská stratégia predstavuje umenie vytvárať a realizovať plány so zámerom dosiahnuť stanovený vyšší, t. j. strategický cieľ.

Carl von Clausewitz vo svojom diele uvádza, že vedenie vojny je usporiadanie a riadenie bojovej činnosti, pričom bojová činnosť sa skladá z počtu jednotlivých v sebe uzavretých akcií, ktoré označil ako boje. Táto skutočnosť podmieňuje vznik dvoch odlišných činností. Jedna činnosť riadi každý boj zvlášť, druhá spojuje boje medzi sebou tak, aby boli v súlade s účelom vojny. Prvá čin-

nosť sa nazýva taktika a druhá stratégia. Podľa uvedeného rozdelenia je teda taktika náuka o používaní bojových síl v boji a stratégia je náuka o používaní bojov na účely vojny.¹⁵

V aktuálnych aliančných publikáciách je vojenská stratégia definovaná ako „súčasť národnej alebo medzinárodnej stratégie, ktorá predstavuje spôsob, akým je možné rozvinúť vojenskú silu a použiť ju na dosiahnutie cieľov danej krajiny alebo skupiny krajín“¹⁶.

Operačné umenie

Operačné umenie je najmladšou súčasťou vojenského umenia. Vznik operačného umenia bol podmienený novými skutočnosťami, ktoré sa prejavili najmä v priebehu prvej svetovej vojny. K nim patrila masovosť bojujúcich strán, nutnosť ich efektívneho riadenia, rozľahlosť bojísk¹⁷ a v neposlednom rade technický pokrok zasahujúci do oblasti vyzbrojovania. Masové armády viedli decentralizované boje a vzhľadom na veľkosť síl nebolo ich možné poraziť v jedinej rozhodujúcej bitke. Operačné umenie bolo odpoveďou na potrebu efektívneho riadenia veľkých operácií.

Zavedenie pojmu operačné umenie je pripisované A. A. Svečinovi¹⁸. Operačné umenie definoval ako súhrn manévrov a bitiek v danej časti bojiska zameraných na dosiahnutie spoločného cieľa, ktorý je stanovený ako konečný pre danú etapu ťaženia. Výstižne spojil jednotlivé časti vojenského umenia do formy *taktika robí kroky, z ktorých sa skladá operačný skok; stratégia ukazuje cestu*¹⁹.

Súčasný aliančný prístup vymedzuje operačné umenie ako „použitie ozbrojených síl na dosiahnutie strategických a/alebo operačných cieľov prostredníctvom návrhov²⁰, organizácie, integrácie a vedenia stratégií, ťažení, hlavných operácií a bitiek“²¹.

¹⁵ CLAUSEWITZ, Carl von. *O válce*. 1996, s. 78.

¹⁶ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 417.

¹⁷ KOMPAN, J. „QUO-VADIS“ operačné umenie v 21. storočí? 2020, s. 203.

¹⁸ Cársky generál a neskôr generál Červenej armády, vojenský vodca, spisovateľ, pedagóg a teoretik. Žil v rokoch 1878 až 1938.

¹⁹ СВЕЧИН, А. А. Стратегия. Москва: Военный вестник. 1927, s. 200.

²⁰ Návrh je plánovanie. Zaužívaným pojmom je operačný dizajn.

²¹ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 471.

Vrcholová doktrína OS SR uvádza, že „operačné umenie predstavuje premyslené a tvorivé zladžovanie a harmonizáciu činností vojenských síl s činnosťami ďalších organizácií s cieľom dosiahnuť strategické a/alebo operačné ciele. Predstavuje transformáciu operačných línií do vykonateľných taktických úloh“²².

Vojenská taktika

Termín taktika je používaný v rôznych oblastiach spoločenského života (napr. športová taktika, taktika vyjednávania, volebná taktika, vojenská taktika). Vo všeobecnosti taktika vyjadruje „správne a možnostiam zodpovedajúce jednanie, zámerný postup pri nejakom počínaní, plánované adekvátne konanie“²³.

Z pohľadu vojenského umenia je vojenská taktika jeho najstarším a najdynamickejšie sa rozvíjajúcim prvkom. Zaužívaná definícia vojenskej taktiky zvyčajne jej spája s bojom.

Vojenská taktika predstavuje použitie jednotiek v boji. Zahrňuje nariadenú zostavu a manéver jednotiek v ich vzájomnom vzťahu, ako aj vo vzťahu k terénu a k nepriateľovi (*Enemy, ENY*).

Vojenská veda podporuje rozvoj taktiky cez teóriu vojenského umenia, ktorej súčasťou je aj teória vojenskej taktiky. Jej podstatnú časť utvárajú všeobecné skúsenosti z ozbrojených konfliktov, cvičení ako aj poznatky získané modelovaním činnosti jednotiek.

1.3 Historický vývoj vojenskej taktiky

História vojenskej taktiky je veľmi obsiahla. Rad autorov charakterizuje vývoj taktiky vzhľadom na rôzne historické obdobia (starovek, stredovek, novovek, obdobie po prvej a druhej svetovej vojne až po súčasnosť). Pre potreby učebnice, zameranej na súčasnú vojenskú taktiku, je história taktiky vysvetlená len na období tzv. moderných vojen. Toto obdobie začína po roku 1648, kedy bola ukončená tridsaťročná vojna a začala éra suverénnych štátov, ktoré získali „monopol“ na vedenie vojny.

²² Doktrína ozbrojených síl Slovenskej republiky (E). 2020, s. 56.

²³ BRUKKER, G., OPATÍKOVÁ, J. *Veľký slovník cudzích slov*. 2006, s. 401.

Vojenská taktika sa vyvíjala v rámci vzostupu celého vojenského umenia. V tejto súvislosti prezentovala skupina amerických autorov na čele s W. S. Lindom teóriu, v ktorej históriu moderných vojen (môžeme povedať históriu vojenského umenia) rozdelila na štyri generácie.²⁴

1. generácia vedenia vojen

Je charakteristická masovým nasadením síl, lineárnou taktikou a striktným používaním stanovených formácií (*Line and Column Tactics*). Taktika boja bola v súlade s druhmi a spôsobmi použitia zbraní, ktorými boli najmä muškety s hladkou hlavňou. Línie maximalizovali palebnú silu a prísny drill, príznačný pre 1. generáciu, zaistoval rýchlejšie tempo paľby. Bitky mali svoj poriadok a formálny priebeh. Základom bolo priame ničenie síl *ENY* v dotyku. Príkladom konfliktov 1. generácie sú Americká vojna za nezávislosť a napoleonské vojny.

1. generácia vojenského umenia stanovila pevný vojenský poriadok a tzv. kultúru rozkazu. V tomto období sa zaviedli uniformy a vytvorili sa vojenské hodnosti. Negatívom bola nízka úroveň výcviku a neskôr aj malé odhodlanie vojakov bojovať.

Koniec 1. generácie bol spôsobený rozporom medzi taktikou pevných formácií a zavedením nových zbraní, ako boli muškety s drážkovanou hlavňou, zadovky a najmä guľomety. Palebná sila prudko vzrástla a taktika línii a formácií sa stala neudržateľnou.

2. generácia vedenia vojen

Odpoveďou na technologický pokrok bola nová taktika založená na paľbe a pohybe. Obrana sa sústreďovala na zabránenie akéhokoľvek prieniku *ENY* cez vlastné línie. Útok bol charakteristický pôsobením línii rozšírených do strán a nasadením malých úderných skupín pred hlavnými silami.

Taktika vychádzala z postupov zavedených francúzskou armádou počas a po prvej svetovej vojne. Lineárny systém vedenia boja ostal zachovaný. Hlavným znakom boja bola mohutná palebná sila, ktorej masové použitie nahradilo masové nasadenie síl v 1. generácii. Nepriama delostrelecká paľba bola vedená s myšlienkou „delostrelectvo dobýja a pechota obsadzuje“. Delostrelecká paľba,

²⁴ LIND, W. S. et al. *The Changing Face of War: Into the Fourth Generation*. 1989.

manéver menších streleckých jednotiek, zdokonalené techniky prieskumu, rozšírené použitie maskovacích uniforiem, rádiová komunikácia ako aj prvé použitie otravných látok (použitie chlóru v druhej bitke o Ypres v apríli 1915) charakterizujú 2. generáciu vedenia vojen. Príkladmi konfliktov 2. generácie sú Americká občianska vojna, prvá svetová vojna a občianska vojna v Španielsku.

3. generácia vedenia vojen

Hlavnou hybnou silou tejto generačnej zmeny vojenského umenia boli myšlienky. Zmeny sa týkali vojenskej kultúry. Od veliteľov sa vyžadovala iniciatíva a kreativita pri plnení úloh.

3. generácia bola rozvíjaná nemeckou armádou, ktorá prišla s radikálne novou taktikou. Jednalo sa o nelineárnu taktiku založenú na manévrovom spôsobe vedenia boja známom pod označením „blesková vojna“ (*Blitzkrieg*). Počas útoku jednotky obchádzali hlavné obranné postavenia *ENY* a snažili sa preniknúť do hĺbky jeho zostavy, kde ničili jeho veliteľské prvky, sklady a prisúvajúce sa zálohy. Sily *ENY* boli rozložené a následne ničené z tyla smerom dopredu. V obrane sa úsilie sústredilo na vedenie boja v hĺbke vlastnej zostavy. Nepriateľovi bol umožnený prienik do zostavy, kde bol následne ničený.

Princípy 3. generácie vojenského umenia spočívali v sústredenom nasadzovaní obrnených prostriedkov (tankov), v masívnej a presnej vzdušnej podpore, v získaní vzdušnej nadvlády, v zaistení efektívnej logistiky a najmä vo flexibilitate, iniciatíve a v prekvapujúcich spôsoboch činnosti veliteľov a jednotiek. Príkladmi konfliktov 3. generácie sú druhá svetová vojna a vojna v Perzskom zálive (kódovo označovaná ako Operácia Púštna búrka).

4. generácia vedenia vojen

4. generácia je charakterizovaná stieraním hraníc medzi vojnou a politikou, vojskom a civilným obyvateľstvom. Vyznačuje sa návratom ku konfliktom svetových kultúr, nie iba vedením konfliktov medzi štátmi.²⁵ Štáty stratili monopol na vedenie ozbrojeného konfliktu. Za konflikt 4. generácie sa považuje taký, v ktorom je jedna zo strán konfliktu reprezentovaná agresívnym neštátnym aktérom. V aliančnom prostredí sa používa na jeho označenie termín povstalci. Ich

²⁵ LIND, W. S. *Understanding Fourth Generation War*. 2004.

činnosť je definovaná ako povstanie (*Insurgency*), ktoré predstavuje „akcie organizovanej, často ideologicky motivovanej skupiny alebo hnutia, ktorá sa snaží uskutočniť alebo odvrátiť politickú zmenu štátnej moci v regióne presvedčaním alebo donucovaním obyvateľstva prostredníctvom násilia a podvratníctva“²⁶.

Charakteristickými črtami konfliktu 4. generácie je dlhé trvanie, terorizmus, decentralizovaná a často nadnárodná základňa neštátneho aktéra. Ďalšími znakmi sú sofistikované psychologické aktivity, ktoré sú špeciálne vedené prostredníctvom médií a využívanie všetkých dostupných prostriedkov nátlaku (politických, ekonomických, sociálnych a vojenských).

Taktika neštátnych aktérov zodpovedá asymetrickému spôsobu boja. Bojovníci nechcú byť konfrontovaní s armádou štátu alebo s koalíčnými silami. Využívajú všetky spôsoby záškodníckej činnosti. Asymetria z vojenského hľadiska stavia proti sebe aktivity vykonávané v súlade s vojenskými štandardami a medzinárodným právom a rôzne spôsoby partizánskeho spôsobu boja, kedy sú ignorované Ženevské konvencie. Významným znakom asymetrie je stret limitovanej vôle pravidelných armád a fanatickej vôle neštátnych subjektov.

Ak bude armáda štátu alebo koalície zotrvať na taktike predchádzajúcich generácií, nebude schopná efektívne pôsobiť voči *ENY* 4. generácie. Príklady takéhoto zlyhania vidíme v neúspechu Sovietskeho zväzu a NATO v Afganistane.

Nová generácia vedenia vojen

Úvahy o ďalšom vývoji vedenia ozbrojených konfliktov pokračovali identifikovaním **5. generácie vedenia vojen**. Je charakterizovaná ako rozšírenie asymetrickej a povstaleckej vojny, pri ktorej *ENY* využíva všetky prostriedky (konvenčné aj nekonvenčné vojenské taktiky a zbrane, politické, náboženské a sociálne spory, globálne informačné prostriedky) a spôsoby jej vedenia (organizovanými alebo neorganizovanými skupinami, štátom alebo neštátnym aktérom) v snahe narušiť a poraziť silnejších protivníkov a dosiahnuť svoje ciele.²⁷ 5. generácia predstavuje decentralizovanú formu vojny. Je špecifická stieraním hraníc medzi vojnou a politikou, bojovníkmi a civilistami. Ide o dlhodobú a komplexnú vojnu.

²⁶ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 351.

²⁷ *What is 5GW*.

Aktuálne trendy súperenia medzi krajinami predstavuje **hybridný spôsob** presadzovania svojich záujmov (*Hybrid Warfare*). Jeho hlavné črty tvoria:²⁸

- vojenské a nevojenské nástroje uplatňované v integrovanom ťažení s cieľom dosiahnuť prekvapenie a uchopiť iniciatívu,
- diplomatické prostriedky využívané na získanie psychologických a materiálnych výhod,
- ekonomický nátlak,
- sofistikované a rýchle informačné, psychologické a kybernetické operácie,
- skryté a príležitostne aj otvorené vojenské a spravodajské akcie.

Vojenská taktika pri hybridných hrozbách je ovplyvnená faktom, že sa kladie dôraz na nekinetické aktivity. Z toho dôvodu budú vojenské sily zohrávať len doplnkovú, podpornú úlohu. Špeciálne sily môžu vykonávať prieskum a rozvratnú činnosť. Za účelom zastrašenia sa v prípade potreby môžu konať v blízkosti hraníc cieľového štátu rozsiahle vojenské cvičenia. V ideálnom prípade použitie ozbrojenej sily zostáva pod hranicou, ktorá by mohla spustiť odvetnú vojenskú reakciu.²⁹ V spojitosti s migračnou krízou bolo možné vidieť príklad takejto činnosti na poľsko-bieloruskej hranici.

Vzhľadom na tempo zmien je možné akceptovať, že sa 5. generácia vedenia vojen transformovala na hybridný spôsob riešenia konfliktu.

1.4 Súčasná vojenská taktika

Pochopenie významu a poslania súčasnej vojenskej taktiky je podmienené porozumením širších a užších determinujúcich aspektov akými sú operačné prostredie, operačné námety, operácie, taktické aktivity a taktické úlohy.

Základným určujúcim prvkom pre aplikáciu vojenskej taktiky je **operačné prostredie** (*Operating Environment*). Je definované ako „súhrn podmienok, okolností a vplyvov pôsobiacich na nasadenie spôsobilostí a odrážajúcich sa v rozhodnutí veliteľa jednotky“³⁰. Vzhľadom na svoju zložitosť operačné prostredie presahuje fyzické hranice stanoveného priestoru. Môže byť ovplyvnené

²⁸ *Complex Crises Call for Adaptable and Durable Capabilities*, 2015, s. 5.

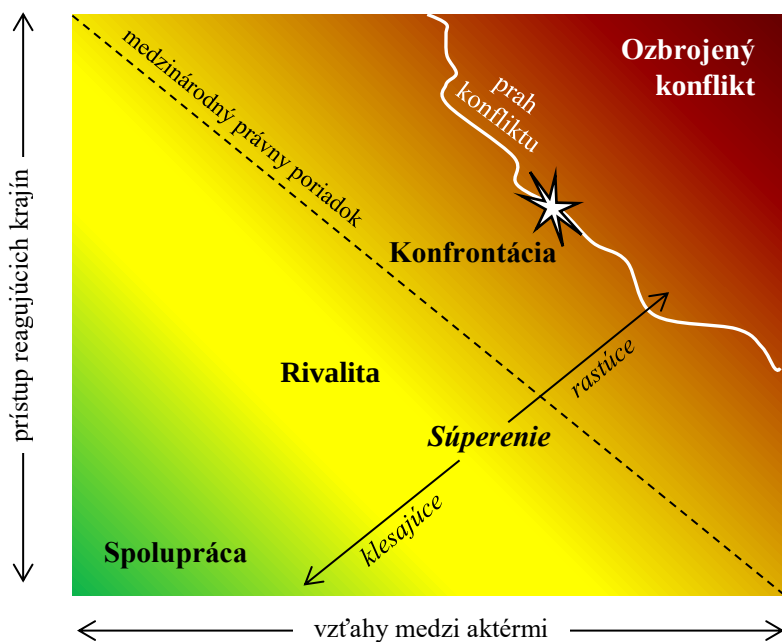
²⁹ WHITER, J. K. *Defining Hybrid Warfare*. 2020, s. 8.

³⁰ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 469.

rôznorodosťou aktérov, objektmi a zariadeniami, počasím, terénom, prírodnými katastrofami, informačným prostredím, elektromagnetickým prostredím, chemickými, biologickými, radiačnými a jadrovými hrozbami.³¹

Na opísanie postojov a konania relevantných aktérov v operačnom prostredí je zavedený model **kontinua súperenia** (*Continuum of Competition*), v ktorom sú ich vzťahy rozčlenené do štyroch kategórií (Obrázok 5):

- spolupráca,
- rivalita,
- konfrontácia,
- ozbrojený konflikt.

Obrázok 5 Kontinuum súperenia (*Continuum of Competition*)

Zdroj: AJP-01 *Allied Joint Doctrine*. Ed. F. HD. 2021, s. 7 (upravené)

V súvislosti s kontinuumom súperenia a v závislosti od úrovne použitia sily na splnenie celkovej úlohy sú na operačnej úrovni rozoznávané štyri kategórie **operačných námetov** (*Operations Themes*):³²

- bojová činnosť (*Warfighting*),

³¹ AJP- 3.2 *Allied Joint Doctrine for Land Operations*. Ed. B. 2022, s. 1.

³² AJP- 3.2 *Allied Joint Doctrine for Land Operations*. Ed. B. 2022, s. 13.

- bezpečnosť (*Security*),
- podpora mieru (*Peace Support*),
- nasadenie vojenských síl v čase mieru (*Peacetime Military Engagement*).

V rozsahu operačných námetov vedú vojenské sily operácie. Oproti minulosti, kedy operácia bola viazaná len na bojové aktivity, je súčasný prístup variabilnejší. **Operácia** (*Operation*) je univerzálne charakterizovaná ako postupnosť koordinovaných činností so stanoveným zámerom.³³ Definíciu dopĺňajú dve podstatné poznámky:

1. Operácie NATO sú vojenské operácie.
2. Operácie NATO prispievajú k širšiemu prístupu zahrňujúcemu aj nevojenskú činnosť.

Druhou poznámkou je vyjadrené, že sa velitelia na taktickej úrovni budú stretávať aj s inými partnermi participujúcimi na operácii. Takými môžu byť rôzne medzinárodné a miestne vládne orgány, medzinárodné, mimovládne a súkromné organizácie, policajný zbor, bezpečnostné sily hostiteľskej krajiny ako aj súkromné bezpečnostné spoločnosti. V rámci **komplexného prístupu** (*Comprehensive Approach*) bude taktika podmienená kooperáciou vojenských jednotiek s týmito partnermi. Veliteľ na taktickej úrovni musí poznať svoju úlohu. V určitých situáciách môže prevziať velenie a koordinovať činnosť všetkých zložiek v úsilí o dosiahnutie spoločného cieľa. V iných prípadoch však nemusí byť vojenská zložka prioritná a veliteľ bude poskytovať len podporu pre pôsobenie iných partnerov.

Taktické operácie sa vzhľadom na ich zámer a ciele rozčleňujú do troch kategórií³⁴:

- ofenzívne operácie,
- defenzívne operácie,
- stabilizačné operácie.

Na riešenie konkrétneho problému sa počas operácie používajú **taktické aktivity** (Tabuľka 1).

³³ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 469. Tu je termín *Purpose* nesprávne uvedený ako cieľ. Cieľ sa označuje ako *Objective (OBJ)*.

³⁴ ATP-3.2.1 *Conduct of Land Tactical Operations*. Ed. C. 2022, s. 2

Tabuľka 1 Taktické aktivity

Ofenzívne	Defenzívne	Stabilizačné	Umožňujúce
Útok <i>Attack</i> Rozvíjanie úspechu <i>Exploitation</i> Prenasledovanie <i>Pursuit</i> Prepad <i>Raid</i> Pasca <i>Ambush</i> Prebitie sa z obkľúčenia <i>Breakout of Encircled Forces</i>	Obrana <i>Defence</i> Boj na zdržanie <i>Delay</i>	Ochrana hlavných priestorov/objektov/osôb <i>Protection of Essential Location/Objects/Persons</i> Odmínovanie <i>Emergency Demining</i> Kontrola trasy <i>Route Control</i> Kontrola presunu <i>Control of Movement</i> Uzavretie a prehľadávanie <i>Cordon and Search</i> Odzbrojovanie a demobilizácia <i>Disarmament and Demobilization</i> Monitorovanie a sledovanie <i>Monitoring and Surveillance</i> Evakuácia ohrozených osôb <i>Evacuation of Endangered Persons</i>	Bezpečnosť <i>Security</i> Prieskum <i>Reconnaissance</i> Postup na nadviazanie dotyku <i>Advance to Contact</i> Stretný boj <i>Meeting Engagement</i> Pochod <i>March</i> Prechod a prerážanie prekážok <i>Crossing and Breaching Obstacles</i> Spájanie síl <i>Link-up</i> Vystriedanie jednotiek <i>Relief of Troops</i> Ústup <i>Withdrawal</i> Odchod <i>Retirement</i> Demonštrovanie a klamný útok <i>Demonstration and Feint</i>

Zdroj: ATP-3.2.1.1 *Conduct of Land Tactical Activities*. Ed. C. 2022, s. 1-3
 (upravené)

V konkrétnej operácii (akejkoľvek kategórie) môže byť uplatnená účelná kombinácia všetkých druhov taktických aktivít:³⁵

- ofenzívnych, pri ktorých vojenské sily vyhľadávajú *ENY* s cieľom zaútočiť, zničiť, zneškodniť alebo inak ovplyvniť jeho spôsobilosti,
- defenzívnych, pri ktorých vojenské sily odolávajú ofenzívnym aktivitám *ENY* s cieľom zabrániť dosiahnutiu jeho cieľa,
- stabilizačných, ktoré sú zamerané na udržanie alebo obnovenie bezpečného prostredia,
- umožňujúcich, ktoré spájajú, podporujú alebo vytvárajú podmienky pre ofenzívne, defenzívne a stabilizačné aktivity.

Vzájomný súvis operačných námetov, taktických operácií a taktických aktivít je uvedený na obrázku 6.

Taktické aktivity sú realizované prostredníctvom pridelenia **taktických úloh**, ktoré stanovujú „čo“ sa má urobiť. Je potrebné rozlišovať pojmy taktická úloha a celková úloha (*Mission*)³⁶. Celková úloha vyjadruje „čo“ (úloha) a „prečo“ (zámer) sa má urobiť. Na vyjadrenie taktických úloh sa používajú úlohové slovesá celkových úloh (*Mission Task Verbs*). Podrobnejšie je táto problematika rozobraná v kapitole 2.2.3 a prílohe 2.

Na základe rozboru determinujúcich faktorov je možné pristúpiť k charakteristike súčasnej taktiky. Rozšírený predmet skúmania súčasnej vojenskej vedy (nad rámec vedenia ozbrojeného konfliktu), jednotlivé operačné námety (presahujúce sféru boja) a rôznorodosť taktických aktivít dávajú podnet na prijatie obcenejšej definície vojenskej taktiky.

Vojenská taktika predstavuje použitie jednotiek v rámci taktických aktivít. Zahrňa nariadenú zostavu a činnosť jednotiek, ktoré sú vo vzájomnom vzťahu, ako aj vo vzťahu k prostrediu, k *ENY* či k iným aktérom.

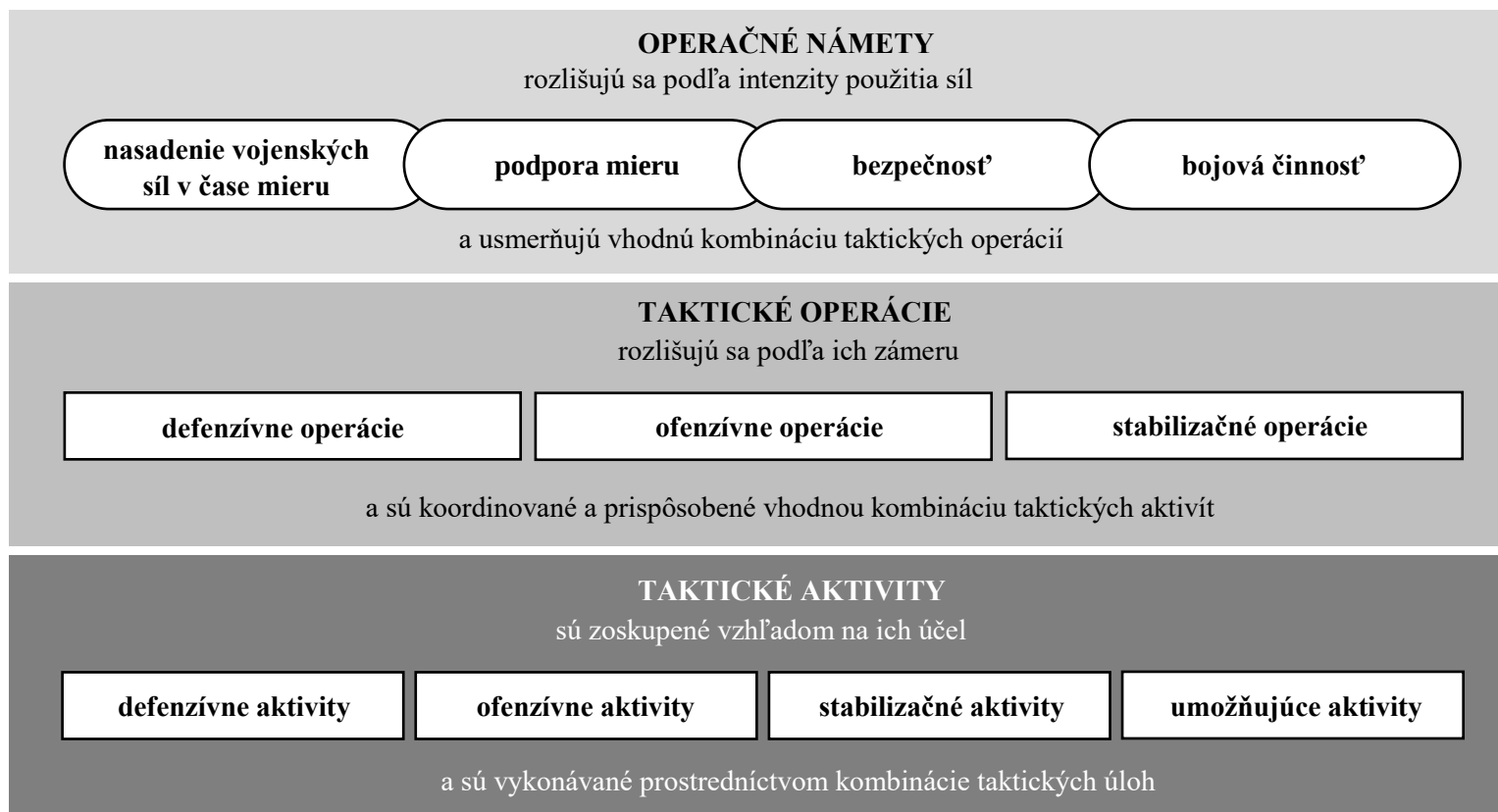
Vojenská taktika sa rozdeľuje na všeobecnú taktiku a taktiku zložiek síl. **Všeobecnú taktiku** tvorí súhrn všeobecne platných zásad činností vojenských jednotiek. V OS SR jej základ tvorí taktika pozemných síl. **Taktika zložiek síl** je

³⁵ ATP-3.2.1.1 *Conduct of Land Tactical Activities*. Ed. C. 2022, s. 1-2.

³⁶ Celková úloha zahrňuje úlohu a jej zámer.

súhrn zásad platných pre použitie konkrétnej zložky síl (napríklad taktika mechanizovaných, delostreleckých, ženijných jednotiek, jednotiek RCHBO a iných).

Vojenská taktika je podporovaná osobitnými metodikami a postupmi. **Taktika, metodiky a postupy** (*Tactics, Techniques, Procedures, TTP*) sú pre veliteľov na taktickej úrovni návodom, „ako“ pristupovať k plneniu stanovených úloh. Metodiky indikujú spôsob realizácie úloh. Sú založené na skúsenostiach. Svojou podstatou nie sú predpisujúce a musia sa aplikovať uvážlivo. Postupy sú štandardné kroky, ktoré určujú ako vykonávať špecifické úlohy. Sú detailné a záväzujúce. Taktika, metodiky a postupy vybraných taktických aktivít a taktických úloh tvoria jadro vysokoškolskej učebnice.

Obrázok 6 Kontext operačných námetov, operácií a taktických aktivít
Zdroj: AJP-3.2.1 *Conduct of Land Tactical Operations*. Ed. C. 2022, s. 1 (upravené)

Zhrnutie

Pojem taktika sa používa v rôznych oblastiach spoločenského života. Vo všeobecnosti vyjadruje „správne a možnostiam zodpovedajúce jednanie, zámerový postup pri nejakom počínaní, plánované adekvátne konanie“.

Vojenská taktika tvorí najstaršiu súčasť vojenského umenia a reprezentuje praktické uplatňovanie poznatkov a skúseností vo vojenskej oblasti. Teoretickými aspektmi, t. j. poznávacou činnosťou, sa zaoberá teória vojenskej taktiky, ktorá je súčasťou vojenskej vedy.

Vojenská taktika predstavuje použitie jednotiek v rámci taktických aktivít. Zahŕňa nariadenú zostavu a činnosť jednotiek, ktoré sú vo vzájomnom vzťahu, ako aj vo vzťahu k prostrediu, k ENY či k iným aktérom.

Taktické aktivity sú realizované prostredníctvom pridelenia taktických úloh.

Kontrolné otázky

1. Aký je principiálny rozdiel medzi vojenskou vedou a vojenským umením?
2. Aký je predmet súčasnej vojenskej vedy?
3. Aké sú základné časti vojenského umenia?
4. Čo opisuje kontinuum súperenia?
5. Aké sú kategórie operačných námetov?
6. Ako je definovaná operácia?
7. Ako sa rozdeľujú taktické operácie?
8. Ako sa delia taktické aktivity a aký je ich účel?
9. Aký je vzťah taktických aktivít a taktických úloh?
10. V čom spočíva podstata komplexného prístupu k riešeniu kríz?
11. Ako je definovaná súčasná vojenská taktika?
12. Čo vyjadruje termín „taktika, metodiky a postupy“?

Odporúčaná literatúra

Doktrína ozbrojených síl Slovenskej republiky (E). Bratislava : Generálny štáb OS SR, 2020.

SVD PS OS SR (C) *Vojenská doktrína pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky (C)*. Bratislava : Generálny štáb OS SR, 2010.

VDG-30-01/Oper *Taktika vedenia operácií v pozemnom prostredí (C)*. Trenčín : Veliteľstvo pozemných síl ozbrojených síl SR, 2019.

AJP-3.2 *Allied Joint Doctrine for Land Operations*. Edition B. Brusel: NATO Standardization Office, 2022.

ATP-3.2.1 *Conduct of Land Tactical Operations*. Edition C. Brusel: NATO Standardization Office, 2022.

ATP-3.2.1.1 *Conduct of Land Tactical Activities*. Edition C. Brusel: NATO Standardization Office, 2022.

2 VELENIE A RIADENIE

Velenie a riadenie (*Command and Control, C2*) je jednou zo štandardných činností v boji. „Štandardné činnosti v boji sú analytický nástroj pre veliteľov a štáby, ktorý poskytuje úplný opis všetkých činností, ktoré vojenské organizácie robia pri plánovaní, vedení a konsolidácii operácií.“³⁷ Štandardné činnosti nie sú determinované druhom vojenských jednotiek.

Štandardné činnosti v boji zahŕňajú:³⁸

- velenie a riadenie,
- spravodajstvo,
- paľby,
- manéver,
- informačné aktivity,
- ochranu,
- udržiavanie.

Velenie a riadenie „integruje všetky štandardné činnosti do jednej komplexnej koncepcie taktickej úrovne na vytvorenie požadovaných účinkov na podporu cieľov“³⁹.

Aj keď termíny „velenie“ a „riadenie“ spolu úzko súvisia nejedná sa o synonymá.

Velenie (*Command*) je právomoc priznaná príslušníkovi ozbrojených síl na usmerňovanie, koordináciu a riadenie vojenských síl.⁴⁰

Prvkami velenia sú:⁴¹

- **právomoc** (*Authority*) - zverená kompetencia na vydávanie rozkazov a ich presadzovanie; obsahuje povinnosti, zodpovednosť a delegovanie právomoci,

³⁷ VDG-30-01/Oper *Taktika vedenia operácií v pozemnom prostredí* (C). 2019, s. 52.

³⁸ VDG-30-01/Oper *Taktika vedenia operácií v pozemnom prostredí* (C). 2019, s. 53 - 55.

³⁹ VDG-30-01/Oper *Taktika vedenia operácií v pozemnom prostredí* (C). 2019, s. 55.

⁴⁰ NATO Term.

⁴¹ ATP-3.2.2 *Command and Control of Allied Land Forces*. Ed. B. 2016, s. 1-2 – 1-3.

- **rozhodovanie** (*Decision Making*) - výber variantu činnosti, ktorý je najvhodnejší na splnenie celkovej úlohy,
- **vodcovstvo** (*Leadership*) - schopnosť ovplyvňovať ľudí pri plnení celkovej úlohy stanovením účelu, usmerňovaním a motiváciou,
- **riadenie** (*Control*).

Riadenie je „právomoc vykonávaná veliteľom nad časťou činností podriadených jednotiek alebo iných jednotiek, ktoré nie sú bežne pod jeho velením; zahŕňa zodpovednosť za vykonávanie rozkazov alebo nariadení“⁴².

Riadenie je neoddeliteľnou súčasťou velenia. Riadenie síl a ich činností napomáha veliteľovi a štábu určiť požiadavky, prideliť prostriedky a zjednotiť úsilie. Riadenie poskytuje veliteľovi voľnosť v konaní a umožňuje mu delegovať právomoci. U MTJ, t. j. do stupňa rota, kde veliteľ nemá k dispozícii štáb, vykonáva riadenie veliteľ jednotky.

2.1 Úlohové velenie

Hlavná idea úlohového velenia (*Mission Command*) spočíva v iniciatíve podriadených veliteľov, ktorí plnia pridelené úlohy v zhode so zámerom nadriadeného veliteľa.

Úlohové velenie je flexibilné a je protikladom detailného velenia (*Detailed Command*). Detailné velenie je založené na predpoklade, že úspech v operácii je podmienený striktným stanovením pravidiel v priestore operácií (*Area of Operations*, AOO)⁴³. Naproti tomu je úlohové velenie prioritne zamerané na cieľ operácie a direktívne nestanovuje spôsob splnenia úlohy. To je v kompetencii podriadených veliteľov. V praxi veliteľa nepoužívajú len jeden spôsob velenia. Úroveň aplikácie techník detailného plánovania závisí od viacerých faktorov, akými sú:⁴⁴

- charakter úlohy,
- kvalita štábu a podriadených veliteľov,
- povaha a spôsobilosti ENY.

⁴² SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 174-175.

⁴³ „Oblasť v rámci priestoru spoločných operácií určená veliteľom spoločných síl na vedenie operácií na taktickej úrovni“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 84.

⁴⁴ ATP-3.2.2 *Command and Control of Allied Land Forces*. Ed. B. 2016, s. 1-7.

Potrebu úlohového velenia vyvoláva komplexnosť operačného prostredia, ktoré sa vyznačuje dynamickými zmenami situácie. Adekvátna reakcia na nové skutočnosti ovplyvňujúce plánovanie a vedenie taktických operácií je podmienená efektívnym využívaním kreativity podriadených veliteľov. Úlohové velenie je možné aplikovať vo všetkých operáciách naprieč celým kontinuum súperenia. Úlohové velenie si vyžaduje vzájomnú dôveru a porozumenie spoločnému cieľu. Úspešné úlohové velenie spočíva na štyroch prvkoch:⁴⁵

- **Zámer veliteľa.** Predstavuje jasné a stručné vyjadrenie čo musia jednotky vykonať a podmienky, ktoré majú byť vytvorené, aby sa dosiahol úspech vzhľadom na požadovaný konečný stav (*End State*). Z dôvodu adekvátnej prípravy svojich vlastných operačných rozkazov musia všetci podriadení veliteľa jasne pochopiť zámer veliteľa.
- **Iniciatíva podriadených.** Podriadení sa rozhodujú ako dosiahnuť cieľ operácie v rámci delegovaných právomocí. Vyvíjajú iniciatívu v priebehu plánovania a vedenia operácie. Sú plne zodpovední za splnenie zámeru.
- **Úlohová forma rozkazu.** Stanovuje celkovú úlohu pre podriadené jednotky vo forme kto, čo, kedy, kde a prečo má splniť. Z dôvodu usmerenia iniciatívy podriadených vzhľadom na zámer veliteľa je mimoriadny dôraz kladený na účel úlohy, t. j. prečo má byť úloha splnená. Úlohová forma rozkazu poskytuje podriadeným maximálnu voľnosť počas plánovania a vykonávania aktivít za účelom splnenia celkovej úlohy. Podriadeným nie je určené ako majú úlohu splniť.
- **Stanovenie zdrojov.** Veliteľ prideli podriadeným dostatočné zdroje na splnenie ich úlohy. Zdroje zahŕňajú sily, prostriedky a potrebné informácie.

2.2 Plány a rozkazy

V aliančných publikáciách sa môžeme stretnúť s formuláciou, že veliteľ pripraví plán **a/alebo** rozkaz. Z toho dôvodu je potrebné tieto pojmy od seba odlíšiť a pochopiť, kedy a za akým účelom sa plány a rozkazy spracovávajú.

⁴⁵ VDG-30-05/Oper (B) *Velenie a riadenie v pozemných silách* ... 2018, s. 18 – 19.

Podstatou **plánu** je stanovenie cieľa a úloh pre činnosť podriadených jednotiek a zároveň určenie prostriedkov a nástrojov na ich dosiahnutie. **Operačný plán** (*Operation Plan, OPLAN*) je definovaný ako „plán jednej alebo niekoľkých súvisiacich operácií, ktoré sa majú vykonať súčasne alebo postupne“⁴⁶. Uvedená definícia je doplnená tromi poznámkami:

1. Plán je forma nariadenia používaná nadriadenými stupňami velenia, ktorá umožňuje podriadeným veliteľom pripraviť podporujúce plány a rozkazy.
2. Pri príprave operácií v dostatočnom predstihu sa namiesto označenia „rozkaz“ obvykle používa označenie „plán“.
3. Operačný plán môže nadobudnúť účinnosť v stanovenom čase alebo na signál a potom sa stáva operačným rozkazom.

Plán je výsledkom plánovania operácie. Po spresnení sa plán realizuje formou rozkazu.

Vo všeobecnosti je **rozkaz** ústny alebo písomný prejav, ktorým sa niekomu (obyčajne podriadenému) ukladá úloha, povinnosť, príkaz, nariadenie.⁴⁷

Na úrovni MTJ sa zväčša detailný *OPLAN* nespracováva. Veliteľ si pripraví **plán operácie**⁴⁸, ktorý neskôr doplní o svoje rozhodnutie. Plán operácie tvorí podklad pre rozkaz, ktorý je vydávaný ústne.

Velitelia MTJ spracovávajú a vydávajú:⁴⁹

- plán operácie,
- predbežné nariadenie (*Warning Order, WNGO*),
- operačný rozkaz (*Operation Order, OPORD*),
- čiastkový rozkaz (*Fragmentary Order, FRAGO*).

2.2.1 Plán operácie

Plán operácie má spočiatku formu **prvotného plánu** (*Tentative Plan*). Ako

⁴⁶ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 470.

⁴⁷ *Slovníkový portál Jazykovedného ústavu E. Štúra SAV*.

⁴⁸ Je potrebné rozlišovať pojmy „operačný plán (*OPLAN*)“ a „plán operácie“.

⁴⁹ *WNGO* a *FRAGO* sa vydáva v závislosti od situácie.

vyplýva z jeho označenia, ide o počiatočný, neúplný plán realizácie operácie. Veliteľ sa sústreďí na analýzu celkovej úlohy, ktorú mu stanovil nadriadený veliteľ. Jej výsledkom je **preformulovanie celkovej úlohy** do jasného a stručného vyjadrenia úloh, ktoré musí jeho jednotka vykonať a tiež opis požadovaného zámeru, ktorý má byť dosiahnutý.

V ďalšom sa prvotný plán postupne rozpracováva. V závere sa veliteľ rozhodne, aký **variant činnosti** (*Course of Action, COA*) zvolí pre svoju jednotku. Veliteľ dokončí plán operácie tým, že si na mape alebo schéme pripraví prezentáciu svojho rozhodnutia. Ak čas a okolnosti dovoľia, rozhodnutie veliteľa je verifikované následným prieskumom priestoru zodpovednosti, ktorého výsledky ešte môžu mať vplyv na finálnu verziu plánu operácie.

Plán operácie tvorí podklad pre spracovanie rozkazu. V praxi MTJ tvorí plán grafickú prílohu *OPORD*.

2.2.2 *Predbežné nariadenie*⁵⁰

*WNGO*⁵¹ je predbežnou správou o prijatom rozkaze alebo o činnosti, ktorá má nasledovať.⁵² Je upozornením podriadených o nastávajúcich úlohách. Vydaním *WNGO* v čo najskoršom termíne veliteľ vytvára časový priestor pre podriadených na ich vlastné plánovanie a prípravu. Vydanie *WNGO* nesmie byť zdržané z dôvodu nedostatku detailných informácií. Tieto môžu byť podriadeným poskytnuté v nasledujúcich *WNGO*. Takým príkladom je následné vydanie *WNGO* po prijatí ďalšieho *WNGO* od nadriadeného veliteľa alebo po vykonaní vlastnej analýzy situácie.

WNGO spravidla obsahuje päť základných druhov informácií:⁵³

1. predpokladaná celková úloha (útok, obrana a pod.),
2. účastníci operácie,
3. čas začatia operácie,
4. doplnkové a špeciálne inštrukcie,
5. čas a miesto vydania *OPORD*.

⁵⁰ V praxi sa môžeme stretnúť s používaním termínu „*Warning Order*“ v podobe „predbežný rozkaz“.

⁵¹ V praxi sa môžeme stretnúť aj so skratkou *WARNO*.

⁵² SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 673.

⁵³ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 63.

Predbežné nariadenie nemá špecifickú formu, preto jednou z možností je použiť štruktúru *OPORD*.

2.2.3 Operačný rozkaz

OPORD je nariadenie, ktoré vydáva veliteľ svojim podriadeným za účelom koordinovaného vykonania operácie.⁵⁴ *OPORD* je inštrukciou, z ktorej podriadení získajú tak „širší obraz“ o vykonaní operácie (veliteľov zámer) ako aj detailné informácie týkajúce sa ich špecifickej úlohy počas operácie. *OPORD* vždy obsahuje dátum a presný čas vykonania operácie.

OPORD má svoju štandardnú **päťbodovú štruktúru**. Zachovanie tejto štruktúry je dôležité najmä z hľadiska dosiahnutia interoperability jednotiek pôsobiacich v mnohonárodných úlohových zoskupeniach. Štandardná forma rozkazu umožňuje veliteľovi poskytnúť detailné informácie cestou stálych operačných postupov (*Standing Operating Procedure, SOP*)⁵⁵, ktoré budú implementované do *OPORD*.

Formát *OPORD*:⁵⁶

1. SITUÁCIA

- a) Nepriateľské sily
- b) Vlastné sily
- c) Pridelenie a vyčlenenie

2. CELKOVÁ ÚLOHA (*Mission*)

3. VYKONANIE

Zámer

- a) Koncept operácie (*Concept of Operations, CONOPS*)
- b) Úlohy pre manévrujúce jednotky
- c) Úlohy pre jednotky bojovej podpory
- d) Koordináčné pokyny

⁵⁴ NATO Term. The Official NATO Terminology Database.

⁵⁵ *SOP* predstavujú „súbor textových a (alebo) grafických inštrukcií, podrobne popisujúcich používané a opakované zručnosti, návyky alebo postupy organizačného prvku alebo jednotlivca, ktoré sú nadobudnuté výcvikom a sú stanovené veliteľom“. Zdroj: SPG-7-1/Vševojsk *Metodické pokyny na tvorbu stálych operačných postupov a inštrukcií*. 2010, s. 4.

⁵⁶ ATP-3.2.2 *Command and Control of Allied Land Forces*. 2016, Annex G, s. G-2-1.

4. ADMINISTRATÍVA A LOGISTIKA

5. VELENIE A SPOJENIE

SITUÁCIA

V bode 1b) „Vlastné sily“ sú uvedené jednotky, ktoré nespádajú pod priame velenie veliteľa vydávajúceho *OPORD*, a pritom môžu ovplyvňovať činnosť jeho jednotky. Vlastné sily pozostávajú z nadriadených jednotiek, susedných jednotiek a jednotiek poskytujúcich podporu.

Zloženie síl, ktoré spadajú pod velenie veliteľa vydávajúceho *OPORD* je definované pred prvým bodom rozkazu SITUÁCIA. Ďalšou možnosťou je uviesť zloženie síl v treťom bode VYKONANIE. Poslednou možnosťou je zloženie síl prezentovať ako samostatnú prílohu k rozkazu. Tieto sily sú tvorené organickými a pridelenými jednotkami.

CELKOVÁ ÚLOHA

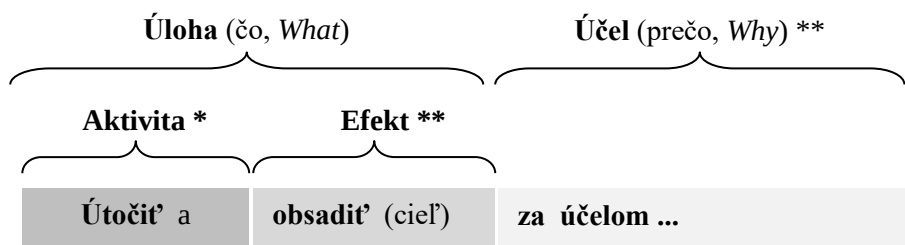
V druhom bode rozkazu je **formulovaná celková úloha** (*Mission Statement*), ktorá predstavuje jasné a stručné vyjadrenie úlohy, ktorá má byť vykonaná a jej účel.

Celková úloha (*Mission*) je úloha so svojím účelom.

Štruktúra celkovej úlohy je znázornená na obrázku 7.

Úloha ako časť celkovej úlohy stanovuje aktivitu, ktorá sa má vykonať a efekt, ktorý sa má touto aktivitou dosiahnuť. Na ich vyjadrenie sa používajú úlohové pojmy (napr. útočiť, zničiť, rozvrátiť, narušiť, zmocniť sa, zastaviť, udržať, vyčistiť a iné). Zároveň majú úlohy aj svoju grafickú formu v podobe taktických značiek. Zoznam úlohových pojmov, ich definícia a zodpovedajúce taktické značky sú uvedené v prílohe 2.

Pri formulovaní celkovej úlohy sa dodržiava pravidlo „**päť W**“. Uvádza sa kto (*Who*), čo (*What*), kedy (*When*), kde (*Where*) a prečo (*Why*) má vykonať. Veliteľ nenariaďuje ako má byť úloha splnená. V rámci úlohového velenia, ktoré kladie dôraz na iniciatívu nižších veliteľov, je voľba spôsobu splnenia úlohy v kompetencii príslušného podriadeného veliteľa.

* Aktivita nemusí byť vždy uvedená.

** Efekt aj účel musia mať merateľné výstupy.

Obrázok 7 Štruktúra celkovej úlohy

Zdroj: SPG-3-54/Oper (B). 2021, s. 4

Možný príklad vyhlásenia celkovej úlohy:⁵⁷

Jednotka D (*Who*) zaútočí o 040600Z OCT 2021⁵⁸ (*When*) s cieľom prelomiť pás prekážok (*What*) v NX330159 (*Where*), za účelom umožniť jednotke B (hlavné úsilie práporu) preniknúť do nepriateľských obranných postavení *OBJ*⁵⁹ BOB (*Why*).

VYKONANIE

Súčasťou tretieho bodu rozkazu je **zámer** veliteľa (*Intent*), v ktorom veliteľ vytýči svoju predstavu o tom, čo má jeho jednotka vykonať, aby bol dosiahnutý požadovaný konečný stav operácie. Zámer predstavuje spojovací článok medzi stanovenou celkovou úlohou (*Mission*) a konceptom operácie (*CONOPS*). Zámer má byť vyjadrený jasne a stručne, aby podriadeným veliteľom poskytoval orientáciu pri ich plánovaní a vedení operácie. Môže byť formulovaný v odrážkach (v troch až piatich bodoch) alebo formou odseku (úplnými vetami).⁶⁰ Podriadení veliteľia vychádzajú zo zámeru nadriadeného v situácii, keď v priebehu operácie nie je možné ďalej postupovať podľa stanoveného konceptu operácie. Na základe znalosti zámeru nadriadeného veliteľa iniciatívne prispôbia činnosť svojich jednotiek.

⁵⁷ SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C). 2021, s. 60.

⁵⁸ Forma zápisu času a dátumu vo formáte DTG (*Date-time, Group*): DDHHMMA MMM RRRR (DD - deň, HH - hodina, MM - minúta, A - časové pásmo, MMM – mesiac, RRRR – rok). Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 201.

⁵⁹ Cieľ (*Objective, OBJ*), t. j. určitý priestor alebo jednotka *ENY*.

⁶⁰ SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C). 2021, s. 60.

Veliteľ definuje svoj zámer cestou **klúčových úloh**. Tieto úlohy vymedzujú činnosti, ktoré sa majú vykonať alebo podmienky, ktoré sa majú splniť. Klúčové úlohy majú zásadný význam pre úspech jednotky. Sú orientované na stanovený **konečný stav operácie** a nie sú zviazané s variantom činnosti, ku ktorému veliteľ počas plánovania dospel a ktorý je vyjadrený v koncepte operácie.

Bod rozkazu 3a) tvorí **koncept operácií (CONOPS)**, ktorý je stručným vyjadrením spôsobu vedenia operácie, t. j. vysvetlením AKO bude operácia realizovaná. *CONOPS* vychádza zo zámeru. Má grafickú podobu a spravidla obsahuje **schému manévru** a **plán palebnej podpory**. V schéme manévru je vyjadrený požadovaný konečný stav operácie, úlohy pre podriadené jednotky a ďalšie opatrenia v závislosti od charakteru operácie. Plán palebnej podpory sa spracováva iba ak jednotka má vlastnú organickú palebnú jednotku (napr. mechanizovaná rota disponuje čatou palebnej podpory) alebo ak je jednotke pridelená palebná podpora.

V položkách rozkazu 3b) a 3c) sú detailne rozobrané konkrétne úlohy pre každú podriadenú jednotku. Položky sa týkajú len organických a pridelených jednotiek.

Dôležitou časťou rozkazu je bod 3d) „Koordinačné pokyny“. Inštrukcie sú zamerané na zabezpečenie vzájomnej zladenosti jednotiek.

ADMINISTRATÍVA A LOGISTIKA

V tomto bode sú spresnené otázky spracovávania hlásení, doplnenia alebo premiestnenia personálu, prípadne zásady zaobchádzania s vojnovými zajatcami. Logistická podpora rieši zabezpečenie muníciou, pohonnými hmotami, potravinami a zdravotnícke zabezpečenie.

VELENIE A SPOJENIE

Piaty bod rozkazu špecifikuje miesto, kde sa nachádza veliteľ a jeho zástupca. Ďalej stanovuje volacie znaky a frekvencie na zabezpečenie spojenia.

2.2.4 Čiastkový rozkaz

FRAGO je „krátky ústny alebo písomný rozkaz, ktorý slúži na zapracovanie zmien do už existujúcich rozkazov“⁶¹. *FRAGO* sa vydáva, keď nie je k dispozícii dostatok času na vydanie nového úplného *OPORD*. Veliteľ vydáva *FRAGO* ústne, a to priamo alebo pomocou rádiovej siete.

FRAGO musí mať stručnú, výstižnú a konkrétnu formu. Formát *FRAGO* vychádza z formátu *OPORD* a musí obsahovať všetkých päť bodov rozkazu. Tým je zaistené, že veliteľ prijal úplný *FRAGO*. Rozvíjané sú však len tie časti, pri ktorých došlo k zmenám. V nezmenených bodoch sa uvádza formulácia „bez zmeny“.

2.3 Plánovací proces malých taktických jednotiek

Plánovanie operácií (*Operations Planning*) na taktickej úrovni na stupni MTJ (ďalej len „plánovací proces MTJ“) je dynamický proces používaný veliteľmi za účelom analýzy celkovej úlohy, vypracovania plánu operácie a prípravy na operáciu.

V praxi sa môžeme stretnúť s termínom *Troop Leading Procedures (TLP)*, ktorý je používaný v Armáde Spojených štátov. Aj keď plánovací proces MTJ je identický s *TLP*, termín *TLP* nie je v NATO zavedený⁶².

Spôsob uplatnenia plánovacieho procesu MTJ je závislý od času, ktorý má veliteľ k dispozícii. V zásade plánovanie prebieha dvomi metódami:

- **postupnou metódou**, kedy veliteľ začína svoje plánovanie až po skončení plánovania nadriadeného veliteľa; iniciačným dokumentom je v tomto prípade *OPORD* nadriadeného stupňa,
- **súbežnou metódou**, kedy veliteľ začína plánovanie po prijatí prvotnej informácie o nasledujúcej operácii, a to zvyčajne vo forme *WNGO* z nadriadeného stupňa; súbežná metóda je najčastejším spôsobom plánovania operácií MTJ.

Plánovací proces MTJ sa skladá z ôsmich krokov. Ich poradie a použitie

⁶¹ SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou* (C). 2021, s. 63.

⁶² Napriek tomu sa *TLP* vyskytuje v niektorých aktuálnych publikáciách, napr. SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou* (C). 2021, s. 64.

nie je dogmatické a je ovplyvnené konkrétnymi podmienkami (situácia, čas, celková úloha, priestor operácie a iné). Kroky plánovacieho procesu MTJ, pri použití súbežnej metódy, sú nasledovné:⁶³

1. Prijatie celkovej úlohy.
2. Vydanie WNGO.
3. Spracovanie prvotného plánu operácie.
4. Začatie presunu.
5. Vykonanie prieskumu.
6. Dokončenie plánu operácie.
7. Vydanie OPORD.
8. Dohľad a doladenie.

Pretože veliteľ MTJ musí porozumieť zámeru a úlohám vydaných veliteľom o dva organizačné stupne vyššie, je plánovací proces MTJ zviazaný s plánovacím procesom taktických jednotiek, ktoré disponujú štábom (t. j. od stupňa prápor vyššie).

Pre toto plánovanie bol zaužívaný termín *Military Decision Making Proces (MDMP)*⁶⁴, ktorý sa ale taktiež v aliančných publikáciách nepoužíva. V NATO je MDMP nahradený pojmom „taktické plánovanie“ (*Tactical Planning*)⁶⁵.

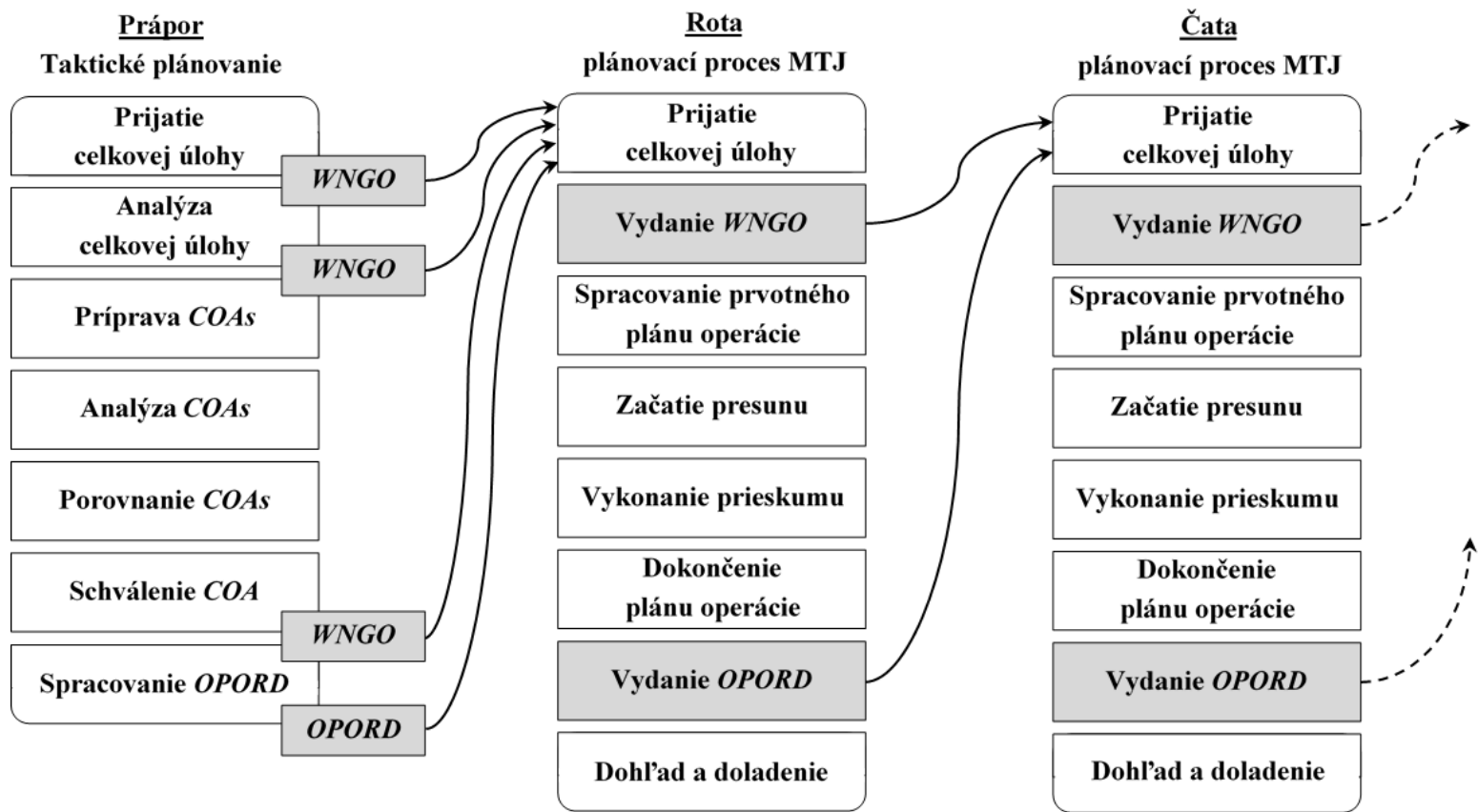
Vzájomná previazanosť plánovacieho procesu MTJ a taktického plánovania pri použití súbežnej metódy plánovania je prezentovaná na obrázku 8. Znázornený plánovací proces zahŕňa postup a výstupy (3 x WNGO, OPORD) na stupni prápor⁶⁶ a následný proces na stupni rota a čata. Aj v tomto prípade nemusí byť vydané len jedno WNGO. Vydanie ďalších WNGO závisí od potreby a dostupnosti nových informácií. Šípky s čiarkovanou čiarou znázorňujú následné postúpenie inštrukcií na stupeň družstvo.

⁶³ SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C). 2021, s. 65.

⁶⁴ Pojem je zavedený v Armáde Spojených štátov (FM 6-0 Commander and Staff Organization and Operations, 2014, s. 9-1).

⁶⁵ APP-28 Tactical Planning for Land Forces. 2019.

⁶⁶ SPG-3-44/Oper Plánovanie operácií na taktickej úrovni. 2021, s. 10.

Obrázok 8 Proces súbežného plánovania

Zdroj: FM 6-0 *Commander and Staff Organization and Operations*. 2014, s. 10-2 (upravené).

2.3.1 Prijatie celkovej úlohy

Prijatie celkovej úlohy sa môže uskutočniť viacerými spôsobmi, ktoré vychádzajú z konkrétnej situácie:

- prostredníctvom *WNGO* nadriadeného veliteľa, čo je typické pri súbežnom plánovaní operácie,
- cestou *OPORD* po ukončení plánovania nadriadeného stupňa (charakteristické pre postupnú metódu plánovania),
- na základe *FRAGO*, ktorý je vydaný v priebehu operácie a ktorým sa mení alebo upravuje celková úloha.

V prípade, že celková úloha bola stanovená písomným rozkazom (veliteľ práporu môže vydať písomný *OPORD*), podriadení veliteľa preštudujú rozkaz. Na následnom brífingu si veliteľ overí, či podriadení veliteľa jasne porozumeli stanoveným úlohám. Veliteľa čiat a družstiev prijímajú celkovú úlohu spravidla prostredníctvom ústneho rozkazu. V tomto prípade si nadriadený veliteľ overí pochopenie úlohy hneď po vydaní jeho rozkazu.

Veliteľ po prijatí celkovej úlohy zameria svoju činnosť na:

- a) počiatočnú analýzu,
- b) časový rozpočet na plánovanie a prípravu operácie.

a) Počiatočná analýza

Analýza sa sústreďuje na hodnotenie taktických premenných, ktoré sú vyjadrené akronymom *METT-TC*. Jednotlivé písmená skratky označujú oblasti, ktoré veliteľ podrobí analýze.⁶⁷ Ich prehľad je uvedený v tabuľke 2.

Poradie a podrobnosť analýzy jednotlivých premenných závisí od dostupnosti informácií a relatívnej dôležitosti jednotlivých faktorov vzhľadom na konkrétnu situáciu. Pri použití súbežnej metódy plánovania operácií nemusí veliteľ získať hneď na začiatku úplné znenie svojej celkovej úlohy (finálna verzia je stanovená zvyčajne až v *OPORD* nadriadeného veliteľa). Iniciatívny a efektívny veliteľ nečaká a sformuluje svoju celkovú úlohu na základe všetkých dostupných informácií. Toto znenie nemusí byť kompletne, no napriek tomu poskytuje podriadeným čas na ich prípravu. Príkladom takejto úlohy môže byť znenie „Druhá

⁶⁷ HRNČIAR, M. Tactical Variables – A Tool for Mission Analysis. 2019, s. 86.

čata vykoná prepad v nasledujúcich 24 hodinách“. Konečné znenie celkovej úlohy pripraví v šiestom kroku plánovacieho procesu MTJ (dokončenie plánu operácie).

Tabuľka 2 Taktické premenné (*METT-TC*)

M	<i>Mission</i>	Celková úloha
E	<i>Enemy</i>	Nepriateľ
T	<i>Terrain and Weather</i>	Terén a počasie
T	<i>Troops and Support Available</i>	Jednotky a podpora
T	<i>Time Available</i>	Dostupný čas
C	<i>Civil Considerations</i>	Civilné aspekty

Zdroj: SPG-3-15/Všeob (C). 2021, s. 65.

b) Časový rozpočet

Veliteľ zhodnotí, koľko má času na plánovanie a prípravu operácie. Príprava zahŕňa presuny a nácviky (*Rehearsals*) predpokladaných činností. Veliteľ identifikuje **kritické časy**, ktoré stanovil nadriadený stupeň a ktoré určujú kedy majú byť splnené hlavné úlohy plánovania a prípravy operácie (napríklad čas prechodu cez východiskový bod pri presune, čas prechodu cez východiskovú čiaru pri útoku, čas začatia pozorovania a iné). Vychádzajúc z týchto časových bodov, veliteľ vykoná časový rozpočet. Použije pri tom metódu **spätného plánovania**. Zásadou je, že na svoje plánovanie (až po vydanie *OPORD*) si ponechá maximálne **1/3 dostupného času**. Zvyšné 2/3 vyčlení na plánovanie a prípravu podriadených veliteľov. Veliteľ musí zvážiť aj vplyv zníženej viditeľnosti na plánovací proces MTJ (napríklad vyhnúť sa vydávaniu *OPORD* v noci).

Spätný časový rozpočet je demonštrovaný na príklade plánovania veliteľa pozorovacej hliadky (PoH). PoH bola vyčlenená z mechanizovanej čaty (v sile družstva) s úlohou vykonať prieskum *OBJ* so začiatkom pozorovania v stanovenom čase 1130.

1130	Začatie pozorovania <i>OBJ</i> (určujúci kritický čas).
1115	Zaujatie pozorovacieho stanovišťa (<i>Observation Post, OP</i>) pozorovacou hliadkou.
1045	Vykonanie veliteľského prieskumu <i>OBJ</i> .
1030	Zaujatie zhromaždiska v cieľovej oblasti (<i>Objective Rally Point, ORP</i>).
0830	Prechod PoH cez predný okraj vlastných jednotiek (<i>Forward Line of Own Troops, FLOT</i>).
0815	Koordinačný dohovor veliteľa PoH s veliteľom jednotky, cez ktorej postavenie bude PoH prechádzať.
0800	Zaujatie priestoru sústredenia (<i>Assembly Area, AA</i>).
0745	Začatie presunu PoH do AA.
0730	Kontrola pripravenosti PoH veliteľom.
0700	Nácviky činnosti PoH (<i>Rehearsals</i>).
0630	Vydanie <i>OPORD</i> veliteľa PoH.
0600	Vydanie <i>WNGO</i> veliteľa PoH (nutný začiatok činnosti PoH).

2.3.2 Vydanie predbežného nariadenia

Hneď ako veliteľ spracuje počiatočnú analýzu a časový rozpočet pristúpi k vydaniu *WNGO*. Veliteľ zahrnie do *WNGO* všetky dostupné informácie, ktoré napomôžu plánovaniu a príprave operácie. *WNGO* vychádza z päťbodovej štruktúry *OPORD*, ale veliteľ uvádza len tie body, o ktorých má informácie. To znamená, že *WNGO* veliteľa čaty alebo družstva môže pozostávať z redukovaného počtu bodov.

Príklad *WNGO* veliteľa čaty:

Situácia

ENY v sile približne jednej čaty vyzbrojenej BVP-2, ručnými zbraňami a RPG podniká výpady na sklad munície v osade DABER s cieľom zmocniť sa ho. Strážna jednotka národnej armády v sile dvoch družstiev s problémami odráža výpady *ENY*.

Celková úloha

Úlohou našej čaty je, v súčinnosti so strážnou jednotkou národnej armády, zaistiť sklad munície v osade DABER najneskôr v čase 251830B DEC 2021, a tým vytvoriť časový priestor na posilnenie nasadenej strážnej jednotky ďalšími silami národnej armády.

Vykonanie

Doplnenie PHM vykonať v parku techniky v čase 241600B DEC 2021. Doplnenie munície vykonať v sklade munície v čase 241700B DEC 2021. V dobe do 241900B DEC 2021 družstvá vykonajú nácvik činnosti na varovné signály, činnosti pri zabezpečení presunu a reakcie pri neočakávanom stretnutí s *ENY*. Kontrolu pripravenosti družstiev vykonám v čase 242100B DEC 2021. *OPORD* vydám v čase 242200B DEC 2021 na HQ NOVEL.

Veliteľ čaty vydáva *WNGO* veliteľom družstiev. Veliteľ družstva následne vydáva *WNGO* svojmu družstvu.⁶⁸

2.3.3 Spracovanie prvotného plánu operácie

Po vydaní *WNGO* pristúpi veliteľ k spracovaniu prvotného plánu. Celá činnosť je vykonávaná prevažne len úvahou veliteľa. Veliteľ môže k tomuto procesu prizvať podriadených (napríklad na stupni čata to môže byť veliteľ 1. družstva/veliaci poddôstojník alebo všetci velitelia družstiev). Spracovanie prvotného plánu pozostáva z dvoch oblastí:

- a) analýza *METT-TC*,
- b) príprava variantu činnosti (*COA*).

a) Analýza *METT-TC*

Analýza je pokračovaním počiatočnej analýzy vykonanej v 1. kroku plánovacieho procesu MTJ, t. j. prijatie celkovej úlohy.

Celková úloha (*Mission*)

Veliteľ musí jasne rozumieť celkovej úlohe, zámeru a *CONOPS* veliteľa o **jeden** a **dva** organizačné stupne vyššie. Veliteľ čaty si môže vytvoriť jednoduchú schému so zákresom *CONOPS* veliteľa roty a veliteľa práporu. Analýza celkovej úlohy vyústí do **novej formulácie celkovej úlohy**. Kým k tomu veliteľ čaty dospeje musí zvažovať:⁶⁹

- celkovú úlohu, zámer a *CONOPS* veliteľa práporu – informácie čerpá z *OPORD* veliteľa roty (bod 1b - vlastné sily),

⁶⁸ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 59.

⁶⁹ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. A7 – A9.

- celkovú úlohu, zámer a *CONOPS* veliteľa roty – poznatky získa z *OPORD* veliteľa roty (bod 3 – zámer, bod 3a – *CONOPS*),
- celkovú úlohu čaty – identifikuje ju z *CONOPS* veliteľa roty,
- obmedzenia (*Constrains*) – akékoľvek požiadavky alebo zákazy nadriadeného veliteľa, ktoré ovplyvňujú činnosť čaty,
- všetky úlohy potrebné na splnenie celkovej úlohy; jedná sa o tri kategórie úloh:
 - stanovené úlohy (*Specified Tasks*) – sú uvedené v *OPORD* veliteľa roty (bod 2 – celková úloha a bod 3 – vykonanie),
 - odvodené úlohy (*Implied Tasks*) – nie sú vyjadrené v *OPORD* veliteľa roty ale sú predpokladom na splnenie stanovených úloh,
 - základná úloha (*Essential Task*) – je najdôležitejšia úloha, ktorá je abstrahovaná zo stanovených a odvodených úloh; zvyčajne sa nachádza v *OPORD* veliteľa roty (bod 2 – celková úloha).

Nepriateľ (*ENY*)

Analýza *ENY*, ktorú vykonáva veliteľ čaty vychádza z analýzy nadriadených stupňov. Dostupné informácie sú obsiahnuté vo *WNGO* alebo *OPORD*, ktoré prijal veliteľ čaty. Ďalšie poznatky môže získať vlastným prieskumom. V operáciách usilujúcich sa o podporu mieru (*Peace Support*) a v operáciách proti povstaniu (*Counterinsurgency Operations, COIN*) býva identifikácia protivníka veľmi zložitá.⁷⁰ Celkove veliteľ analyzuje:⁷¹

- zloženie, silu a rozmiestnenie *ENY*; v OS SR sú analyzovaná akronymom *SALUTE*, t. j. veľkosť (*Size*), aktivity (*Activity*), poloha (*Location*), jednotka (*Unit*), čas (*Time*) a vybavenie (*Equipment*),
- spôsobilosti *ENY*; posudzované sú schopnosti *ENY* brániť sa (*Defend*), posilniť sa (*Reinforce*), útočiť (*Attack*), vykonať ústup (*Withdraw*) a zdržiavať (*Delay*), ktoré združuje akronym *DRAW-D*,
- predpokladaný alebo možný variant činnosti *ENY*.

⁷⁰ HRNČIAR, M. *Keystones of Irregular Warfare*. 2017, s. 153.

⁷¹ SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C). 2021, s. 68.

Terén a počasie

Veliteľ analyzuje vplyv terénu a počasia na činnosť jeho jednotky ako aj na činnosť *ENY*. Údaje o priechodnosti terénu a o počasí získava od nadriadených stupňov (cestou veliteľa roty z analýzy vykonanej na stupni prápor, ktorá je súčasťou taktického plánovania štábu práporu).

Vojenské aspekty terénu, na ktoré sa veliteľ zameria, sú označené akronymom *OAKOC*⁷², ktorého jednotlivé položky sú uvedené v tabuľke 3.

Možnosti pozorovania a vedenia paľby súvisia s analýzou tých častí terénu, na ktoré je priama viditeľnosť z predpokladaných postavení vlastných aj *ENY* jednotiek. Tieto priestory môžu byť zaistené priamou paľbou delostreleckých prostriedkov ale aj paľbou z ručných zbraní (najmä ostreľovačov).

Tabuľka 3 Vojenské aspekty terénu (*OAKOC*)

O	<i>Observation and Fields of Fire</i>	Možnosti pozorovania a vedenia paľby
A	<i>Avenues of Approach</i>	Prístupové smery
K	<i>Key Terrain</i>	Kľúčový terén
O	<i>Obstacles</i>	Prekážky
C	<i>Cover and Concealment</i>	Kryty a možnosti skrývania

Zdroj: SPG-3-15/Všeob (C). 2021, s. 69

Prístupové smery sú trasy, ktoré vedú k *OBJ* alebo ku kľúčovému terénu. Ide o priestor, „ktorý poskytuje jednoduchú možnosť presunu a poskytuje dostatočnú šírku (pre rozptýlenie), umožňuje prechod jednotky dostatočne veľkej na to, aby ovplyvnila výsledok operácie“⁷³.

Kľúčový terén je priestor, ktorého obsadenie, udržanie alebo kontrola predstavuje výhodu pre jednu z bojujúcich strán.

⁷² SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou* (C). 2021, s. 69.

⁷³ SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou* (C). 2021, s. 69.

Prekážky sú všetky prirodzené alebo umelé objekty, ktoré zabraňujú manévru jednotiek alebo ho komplikujú (príkre svahy, lesný porast, vodné toky, priehrady, mestská zástavba, mýnivé polia, objekty pripravené na ničenie s iné).

Kryty sú tie časti terénu, ktoré poskytujú ochranu pred prostriedkami priamej paľby (terénne vlny, rokliny a pod.). Priestory vhodné na skrývanie chránia len pred pozorovaním ale neposkytujú ochranu pred účinkami paľby (lesný porast, kroviská a iné).

Aspekty počasia s možným priamym vplyvom na priebeh operácie sú nasledovné:

- viditeľnosť (tma, hmla, opar a iné),
- vietor,
- zrážky (dážď, sneženie),
- oblačnosť,
- teplota a vlhkosť.

Jednotky a podpora

Veliteľ analyzuje bojové možnosti svojej jednotky. Analyzuje morálny stav, úroveň prípravy a skúsenosti jednotky, druhy, početnosť a stav techniky, munície a zásob. V súvislosti s konkrétnymi podmienkami operácie špecifikuje silné a slabé stránky jednotky. Obdobná analýza sa týka všetkých jednotiek a prostriedkov, ktoré podporujú jeho jednotku.

Dostupný čas

Veliteľ pokračuje v analýze časovo-priestorových aspektov operácie. Čas na plánovanie a prípravu bol zhodnotený v časovom rozpočte, ktorý veliteľ vykonal v etape prijatia celkovej úlohy. Teraz musí zvážiť aj vplyv času na vedenie operácie. Analýza môže viesť ku korekcii pôvodného rozvrhu času pre podriadené jednotky.

Civilné aspekty

V tomto bode veliteľ hodnotí všetky civilné aspekty, ktoré by mohli ovplyvniť operáciu. Relevantné civilné aspekty, ktoré sa označujú akronymom *ASCOPE*, sú uvedené v tabuľke 4.

Tabuľka 4 Civilné aspekty (ASCOPE)

A	<i>Areas</i>	Priestory
S	<i>Structures</i>	Štruktúry
C	<i>Capabilities</i>	Spôsobilosti
O	<i>Organizations</i>	Organizácie
P	<i>People</i>	Ľudia
E	<i>Events</i>	Udalosti

Zdroj: SPG-3-44/Oper. 2021, s. 77.

b) Príprava variantu činnosti (COA)

Na základe výsledkov analýzy *METT-TC* veliteľ prikróčí k spracovaniu COA svojej jednotky. Celý proces prípravy výsledného COA pozostáva z nasledovných krokov:

- tvorba COA,
- analýza COA,
- porovnanie COAs a prijatie rozhodnutia, t. j. výber COA.

Tvorba COA

Poslaním tvorby COA je určenie jedného alebo viacerých spôsobov splnenia celkovej úlohy. Pri nedostatku času pripravuje veliteľ MTJ len **jeden** COA, pri dostatku času môže spracovať viac COAs (veliteľ roty a čaty zvyčajne dva). Veliteľ družstva, ktoré je najmenšou manévrujúcou jednotkou, pripravuje len jeden COA. Veliteľ začne tvorbu COA aj bez prijatia *OPORD* nadriadeného veliteľa, čiže na základe *WNGO*, pričom využije všetky dostupné informácie. Týmto získa čas na plánovanie a prípravu operácie.

Vlastná tvorba COA zahŕňa:⁷⁴

- analýzu pomeru síl, t. j. zhodnotenie bojovej sily *ENY* a vlastných jednotiek,

⁷⁴ SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C). 2021, s. 82 -83.

- generovanie možností – veliteľ hodnotí ciele, časové požiadavky a určuje úlohy pre podriadené jednotky,
- usporiadanie jednotiek,
- spracovanie schémy manévru,
- pridelenie zodpovednosti za splnenie úloh,
- formuláciu a celkový náčrt COA.

Analýza COA

Veliteľ analyzuje každý vlastný COA (ak boli spracované viaceré) voči pravdepodobnej činnosti *ENY* od začiatku do konca operácie. Postup je založený na akcii vlastných síl a pravdepodobnej reakcii *ENY*. Analýza má preukázať prípadné slabé stránky jednotlivých COAs.

Porovnanie COAs a prijatie rozhodnutia

Vykonáva sa len v prípade ak veliteľ roty, čaty spracoval viac ako jeden COA. Porovnávajú sa jednotlivé COAs zvažovaním ich výhod, nevýhod, silných a slabých stránok. Na základe výsledkov porovnania sa veliteľ rozhodne, ktorý COA bude realizovaný.

2.3.4 Začatie presunu

Veliteľ nariadi presun jednotky ak si to povaha operácie a okolnosti vyžadujú, čiže ak je presun nevyhnutný na pokračovanie prípravy operácie alebo ak je nutné zaujať špecifický priestor alebo polohu bližšie k *OBJ*. Z predchádzajúceho vyplýva, že môže nastať situácia, kedy presun nebude vykonaný, napríklad plnenie úlohy priamo zo základne⁷⁵. Typickou situáciou kedy je presun nariadený je presun na zaujatie priestoru sústredenia (*Assembly Area, AA*), bojového postavenia, východiskového postavenia na útok (*Attack Position, ATK*), presun PoH alebo prieskumných hliadok (*PsH*) a ďalšie.

2.3.5 Vykonanie prieskumu

Priama účasť veliteľa na prieskume, akou je jeho pozorovanie priestoru operácie, je optimálnym zdrojom informácií pre dokončovanie prvotného plánu

⁷⁵ V praxi sú rozoznávané hlavná operačná základňa (*Main Operating Base, MOB*), predsunutá operačná základňa (*Forward Operating Base, FOB*), predsunuté bojové stanovište (*Combat Outpost*) a základňa hliadky (*Patrol Base, PB*).

operácie. V prípadoch, kedy sa veliteľ nemôže osobne zúčastniť na prieskume, získava potrebné údaje štúdiom príslušných máp a keď je to možné, fotografií a výsledkov prieskumu nadriadených stupňov. Niekedy veliteľ vysiela do záujmového priestoru svoje prieskumné orgány, t. j. PsH alebo PoH. Úsilie prieskumu spočíva v potvrdení alebo zamietnutí informácií, ktoré významne vplývajú na plánovanie operácie.

2.3.6 Dokončenie plánu operácie

Počas tohto kroku veliteľ MTJ zapracuje výsledky prieskumu do vybraného COA. Veliteľ čaty finalizuje plán operácie spracovaním schémy manévru, ktorú využije počas ústneho vydávania *OPORD*. V prípade dostatku času, ešte pred vydaním *OPORD*, vykoná finálnu koordináciu so susednými jednotkami. Súčasťou tejto etapy môže byť aj príprava miesta na vydanie rozkazu so všetkými potrebnými prostriedkami a pomôckami.

2.3.7 Vydanie operačného rozkazu

Veliteľ družstva a veliteľ čaty vydávajú rozkaz **ústne**. Aby sa veliteľ uistil, že predáva podriadeným všetky potrebné informácie, využíva štandardnú päťbodovú štruktúru *OPORD*. Príklad *OPORD* veliteľa čaty je uvedený v prílohe 3.

Vhodným miestom na vydanie rozkazu je miesto, odkiaľ je možné priamo pozorovať priestor operácie. V iných prípadoch veliteľ využije názorné pomôcky, ako napríklad vytvorenú maketu terénu (plastický stôl), náčrty alebo schémy. V závere veliteľ odpovedá na prípadné otázky podriadených a zároveň si overí či pochopili jeho zámer a pridelené úlohy.

2.3.8 Dohľad a doladenie

Po vydaní *OPORD* sa musí veliteľ čaty uistiť, že jeho jednotka je pripravená na splnenie celkovej úlohy. Ak je pred začatím operácie dostatočný čas nariadi veliteľ vykonanie **nácvikov** činností (*Rehearsals*), ktoré bude jednotka počas operácie pravdepodobne realizovať. Ich rozsah závisí od časových dispozícií na ich uskutočnenie.

Nácviky sa môžu uskutočňovať rôznymi metódami:⁷⁶

- úplný – nácvik s nasadením celej jednotky aj s technikou,
- s redukovaným počtom vojakov – najmä s podriadenými veliteľmi,
- na plastickom stole – na modeli terénu z piesku alebo iného materiálu,
- na digitálnom modeli terénu,
- na schéme,
- na mape,
- s využitím dátových sietí.

V závislosti od charakteru celkovej úlohy medzi najdôležitejšie činnosti, ktoré je potrebné precvičiť patria:⁷⁷

- činnosť na varovné signály,
- paľba a presun,
- reakcia na neočakávaný stret s ENY,
- útok,
- obrana,
- odstraňovanie prekážok z ostnatého drôtu,
- čistenie priestoru od mín,
- vystriedanie v boji,
- prvá pomoc zraneným a ich odsun.

Pripravenosť jednotky si veliteľ preverí **kontrolami**. Tieto sú zamerané na overenie znalosti celkovej úlohy príslušníkmi jednotky, pripravenosti a stavu techniky, výzbroje a výstroja, zabezpečenie vodou a potravinami a iné.

2.4 Velenie a riadenie počas vedenia operácie

Velenie a riadenie počas vedenia operácie je determinované druhom vojenskej aktivity a taktickými úlohami, ktoré jednotka plní. „Pokiaľ to okolnosti umožňujú, čata (družstvo) sa vždy presúva na bojových vozidlách a plní bojové úlohy z bojových vozidiel.“⁷⁸ Keď jednotka pôsobí v nasadnutom tvare (*Moun-*

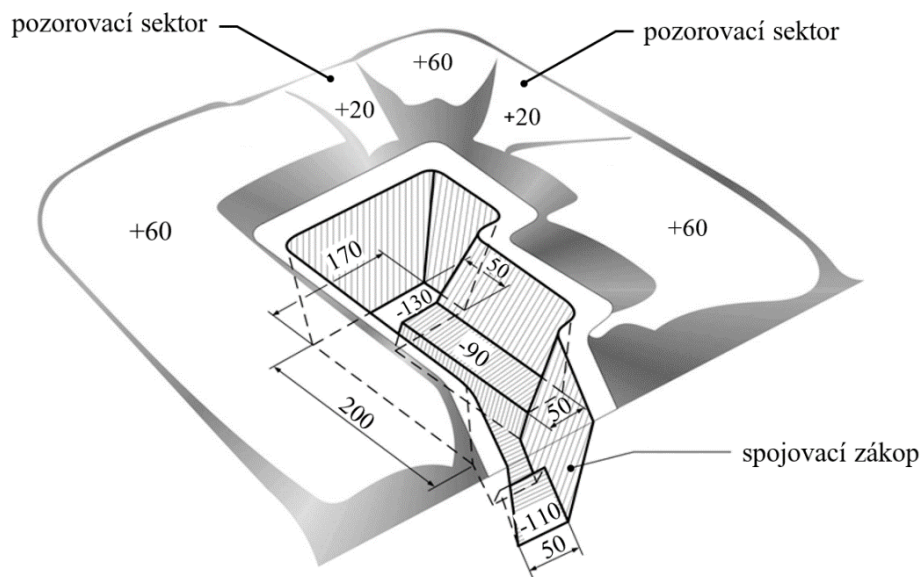
⁷⁶ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. A37.

⁷⁷ SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C)*. 2021, s. 62.

⁷⁸ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 69.

ted), veliteľ čaty velí priamo z bojového vozidla. Takýmito situáciami sú napríklad pochod, monitorovanie a sledovanie z vozidiel, demonštrácia sily pri oddelení znepriatelených strán a iné.

V rade prípadov je však potrebné aby čata (družstvo) pôsobila v zosadnutom tvare (*Dismounted*). Okrem taktickej situácie (napr. z dôvodu požiadavky na utajenie činnosti) má na zosadnutie vplyv aj terén. Veliteľ môže nariadiť zosadnutie rojov⁷⁹ pri pôsobení jednotky v zastavanej oblasti, v lese, pri útočení na vyčistenie *OBJ*, na odstránenie prekážok a iné. V tomto prípade pôsobí veliteľ čaty v pešej časti jednotky. Toto miesto veliteľa čaty nie je dogmatické a môže byť stanovené odlišne, čo je vyjadrené v príslušných *SOP* konkrétnej jednotky. V obrane, v prípade dostatku času na ženijné budovanie bojového postavenia čaty, sa ako taktické miesto velenia buduje veliteľsko-pozorovacie stanovište veliteľa čaty (Obrázok 9).

Obrázok 9 Veliteľsko-pozorovacie stanovište veliteľa čaty

Zdroj: SPG-3-16/Všcob (C). 2021, s. 356 (upravené)

V prípade, že veliteľ opúšťa zostavu jednotky (za účelom rekognoskácie terénu, veliteľského prieskumu objektu alebo z iného dôvodu) vydáva svojmu

⁷⁹ Roj, označovaný aj ako výsadok, je časť družstva, ktorá zosadla z vozidla. V bojovom vozidle zostáva len vodič a strelec operátor.

zástupcovi alebo najskúsenejšiemu vojakovi päťbodový rozkaz (*GOTWA*) (Tabuľka 5).

Tabuľka 5 Rozkaz veliteľa pri opustení jednotky (*GOTWA*)

G	<i>Going</i>	Kde idem, za akým účelom
O	<i>Others</i>	Kto ide so mnou
T	<i>Time</i>	Kedy sa vrátim
W	<i>What to Do</i>	Čo robiť, keď sa nevrátim
A	<i>Actions</i>	Čo robiť pri napadnutí streľbou <i>ENY</i> (vás, mňa)

Zdroj: TC 3-21.76 *Ranger Handbook*. 2017, s. 7-3 (upravené)

Príklad vydania rozkazu:

G	Odchádzam 400 m južne od nášho postavenia z dôvodu veliteľského prieskumu pred zaujatím priestoru čaty.
O	So mnou do postavenia odchádzajú traja velitelia družstiev a traja strelci na zaistenie priestoru, celkom 7 ľudí.
T	Do nášho postavenia sa vrátim štyria, príchod do 40 minút zo 6 hodiny.
W	Pripraviť jednotku na zaujatie priestoru a v prípade ak sa nevrátim v danom čase nadviazať spojenie pomocou tzv. <i>FLASH</i> kódu ⁸⁰ . Ak bude bez odozvy stiahnuť sa na miesto zhromaždenia kde vyčkať 30 minút. Pokiaľ sa nevráti nikto z rekognoskačnej skupiny, pokračovať v danej úlohe podľa záložného plánu. Ak na <i>FLASH</i> kód odpoviem vyčkať ešte 30 minút na mieste.
A	V prípade napadnutia našej skupiny vyčleniť jedno družstvo, ktorému budem veliť ja cez vysielачku, v prípade napadnutia vašej skupiny slabým <i>ENY</i> , tohto zničiť a v prípade napadnutia silným <i>ENY</i> stiahnuť sa na miesto zhromaždenia.
	<u>HESLO:</u> Súčtové do 7 Kontaktné Peter-Igor <i>FLASH</i> na nadviazanie spojenia 666, odozva 667

⁸⁰ *SOP 11.mpr.* 2017, Taktické *SOP*, zväzok C, č. 4036. Jedná sa o rádiostanicou odoslaný trojciferný kód popisujúci konkrétnu situáciu.

V priebehu boja spresňuje veliteľ podriadeným úlohy na ničenie *ENY* povelmi a signálmi. Jednou z najdôležitejších povinností veliteľa MTJ je **riadenie paľby**, ktoré obsahuje:⁸¹

- vyhľadávanie, hodnotenie a určenie poradia ničenia cieľov,
- určovanie cieľov,
- voľbu druhu zbrane a streliva na účinné zničenie cieľa,
- vydávanie повелу na začatie paľby alebo stanovenie palebnej úlohy,
- pozorovanie výsledkov paľby a jej opravy (prenesenie paľby),
- kontrolu spotreby munície.

Ciele môže veliteľ určiť viacerými spôsobmi:

- pomocou orientačných bodov,
- pomocou hodinového ciferníka,
- priamou metódou,
- pomocou svietiaceho streliva.

Pri určení cieľa pomocou orientačného bodu (OB) sa od tohto bodu stanoví smer (vpravo, vľavo, bližšie, ďalej) a vzdialenosť cieľa. Príklad určenia cieľa:

„OB prvý - Stožiar - vľavo 100 m - ďalej 50 m - za násypom GULOMET.“

Pri stanovení cieľa pomocou hodinového ciferníka, sa od stanoveného bodu (referenčného bodu), určí smer tak, že sa do stredu referenčného bodu myslene umiestni hodinový ciferník a smer sa vyjadrí hodinou na ciferníku. Doplní sa vzdialenosť k cieľu. Príklad stanovenia cieľa:

„Priamo - modrá budova - desiatu hodinu - 400 m - OSTRELOVAČ v kroví“.

Priama metóda stanovenia cieľa sa môže uplatniť pri postupe jednotky. Smer sa doplní o stanovenie vzdialenosti cieľa. Príklad stanovenia cieľa priamou metódou:

„Ľavá 1/4 - 200 m - RPG“.

Pri použití svietiaceho streliva sa upozorní jednotka na smer vypálenia strely a určí sa vzdialenosť cieľa. Príklad stanovenia cieľa:

„Druhá hodina - okraj lesa - 200 m - sleduj svietiacu strelu - GULOMET“.

⁸¹ SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C). 2021, s. 102.

Pri riadení paľby veliteľ vydáva **palebné povely** (úplný alebo skrátený) a stanovuje **palebné úlohy**. Palebný povel končí slovom „PÁLIŤ“ a palebná úloha končí stanovením požadovaného výsledku paľby („ZNIČIŤ“, „UMLČAŤ“ a pod.).⁸²

Príklad úplného palebného povelu:

Kto:	Družstvo ALFA
Stanovenie cieľa:	OB-2 - vľavo 100 m - ďalej 50 m – RPG
Vzdialenosť:	250 m
Druh paľby:	Dávkami
Začatie paľby:	„PÁLIŤ!“

Príklad skráteného palebného povelu:

Kto:	Družstvo ALFA
Stanovenie cieľa:	OB-2 - vľavo 100 m - ďalej 50 m – RPG
Začatie paľby:	„PÁLIŤ!“

Príklad vydania palebnej úlohy:

Kto:	Ostreľovač
Stanovenie cieľa:	gulomet - jedenásta hodina
Začatie paľby:	„UMLČAŤ!“

2.5 Hlásenia

Hlásenie (*Report*) predstavuje „stručnú písomnú alebo ústnu služobnú správu“⁸³. V NATO je správa (*Message*) definovaná ako „stručne vyjadrená myšlienka alebo úvaha v otvorenom, kódovanom alebo šifrovanom tvare, pripravená na prenos akýmkoľvek komunikačným/spojovacím prostriedkom“⁸⁴.

Prostredníctvom hlásení predáva podriadený veliteľ informácie nadriadenému veliteľovi. Druh, obsah a formát hlásení sú stanovené príslušnými SOP konkrétnej jednotky. Hlásenia vychádzajú zo štandardov NATO.⁸⁵ Používanie

⁸² SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C). 2021, s. 108 - 110.

⁸³ Slovníkový portál Jazykovedného ústavu E. Štúra SAV.

⁸⁴ SOŠ 3680 AAP-6 Slovník termínov a definícií NATO. 2021, s. 413.

⁸⁵ ATP-105 Land Operational Reports. 2021.

jednotnej formy hlásení podporuje interoperabilitu a zabráňuje nejasnostiam prijatých správ a z nich vyplývajúcich nedorozumení.

Hlásenia sú podávané ako **pravidelné**, t. j. v stanovených časoch (určených v *OPORD* nadriadeného veliteľ'a) alebo ako **nepravidelné**. Nepravidelné hlásenia sú podávané na vyžiadanie alebo pri náhlej zmene situácie.

Hlásenia môžu byť:⁸⁶

- **písomné**, ktoré sú na nadriadený stupeň doručované poštovým spojením, elektronicky (ako príloha elektronickej pošty) alebo kuriérom,
- **hlasové**, ktoré sú doručované na nadriadený stupeň rádiovými prostriedkami. Prevažne sa jedná o okamžité hlásenia ktoré neznesú odklad. Kritériá podávania takýchto hlásení špecifikuje nadriadený veliteľ vo svojom *OPORD*. Do tejto kategórie patria aj urgentné hlasové správy.

Veliteľ čaty (družstva) zväčša podáva hlásenia ústne alebo prostredníctvom rádiostanice.

Hlásenia majú predpísaný formát, čím je zaistená úplnosť prenášaných informácií. V ústnej forme je správa stručná a obsahuje len nevyhnutné a podstatné údaje. V písomnej forme môže správa obsahovať rozšírené informácie, navyše je uvedený spracovateľ a jeho podpis. Pred vysielaním správy v ústnej podobe si musí veliteľ pripraviť správu písomne. Týmto sa vytvorí predpoklad na jej správne a úplné odoslanie.

⁸⁶ SPG-3-12/1/Všeob Vedenie operácií brigádou (C). Časť 1. 2020, s. 205.

Možný formát písomného hlásenia (vzor):⁸⁷

<u>FROM</u> /...//				záhlavie	
<u>TO</u> /...//					
<u>CLASS</u> /...//					
<u>EXER</u> /...//					
<u>MSGID</u> /...//					
<u>DTG</u> /...//					
A				telo	
B	1				
	2				
C					
D					
E					
Pre veliteľa					päta
Meno spracovateľa					
Podpis					

Poznámky:

1. Záhlavie:

FROM/VOLACÍ ZNAK A FUNKČNÉ ČÍSLO ODOSIELATEĽA/KRAJINA/TYP JEDNOTKY//,

- otvorený názov dopíše až prijímacia stanica do päty správy,

TO/VOLACÍ ZNAK A FUNKČNÉ ČÍSLO ODOSIELATEĽA/KRAJINA/TYP JEDNOTKY//,

- otvorený názov dopíše až prijímacia stanica do päty správy,

CLASS/UNCLASSIFIED, RESTRICTED, CONFIDENTIAL, NATO UNCLASSIFIED, NATO RESTRICTED, NATO CONFIDENTIAL, NATO SECRET, TOP SECRET//,

EXER/NÁZOV CVIČENIA//

- v prípade, že sa nejedná o cvičenie uvádza sa **OPER**/KÓDOVÉ OZNAČENIE OPERÁCIE//,

⁸⁷ SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C). 2021, s. 565 (upravené).

MSGID/SKRATKA HLÁSENIA/SPRACOVATEĽ/ POR. ČÍSLO HLÁSENIA/MESIAC//

DTG/ DEŇ, HODINA, MINÚTA, ZÓNA, MESIAC, ROK//

- vo formáte DDHHMMA MMM RR (DD - deň, HH - hodina, MM - minúta, A - časové pásmo, MMM – mesiac, RRRR – rok)

2. Telo správy

Zapisuje sa v tvare tabuľky, pričom riadky sú označené písmenami alebo číslami. Tento spôsob zabezpečuje správne spojenie vysielanej informácie so zodpovedajúcou položkou správy. Je nevyhnutné aby odosielateľ a príjemca mali rovnaký formulár správy, t. j. jej štandardizovanú formu. Odosielateľ určí len číslo riadku (neoznamuje o aký druh informácie sa jedná) a nahlási patričné údaje.

Veliteľ MTJ môže podávať nasledujúce štandardizované hlásenia:⁸⁸

- Žiadosť o zdravotnícku evakuáciu
Medical Evacuation Request (MEDEVAC 9 Liner)
- Mechanizmus ošetrovania symptómov zranenia
Mechanism Injury Symptoms Treatment (MISTAT)
- Hlásenie o incidente s výbušným prostriedkom
Explosive Ordnance Incident Report (EOINCREP)
- Hlásenie o kontakte
Contact Report (CONTACT)
- Núdzová žiadosť o paľby – palebná úloha
Emergency Call for Fires - Fire Mission
- Núdzová žiadosť o blízku leteckú podporu
Emergency Close Air Support (ECAS)
- Overovací brífing od ECAS
ECAS Check in Brief
- Potvrdzujúca správa pre iniciujúci volací znak
Confirmation Message to Initiating Callsign
- Hlásenie CBRN 1
CBRN 1 Report (CBRN1REP), (CHEM, BIO, RAD)
- Situačné hlásenie
Situation Report (SITREP)

⁸⁸ ATP-97 NATO Land Urgent Voice Messages (LUVN) Pocket Book. 2020.

- Hlásenie s popisom záujmovej osoby
Person of Interest Description Report (PERSINTDESREP)
- Hlásenie s popisom vozidla
Vehicle Description Report (VEHDESREP)
- Hlásenie o hrozbe
Threat Warning (THREATWARN)
- Urgentná žiadosť doplnenie zásob
Urgent Resupply Request (URGENTRESUPREQ)
- Žiadosť o opravu výzbroje
Equipment Recovery Request (EQUIPRECREQ)

Okrem vyššie uvedených štandardizovaných hlásení môže veliteľ MTJ využívať i neštandardizované hlásenia, ktorých poslanie a štruktúra sú zakotvené v SOP jednotky. K takýmto hláseniam patria napr.:

- Situačné hlásenie
ACE Report (ACE)
- Hlásenie o spozorovanej aktivite
SALTA Report (SALTA)
- Hlásenie o incidente
(METHANE) a iné.

Vzory štandardizovaných hlásení v písomnej podobe, ktoré si veliteľ MTJ pripraví pred podaním hlásenia rádiostanicou, vrátane vybraných neštandardizovaných hlásení sú uvedené v prílohe 4.

Stav osôb a vybavenia, t. j. výzbroje, výstroje a zásob (najmä pitnej vody, pohonných hmôt a pod.) sa v praxi v hláseniach MTJ uvádza pomocou ukazovateľov alebo farebným kódom. Každý ukazovateľ, resp. farebný kód reprezentuje určitý stav objektu hodnotenia, t. j. bojaschopnosť, ktorý je vyjadrený v percentách (Tabuľka 6).

Tabuľka 6 Príklad hodnotenia stavu (bojaschopnosti) jednotky

Ukazo- vateľ	Význam	Osoby	Vybavenie (výzbroj, výstroj, zásoby)	Bojaschopnosť (farebný kód)
1	Plná bojaschopnosť	90 – 100 %	90 – 100 %	Zelená
2	Obmedzená bojaschopnosť	75 – 89 %	80 – 89 %	Oranžová
3	Minimálna bojaschopnosť	60 – 74 %	70 – 79 %	Červená
4	Žiadna bojaschopnosť	0 – 59 %	0 – 69 %	Čierna
Príklad stanovenia ukazovateľa stavu (bojaschopnosti) jednotky: - Ukazovateľ 21 vyjadruje 75 – 90 % bojaschopnosť osôb a 90 – 100 % bojaschopnosť vybavenia. - Bojaschopnosť MTJ sa v praxi v hláseniach o situácii používa priamo prostredníctvom uvedenia farebného kódu (pozri ACE v prílohe 4).				

Zdroj: SPG-3-15/Všcob (C). 2021, s. 582 (upravené)

Zhrnutie

Velenie je proces, ktorým veliteľ prenáša svoju vôľu a zámer na podriadených, uplatňuje vojenskú právomoc a zodpovednosť stanovovať úlohy a vydávať rozkazy podriadeným. Úlohové velenie je založené na iniciatíve podriadených veliteľov, ktorí plnia pridelené úlohy v zhode so zámerom nadriadeného veliteľa. Úlohové velenie je zamerané na cieľ operácie a direktívne nestanovuje spôsob splnenia úlohy. To je plne v rukách podriadených veliteľov. Riadenie je proces, ktorým veliteľ za pomoci štábu organizuje, usmerňuje a koordinuje činnosti podriadených síl za účelom realizácie rozkazov a nariadení.

Velitelia MTJ počas plánovania a vedenia operácie spracovávajú a vydávajú:

- plán operácie,
- predbežné nariadenie (*Warning Order, WNGO*),
- operačný rozkaz (*Operation Order, OPORD*),

- čiastkový rozkaz (*Fragmentary Order, FRAGO*).

OPORD má svoju štandardizovanú päťbodovú štruktúru:

1. Situácia
 - a) Nepriateľské sily
 - b) Vlastné sily
 - c) Pridelenie a vyčlenenie
2. Celková úloha (*Mission*)
3. Vykonanie
Zámer
 - a) Koncept operácie (*CONOPS*)
 - b) Úlohy pre manévrujúce jednotky
 - c) Úlohy pre jednotky bojovej podpory
 - d) Koordináčne pokyny
4. Administratíva a logistika
5. Velenie a spojenie

Plánovací proces MTJ je používaný za účelom analýzy celkovej úlohy, vypracovania plánu operácie a prípravy na operáciu. Kroky plánovacieho procesu MTJ, pri použití súbežnej metódy, sú nasledovné:

1. Prijatie celkovej úlohy (*Mission*).
2. Vydanie predbežného nariadenia (*WNGO*).
3. Spracovanie prvotného plánu operácie (*Tentative Plan*).
4. Presun.
5. Prieskum.
6. Dokončenie plánu operácie.
7. Vydanie operačného rozkazu (*OPORD*).
8. Dohľad a doladenie.

Poradie a použitie krokov nie je dogmatické a je ovplyvnené konkrétnymi podmienkami.

Velenie a riadenie počas vedenia operácie je podmienené druhom vojenskej aktivity a taktickými úlohami, ktoré jednotka vykonáva. V prípade, že veliteľ jednotky opúšťa zostavu jednotky vydáva svojmu zástupcovi päťbodový rozkaz *GOTWA*. V priebehu boja spresňuje veliteľ čaty podriadeným

úlohy na ničenie *ENY* povelmi a signálmi. Prostredníctvom hlásení predáva podriadený veliteľ informácie nadriadenému veliteľovi. Hlásenia sú podávané ako pravidelné, t. j. v stanovených časoch alebo ako nepravidelné.

Kontrolné otázky

1. Na akých prvkoch je založené úlohové velenie?
2. Aký je rozdiel medzi operačným plánom a operačným rozkazom?
3. Aká je štandardná forma operačného rozkazu?
4. Aká je štruktúra celkovej úlohy (*Mission*)?
5. Aká je postupnosť krokov plánovacieho procesu MTJ pri použití súbežnej metódy plánovania?
6. Čím sú tvorené premenné *METT-TC*?
7. Aké sú zásady spracovania časového rozpočtu na plánovanie a prípravu operácie?
8. Čo postihujú vojenské aspekty terénu *OAKOC*?
9. Aká je štruktúra rozkazu *GOTWA*, kedy a kým je vydávaný?
10. Aké hlásenia môže veliteľ čaty podávať? Aký je formát hlásenia?

Odporúčaná literatúra

ATP-105 *Land Operational Reports*. Brusel: NATO Standardization Office, 2021.

ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, C1, 2016.

ATP-97 *NATO Land Urgent Voice Messages (LUVN) Pocket Book*. Edition B. Brusel: NATO Standardization Office, 2020.

SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C)*. Trenčín : Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.

SPG-3-16/Všeob *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku) (C)*. Trenčín : Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.

SPG-3-54/Oper *Úlohové pojmy na účely plánovania a vydávania rozkazov (B)*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.

VDG-30-01/Oper *Taktika vedenia operácií v pozemnom prostredí (C)*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2019.

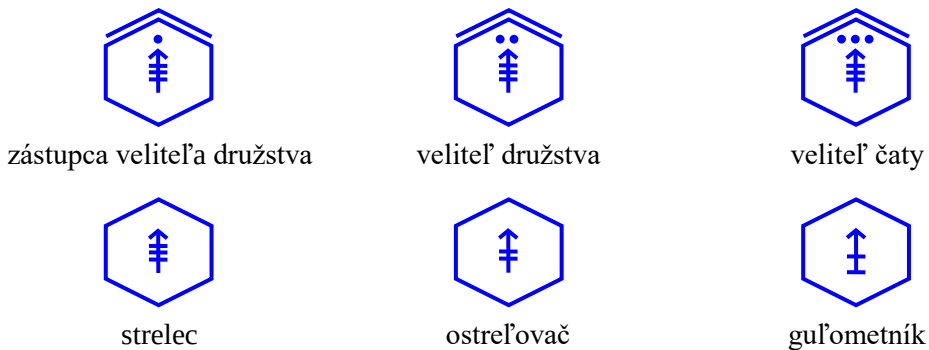
3 ZOSTAVY MALÝCH TAKTICKÝCH JEDNOTIEK

Zostavy MTJ zodpovedajú stanovenej celkovej úlohe, taktickej situácii, činnosti *ENY*, terénnym podmienkam ako aj stavu jednotky a jej prípadnému posilneniu.

MTJ môže pôsobiť:

- v **pochodovej zostave** – pri presune v priestore, kde kontakt s *ENY* je nepravdepodobný,
- v **bojovej zostave** – pri plnení taktickej úlohy s predpokladom výskytu *ENY*.

Pri spracovaní nákresov zostáv sa používa aliančná vojenská symbolika⁸⁹, ktorá obsahuje aj označenie jednotlivcov v jednotkách. Príklady sú znázornené na obrázku 10.

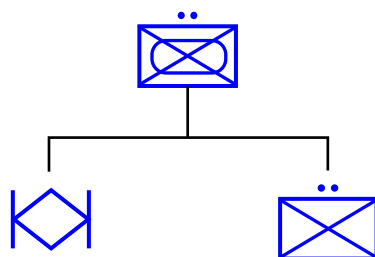
Obrázok 10 Grafické značky zosadených jednotlivcov družstva a čaty

Zdroj: APP-6 (D) *NATO Joint Military Symbolology*. 2017, s. 4-1

Počas plnenia taktických úloh sa mechanizované družstvo člení na osádku BVP a roj (Obrázok 11).

V závislosti od charakteru taktickej úlohy môže jednotka pôsobiť v **nasadnutom** (*Mounted*) alebo **zosadnutom** (*Dismounted*) **tvare**.

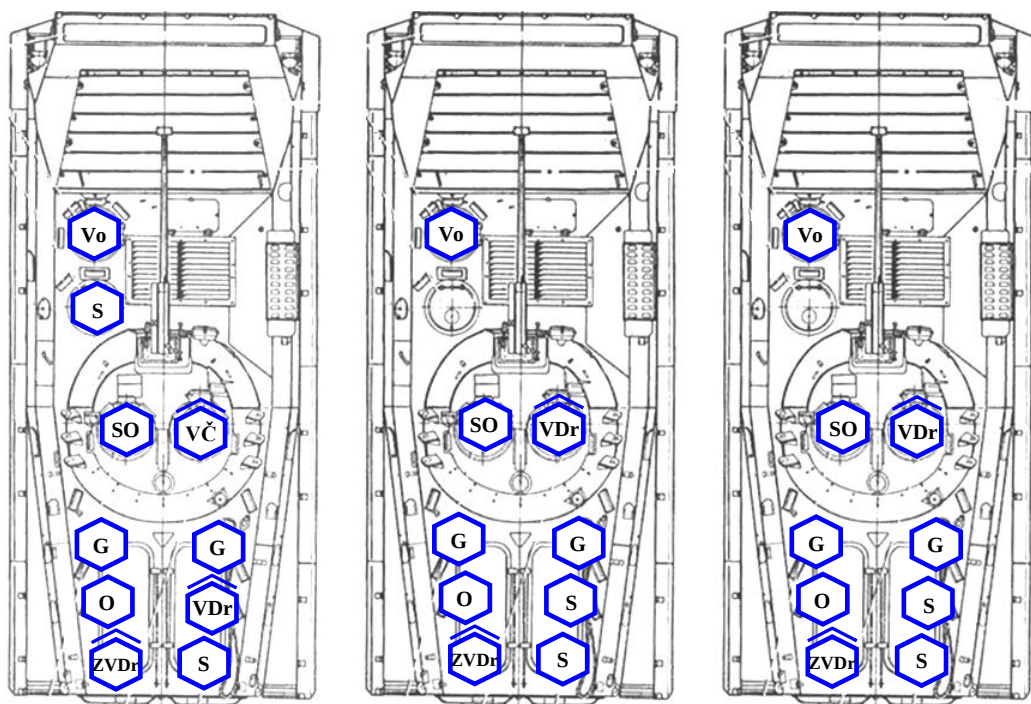
⁸⁹ Zakresľovanie vnútorných častí symbolu (ikona a modifikátory) je v učebnici použité len ak to čitateľnosť symbolu umožňuje. V opačnom prípade sú jednotliví členovia rozlíšení skratkou funkcie, tak ako je uvedené v legende v obrázku 12.

Obrázok 11 Rozdelenie mechanizovaného družstva

Zdroj: vlastné spracovanie

Na obrázku 12 je znázornené rozmiestnenie príslušníkov mechanizovanej čaty v prípade, ak roje mechanizovaných družstiev počas plnenia taktickej úlohy nezosadnú. Konkrétne rozmiestnenie príslušníkov čaty v bojovej technike je spresnené *SOP* príslušnej jednotky.

VČ – veliteľ čaty, VDr – veliteľ družstva, ZVDr – zástupca veliteľa družstva,
S – strelec, G – guľometník, O – starší ostreľovač, Vo – vodič špeciálneho vozidla,
SO – strelec-spezialista/operátor

Obrázok 12 Možné rozmiestnenie mechanizovanej čaty v technike BVP-2

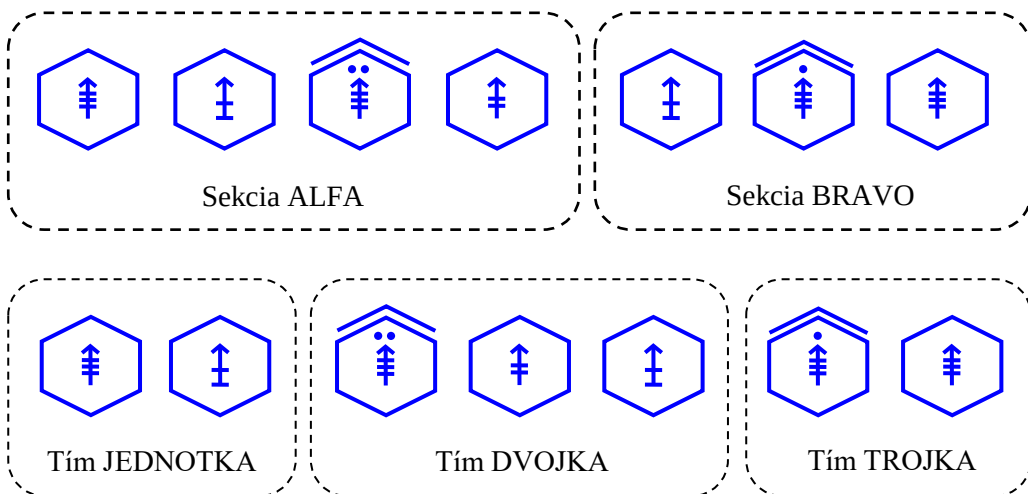
Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 24 (upravené)

V prípade ak jednotka z vozidla zosadne, posádka BVP tvorená Vo a SO predstavuje **pojazdný element** (*Mounted Element*). Jeho primárnou taktickou úlohou je podporovať paľbou (*Support by Fire, SBF*)⁹⁰ zosadnutý roj.

Roj, označovaný aj ako **výsadkový element** (*Dismounted Element*), je hlavnou manévrovou zložkou jednotky. Tvorí ho VDr, ZVDr, O, dvaja G a dvaja S. V určitých prípadoch (zložitý terén, utajenie činnosti a iné) môže výsadek plniť taktickú úlohu samostatne v tzv. **pešej zostave** (t. j. bez BVP v zostave jednotky). Prípadnú *SBF* vtedy môžu vykonávať obidvaja G a O.

3.1 Zostavy mechanizovaného družstva

Zosadnutý roj sa môže ďalej členiť na sekcie a tímy. Možný variant, keď zosadne aj VDr, je uvedený na obrázku 13.

Obrázok 13 Členenie zosadnutého roja na sekcie a tímy (variant)

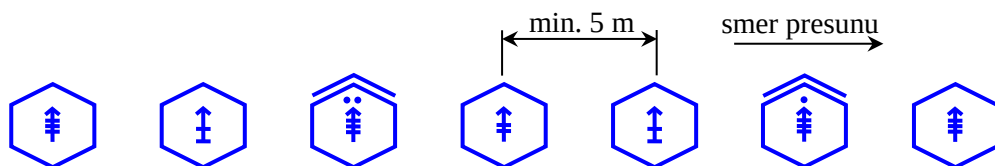
Zdroj: vlastné spracovanie

Zosadnuté družstvo môže ďalej pôsobiť v nasledovných zostavách:

- zástup,
- šachovnica,
- klin,
- rojnica.

⁹⁰ Úlohou *SBF* je „napadnúť nepriateľa priamou paľbou na podporu ďalších manévrujúcich síl“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 617.

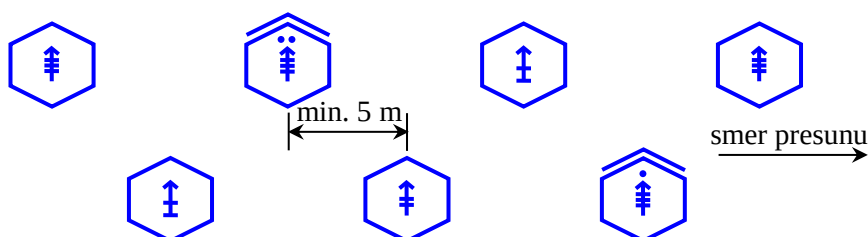
Zástup sa používa najmä počas prekonávania úzkych priestorov, pri postupe cez priechody v zátarasách a pri postupe v hustom lese. Medzi výhody tejto zostavy patrí relatívne malá zraniteľnosť jednotky čelnou paľbou a dobrá ovládateľnosť za zníženej viditeľnosti alebo v členitom teréne. Na druhej strane je zostava nevýhodná na rýchle začatie čelnej paľby družstva, je zraniteľná bočnou paľbou *ENY* a predávanie povelov je pomalšie.⁹¹ Zostava výsadku mechanizovaného družstva, t. j. roja, v zástupe je znázornená na obrázku 14.

Obrázok 14 Družstvo v pešej zostave v zástupe (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

Šachovnica (Obrázok 15) sa používa počas presunu po ceste, dostatočne širokej, kedy vojaci postupujú po obidvoch stranách komunikácie. Výhodou je dobrá ovládateľnosť zostavy (najmä za zníženej viditeľnosti). Zostava umožňuje okamžitú bočnú paľbu, efektívnosť čelnej paľby je redukovaná.

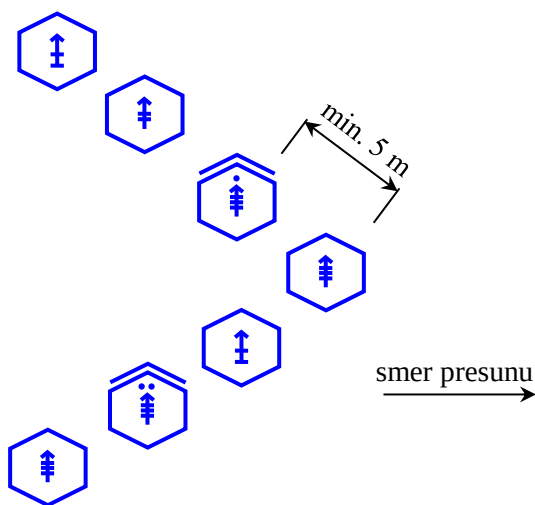

Obrázok 15 Družstvo v pešej zostave v šachovnici (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

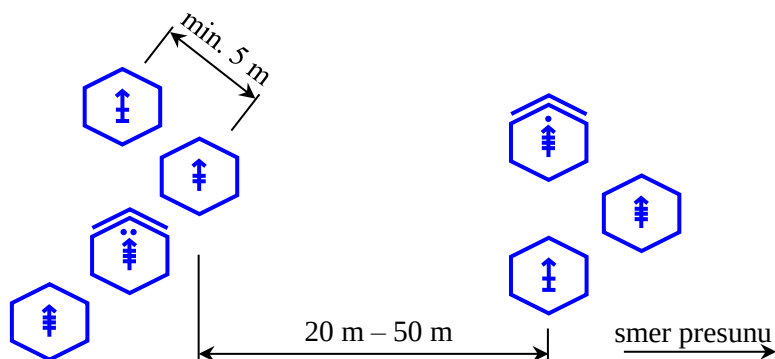
Klin (Obrázok 16) sa používa pri postupe v otvorenom teréne. Zostava vytvára dobré predpoklady na ochranu družstva (umožňuje okamžitú paľbu na všetky smery). Pri presune v priestore s pravdepodobným kontaktom s *ENY* veliteľ rozdelí družstvo na dve sekcie, ktoré postupujú s odstupom 20 – 50 m (Obrázok 17).

⁹¹ Zdroj: Pub-31-11-01 *Taktika družstva*. 2008. Kniha 1, s. 11.

Obrázok 16 Družstvo v pešej zostave v kline (variant)

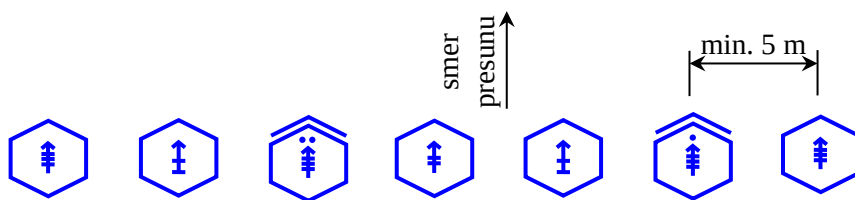
Zdroj: vlastné spracovanie

Obrázok 17 Družstvo v pešej zostave v kline počas taktického presunu (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

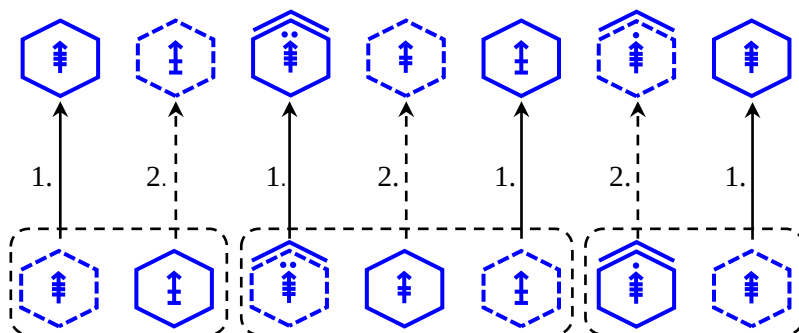
Rojnica (Obrázok 18) predstavuje základnú bojovú zostavu družstva počas útoku. Umožňuje použiť všetky zbrane na okamžitú paľbu v smere pohybu.

Obrázok 18 Družstvo v pešej zostave v rojnici (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

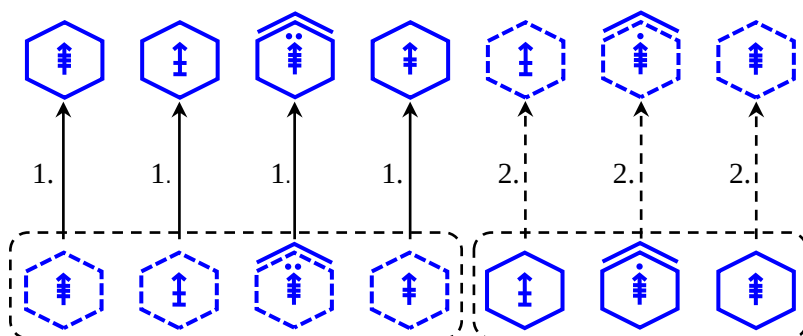
Rojnica družstva môže počas útoku postupovať po častiach, teda nie v jednom vyrovnanom rade. Prvým spôsobom je manévrowanie tímov, keď ako prví postupujú z tímov čísla 1 a po nich nasledujú čísla 2 (Obrázok 19). Oproti klasickej rojnici táto zostava poskytuje lepšie zaistenie postupu družstva.

Obrázok 19 Družstvo v pešej zostave počas útoku pri manévri tímov (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

Ďalším variantom je manéver sekcií družstva (Obrázok 20). Táto zostava vytvára ešte priaznivejšie podmienky na zaistenie postupu. Veliteľ môže vytvoriť podpornú sekciu, zaistiť údernej sekcie.

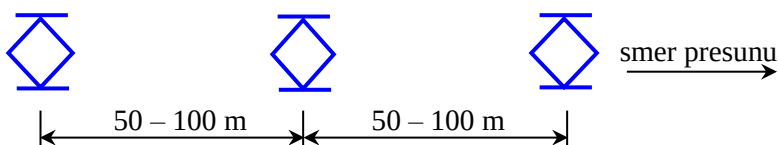
Obrázok 20 Družstva v pešej zostave počas útoku pri manévri sekcií (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2 Zostavy mechanizovanej čaty

V **pochodovej zostave** sú roje družstiev nasadené (*Mounted*). Základnou zostavou je pochodový **prúd vozidiel** čaty. „Pochodový prúd sa používa pri pre-

sunoch po cestných komunikáciách predovšetkým v prípadoch nepravdepodobného stretu s *ENY*. Čata sa dokáže v prípade neočakávanej zmeny situácie, zo zástupu rýchlo preskúpiť do bojovej zostavy⁹². Pochodový prúd môže byť otvorený alebo zatvorený. Otvorený prúd sa používa za denného svetla. Vzdialenosti medzi vozidlami sú od 50 m až do 100 m (Obrázok 21).

Obrázok 21 Presun mechanizovanej čaty v otvorenom prúde
Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 151 (upravené)

V zatvorenom prúde sa čata presúva za zníženej viditeľnosti (napr. v noci, v hmle a pod.). Vzdialenosti medzi vozidlami sú 50 m a môžu byť aj menšie. Čata sa zvyčajne presúva v zostave nadriadeného stupňa, t. j. v prúde rot.

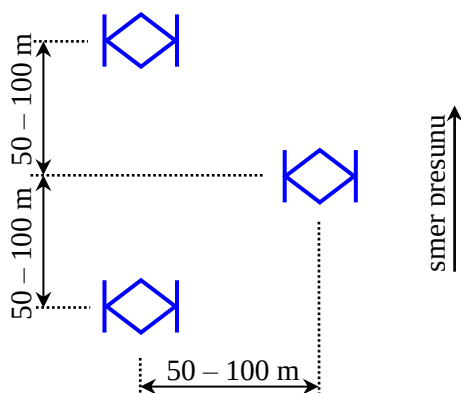
Bojová zostava je účelové usporiadanie jednotky určené na splnenie stanovenej taktickej úlohy. Je zaujímaná v prípade očakávania kontaktu s *ENY*, t. j. počas taktického presunu a manévru. Čata môže vytvárať nasledovné bojové zostavy:⁹³

- zástup,
- zostava uhlom vpred,
- zostava uhlom vzad,
- línia,
- stupňovitá zostava vpravo/vľavo,
- rybia kosť,
- cievka.

Pri **zástupe** (Obrázok 22) postupujú nasadené družstvá s odstupom v smere postupu a jedno družstvo aj s odstupom do strany. Zostava sa používa za predpokladu, že kontakt s *ENY* je nepravdepodobný. Zostava je výhodná v prípade, keď je dôležitá rýchlosť presunu.

⁹² SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 151.

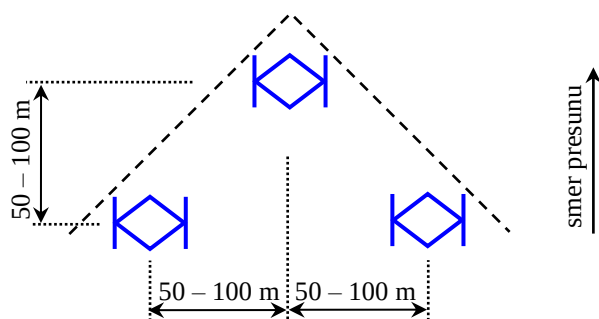
⁹³ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 151 - 152.

Obrázok 22 Čata v zostave zástup

Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 152 (upravené)

Zostava **uhlom vpred**, v zosadnutom tvare nazývaná **klin**, je znázornená na obrázku 23. Okrem útoku sa používa aj počas taktického presunu v otvorenom teréne a za predpokladu kontaktu s *ENY*, ktorého presné rozmiestnenie nie je známe. V obrane sa využíva v prípade, keď terén neumožňuje vytvorenie inej zostavy (najmä v zalesnenom a horskom teréne). Zostava zároveň umožňuje rýchle zaujatie kruhovej obrany. Zostava uhлом vpred poskytuje najefektívnejšiu palebnú silu v prednej línii a dostatočnú palebnú silu po bokoch zostavy. Umožňuje jednoduché preskupenie do iných zostáv, uľahčuje kontrolu a riadenie čaty.

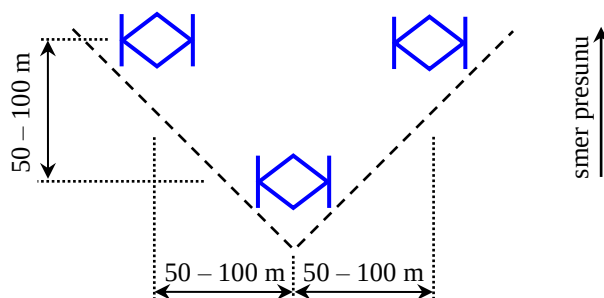

Obrázok 23 Čata v zostave uhlom vpred

Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 154 (upravené)

Zostava **uhlom vzad**, nazývaná tiež „**V**“ zostava, je znázornená na obrázku 24. Používa sa počas útoku v horskom a zalesnenom teréne a na presun za predpokladu kontaktu s *ENY*, ktorého presné rozmiestnenie nie je známe. Pokiaľ

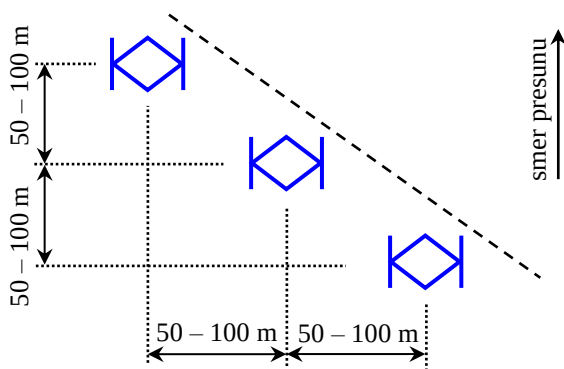
jednotka pôsobí v obrane na krídle zostavy roty (práporu), využíva sa na krytie bokov. Zostava umožňuje sústrediť palebnú silu v prednej línii a jednoduché preskupenie do iných zostáv.

Obrázok 24 Čata v zostave uhlom vzad

Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 154 (upravené)

Stupňovitá zostava vpravo (Obrázok 25) alebo **vľavo** sa v útoku používa v prípadoch, ak čata hrozí kontakt s *ENY* z boku. Čata môže túto zostavu zaujať na vlastné prispôbenie sa tvaru predného okraja zostavy *ENY*. Stupňovitá zostava umožňuje koncentrovať palebnú silu v prednej línii a zároveň na boku (krídle) v smere usporiadania. Nevýhodou tejto zostavy je nedostatočná palebná sila na opačnej strane usporiadania zostavy.

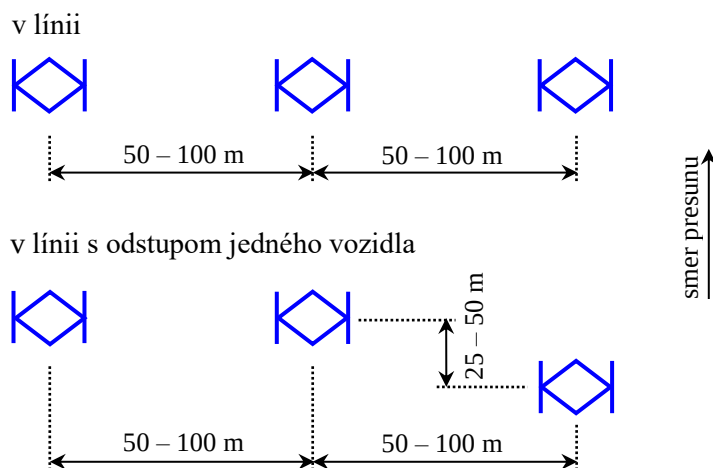

Obrázok 25 Čata v zostave stupňovito vpravo

Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 155 (upravené)

Línia (Obrázok 26) je zostava, ktorú čata používa v útoku v otvorenom teréne (pri výstupe z lesa alebo pri vynorení sa z dymovej clony) a v obrane na

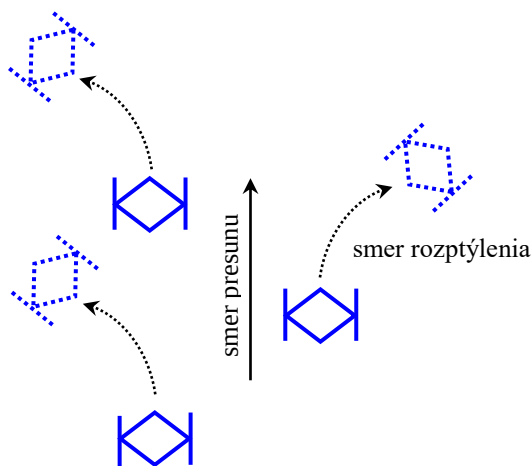
zaujatie maximálnej šírky bojového postavenia. Umožňuje koncentrovať palebnú silu v prednej línii. Nevýhodou je nižšia flexibilita a malá ochrana bokov zostavy, čo sa môže kompenzovať posunutím jedného vozidla dozadu.

Obrázok 26 Čata v zostave línia a línia s odstupom jedného vozidla

Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 157 (upravené)

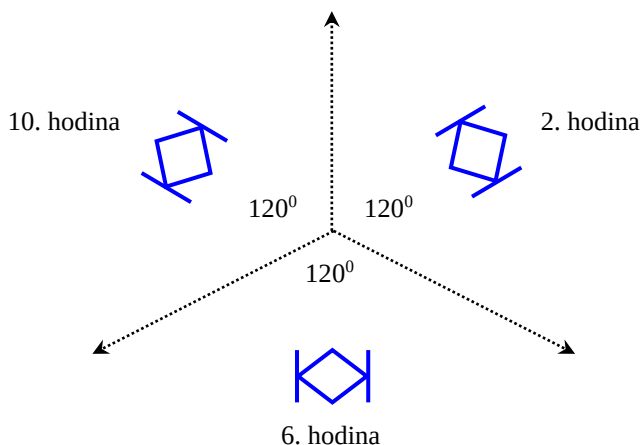
Zostava tvaru **rybia kosť** (Obrázok 27) je formácia, ktorá sa používa na rozptýlenie prúdu počas presunu. Používa sa v prípadoch vzdušného napadnutia, náhleho zastavenia prúdu alebo v prípade krátkej zastávky.

Obrázok 27 Čata rozptýlená do zostavy rybia kosť

Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 158 (upravené)

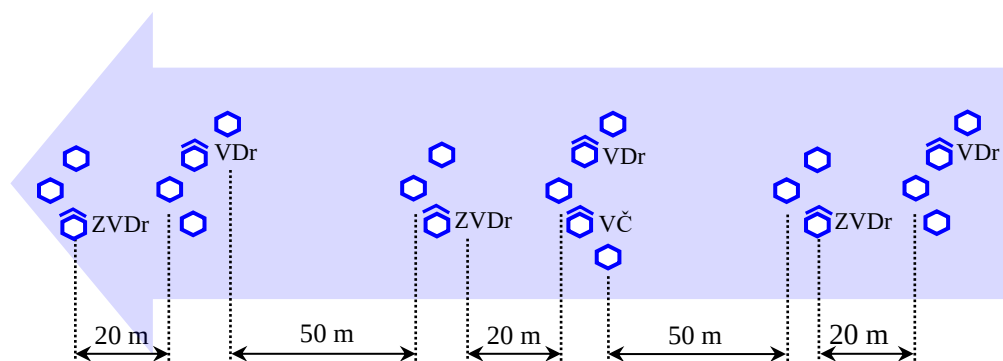
Zostava **cievky** (Obrázok 28) sa zaujíma v situáciách, keď čata zastaví na dlhšiu dobu, napríklad pri vydávaní rozkazov, dopĺňaní pohonných hmôt a podobne. Dôraz je kladený na zaistenie ochrany zostavy zo všetkých smerov ako aj pozorovanie vzdušného priestoru.

Obrázok 28 Čata v zostave cievka (zaujatie kruhovej obrany)

Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 159 (upravené)

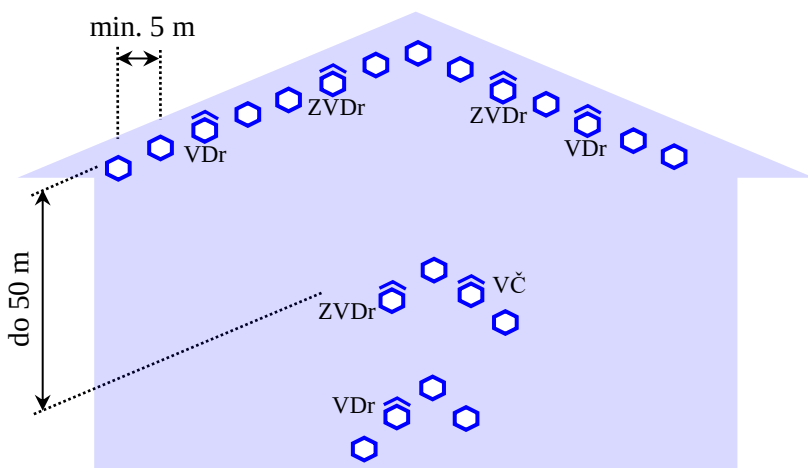
V niektorých prípadoch (napr. v ťažko dostupnom teréne) čata pôsobí v pešom tvare. Zosadené roje postupujú pešo (v zime aj na lyžiach) v prúdoch družstiev v **zástupe** (Obrázok 29).

Obrázok 29 Čata v pešej zostave v zástupe (variant)

Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 161 (upravené)

V útoku čata spravidla pôsobí v **linii** (Obrázok 30). Zostava je rozšírená do strán a dôraz je položený na vedenie paľby v smere útoku.

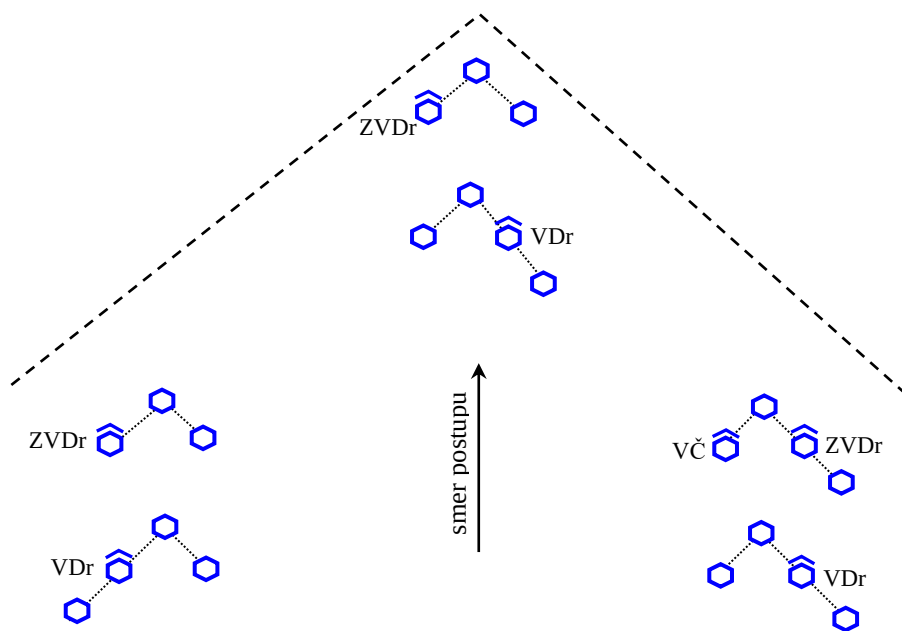

Obrázok 30 Čata v pešej zostave v línii (variant)
Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C). 2021, s. 162 (upravené)

Okrem predchádzajúcich peších zostáv čaty môže byť použitá aj zostava čaty uhlom vpred a uhlom vzad. Pešia zostava čaty **uhlom vpred** sa používa v situáciách, keď nie je k dispozícii dostatok informácií o *ENY*. Zostava poskytuje dostatočne veľkú palebnú silu na čele zostavy a na bokoch. V prípade stretu s *ENY* bude mať aspoň jedno družstvo dostatočne veľkú voľnosť na manévrovanie⁹⁴ (Obrázok 31).

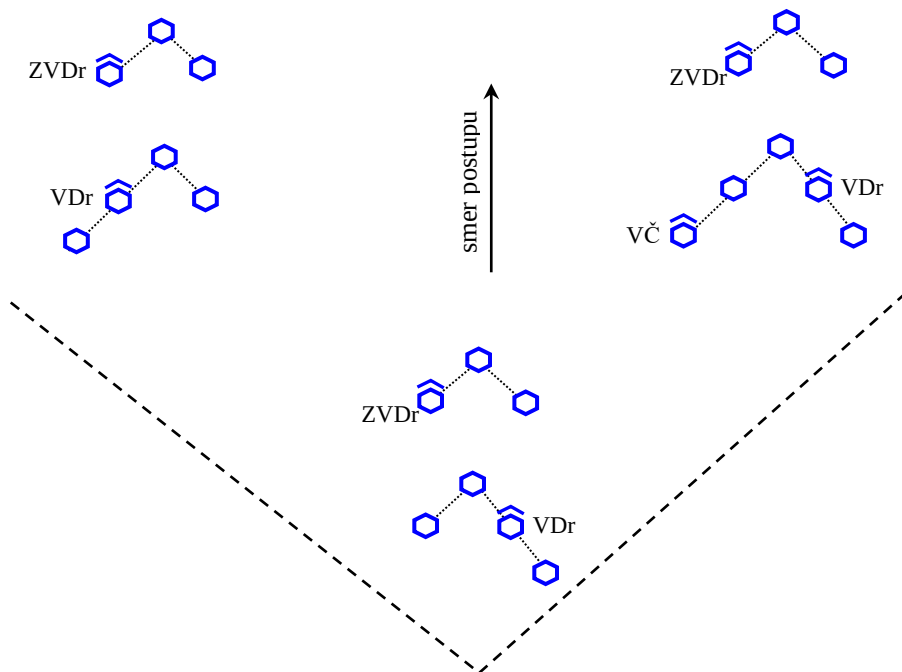
Pešia zostava čaty **uhlom vzad** sa tiež používa pri deficite informácií o *ENY*. Veliteľ čaty v tejto zostave preferuje nasadenie najväčšej palebnej sily na čelo zostavy a na zaistenie bokov (Obrázok 32).

⁹⁴ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 162 - 163.

Obrázok 31 Čata v pešej zostave uhlom vpred (variant)

Zdroj: ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 2-35 (upravené)

Obrázok 32 Čata v pešej zostave uhlom vzad (variant)

Zdroj: ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 2-34 (upravené)

Zhrnutie

Družstvo a čata sa môžu presúvať v pochodovej a bojovej zostave.

V priebehu plnenia taktických úloh sa mechanizované družstvo člení na osádku BVP a roj. V závislosti od charakteru plnenej taktickej úlohy môže družstvo pôsobiť v nasadnutom (*Mounted*) alebo zosadnutom (*Dismounted*) tvare. Zosadnutý roj sa môže ďalej členiť na sekcie a tímy.

Družstvo v pešom tvare sa presúva v zostave zástup, šachovnica, klin a rojnica.

Počas pochodu sa mechanizovaná čata sa presúva v prúde vozidiel, ktorý môže byť otvorený a zatvorený. Otvorený prúd sa používa za denného svetla. Vzdialenosti medzi vozidlami sú od 50 m až do 100 m. V zatvorenom prúde sa presúva čata za zníženej viditeľnosti. Vzdialenosti medzi vozidlami sú 50 m a môžu byť aj menšie.

Bojové zostavy čaty sú zástup, uhlom vpred a vzad, stupňovito vpravo a vľavo, lúnia, rybia kosť a cievka. Využívajú sa v prípade očakávania kontaktu s *ENY*.

Zosadnutá čata zaujíma zástup, líniu alebo postupuje uhlom vpred a vzad.

Kontrolné otázky

1. Aké zostavy zaujíma zosadnutý roj mechanizovaného družstva?
2. Akú zostavu zaujíma mechanizovaná čata pri presune po cestnej komunikácii bez predpokladu kontaktu s *ENY*, t. j. za pochodu?
3. Aké výhody a nevýhody majú jednotlivé bojové zostavy mechanizovanej čaty?
4. Aké sú zostavy zosadnutej čaty?

Odporúčaná literatúra

ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, C1, 2016.

SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C).

Trenčín : Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.

SPG-3-16/Všeob Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku) (C). Tren-

čín : Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.

Pub-31-11-01 *Taktika družstva*. 1. vydání. Praha : Velitelství společných sil, 2008.

4 TAKTICKÝ PRESUN

4.1 Miesto a účel taktického presunu

Efektívne plnenie taktických úloh v rámci celého spektra taktických aktivít (ofenzívnych, defenzívnych, stabilizačných a umožňujúcich) závisí od schopnosti jednotiek presúvať sa.

Presun (*Movement*) predstavuje „súbor činností spojených s fyzickým presunom personálu a/alebo materiálu v rámci vojenskej operácie“⁹⁵. Je charakterizovaný organizovaným premiestnením jednotiek z jedného miesta na druhé akýmkoľvek dostupnými prostriedkami. Cieľom je dosiahnuť určený priestor v stanovenom čase a pohotovosti na vykonávanie ďalšej činnosti.⁹⁶ Jeho imperatívom sa teda stáva nie len vzdialenosť, ktorú je nutné prekonať, rýchlosť, ktorá je odvodená od požadovaného času dosiahnutia cieľa, ale i bezpečnosť presúvajúcich jednotiek, ktorá je podmienená najmä spôsobilosťami *ENY*.

Z hľadiska pravdepodobnosti ohrozenia nepriateľom ale i vzdialenosti a naliehavosti vykonania presunu je možné diferencovať nasledovné druhy presunov:⁹⁷

- a) administratívny (organizovaný) presun (*Administrative Movement*),
- b) pochod (*March*),
- c) taktický presun (*Approach March*).

Administratívny presun

Administratívny (organizovaný) presun (*Administrative Movement*) je aplikovaný „v dobe, **keď sa nepredpokladá činnosť ENY** s výnimkou vzdušného napadnutia, pri ktorom sú jednotky a vozidlá usporiadané tak, aby bol ich pohyb čo najrýchlejší a ušetrili sa tak čas a energia“⁹⁸.

Je realizovaný iba v bezpečných priestoroch, a to na veľké vzdialenosti ako strategická pozemná, vzdušná, námorná alebo riečna preprava s využitím prostriedkov nadriadeného. Slúži na premiestnenie jednotiek do AOO.⁹⁹

⁹⁵ NATO Term. The Official NATO Terminology Database.

⁹⁶ ADP 3-90 *Offense and Defense*. 2019, s. 5-3.

⁹⁷ ADP 3-90 *Offense and Defense*. 2019, s. 5-3.

⁹⁸ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 28.

⁹⁹ ATP 3-21.11 *Stryker Brigade Combat Team Infantry Rifle Company*. 2020, s. 7-5.

Pochod

Pochod (*March*)¹⁰⁰ predstavuje taktické premiestnenie „bojových a ostatných jednotiek medzi lokalitami, počas ktorého sa **dotyk s ENY neočakáva** ani nevyhľadáva napriek pripravenosti síl na takýto dotyk“¹⁰¹.

Účelom pochodu je presunúť jednotky v rámci AOO¹⁰² na miesto ich taktického pôsobenia, t. j. na bojisko, napr. na zaujatie AA, výnimočne aj ATK.¹⁰³ Pochod môže byť realizovaný na organickej technike ale i na neorganických vozidlách, t. j. na prepravných prostriedkoch nadriadeného stupňa. Vykonáva sa po cestných komunikáciách, v pochodovej zostave tvorenej prúdom vozidiel (pozri kapitolu 3.2).

Napriek tomu, že kontakt s ENY nie je očakávaný, v rámci pochodu sú aplikované bezpečnostné opatrenia na odrazenie útoku zo zeme, napr. prostredníctvom pascí alebo uložených improvizovaných výbušných prostriedkov (*Improvised Explosive Device, IED*)¹⁰⁴ a zo vzduchu.¹⁰⁵ Tieto opatrenia najčastejšie zahŕňajú vyčlenenie hotovostných zbraní ale i vysunutie samostatných ochranných prvkov pred čelo, na bok a za zadnú časť pochodového prúdu. Úlohou týchto opatrení je zabrániť neočakávanému napadnutiu presúvajúcich sa hlavných síl¹⁰⁶. Prvoradým aspektom pochodu nie je jeho bezpečnosť ale jeho rýchlosť, ktorá podporuje tempo operácií.

Taktický presun

Taktický presun (*Approach March*) je definovaný ako „postup bojovej jednotky, ak **hrozí priamy kontakt**¹⁰⁷ s ENY“¹⁰⁸.

¹⁰⁰ V publikáciách Armády Spojených štátov označovaný aj ako *Tactical Road March*.

¹⁰¹ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 402.

¹⁰² ATP 3-21.10 *Infantry Rifle Company*. 2018, s. 2-25.

¹⁰³ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 143.

¹⁰⁴ „Prostriedok umiestnený alebo vyrobený improvizovaným spôsobom, obsahujúci deštruktívne, smrtiace, škodlivé, pyrotechnické alebo zápalné chemické látky a skonštruovaný na ničenie, vyradenie, narušenie alebo odvedenie pozornosti“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 338.

¹⁰⁵ SPG-3-15/Všeob (C) *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou*. 2021, s. 263.

¹⁰⁶ KOMPAN, J., JANČO, J. *Potrebné kompetencie personálu OS SR ...*. 2021, s. 182.

¹⁰⁷ Kontakt je „každý jednotlivý vzdušný, pozemný (hladinový) alebo podzemný (podhladinový) objekt zistený elektronickými, akustickými alebo vizuálnymi prostriedkami“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 170.

¹⁰⁸ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 81. Tu je tento termín uvedený ako „rozvinovanie do bojovej zostavy“, čo však nevystihuje celú podstatu pojmu.

Účelom taktického presunu je taktické premiestnenie jednotiek na bojisku a ich príprava na kontakt s *ENY*.¹⁰⁹ Taktický presun je realizovaný na organickej technike alebo pešo. Presúvajúce sa jednotky sú v závislosti na *METT-TC* čiastočne alebo úplne rozvinuté do bojovej zostavy. Bezpečnosť vlastných síl je počas taktického presunu podmienená realizáciou rôznorodých opatrení. Tieto opatrenia zahŕňajú i osobitú *TTP* (napr. pri prekonávaní nebezpečných priestorov), ktoré sa v obmedzenej miere a podobe **vzťahujú aj na pochod** (*March*). Primárnym znakom taktického presunu je jeho bezpečnosť.

Cieľom taktického presunu je koncentrovať bojovú silu v rozhodujúcom čase na stanovených miestach, t. j. v cieľových priestoroch alebo oblastiach¹¹⁰. Taktický presun môže v závislosti na *METT-TC* začínať opustením AA alebo základne. Ukončený je dosiahnutím cieľového priestoru, akým je počas útoku napr. *ATK*¹¹¹ alebo východiskové postavenie na úder (*Assault Position, ASLT*).¹¹² Počas prepadu, pasce alebo prieskumu končí zaujatím *ORP* a opätovným dosiahnutím zostavy vlastných síl. Inou alternatívou zavŕšenia taktického presunu je nadviazanie kontaktu s *ENY*¹¹³, kedy jednotky prechádzajú do manévru.

Manéver (*Manoeuvre*) uskutočňuje jednotka po kontakte s *ENY*. Predstavuje „použitie síl na bojisku prostredníctvom pohybu v spojitosti s paľbou alebo palebnou silou na dosiahnutie výhody nad *ENY* s cieľom splnenia celkovej úlohy“¹¹⁴. Prechod medzi taktickým presunom a manévrom je znázornený na obrázku 39.

Taktický presun nie je samostatnou taktickou aktivitou. Je nutné ho vnímať ako **súčasť**, ako **prechodnú fázu** širokej škály taktických aktivít. Jeho využiteľnosť je zrejmá najmä v rámci ofenzívnych aktivít. Značné uplatnenie má i vo vybraných umožňujúcich aktivitách, no zároveň je aplikovateľný i v defenzívnych aktivitách.

Taktický presun, vzhľadom na svoje nemalé uplatnenie má svoje špecifiká. V prípadoch, kedy poloha *ENY* je známa, kľúčovou sa stáva rýchlosť presunu na

¹⁰⁹ SPG-3-15/Všeob (C) *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou*. 2021, s. 266.

¹¹⁰ Tieto sa nachádzajú v blízkosti *OBJ*, častokrát aj v hĺbke *AOO* (v hĺbke zostavy *ENY*).

¹¹¹ NATO Term. The Official NATO Terminology Database.

¹¹² ATP 3-21.11 *Stryker Brigade Combat Team Infantry Rifle Company*. 2020, s. 7-7.

¹¹³ NATO Term. The Official NATO Terminology Database.

¹¹⁴ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 401.

úkor jeho bezpečnosti (napr. v útoku, pri zaujímaní obrany v dotyku s *ENY*, pri vystriedaní vlastných síl v dotyku a pod.). Naopak, ak situácia *ENY* nie je jednoznačná, prioritu zohráva práve bezpečnosť presunu pred jeho rýchlosťou (napr. pri prieskume, počas postupu na nadviazanie dotyku a pod.). Existujú aj špecifické situácie kedy rozhodujúcou požiadavkou na taktický presun je jeho utajenie, a to najmä v rámci infiltrácie (*Infiltration, IN*)¹¹⁵ (napr. pri prepade, pri pasci, pri prieskume objektu). V týchto prípadoch, bez ohľadu či poloha *ENY* je alebo nie je známa, hlavným atribútom je jeho bezpečnosť.

Mechanizované MTJ môžu, nie len počas plnenia taktických úloh ale i počas samotného taktického presunu, pôsobiť v nasadnutom tvare (*Mounted*) a v zosadnutom tvare (*Dismounted*).

Taktický presun v **nasadnutom tvare** (*Mounted*), čiže na organickej technike, t. j. na BVP, sa vyznačuje jeho rýchlosťou, vyššími palebnými schopnosťami a možnosťou prepravy vyššieho množstva nákladu a zásob, a to i na väčšie vzdialenosti. Tento spôsob presunu je však závislý na existencii relevantnej infraštruktúry. Vyžaduje údržbu techniky, odpočinok posádky, prostriedky na uvoľnenie a odsun nepojazdnej techniky, príp. maskovanie stôp spôsobených samotným presunom.

K taktickému presunu v **zosadnutom tvare** (*Dismounted*) dochádza po zasadení roja z BVP (pozri obrázok 11). Jedná sa o špecifický spôsob presunu, ktorý je charakterizovaný prítomnosťou **BVP v zostave** jednotky. BVP v tomto prípade i naďalej pôsobí spolu s rojom ako súčasť zostavy jednotky. Je aplikovaný v situáciách vyžadujúcich agilnosť jednotky a maximálne využitie jej palebných možností.

Taktický presun v zosadnutom tvare môže byť vykonávaný aj ako **presun v pešej zostave**¹¹⁶, t. j. **bez BVP** v zostave. Využíva sa v prípadoch nevyhnutnosti utajenia presunu jednotky (napr. pri prieskume objektu alebo pri prepade). Najčastejšie je realizovaný na krátke vzdialenosti alebo v ťažko prístupnom teréne, resp. ak nie sú k dispozícii prepravné prostriedky alebo pohonné hmoty.

¹¹⁵ Infiltrácia (prenikanie) je „metóda a spôsob nepozorovaného presunu ozbrojených síl jednotlivu alebo v malých skupinách ponad nepriateľské pozície, cez ne alebo pozdĺž nepriateľských pozícií tak, aby nedošlo k ich odhaleniu“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 342.

¹¹⁶ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 160.

Výhodou je aj tomto prípade schopnosť MTJ okamžite reagovať na hrozbu bez nutnosti zosadenia z techniky, ale i predpoklad presúvať sa bez hluku a stôp, jednoduchosť ovládania jednotky a nezávislosť od cestnej siete. Zásadným obmedzením je nízka rýchlosť a flexibilita nasadenia jednotky do požadovaného priestoru, obmedzený akčný rádius, oslabená palebná sila, vysoká zraniteľnosť jednotky, zvýšená únava personálu ale aj výrazná limitácia neseného nákladu.

4.2 Premenné taktického presunu

Determinantom úspešnosti taktického presunu je jeho bezpečnosť, ktorá je dosahovaná prijatím škály nastavení a opatrení. Ich cieľom je v čo najväčšej miere redukovať mieru ohrozenia jednotky aktivitami *ENY* a naopak maximalizovať schopnosť vlastnej reakcie prostredníctvom manévru a paľby.

Kľúčom k dosiahnutiu tohto stavu je nastavenie najvhodnejšej kombinácie trasy¹¹⁷ alebo všeobecnej osi¹¹⁸ presunu, zostavy MTJ a techniky taktického presunu. Toto nastavenie závisí od premenných *METT-TC*. Voľba trasy presunu podlieha celkovej úlohe. Zvolená trasa presunu je v korelácii s charakterom fyzického terénu¹¹⁹, cez ktorý vedie. Toto prostredie vzhľadom na pravdepodobnosť výskytu protiopatrení *ENY* ovplyvňuje techniku taktického presunu. Prostredie svojimi rysmi, t. j. charakterom terénu, existenciou nebezpečných priestorov ale i samotnou dĺžkou trasy vyžaduje od jednotky prijať opatrenia na ochranu vlastných síl. Činnosti spojené s prekonávaním týchto priestorov následne ovplyvňujú nie len techniku taktického presunu ale i zostavu jednotky.

Uvedené aspekty nepôsobia izolovane ale naopak permanentne sa ovplyvňujú. Veliteľ MTJ vzhľadom na premenlivosť, previazanosť a podmienenosť týchto aspektov musí vnímať neustále sa meniaci vzťah medzi potencionálnou hrozbou, charakterom terénu a presunom jednotky. Porozumenie týmto okolnostiam predstavuje neodmysliteľný predpoklad pre výber adekvátnej **trasy presunu**, aplikáciu vhodnej **zostavy jednotky a techniky taktického presunu** a realizáciu nevyhnutných opatrení na zaistenie **ochrany jednotky**. Predmetné

¹¹⁷ Trasa (*Route, Rte*) je „predpísaný smer pohybu z východiskového miesta do miesta určenia“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 560.

¹¹⁸ Os (*Axis*) predstavuje „všeobecný smer pohybu, plánovaný alebo uskutočňovaný v rámci prídelených hraníc“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 102.

¹¹⁹ Terén otvorený, zalesnený, zastavaný, rovinatý, členitý, horský a pod.

aspekty predstavujú základné **premenné taktického presunu** odzrkadľujúce jeho **bezpečnosť** (Obrázok 33).

Obrázok 33 Premenné taktického presunu
Zdroj: vlastné spracovanie

Zvyčajným výsledkom nevhodne nastavenej kombinácie uvedených premenných spôsobí nadviazanie kontaktu s *ENY* v čase, mieste a spôsobe aký vyhovuje práve *ENY*. Neadekvátne nastavenie a opatrenia premenných taktického presunu redukuje schopnosť jednotky dosiahnuť cieľový priestor (oblasť) v stanovanom čase a stave, t. j. pohotovosti na vykonávanie ďalšej činnosti (napr. útoku, prepadu, pasce, prieskumu a iných).

Veliteľom prijaté finálne nastavenia predmetných premenných musia presúvajúcej sa MTJ počas taktického presunu umožniť:¹²⁰

- udržať súdržnosť zostavy,
- udržať ovládateľnosť (C2),
- maximalizovať dynamickosť¹²¹ postupu,
- poskytnúť flexibilitu v prípade nadviazania kontaktu s *ENY* (t. j. prechod do manévru).

Keďže cieľom taktického presunu je dosiahnutie cieľového priestoru (oblasti) na bojisku v požadovanej pohotovosti, a tým vytvorenie podmienok pre ďalšiu činnosť, MTJ sa počas celého presunu vo väčšine prípadov snaží vyhnúť kontaktu¹²² s *ENY*. V niektorých prípadoch, napr. počas prieskumu, musí byť do-

¹²⁰ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 5-7, 5-8.

¹²¹ Dynamickosť (*Momentum*) predstavuje čo najvyššie tempo/rýchlosť postupu. Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 75.

¹²² Napr. pri taktickej aktivite postup na nadviazanie dotyku nepriateľa naopak práve úmyselne vyhľadávajú.

siahnutie cieľovej priestoru (oblasti) nevyhnutne realizované dokonca bez odhailenia nepriateľom. Preto za účelom splnenia celkovej úlohy, udržania iniciatívy, dosiahnutia prekvapenia ale zároveň i zachovania vlastnej ochrany je počas taktického presunu nutné dodržiavať nasledovné všeobecné požiadavky:¹²³

- pohyb viesť terénom poskytujúcim krytie a možnosti skrývania,
- využívať maskovanie jednotlivca a bojovej techniky,
- v prípade nutnosti prekonania nebezpečných priestorov prijať adekvátne opatrenia (t. j. *TTP*) na ich bezpečné a utajené prekonanie,
- dodržiavať rádiovú, zvukovú a svetelnú disciplínu,
- nepretržite udržiavať 360° zaistenie zostavy jednotky,
- v prípade nadviazania kontaktu s *ENY* v závislosti na *METT-TC* vykonať opatrenia na jeho potlačenie, a to s využitím dymu, priamej a nepriamej umlčujúcej paľby (*Suppression Fire*)¹²⁴ a palieb nadriadeného.

4.3 Techniky taktického presunu

Techniky taktického presunu predstavujú špecifické spôsoby akými sa MTJ na bojisku pohybujú. Taktický presun môže byť realizovaný nasledovnými technikami taktického presunu (*Movement Techniques*):¹²⁵

- jednoduchým presunom (*Traveling*),
- presunom so zaistením (*Traveling Overwatch*),
- postupným presunom so zaistením (*Bounding Overwatch*).

Na voľbu techniky má vplyv **pravdepodobnosť kontaktu s ENY**, očakávaný **typ kontaktu** (vizuálny, priama a nepriama paľba, prekážky a iné) ako aj proporcionalita medzi požadovanou **rýchlosťou** a úrovňou **bezpečnosti** presunu.

¹²³ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 5-42.

¹²⁴ Cieľom umlčujúcej paľby, v literatúrach označovanej aj ako potláčajúcej paľby, je dočasne znížiť spôsobilosť *ENY* pod hranicu požadovanú na splnenie jeho celkovej úlohy a tým vytvoriť podmienky pre činnosť vlastných síl. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 619.

Paľby nadriadeného môžu byť realizované delostrelectvom ale i priamou leteckou podporou (*Close Air Support, CAS*). *CAS* predstavuje „bojovú činnosť letectva proti nepriateľským cieľom v bezprostrednej blízkosti vlastných síl; vyžaduje koordináciu každej bojovej úlohy letectva s paľbou a pohybom vlastných síl“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 142.

¹²⁵ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 164. Tu sú na označenie jednotlivých techník použité iné termíny. Tieto však nevystihujú ich podstatu.

Každá technika taktického presunu je charakterizovaná určitým stupňom jej bezpečnosti, rýchlosti, mierou ovládateľnosti a veľkosťou rozptylu jednotky, ktorá je daná rozstupmi medzi jednotlivcami a podriadenými jednotkami. Charakteristiky techník taktického presunu sú uvedené v tabuľke 7.

Tabuľka 7 Charakteristiky techník taktického presunu

Techniky taktického presunu	Pravdepodobnosť kontaktu s ENY	Charakteristiky			
		Bezpečnosť	Rýchlosť	Rozptyl	Ovládateľnosť
Jednoduchý presun	nepravdepodobný	nízka	vysoká	malý	dobrá
Presun so zaistením	možný	stredná	stredná	stredný	slabá
Postupný presun so zaistením	očakávaný	vysoká	nízka	veľký	výborná

Zdroj: SOP 11. mpr. 2017, Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104 (upravené)

Pri taktickom presune platí vzťah, čím vyššia požiadavka je kladená na jeho bezpečnosť, tým je rýchlosť presunu nižšia a naopak. Táto požiadavka rezultuje nie len z pravdepodobnosti a typu kontaktu s ENY, ktorá vyplýva zo znalosti jeho polohy a jeho spôsobilostí, no najmä z celkovej úlohy, ktorú jednotka plní.

Rozličná úroveň bezpečnosti pri jednotlivých technikách taktického presunu je zapríčinená rozdielnosťou spôsobu pohybu MTJ. Práve spôsob ako sa jednotlivé prvky jednotky (napr. sekcie v družstve alebo družstvá v čate) pohybujú, t. j. **plynulo, variabilnou rýchlosťou** alebo **postupne** predstavuje hlavný znak, ktorým sa jednotlivé techniky taktického presunu od seba líšia.

MTJ sa počas taktického presunu rozdeľuje na nasledovné prvky:¹²⁶

- vedúci prvok (*Lead Element*),
- nasledujúci prvok (*Trail Element*).

Vedúci prvok (*Lead Element*) plní funkciu bezpečnostného prvku s cieľom viesť jednotku po stanovenej trase presunu a v závislosti na *METT-TC* vykonávať

¹²⁶ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 2-47.

jej prieskum so zameraním na nebezpečné priestory¹²⁷. Jeho kľúčovou taktickou úlohou je prikryť (*Screen*) presun hlavných síl, t. j. chrániť tieto sily včasným varovaním, s cieľom zaistiť bezpečnosť presunu.

Nasledujúci prvok (*Trail Element*), pri väčších jednotkách reprezentovaný hlavnými silami, postupuje za vedúcim prvkom. Jeho taktickou úlohou je nasledovať a podporovať (*Follow and Support*) vedúci prvok.

Vytvorenie týchto prvkov MTJ umožní, aby sa do kontaktu s *ENY* zviazala len jednou, ideálne čo najmenšou časťou, t. j. vedúcim prvkom. Cieľom je zaistiť zvyšku jednotky, t. j. nasledujúcemu prvku voľnosť konania a tým umožniť proti *ENY* vykonať manéver a viesť paľbu.

Odstup jednotlivých prvkov nie je konštantný. Jeho parametrom je situácia, účinný dostrel zbraní a zbraňových systémov, veľkosť MTJ a spôsob presunu (v zosadnutom alebo nasadnutom tvare), ale i terén a priama viditeľnosť.¹²⁸ Viditeľnosť môže byť ovplyvnená charakterom terénu (jeho reliéfom a vegetáciou), dennou a nočnou dobou i meteorologickými javmi ako je hmla, opar, zrážky, búrková činnosť. Ovplyvnená môže byť i prašnosťou prostredia a dymom, ktoré sú spôsobené činnosťou jednotiek na bojisku. Zároveň, predmetný odstup musí veliteľovi MTJ umožňovať koordinovať postup obidvoch prvkov, v závislosti od *METT-TC* i využitím ručných signálov. Vzdialenosť jednotlivých prvkov teda závisí od ich schopnosti sa vzájomne vidieť a v prípade potreby viesť efektívnu umlčujúcu paľbu s cieľom vytvoriť podmienky pre manéver.

Aplikovaná konkrétna technika však nie je nemenná. V závislosti na situácii môže byť kedykoľvek nahradená inou. Každá technika taktického presunu môže byť realizovaná v akejkolvek zostave MTJ¹²⁹.

MTJ sa môže takticky presúvať **samostatne** i **v zostave nadriadeného** stupňa. Čata pôsobiaca v zostave nadriadeného môže plniť úlohu vedúceho prvku alebo byť súčasťou nasledujúceho prvku (napr. hlavných síl roty). Ak sa čata

¹²⁷ Úlohu prieskumu trasy presunu a prepátravania nebezpečných priestorov môže v závislosti na veľkosti jednotky plniť dvojica pátračov alebo i celý vedúci prvok. Rozsah a spôsob vykonania tohto prieskumu závisí najmä od celkovej úlohy, ktorú jednotka plní.

¹²⁸ Táto vzdialenosť je v starších literatúrach označovaná ako „taktická vzdialenosť“.

¹²⁹ Voľba konkrétnej zostavy čaty (družstva) nie je podmienená aplikovanou technikou taktického presunu. Je determinovaná premennými *METT-TC*, no najmä charakterom terénu (otvorený, zalesnený, horský, zastavaný a pod.) ale i veľkosťou presúvajúcej sa jednotky.

presúva samostatne vedúci prvok môže byť tvorený jedným družstvom a zvyšné družstvá budú plniť úlohu ako nasledujúci prvok. Veliteľ čaty pôsobí v zostave nasledujúceho prvku.

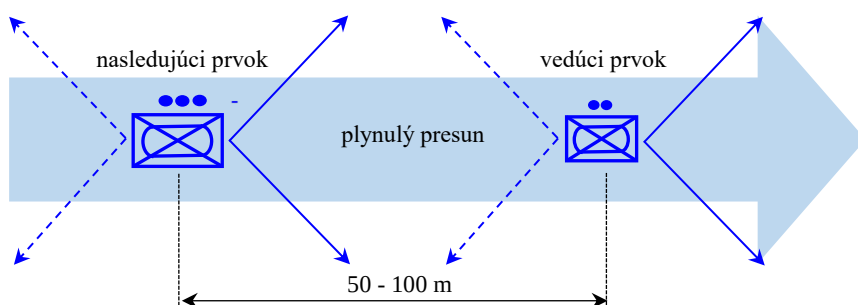
Samostatne takticky presúvajúc sa družstvo sa môže členiť na sekcie, kde napr. sekcia ALFA bude pôsobiť ako vedúci prvok a sekcia BRAVO ako nasledujúci prvok. Iným variantom môže byť rozdelenie družstva na tímy, kde v tomto prípade napr. prvý tím bude plniť úlohu vedúceho prvku a ostatné tímy úlohu nasledujúceho prvku. Veliteľ družstva sa presúva v nasledujúcom prvku.

4.3.1 Jednoduchý presun

Jednoduchý presun (*Traveling*) zodpovedá taktickej situácii, kedy **kontakt s ENY nie je pravdepodobný**. Splňa základné charakteristiky podobné ako pochod (*March*). Dôraz pri tejto technike je kladený na rýchlosť, nie na bezpečnosť.

Charakteristickým znakom tejto techniky je **plynulý presun** obidvoch prvkov MTJ, ktoré sa presúvajú súčasne.

Vzdialenosť medzi vedúcim a nasledujúcim prvkom v družstve v zosadnutom tvare spravidla predstavuje 20 m, medzi jednotlivcami od 5 m do 10 m.¹³⁰ V prípade čaty vzdialenosť medzi prvkami v zosadnutom tvare je limitovaná na 50 m, v nasadnutom tvare v intervale 50 m až 100 m (Obrázok 34). Vzdialenosť medzi zosadnutými družstvami v nasledujúcom prvku čaty zvyčajne predstavuje 50 m a v prípade pôsobenia v nasadnutom tvare 50 m až 100 m¹³¹.

Obrázok 34 Jednoduchý presun čaty (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

¹³⁰ SOP 11. mpr. 2017. Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104.

¹³¹ ATP 3-21.8 The Infantry Rifle Platoon and Squad. 2016, s. 2-48 – 2-53.

Keďže vzdialenosť medzi jednotlivými prvkami a družstvami v nasledujúcom prvku je porovnateľná (až identická) a tieto sa navyše pohybujú súčasne, jednotka počas presunu touto technikou pôsobí ako **jeden celok**.

Výhodou tejto techniky je trvalá súdržnosť prvkov a vysoká dynamika presunu. Naopak zásadnou nevýhodou je strata agility a flexibility v prípade kontaktu s ENY, kedy sa MTJ do kontaktu pravdepodobne zaviaže celá (z dôvodu zanedbateľného odstupu medzi prvkami). Veliteľ po napadnutí musí jednotku pod tlakom preskupiť a tým vytvoriť podmienky na ďalšiu činnosť. Zároveň, MTJ vytvára väčší cieľ čo zvyšuje pravdepodobnosť jej odhalenia a zásahu nepriateľom (napr. nepriamou paľbou).

4.3.2 Presun so zaistením

Na rozdiel od jednoduchého presunu sa presun so zaistením (*Traveling Overwatch*) aplikuje v situácii, kedy je už **možný kontakt s jednotkami ENY**.

Týmto okolnostiam je prispôsobený aj spôsob pohybu, ktorý podporuje jeho rýchlosť ale poskytuje aj väčšiu bezpečnosť. Vedúci prvok **plynulo** postupuje pozdĺž trasy presunu pred nasledujúcim prvkom. Nasledujúci prvok sa presúva **variabilnou rýchlosťou**, môže aj krátkodobo zastavovať a pozorovať terén s cieľom zaistiť presun vedúceho prvku.

Vzdialenosť medzi vedúcim a nasledujúcim prvkom je aj v tomto prípade podmienená vyššie uvedenými atribútmi. V družstve zvyčajne predstavuje 50 m, medzi jednotlivcami až do 20 m.¹³² V prípade čaty vzdialenosť medzi prvkami v zosadnutom tvare môže variovať v rozsahu 50 m až 100 m, v nasadnutom tvare v intervale 100 m až 400 m¹³³ (Obrázok 35), dokonca až 600 m¹³⁴. Zosadnuté družstvá v nasledujúcom prvku sú vzájomne vzdialené zvyčajne 50 m¹³⁵ a v prípade pôsobenia v nasadnutom tvare rovnako ako v predchádzajúcej technike v rozmedzí 50 m až 100 m¹³⁶.

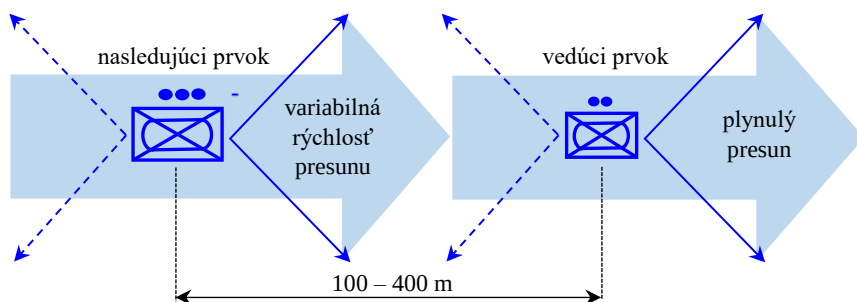
¹³² SOP 11. mpr. 2017, Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104.

¹³³ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 165.

¹³⁴ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 2-54.

¹³⁵ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 2-49 – 2-54.

¹³⁶ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 166.

Obrázok 35 Presun čaty so zaistením (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

Devízou tejto techniky oproti predchádzajúcej je značne vyššia agilita MTJ v prípade nadviazania kontaktu s *ENY*. Táto je daná variabilitou odstupu a rýchlosti pohybu nasledujúceho prvku od vedúceho prvku. Nemenej dôležitým znakom je jej relatívne vysoká rýchlosť, ktorá je pri množstve taktických aktivít kľúčová. Nevýhodou je náročnosť koordinácie pohybu nasledujúceho prvku najmä v členitom teréne a za zníženej viditeľnosti.

4.3.3 Postupný presun so zaistením

Postupný presun so zaistením (*Bounding Overwatch*) sa uplatňuje za okolností, kedy **kontakt s ENY je pravdepodobný** alebo až **očakávaný**, t. j. *ENY* je blízko¹³⁷, alebo jednotka musí prekonať nebezpečný priestor.

Presun je zo všetkých techník najpomalší avšak poskytuje najväčšiu mieru bezpečnosti. Táto technika taktického presunu je príznačná **striedavým pohybom** („skokmi“) jednotlivých prvkov, t. j. vždy sa hýbe iba jeden prvok.

Prvok, ktorý sa presúva nevyhnutne na svoju ochranu využíva terén a maskovanie. U jednotlivcov táto technika zahŕňa i vysoké a nízke plazenie, resp. rýchly presun (prískoky) z jedného krytého/skrytého postavenia k druhému.¹³⁸ Akonáhle presúvajúci sa prvok dosiahne kryté/skryté postavenie signalizuje pripravenosť zaistiť pohyb ďalšieho prvku. Prvok, ktorý plní úlohu zaistenia pohybu presúvajúceho sa prvku neustále pozoruje terén a vyhľadáva postavenia *ENY*.

¹³⁷ Indikátorom blízkosti výskytu *ENY* môže byť spozorovanie jeho pohybu, zachytenie hluku jeho jednotiek alebo techniky, identifikovanie čerstvých stôp jeho činnosti alebo dokonca aj predtucha veliteľa MTJ.

¹³⁸ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 2-43.

V prípade ak presúvajúci sa prvok nadviaže kontakt s *ENY*, zaisťujúci prvok poskytuje umlčujúcu paľbu a vytvára podmienky pre uskutočnenie manévru.

Vzdialenosť medzi prvkami je ohraničená dĺžkou jednotlivých „skokov“. Ich dĺžka závisí od vyššie uvedených atribútov. Aj tu platí, že pohyb („skoky“) jednotlivých prvkov musí byť uskutočňovaný tak, aby bola neustále zabezpečená vzájomná viditeľnosť. Zároveň len na takú vzdialenosť, ktorú je MTJ schopná pokryť efektívnou umlčujúcou paľbou po celej dráhe „skoku“. Znalosť vzájomnej polohy jednotlivých prvkov ale i trasy, ktorou sa budú presúvať je nevyhnutná o to viac v prípade, ak dôjde k nadviazaniu kontaktu s *ENY*.

Veliteľ MTJ by z uvedených dôvodov mal podriadeným priebežne vydávať nasledujúce pokyny:¹³⁹

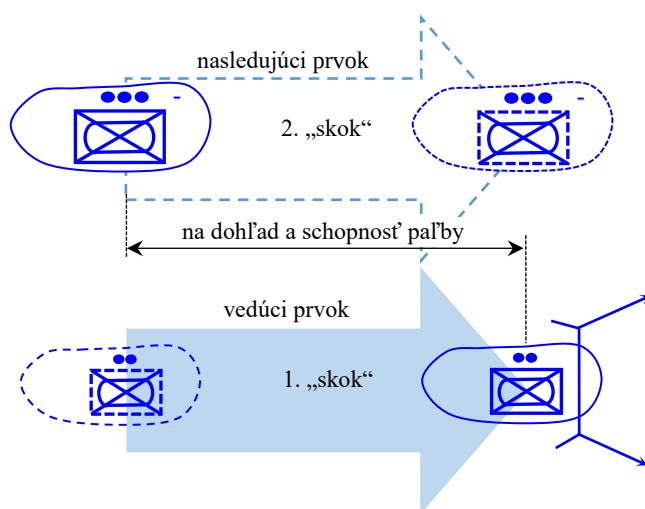
- spresniť polohu *ENY* (ak je známa), alebo aspoň smer jeho výskytu,
- stanoviť východiskovú a následnú pozíciu prvku realizujúceho zaistenie,
- určiť trasu pohybu („skoku“) presúvajúceho sa prvku,
- čo robiť, keď presúvajúci sa prvok dosiahne stanovenú pozíciu,
- akým spôsobom budú vydané pokyny pre ďalšiu činnosť.

Presun touto technikou môže byť realizovaný dvomi metódami:¹⁴⁰

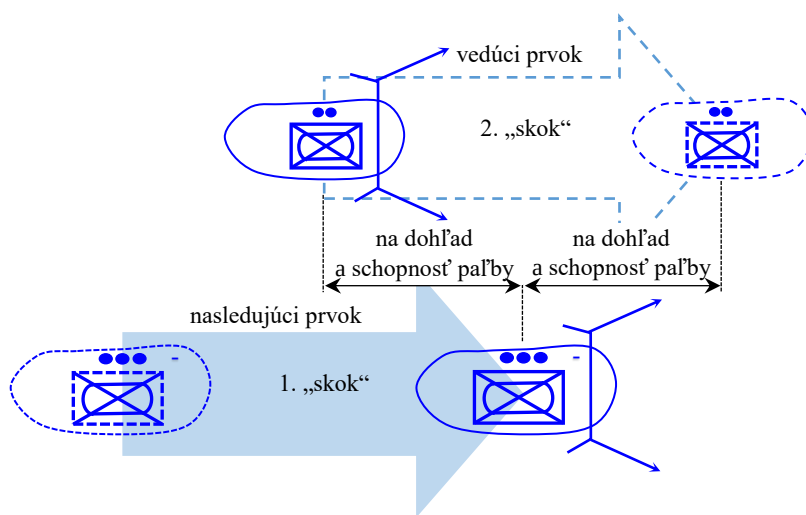
- a) **metódou dostupovania**, ktorá sa vyznačuje dostupovaním („skokmi“) nasledujúceho prvku na približne rovnakú úroveň rozmiestnenia vedúceho prvku (Obrázok 36); táto metóda je pomalšia, ale bezpečnejšia a MTJ je ľahšie ovládateľná,
- b) **metódou prekračovania**, ktorá je charakterizovaná vzájomným prekračovaním jednotlivých prvkov, t. j. presúvajúci sa prvok vedie pohyb pred postavenie zaisťujúceho prvku (Obrázok 37); táto metóda je rýchlejšia, menej šablónovitá a vytvára viac možností pre zaujatie výhodného palebného postavenia pre prvok, ktorý sa presúva.

¹³⁹ TC 3-21.76 *Ranger Handbook*. 2017, s. 6-3.

¹⁴⁰ *SOP 11. mpr*, Výcvikové *SOP*, zväzok A, č. 104. Tu sú na označenie jednotlivých metód použité iné termíny. Tieto ich však dostatočne nevystihujú.

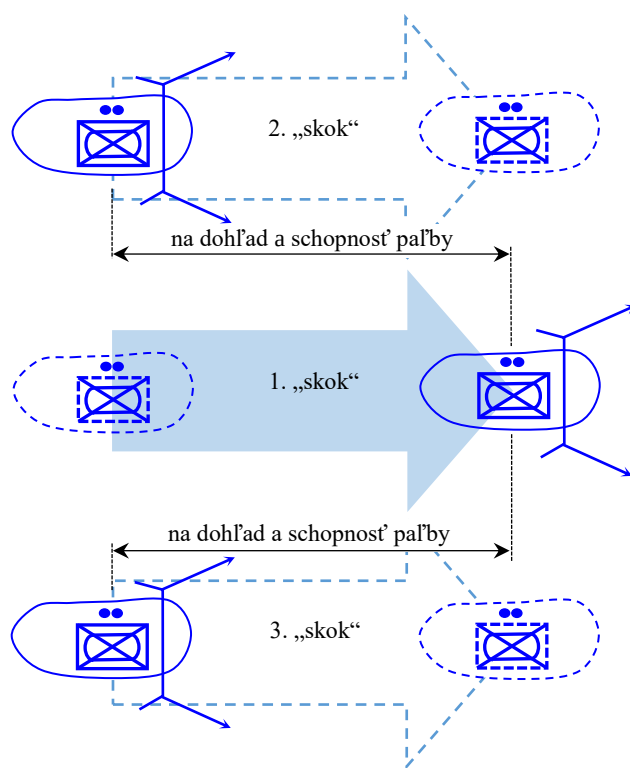

Obrázok 36 Postupný presun čaty so zaistením metódou dostupovania (variant)
Zdroj: vlastné spracovanie

Obrázok 37 Postupný presun čaty so zaistením metódou prekračovania (variant)
Zdroj: vlastné spracovanie

Pohyb čaty touto technikou taktického presunu nemusí byť výlučne realizovaný po prvkoch. Zvyčajne je vykonávaný po jeho častiach, t. j. po družstvách (Obrázok 38). V takomto prípade jedno družstvo pozoruje terén a zaisťuje čatu kým ďalšie sa presúva. Posledné družstvo taktiež pozoruje a zaisťuje presúvajúce sa družstvo a navyše plní úlohu zálohy. Jeho úlohou je byť pripravený (*Be Prepare To, BPT*) realizovať manéver pri nadviazaní kontaktu s *ENY*.

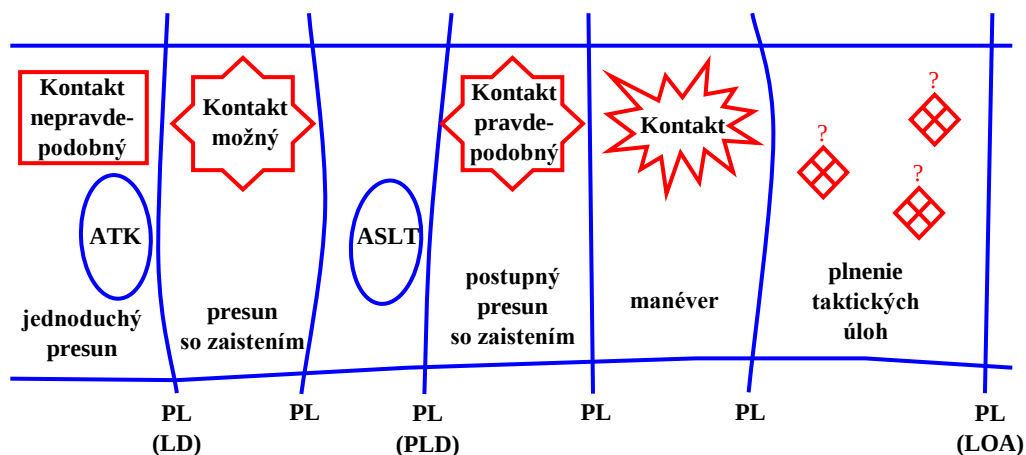

Obrázok 38 Postupný presun čaty so zaistením metódou dostupovania po družstvách (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

Postupný presun so zaistením je najpomalšou technikou taktického presunu avšak jeho prednosťou je najvyššia bezpečnosť. Práve z tohto dôvodu MTJ aplikuje túto techniku v situáciách, resp. v cieľových priestoroch a oblastiach, ktoré sa vyznačujú vysokou mierou rizika spojeného s nadviazaním kontaktu s *ENY*. Prechod medzi technikami taktického presunu a manévrom je znázornený na obrázku 39.

Aj keď ovládateľnosť MTJ presúvajúcej sa touto technikou je spomedzi všetkých techník najlepšia, od veliteľa vyžaduje udržať si permanentný prehľad o východiskovej a nasledujúcej pozícii jednotlivých prvkov (resp. družstiev), vrátane trasy, ktorou sa budú presúvať. Náročnosť udržania jasného obrazu o rozmiestnení MTJ je navyše umocnená i veľkosťou rozptylu presúvajúcej sa jednotky, a to najmä pri presune v zosadnutom tvare. Súhrnné porovnanie parametrov jednotlivých techník taktického presunu je znázornené v tabuľke 8.

Obrázok 39 Prechod medzi technikami taktického presunu a manévrom
Zdroj: ATP 3-21.10 *Infantry Rifle Company*. 2018, s. 2-18 (upravené)

Tabuľka 8 Porovnanie parametrov techník taktického presunu

Technika	Tvar	Spôsob pohybu		Rozstupy (m)			
				Družstvo		Čata	
		Vedúci prvok	Nasledujúci prvok	Prvky	Jednotlivci	Prvky	Družstvá v nasled. prvku
Jednoduchý presun	zosadnutý	plynulý	plynulý	20	5 – 10	50	50
	nasadnutý			–	–	50 – 100	50 – 100
Presun so zaistením	zosadnutý	plynulý	variabilná	50	do 20	50 – 100	50
	nasadnutý			–	–	100 – 600	50 – 100
Postupný presun so zaistením	zosadnutý	skokmi	skokmi	dohľad a schopnosť paľby	do 20	dohľad a schopnosť paľby	dohľad a schopnosť paľby
	nasadnutý			–	–		

Zdroj: vlastné spracovanie

4.4 Plánovanie taktického presunu

Plánovanie taktického presunu ako podmieňujúcej fázy širokej škály taktických aktivít a príprava MTJ začína prijatím *OPORD* od nadriadeného. Veliteľ v tejto fáze postupuje podľa štandardných krokov plánovacieho procesu MTJ.

Špecifiká taktického presunu vyplývajú z charakteru celkovej úlohy. K základným činnostiam veliteľa v procese plánovania a prípravy MTJ týkajúceho sa taktického presunu patrí i identifikácia trasy, po ktorej sa jednotka bude do cieľového priestoru (oblasti) presúvať. Jej výber vzhľadom na charakter fyzického prostredia priamo ovplyvňuje spôsob riadenia a orientácie v teréne, zostavu jednotky, možnosti prekonávania nebezpečných priestorov a ďalšie aspekty taktického presunu.

4.4.1 Identifikácia trasy

Samotná trasa predstavuje dôležitú premennú taktického presunu. Svojimi vlastnosťami priamo ovplyvňuje bezpečnosť taktického presunu a tým i splnenie jeho cieľa, t. j. dosiahnutie cieľového priestoru (objektu) v stanovenom čase a požadovanom stave pohotovosti.

Stanovenie finálnej trasy, po ktorej bude taktický presun realizovaný preto musí podliehať analýze, spravidla orientovanej do dvoch perspektív. Pri jej vymedzení veliteľ MTJ najčastejšie vychádza z mapy. Cieľom prvej perspektívy je analýzou vojenských aspektov terénu *OAKOC* identifikovať akú taktickú výhodu môže terén poskytnúť vlastnej jednotke a akú nepriateľovi. Druhá súvisí s navigáciou jednotky. Je zameraná na vyhľadanie dominantných terénnych prvkov po celej dĺžke trasy a ich využitie na orientáciu MTJ počas taktického presunu.

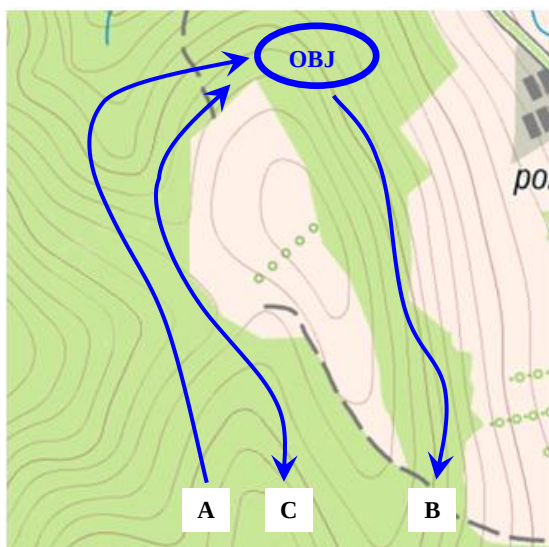
Výber trasy počas taktického presunu je primárne determinovaný celkovou úlohou, ktorú bude MTJ plniť. To znamená, ak sa jednotka chce počas taktického presunu do cieľového priestoru (oblasti) vyhnúť kontaktu s *ENY* veliteľ vyberie terén poskytujúci čo najviac krytov a možností skrývania sa. Ak chce úmyselne nadviazať kontakt s *ENY* veliteľ uprednostní terén umožňujúci pozorovanie a vedenie paľby. Iný pohľad na terén môže vzniknúť z požiadavky kedy rozhodujúcou je rýchlosť presunu.

Vo všetkých prípadoch musí veliteľ počas plánovania taktického presunu stanoviť takú trasu presunu, ktorá čo v najväčšej dĺžke poskytuje určitú taktickú

výhodu nad *ENY*, v ideálnom prípade bez výskytu nebezpečných priestorov a prekážok.

V závislosti na celkovej úlohe, ktorú bude MTJ plniť môže veliteľ identifikovať i niekoľko trás presunu. Napríklad pri prieskume, prepade alebo pasci musí okrem základnej trasy presunu do cieľovej oblasti stanoviť i alternatívnu trasu. Táto je využívaná v prípade výskytu nepriechodných prekážok, resp. po odhalení jednotky nepriateľom. Okrem týchto trás musí identifikovať aj základnú trasu pre návrat z cieľovej oblasti späť do zostavy vlastných síl (Obrázok 40).

V iných situáciách, napr. v útoku, pri postupe na nadviazanie dotyku, pri vystriedaní vlastných síl v dotyku a pod., veliteľ MTJ zvyčajne plánuje základnú a alternatívnu os postupu.

- A - základná trasa presunu k cieľovej oblasti,
- B - základná trasa pre návrat z cieľovej oblasti,
- C - alternatívna trasa presunu k cieľovej oblasti a späť

Obrázok 40 Trasy taktického presunu

Zdroj: vlastné spracovanie

4.4.2 Určenie miest zhromaždenia

Súčasťou plánovania a prípravy MTJ na vykonanie taktického presunu je aj určenie miest zhromaždenia. Miesto zhromaždenia (*Rally Point*) je „ľahko

identifikovateľný bod na zemi, v ktorom sa jednotky môžu znova zhromaždiť a/alebo reorganizovať, ak boli rozptýlené“¹⁴¹. Okrem uvedeného poslania môžu byť vybrané druhy týchto miest určené aj na dočasné zhromaždenie a prípravu jednotky pred vykonaním konkrétnej činnosti alebo na sústredenie a konsolidáciu jednotky po vykonaní danej činnosti. Cieľom ich zaujatia je udržať bezpečnosť jednotky, obnoviť reťazec velenia, vykonať kontrolu stavu personálu a vybavenia a vydať MTJ pokyny na ďalšiu činnosť.¹⁴²

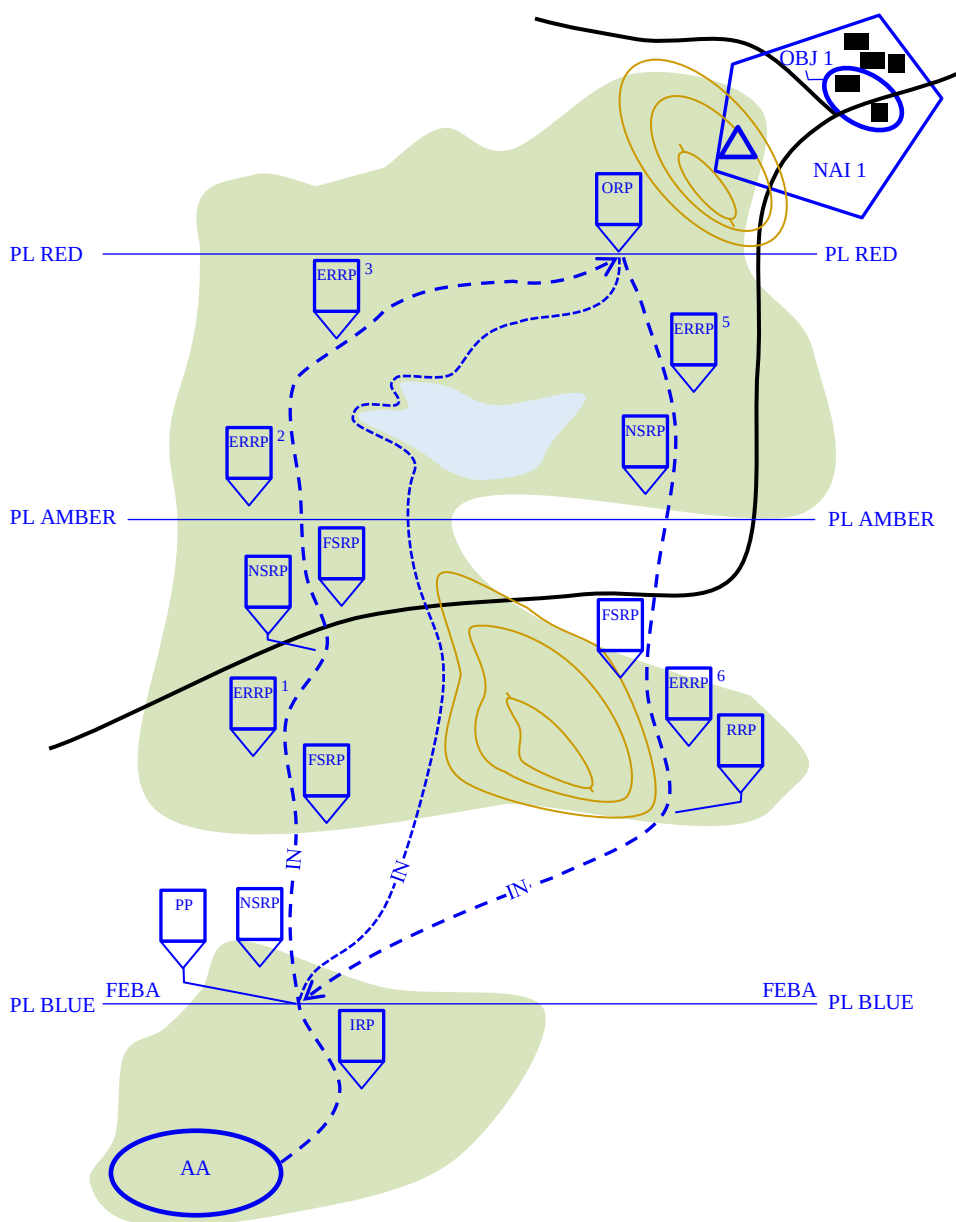
Z hľadiska špecifického určenia sú využívané nasledovné druhy miest zhromaždenia (Obrázok 41):¹⁴³

- **počiatočné (východiskové) miesto zhromaždenia** (*Initial Rally Point, IRP*) je miesto nachádzajúce sa za líniou rozmiestnenia vlastných síl, kde sa presúvajúca jednotka môže zhromaždiť a konsolidovať ak nadviaže kontakt s ENY počas prechodu cez línie vlastných síl alebo pred dosiahnutím prvého miesta zhromaždenia na trase presunu,
- **miesto zhromaždenia na trase presunu** (*En Route Rally Point, ERRP*) je určené na zhromaždenie jednotky v prípade jej rozptýlenia po kontakte s ENY,
- **miesto zhromaždenia v cieľovej oblasti** (*Objective Rally Point, ORP*) slúži na prípravu jednotky na vykonanie prieskumu a jej konsolidáciu po tejto činnosti,
- **miesto zhromaždenia pred návratom do zostavy vlastných síl** (*Reentry Rally Point, RRP*) slúži na koordináciu činnosti vracajúcej sa jednotky z cieľovej oblasti do zostavy vlastných síl so zaistovacou jednotkou, ktorej priestor bude vracajúcou sa jednotkou prekračovaný,
- **miesto zhromaždenia na bližšej (prednej) a vzdialenejšej (zadnej) strane nebezpečného priestoru** (*Near Side Rally Point, NSRP* a *Far Side Rally Point, FSRP*) sú zaujímané ak jednotka nadviaže kontakt s ENY počas prekonávania nebezpečného priestoru.

¹⁴¹ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 531. Predmetný termín je v rôznych publikáciách označovaný aj ako „zhromaždisko“. I keď oficiálnou skratkou je *RP*, rovnako ako u rozchodiska (*Release Point, RP*), ktorého význam je však značne odlišný, v praxi sa miesta zhromaždenia často označujú skratkou *RLY*.

¹⁴² ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 5-16.

¹⁴³ FM 3-20.98 *Reconnaissance and Scout Platoon*. 2009, s. 5-79 – 5-80.

Obrázok 41 Miesta zhromaždenia na trase taktického presunu (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

Umiestnenie jednotlivých miest zhromaždenia na trase presunu stanoví veliteľ MTJ podľa mapy a neskôr lokalizáciu priamo v teréne spresní:¹⁴⁴

- využitím ručného signálu (signál je spresnený v SOP jednotky),

¹⁴⁴ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 5-16.

- hlasom (najmä v noci),
- jednotku týmto miestom zhromaždenia prevedie,
- jednotka miesto zhromaždenia na krátku dobu fyzicky zaujme.

Každé miesto zhromaždenia by malo spĺňať nasledovné požiadavky:¹⁴⁵

- dostatočne veľké z hľadiska možností sústredenia jednotky,
- ľahko rozpoznateľné v teréne,
- poskytujúce dostatočné možnosti skrytia a úkrytu,
- vzdialené od zvyčajných trás presunu *ENY* alebo pohybu civilného obyvateľstva,
- miesto, ktoré je jednotka schopná obrániť na krátku dobu.

MTJ je ihneď po zaujatí miesta zhromaždenia organizovaná do kruhovej obrany, aby si zaistila vlastnú bezpečnosť. Veliteľ skontroluje stav osôb, materiálu a zásob (napr. prostredníctvom *ACE*) a následne riadi pokračovanie v ďalšej činnosti.

4.5 Činnosť malých taktických jednotiek počas taktického presunu

4.5.1 Riadenie jednotky

Riadenie MTJ počas taktického presunu môže byť v závislosti na *METT-TC* realizované **hlasom**, resp. prostredníctvom **rádiostaníe** alebo využitím **ručných signálov** (*Arm and Hand Signals*), tzv. tichej abecedy.

Veliteľ MTJ vydáva podriadeným povely a úlohy hlasom alebo rádiostanicou, keď utajenie pohybu nie je kľúčové. Iným dôvodom využitia tohto spôsobu komunikácie je ak jednotka pôsobí v nasadnutom tvare, viditeľnosť je obmedzená alebo rozptyl jednotky je príliš veľký. K uvedeným situáciám spravidla dochádza v útoku počas presunu MTJ do *ATK* alebo *ASLT*, pri zaujímaní obrany v dotyku s *ENY*, alebo pri vystriedaní vlastných síl v dotyku. Tento spôsob je taktiež aplikovaný po nadviazaní dotyku s *ENY*, kedy veliteľ riadi manéver a paľbu.

Riadenie MTJ využitím ručných signálov je štandardne uskutočňované v situáciách, kedy rozhodujúcou požiadavkou na taktický presun je jeho utajenie, t. j. počas *IN*, napr. pri prepade, pasci alebo pri prieskume objektu alebo oblasti.

¹⁴⁵ TC 3-21.76 *Ranger Handbook*. 2017, s. 7-4.

Typológia ručných signálov je značne široká. Rozsah a spôsob vyjadrenia jednotlivých ručných signálov je zapracovaný v *SOP* každej jednotky.

4.5.2 Navigácia jednotky

Veliteľ počas taktického presunu musí nepretržite udržiavať prehľad o aktuálnej polohe vlastnej jednotky. Bez tejto znalosti nemôže nadriadeného žiadať o palebnú podporu alebo nasadenie záloh a dokonca ani splniť taktickú a/alebo celkovú úlohu. Navigácia jednotky počas taktického presunu môže byť realizovaná využitím rôznych prostriedkov, napr. pomocou prístrojov (napr. GPS), mapy, buzoly, leteckých snímok a iných materiálov, ale i prostredníctvom kontaktu s lokálnym obyvateľstvom. Využitie týchto prostriedkov je determinované ich dostupnosťou ale aj celkovou úlohou, ktorú MTJ plní.

K základným a na technických prostriedkoch nezávislým spôsobom orientácie v teréne je možné zaradiť riadenie presunu MTJ podľa mapy a podľa azimutu.¹⁴⁶ Samotná orientácia v obidvoch prípadoch vychádza z využitia dominantných terénnych prvkov nachádzajúcich sa v teréne pozdĺž trasy presunu. V praxi sú rozoznávané lineárne terénne prvky (napr. chodník, potok, horský hrebeň, okraj lesa, železnica, elektrické vedenie a pod.) a bodové terénne prvky (napr. most, vyvýšenina, budova a pod.).¹⁴⁷

Štandardným prostriedkom kontroly správnosti smeru presunu jednotky v teréne sú tzv. **riadiace opatrenia** (*Control Measures*)¹⁴⁸. Tieto opatrenia sú priradené k terénnym prvkom. Vo všeobecnosti môžu zahŕňať trasy alebo osi postupu, fázové čiary (*Phase Lines, PL*), východiskovú čiaru (*Line of Departure, LD*), čiaru pravdepodobného rozvinutia (*Probable Line of Deployment, PLD*), smery útoku (*Directions of Attack*), infiltračné osi (*Infiltration Lanes*), kontrolné body (*Checkpoints*), AA, ATK, ASLT a iné. Jednotlivé riadiace opatrenia môžu byť vyjadrené graficky ako súčasť schémy manévru alebo vydané ústne. Inou alternatívou je ich zobrazenie na plastickom stole. Riadiace opatrenia navyše veliteľovi uľahčujú koordináciu pohybu (aj paľby) podriadených v priestore.

¹⁴⁶ Orientácia v teréne je predmetom topografickej prípravy. Viac pozri napr. SPJ-2-2/Topo *Vojská topograf a výcvik topografie v ozbrojených silách Slovenskej republiky*.

¹⁴⁷ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 5-8.

¹⁴⁸ Jedná sa o „grafické alebo ústne nariadenie veliteľa podriadeným veliteľstvám vydané s cieľom určiť zodpovednosť, koordinovať paľbu a manéver a riadiť bojové operácie“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínů a definicí NATO*. 2021, s. 176.

Orientácia MTJ v teréne podľa mapy je podmienená schopnosťou veliteľa nepretržite v teréne identifikovať vlastné stanovište, blízke terénne prvky a tieto presne stotožniť s mapou. Hlavnou výhodou tohto spôsobu je, že veliteľa núti neustále hodnotiť terén (v zmysle OAKOC). Výsledkom tohto posudzovania by mala byť identifikácia takticky výhodného terénu a jeho využívanie v prospech vlastnej jednotky.

Orientácia podľa azimutu sa uplatňuje v teréne s nedostatkom dominantných terénnych prvkov. Je využívaná aj pri presune za zníženej viditeľnosti, ak jednotka nemá k dispozícii dostatočne podrobnú mapu, príp. mapa nie je aktuálna. Predmetný spôsob navigácie v teréne je podmienený spracovaním jednoduchšej schémy obsahujúcej topografický podklad. Jedná sa o pomerne presné ale zároveň jednoduché zobrazenie terénu s vyznačenými jasne identifikovateľnými relevantnými dominantnými terénnymi prvkami. Veliteľ stanovenú trasu presunu rozdelí na krátke úseky. Každý úsek musí mať presne určený začiatok a koniec. Tieto body sú označené riadiacim opatrením, spravidla kontrolnými bodmi, ktoré sú v teréne reprezentované nezameniteľnými bodovými terénnymi prvkami. Smer presunu v každom úseku je vyjadrený azimutom. Dôležitou súčasťou je i vyznačenie dĺžky každého úseku a orientačného času presunu jednotky od jedného kontrolného bodu k druhému.

Tento spôsob orientácie v teréne vyžaduje vysoký stupeň kontroly, pretože aj mierna odchýlka od stanoveného smeru presunu môže spôsobiť výrazné chyby v navigácii. Z tohto dôvodu môže veliteľ MTJ vydať konkrétnym podriadeným špecifické úlohy. V MTJ presúvajúcej sa v pešej zostave určí navigátora a krokovača.¹⁴⁹ Úlohou navigátora je neustále kontrolovať a usmerňovať pohyb pátrača, resp. vedúceho prvku a tým i presun celej jednotky v správnom smere. Krokovač počas presunu meria vzdialenosť pomocou tzv. dvojkrokov¹⁵⁰.

Pri presune MTJ v nasadnutom tvare úlohu navigátora plní SO, ktorý na tento účel využíva gyrokompas. Vzdialenosť je meraná vodičom bojového vozidla pomocou odometra. Prekonaná vzdialenosť môže byť veliteľovi hlásená

¹⁴⁹ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 5-14.

¹⁵⁰ Dĺžka dvojkroku nie je dogmatická. Závisí od množstva faktorov, napr. od reliéfu a charakteru terénu (otvorený, zalesnený, horský a pod.), od povrchu (spevnený, pokrytý snehom, šmyľavý, bažinatý atď.), ale aj hmotnosti nesenej záťaže či dokonca fyzickej zdatnosti a výšky postavy krokovača. Po jej ad hoc stanovení sa stáva konštantnou v celej dĺžke plánovaného presunu.

priebežne v ním požadovaných intervaloch (napr. každých 200 dvojčukov, resp. metrov), alebo až po prekonaní plánovanej vzdialenosti v konkrétnom úseku. Veliteľ MTJ môže z dôvodu vzájomnej kontroly určiť aj alternatívneho navigátora a krokovača. Príklad ich umiestnenia v zosadnutom družstve je znázornený na obrázkoch 42 a 43.

4.5.3 Ochrana jednotky

Ochrana síl (*Force Protection, FP*) predstavuje fundamentálnu premennú taktického presunu. Zahŕňa všetky opatrenia a prostriedky na minimalizovanie zraniteľnosti osôb, výbroje a techniky pri akomkoľvek ohrození a za každej situácie. Jej cieľom je zachovať voľnosť konania a vlastnú operačnú efektívnosť.¹⁵¹

Ochranu MTJ počas taktického presunu je možné orientovať do dvoch základných rovín. Prvá je upriamená na **zaistenie ochrany zostavy** jednotky z hľadiska možných rizík v dôsledku činnosti *ENY*. Druhá je zameraná na **zaistenie súdržnosti zostavy** jednotky. *FP* je vykonávaná nepretržite pri všetkých činnostiach, ktoré MTJ počas taktického presunu uskutočňuje, a to vo všetkých zostavách a pri všetkých technikách taktického presunu.

Druh a rozsah prijatých opatrení závisí od *METT-TC*. Napríklad ak situácia od MTJ počas taktického presunu vyžaduje vykonať napr. pozorovanie, kontrolu stavu jednotky, ujasnenie si vlastnej polohy, krátky odpočinok atď., ochranným opatrením je zaujatie bezpečnostnej zastávky. Iným príkladom nutnosti aplikácie týchto opatrení sú nebezpečné priestory na trase presunu, ktorých bezpečné obídenie alebo prekonanie jednotkou (niekedy i utajené) je nevyhnutné pre dosiahnutie cieľového priestoru (oblasti). Zachovanie vysokého stupňa vlastnej ochrany v oboch prípadoch je podmienené aplikáciou opatrení v podobe špecifických *TTP* pri vykonávaní týchto činností.

MTJ počas taktického presunu vrátane obchádzania a prekonávania nebezpečných priestorov udržiava 100% stav pohotovosti (*Alert State*). Stav pohoto-

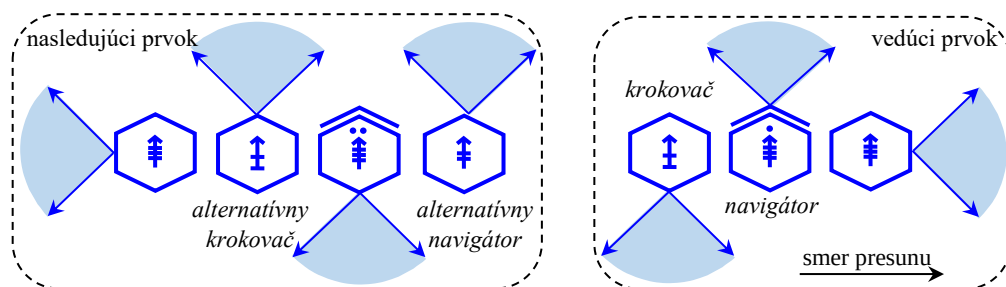
¹⁵¹ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 290.

vosti vyjadruje stupeň pripravenosti jednotky, ktorý je charakterizovaný opatreniami prijatými na vlastnú ochranu a obranu.¹⁵² Počas bezpečnostných zastávok môže byť znížený na 75%.¹⁵³

Zaistenie ochrany zostavy jednotky z hľadiska možných rizík v dôsledku činnosti *ENY* je organizované kruhovo, t. j. v rozsahu 360°. Rozdeľuje sa na sektory, ktoré sú pridelené do zodpovednosti medzi jednotlivé družstvá v čate, resp. medzi jednotlivcov v družstve. Príklady sú znázornené na obrázkoch 42 až 44. Jednotlivé sektory sú jasne ohraničené a spravidla uvádzané podľa hodinového ciferníka (napr. od 8-mej po 11-tu hodinu). Smer presunu jednotky vždy reprezentuje 12-tu hodinu.

Každý jednotlivec v pridelenom sektore nepretržite pozoruje terén a v prípade výskytu hrozby o tomto neodkladne informuje veliteľa. Za hrozbu počas taktického presunu je možné považovať napr. neprehľadný terén alebo nebezpečný priestor v smere postupu jednotky, podozrenie na výskyt *ENY*, spozorovanie jeho pohybu, zachytenie hluku jeho činnosti a pod..

Informáciu môže s ohľadom na *METT-TC* podať hlasom, rádiostanicou alebo využitím ručných signálov. Veliteľ následne môže v závislosti na druhu hrozby a stanovenej celkovej úlohe prijať opatrenia na prepátranie neprehľadného terénu, obídenie alebo prekonanie nebezpečného priestoru alebo dokonca na úmyselné nadviazanie kontaktu s *ENY*.

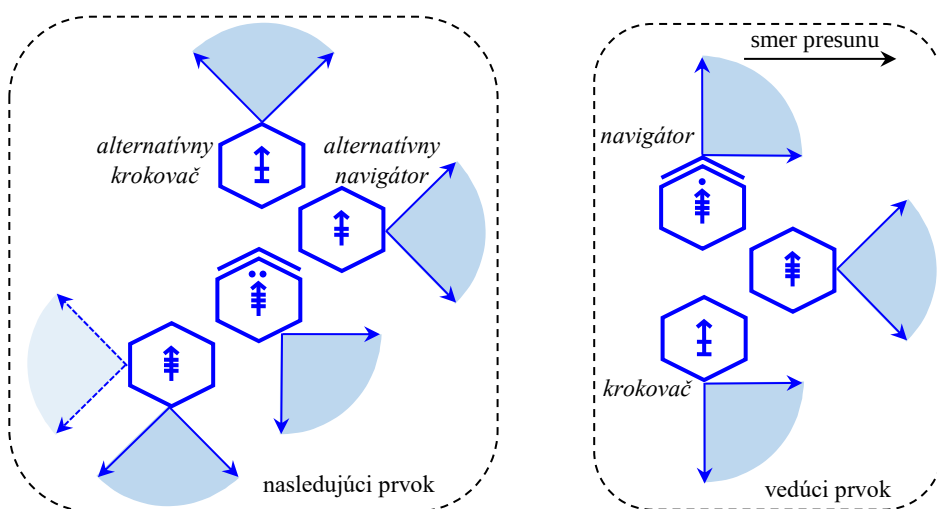

Obrázok 42 Zaistenie družstva v pešej zostave počas taktického presunu v zástupe (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

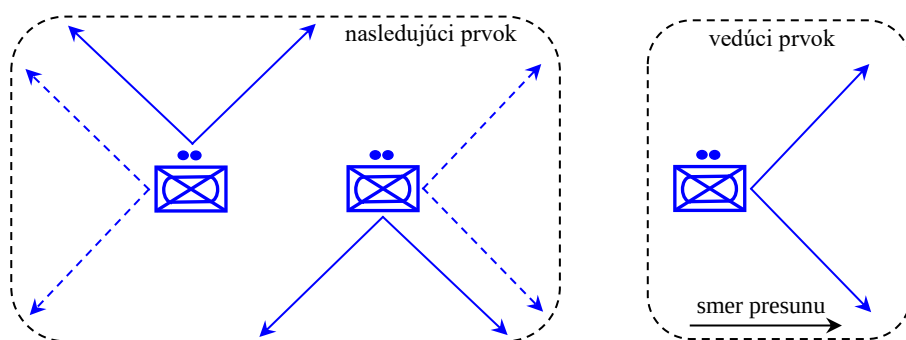
¹⁵² SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník terminov a definícií NATO*. 2021, s. 64.

¹⁵³ TC 3-21.76 *Ranger Handbook*. 2017, s. 6-5.

Obrázok 43 Zaistenie družstva v pešej zostave počas taktického presunu v kline (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

Obrázok 44 Zaistenie čaty počas taktického presunu v zástupe (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

FP je z hľadiska smerovania pohybu jednotky možné rozdeliť na čelné, bočné a zadné zaistenie. Úlohou čelného zaistenia je kontrolovať priestor v smere presunu jednotky. Bočné zaistenie je orientované do bokov a zadné do tyla jednotky. Smerové vymedzenie jednotlivých sektorov a stanovenie počtu príslušníkov zaistujúcich MTJ z čela, bokov a tyla závisí od predpokladaného umiestnenia a druhu hrozby, viditeľnosti a veľkosti presúvajúcej sa jednotky. V neposlednom rade je dané aj zaujatou zostavou jednotky a aplikovanou technikou taktického presunu.

Zaistenie súdržnosti zostavy MTJ, s ktorou priamo súvisí aj schopnosť veliteľa riadiť jej postup, zahŕňa vzájomnú kontrolu osôb, zbraní, výstroje, neseného materiálu a techniky (v prípade presunu v nasadnutom tvare).

Počas taktického presunu v zosadnutom tvare je zabezpečované pravidelným otáčaním každého príslušníka MTJ. Každé otočenie jednotlivca by malo byť vykonané v smere od jednotky. Napríklad ak sa vojak presúva na ľavom krídle zostavy, t. j. ak zaisťuje ľavú stranu jednotky, otáča sa smerom doľava (proti smeru hodinových ručičiek). Táto kontrola zahŕňa úplné otočenie celého tela na 6-tu hodinu, krátku (trvajúcu niekoľko krokov vzad) ale precíznu kontrolu zadnej časti zostavy jednotky ale i priestoru za jednotkou¹⁵⁴.

Intervaly otáčania jednotlivcov závisia od terénnych podmienok a viditeľnosti, ktorá je ovplyvnená dennou a nočnou dobou a meteorologickými javmi. Ďalším referenčným znakom je aj vzdialenosť medzi jednotlivcami a jednotkami počas presunu ale najmä postavenie jednotlivca v zostave jednotky a z neho vyplývajúca úloha¹⁵⁵. Môže byť stanovená časom, t. j. napr. po každej pol minúte až minúte, alebo prejdením určitej vzdialenosti, napr. 50 m.

V prípade pôsobenia MTJ v nasadnutom tvare je zaistenie súdržnosti jednotky realizované veliteľom, resp. SO prostredníctvom periskopov umiestnených na veži bojového vozidla. Modernejšou technologickou alternatívou poskytujúcou obraz o aktuálnej polohe a činnosti vlastných jednotiek môže byť informačný systém velenia a riadenia.¹⁵⁶

4.5.4 Bezpečnostné zastávky

Počas taktického presunu môže veliteľ MTJ v závislosti na *METT-TC* organizovať bezpečnostné zastávky (*Security Halt*, *SECHALT*). V situáciách vyžadujúcich vysokú dynamickosť postupu (napr. v útoku) je využitie *SECHALT* výrazne limitované. *SECHALTs* sú uplatňované najmä pri plnení taktických aktivít,

¹⁵⁴ Kontrola priestoru za jednotkou sa týka najmä vojakov presúvajúcich sa v zadnej časti zostavy.

¹⁵⁵ Pri vojakovi zaisťujúcom tylo jednotky, aj keď sa nejedná o kontrolu stavu jednotky ale priestoru na 6-tej hodine, je frekvencia otáčania výrazne kratšia ako u ostatných príslušníkov jednotky. Trvalá kontrola tylového priestoru, t. j. neprestajné otočenie na 6-tu hodinu, je týmto vojakom realizovaná vždy, keď jednotka zastaví, a to z akéhokoľvek dôvodu.

¹⁵⁶ MUŠINKA, M., UCHAL, M. DELOSYS prostriedok velenia, ... 2021, s. 154-162.

ktoré sa vyznačujú nevyhnutnosťou utajenia taktického presunu jednotky (napr. pri prieskume, prepade alebo pasci), t. j. počas presunov najmä v pešej zostave.

SECHALT je zvyčajne zaujímaný za účelom:¹⁵⁷

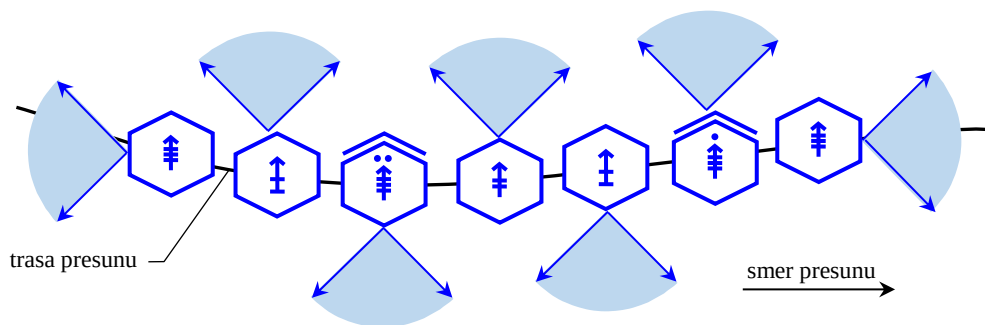
- kontroly stavu osôb, zbraní a materiálu,
- pozorovania, načúvania a poznávania priestoru,
- ujasnenia si vlastnej polohy a určenia azimutu presunu,
- krátkeho odpočinku na napitie sa alebo rýchly odber stravy,
- vykonania veliteľského prieskumu,
- vydania úloh podriadeným.

Aj počas zaujatia *SECHALT* je udržiavané kruhové zaistenie MTJ. Spôsob zaujatia *SECHALT* závisí od dĺžky zotrvania jednotky v tomto priestore. Z tohto hľadiska je *SECHALT* možné rozdeliť na:¹⁵⁸

- a) krátku *SECHALT*,
- b) dlhú *SECHALT*.

Krátka *SECHALT* môže byť realizovaná dvomi spôsobmi. V prípade zastavenia jednotky **do pol minúty** príslušníci MTJ na signál veliteľa zastavia, pokľaknú na jedno koleno a pozorujú terén v stanovenom sektore. Táto činnosť je vykonávaná priamo na trase presunu (Obrázok 45).¹⁵⁹

V prípade pôsobenia v nasadnutom tvare čata zaujíma krátku *SECHALT* v trvaní do pol minúty v zostave zástup.

Obrázok 45 Zaujatie krátkej *SECHALT* v trvaní do pol minúty (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

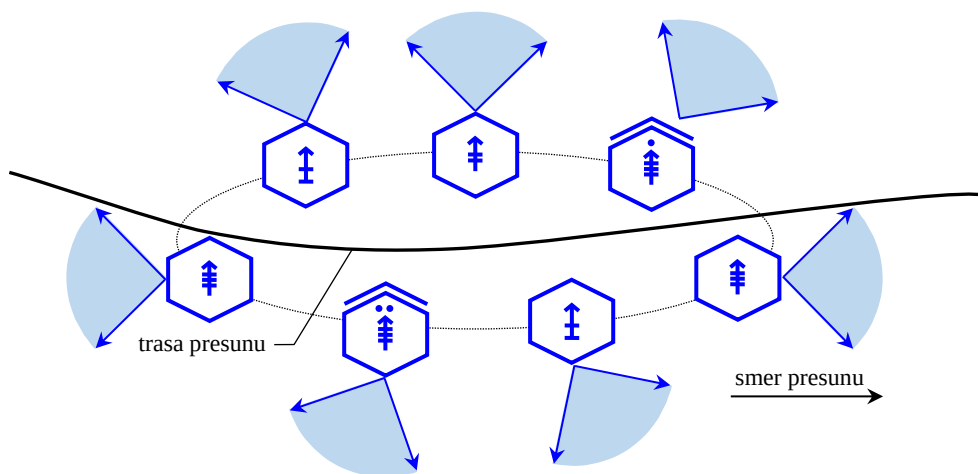
¹⁵⁷ SOP 11. mpr. 2017. Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104.

¹⁵⁸ SOP 11. mpr. 2017. Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104.

¹⁵⁹ SOP 11. mpr. 2017. Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104.

Pri zastávke v trvaní **viac ako pol minúty** príslušníci MTJ po prijatí signálu (spresneného v *SOP* jednotky) vytvoria obranu v tvare „cigary“. Zaľahnú alebo zakľaknú naľavo a napravo od trasy presunu a zaistujú svoj sektor (Obrázok 46).¹⁶⁰ Zaujatý priestor by mal každému vojakovi poskytovať skryt, ideálne aj kryt. Zároveň musí zabezpečovať výhľad a schopnosť viesť v danom sektore paľbu. Vzdialenosť medzi „bokmi“ jednotky (vojakmi nachádzajúcimi sa naľavo a napravo od trasy presunu) musí zabezpečiť vzájomnú viditeľnosť a schopnosť podporovať sa navzájom paľbou.

Čata v nasadnutom tvare zaujíma tento typ *SECHALT* v zostave rybia kosť.

Obrázok 46 Zaujatie krátkej *SECHALT* v trvaní viac ako pol minúty
(variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

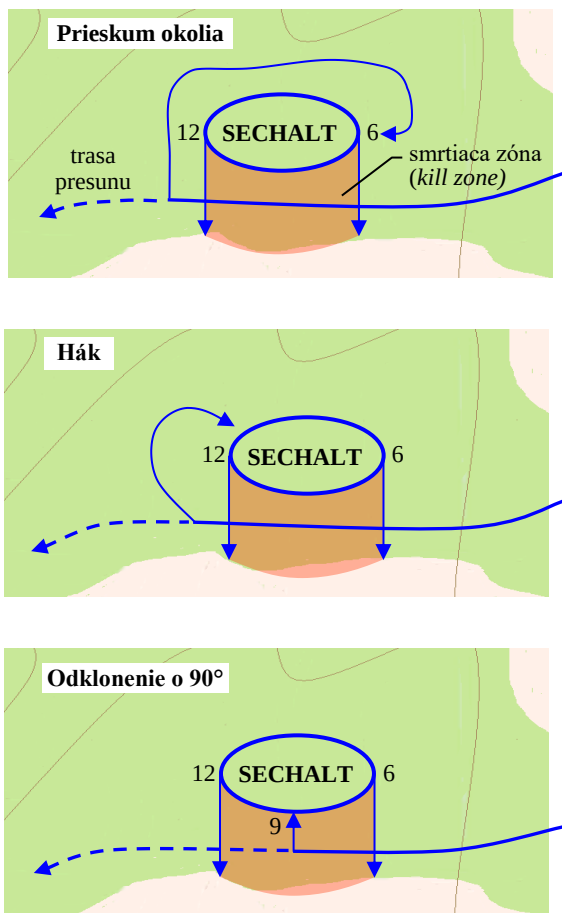
Ak ***SECHALT* trvá viac ako 5 minút** MTJ zaujíma priestor zastávky mimo trasy presunu. V priestore zastávky zaujíma kruhovú obranu, čata v prípade pôsobenia v nasadnutom tvare zostavu cievky. Zbrane s najväčším palebným účinkom sú nasmerované do smrtiacej zóny (*Kill Zone*). Vytvorenie smrtiacej zóny pramení z predpokladu, že *ENY* bude počas prípadného prenasledovania jednotky nasledovať zanechané stopy v teréne, ktoré ho privedú práve do tohto priestoru.

¹⁶⁰ *SOP* 11. mpr. 2017. Výcvikové *SOP*, zväzok A, č. 104.

Stupeň pohotovosti v prípade činnosti MTJ v *SECHALT* môže byť znížený na 75%¹⁶¹. Zaistenie jednotky teda nie je dosahované všetkými jej príslušníkmi ale 25% z nich vykonáva činnosť spojenú s účelom zaujatia *SECHALT*.

Spôsoby zaujatia **dlhej** *SECHALT* (Obrázok 47):¹⁶²

- prieskumom okolia priestoru zastávky,
- háku,
- odklonenia o 90° od pôvodného smeru presunu.

Obrázok 47 Spôsoby zaujatia priestoru *SECHALT*

Zdroj: SOP 11. mpr. 2017, Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104 (upravené)

¹⁶¹ TC 3-21.76 *Ranger Handbook*. 2017, s. 6-5. V SOP 11. mpr. 2017, Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104 sa uvádza, že predmetná pohotovosť môže byť znížená až na 50%.

¹⁶² SOP 11. mpr. 2017, Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104.

Pri **prieskume okolia**¹⁶³ MTJ zaujíma priestor zastávky cez 6-tu hodinu. Tento spôsob sa používa v cieľovej oblasti a v prípade, keď je pravdepodobné, že *ENY* uskutočnil v danom priestore protiopatrenia (napr. nastražil pascu alebo nástrahy). Pri spôsobe **háku** jednotka zaujíma priestor zastávky v úseku medzi 12-tou až 3-ťou hodinou. Tento spôsob sa uplatňuje pri menšom predpoklade výskytu protiopatrení *ENY*. **Odklonenie presunu o 90°** je charakterizované zaujatím priestoru zastávky cez 9-tu hodinu. Je aplikovaný najmä v prípade potreby rýchleho zaujatia priestoru zastávky.

Postup pri zaujímaní dlhej *SECHALT* **spôsobom háku** alebo **odklonením o 90°** je obdobný, značne jednoduchší a výrazne rýchlejší ako pri metóde prieskum okolia priestoru zastávky. Predmetná činnosť pri týchto spôsoboch zaujatia priestoru zahŕňa nasledovné kroky (variant):

- veliteľ vydá jednotke signál na zastavenie (signál je spresnený v *SOP* jednotky) na mieste, z ktorého je priama viditeľnosť na plánovaný priestor zastávky (vzdialenosť je daná hustotou vegetácie), t. j. napr. na mieste budúcej smrtiacej zóny,
- plánovaný priestor zastávky musí poskytovať možnosti skrývania (ideálne aj krytia), pozorovania a vedenia priamej paľby najmä do priestoru smrtiacej zóny,
- jednotka zaujme krátky *SECHALT*,
- veliteľ vydá pokyny dvojici pátračov, napr. ZVDr a S (v prípade čaty aj celému vedúcemu prvku), t. j. stanoví miesto budúceho *SECHALT*, určí jeho hranice, spôsob zaujatia a trasu na presun do určeného priestoru,
- pátrači (v prípade činnosti čaty vedúci prvok) vizuálne prepátrajú trasu do stanoveného miesta zastávky,
- zvyšok jednotky plynulo po tej istej trase postupuje za pátračmi (resp. vedúcim prvkom) s odstupom umožňujúcim dohľad a možnosť paľby,
- určený priestor zastávky jednotka zaujíma po jeho rýchlom prieskume alebo v prípade podozrenia, že je bezprostredne prenasledovaná dokonca „z chodu“, t. j. bez jeho prepátrania pátračmi (vedúcim prvkom),
- pátrač postupujúci ako druhý v poradí môže na vstupe do *SECHALT* kontrolovať počet vstupujúcich vojakov do tohto priestoru (napr. počas

¹⁶³ Tento spôsob sa slangovo označuje ako „Dog Leg“.

zniženej viditeľnosti), jednotku pri vstupe do *SECHALT* môže v zmysle prijatých pokynov rozdeľovať MTJ, napr. po sekciách alebo v prípade čaty po družstvách a tieto posielat' na ľavú alebo pravú stranu po perimetri *SECHALT* (vstupný bod do *SECHALT* plní funkciu tzv. rozchodiska¹⁶⁴); dôvodom je jednoduchšia koordinácia činnosti jednotky po vstupe do tohto priestoru a rýchlejšie a prehľadnejšie rozmiestnenie jednotky do kruhovej obrany,

- veliteľ v priestore *SECHALT* realizuje konsolidáciu jednotky, t. j. v prípade potreby upravuje rozostavenie jednotky v kruhovej obrane s primárnou orientáciou na smrtiacu zónu, pre podriadených vymedzuje sektory paľby a pravdepodobné smery prístupu *ENY* k priestoru *SECHALT*,
- príslušníci jednotky v priestore *SECHALT* zaujímajú čo najviac kryté a skryté postavenia, pozorujú a zaisťujú vymedzený sektor paľby, v ktorom identifikujú prekážky a možné smery prístupu *ENY* k zaujatému priestoru, koordinujú činnosť so susedmi,
- veliteľ prijme *ACE (SITREP)*, organizuje zaistenie bezpečnosti priestoru *SECHALT* (časť jednotky realizuje zaistenie, zvyšok vykonáva činnosť spojenú s účelom zaujatia tohto priestoru za trvalého dodržania zvukovej a svetelnej disciplíny), ohraničuje čas zotrvania jednotky v priestore, vydáva pokyny na nasledujúcu činnosť.

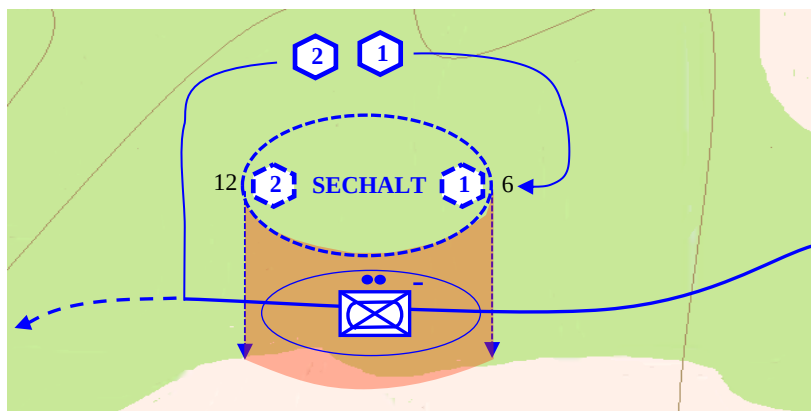
V prípade vysokého rizika vyplývajúceho z vykonaných protiopatrení *ENY* v priestore je zaujatie dlhej *SECHALT* uskutočňované postupom vyznačujúcim sa vysokým stupňom *FP*. Za takýchto okolností je výber miesta a zaujatie dlhej *SECHALT* realizovaný **prieskumom okolia** priestoru zastávky a zahŕňa nasledovné hlavné kroky (variant) (Obrázok 48):

- veliteľ vydá jednotke signál na zastavenie (signál je spresnený v *SOP* jednotky) na mieste, z ktorého je priama viditeľnosť na plánovaný priestor zastávky (vzdialenosť je daná hustotou vegetácie), t. j. napr. na mieste budúcej smrtiacej zóny,
- jednotka zaujme krátky *SECHALT* v trvaní viac ako pol minúty,

¹⁶⁴ Rozchodisko (*Release Point, RP*) je presne definované miesto na komunikácii, v ktorom sa jednotlivé časti jednotky rozdelia a ďalej pokračujú v presune do miesta svojho určenia. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 546.

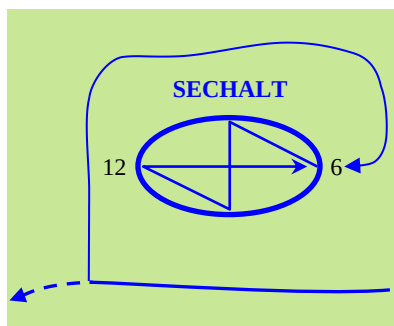
- veliteľ vydá pokyny dvojici pátračov, napr. ZVDr a S (na obrázku č. 1 a č. 2) (v prípade činnosti čaty vedúcemu prvku) na vykonanie prieskumu priestoru budúcej zastávky, t. j. stanoví miesto budúceho *SECHALT*, určí jeho hranice a spôsob zaujatia (v tomto variante prieskumom okolia) a trasu na presun do určeného priestoru,
- pátrači (v prípade činnosti čaty vedúci prvok) prepátrajú trasu vrátane blízkeho okolia až po vstup do stanoveného miesta zastávky, t. j. po 6-tu hodinu,
- cez 6-tu hodinu vstupujú do budúceho *SECHALT*, vykonajú prieskum vlastného priestoru *SECHALT* metódou „cik-cak“, ktorá je znázornená na obrázku 49,
- pátrač č. 2 (v prípade činnosti čaty časť vedúceho prvku) ostáva v *SECHALT* a zaisťuje primárne 12-tu hodinu (v prípade čaty v závislosti na počte príslušníkov vedúceho prvku môžu okrem 12-tej hodiny zaistiť 6-tu aj 3-tiu hodinu, príp. aj ďalšie smery),
- pátrač č. 1 (v prípade činnosti čaty dvojica z vedúceho prvku) cez 6-tu hodinu opustí priestor zastávky, po tej istej trase sa vráti späť k zvyšku jednotky, ktorú opäť po tej istej trase zavedie cez 6-tu hodinu do *SECHALT*,
- zvyšok jednotky vstúpi do *SECHALT* cez 6-tu hodinu,
- pátrač č. 1 na 6-tej hodine kontroluje počet vstupujúcich vojakov do *SECHALT*, zároveň jednotku pri vstupe do *SECHALT* v zmysle prijatých pokynov rozdeľuje (napr. po sekciách alebo v prípade čaty po družstvách) a posiela na ľavú a pravú stranu po perimetri *SECHALT* (vstupný bod do *SECHALT* plní funkciu *RP*),
- veliteľ v priestore *SECHALT* realizuje konsolidáciu jednotky, t. j. v prípade potreby upravuje rozostavenie jednotky v kruhovej obrane s primárnou orientáciou na smrtiacu zónu, pre podriadených vymedzuje sektory paľby a pravdepodobné smery prístupu *ENY* k priestoru *SECHALT*,
- príslušníci jednotky v priestore *SECHALT* zaujímajú čo najviac kryté a skryté postavenia, pozorujú a zaisťujú vymedzený sektor paľby, v ktorom identifikujú prekážky a možné smery prístupu *ENY* k zaujatému priestoru, koordinujú činnosť so susedmi,
- veliteľ prijme *ACE* (*SITREP*), organizuje zaistenie bezpečnosti priestoru *SECHALT* (časť jednotky realizuje zaistenie, zvyšok vykonáva činnosť

spojenú s účelom zaujatia tohto priestoru za trvalého dodržania zvukovej a svetelnej disciplíny), ohraničuje čas zotrvania jednotky v priestore, vydáva pokyny na nasledujúcu činnosť.

Obrázok 48 Zaujatie SECHALT prieskumom okolia (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

Obrázok 49 Prieskum priestoru SECHALT (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

4.5.5 Prekonávanie nebezpečných priestorov

Počas presunu do cieľovej oblasti môže byť MTJ nútená prekonať nebezpečný priestor. Zachovanie požadovaného stupňa bezpečnosti jednotky počas tejto činnosti je podmienené aplikáciou opatrení v podobe špecifických TTP.

Nebezpečný priestor je priestor na trase presunu, v ktorom je zvýšené riziko prezradenia jednotky alebo nadviazania kontaktu s ENY.

Typickými nebezpečnými priestormi sú:¹⁶⁵

- známe postavenia *ENY*,
- mínové polia,
- cesty a chodníky,
- železničné trate,
- vodné toky,
- otvorené priestory,
- zastavané priestory.

Výskyt týchto priestorov na trase presunu, ich druh, umiestnenie a počet je jednotke vopred známy. Tieto a ďalšie informácie o trase presunu sú výsledkom plánovacieho procesu MTJ.

Spôsob prekonania nebezpečných priestorov závisí najmä od celkovej úlohy, ktorú jednotka plní, od veľkosti a charakteru nebezpečného priestoru, od možnosti pozorovania a vedenia paľby a od spôsobu presunu jednotky, t. j. v nasadnutom alebo zosadnutom tvare. Rozhodujúcim faktorom je však dostupný čas, ktorý má jednotka k dispozícii a najmä nevyhnutná úroveň *FP* počas presunu. Napríklad počas taktického presunu realizovaného v rámci útoku, kde dôležitým aspektom je tempo, budú činnosti spojené s prekonávaním týchto priestorov realizované značne rýchlejšie a výrazne jednoduchším spôsobom ako pri iných taktických aktivitách, napr. pri prieskume, prepade a pasci. Pri týchto taktických aktivitách je dôležitým atribútom taktického presunu jeho bezpečnosť ale i utajenie. Platí vzťah, s narastajúcou požiadavkou na bezpečnosť rastie čas potrebný na prekonanie týchto priestorov.

MTJ počas prekonávania ale i obchádzania nebezpečných priestorov udržiava 100% stav pohotovosti. V závislosti na situácii môže tento priestor prekročiť v celku, po prvkoch, družstvách, sekciách, tímoch a dokonca po jednotlivcoch.

Prekonávanie týchto priestorov vo všeobecnosti pozostáva z nasledovných krokov:¹⁶⁶

- určenie *NSRP* a *FSRP*,

¹⁶⁵ SOP 11. mpr. 2017, Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104.

¹⁶⁶ ATP 3-20.98 Scout Platoon. 2019, s. 5-40.

- zaistenie bližšej strany nebezpečného priestoru, ktoré je zvyčajne uskutočňované zo *SECHALT* odkiaľ jednotka primárne zaistuje miesto prechodu, boky a tylo zostavy jednotky,
- zaistenie vzdialenejšej strany nebezpečného priestoru, ktoré je realizované po prekročení nebezpečného priestoru pátračmi, resp. vedúcim prvkom, a to spravidla z dočasne zaujatého postavenia¹⁶⁷,
- prekročenie nebezpečného priestoru.

Prekonávanie lineárnych nebezpečných priestorov

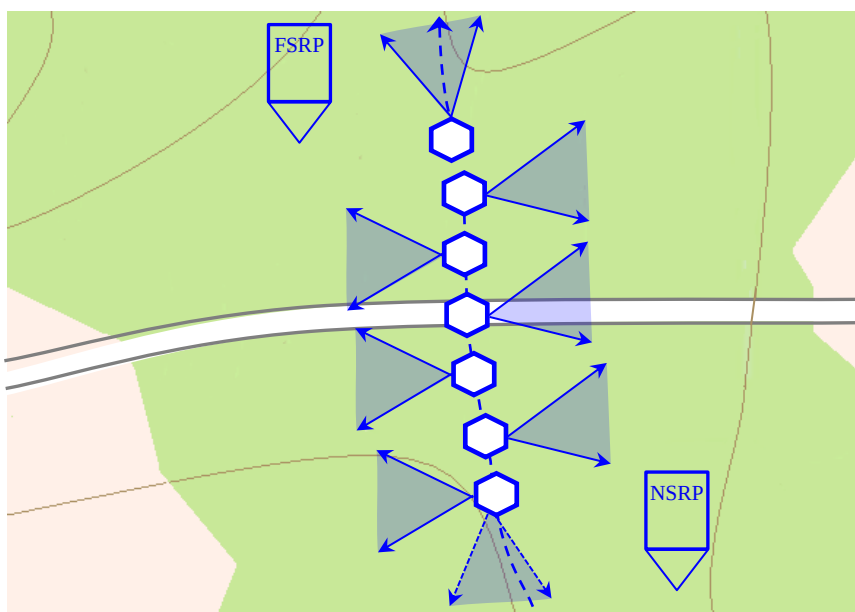
Cesty, chodníky, železničné trate a vodné toky je možné zaradiť do spoločnej kategórie tzv. lineárnych nebezpečných priestorov. Ich prekonávanie je v podstate rovnaké. Z dôvodu utajenia činnosti by malo byť realizované v zákrute alebo v jej blízkosti, na úzkom mieste alebo v priehlbínach. Dôležitou požiadavkou je i terén na obidvoch stranách nebezpečného priestoru. Tento by mal poskytovať krytie alebo možnosti skrývania.

V prípadoch malej pravdepodobnosti výskytu protiopatrení *ENY*, existencie požiadavky na dynamickosť postupu (napr. počas útoku, v protiútok, počas postupu na nadviazanie dotyku, pri zaujímaní obrany v dotyku s *ENY*, pri vystriedaní vlastných síl v dotyku a pod.), alebo ak je jednotka pod tlakom (napr. z dôvodu prenasledovania nepriateľom) môže MTJ tento priestor prekonať veľmi rýchlo. Prekonanie malého lineárneho nebezpečného priestoru v týchto situáciách trvá len niekoľko sekúnd. Zaistenie obidvoch strán nebezpečného priestoru môže byť realizované len prostredníctvom ochrany zostavy jednotky v rozsahu 360°. Po prekonaní priestoru MTJ plynulo postupuje po trase presunu do cieľového priestoru (oblasti). Využitie ktorejkoľvek z metód rýchleho prekonania sa v konečnom dôsledku nemusí automaticky prejavovať na výraznom znížení *FP*, keďže rýchlosť je možné považovať za určitú formu bezpečnosti.

¹⁶⁷ Týmto dočasne zaujatým postavením môže byť aj samotné *FSRP*. Zvyčajne je to však priestor mimo *FSRP*. Mal by sa nachádzať v takej hĺbke od okraja nebezpečného priestoru, ktorá do neho neumožňuje priamu viditeľnosť.

Činnosť MTJ pri **rýchlej metóde**¹⁶⁸ pozostáva z nasledovných krokov (variant) (Obrázok 50):¹⁶⁹

- pátrač (vedúci prvok) pred narazením na nebezpečný priestor informuje veliteľa o výskyte tohto priestoru (signál je spresnený v SOP jednotky),
- veliteľ informuje jednotku o situácii, určí umiestnenie NSRP a FSRP (musia poskytovať možnosti skrývania, pozorovania a vedenia priamej paľby), stanoví trasu a vydá signál o plynulom prekonaní priestoru bez zastavenia jednotky; môže rozhodnúť i o zrýchlení tempa postupu pri zachovaní rozstupov medzi jednotlivcami v jednotke,
- príslušníci jednotky prekračujú nebezpečný priestor a zaisťujú svoje sektory, ktoré sú im trvalo počas taktického presunu pridelené do zodpovednosti,
- jednotka po prekonaní nebezpečného priestoru plynulo bez zastavenia pokračuje v plnení úlohy, veliteľ v prípade potreby prijme ACE (SITREP).

Obrázok 50 Rýchle prekonanie lineárneho nebezpečného priestoru (variant č. 1)

Zdroj: vlastné spracovanie

¹⁶⁸ Metóda je označovaná ako *Scroll to The Road Technique*. Zdroj: ATP 3-20.98 *Scout Platoon*. 2019, s. 5-44.

¹⁶⁹ ATP 3-20.98 *Scout Platoon*. 2019, s. 5-44. Upravené.

Inou alternatívou **rýchleho prekonania** lineárneho nebezpečného priestoru je metóda¹⁷⁰ charakterizovaná vyššou mierou zaistenia *FP*. Pozostáva z nasledovných krokov (variant) (Obrázok 51):¹⁷¹

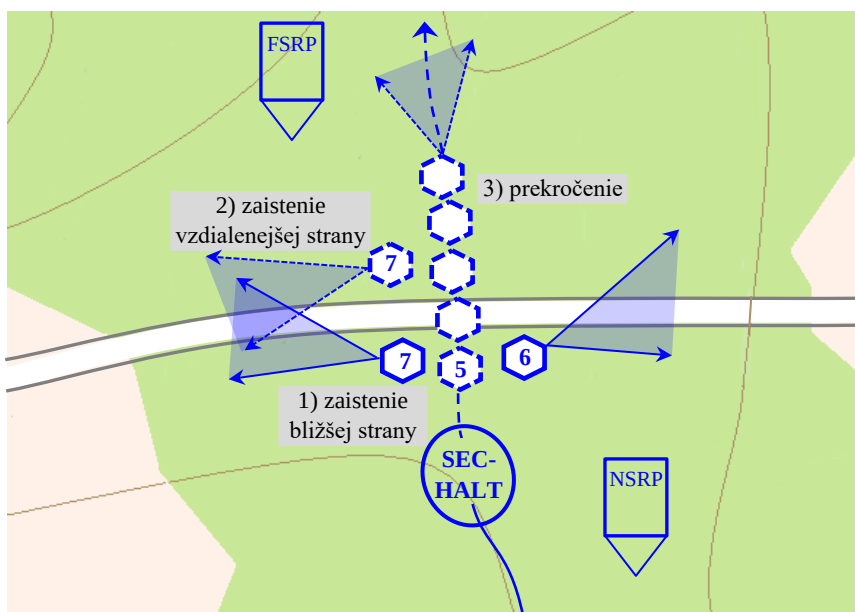
- pátrač (vedúci prvok) pred narazením na nebezpečný priestor vydá signál na zastavenie jednotky (signál je spresnený v *SOP* jednotky), informuje veliteľa o výskyte nebezpečného priestoru (signál je spresnený v *SOP* jednotky),
- veliteľ organizuje krátky *SECHALT*, presunie sa do čela jednotky a vykoná vizuálny prieskum nebezpečného priestoru,
- veliteľ vykoná rekognoskáciu bližšej strany nebezpečného priestoru a vyberie miesto prechodu, ktoré poskytuje najlepšie krytie, možnosti skrývania, pozorovania a vedenia priamej paľby najmä do priestoru prechodu a na jeho boky (krídla),
- veliteľ informuje jednotku o situácii, určí umiestnenie *NSRP* a *FSRP* (musia poskytovať možnosti skrývania, pozorovania a vedenia priamej paľby), stanoví trasu a spôsob prekonania priestoru,
- veliteľ riadi zaistenie bližšej strany nebezpečného priestoru:
 - dvaja poslední v zostave presúvajúci sa vojaci (na obrázku č. 7 a č. 6) sa na pokyn veliteľa presunú do čela jednotky (následne vojak č. 5 prevezme zaistenie jednotky na 6-tej hodine), títo zaujmú postavenia na okraji bližšej strany nebezpečného priestoru tak, aby mali zabezpečený výhľad (ideálne aj skryt), každý na jednu stranu tohto priestoru (organizujú bočné zaistenie jednotky); po vizuálnej kontrole výskytu hrozby v danom sektore hlásia napr. „priestor čistý“,
 - zvyšok jednotky v *SECHALT* zaistí bližšiu stranu nebezpečného priestoru so zameraním na miesto prechodu a tylo jednotky,
- veliteľ riadi zaistenie vzdialenejšej strany nebezpečného priestoru:
 - vojak č. 7 rýchlo prekoná nebezpečný priestor a tesne za jeho okrajom (na vzdialenejšej strane priestoru) vykoná krátky vizu-

¹⁷⁰ Metóda je označovaná ako *Patch to The Road Method*. Zdroj: LARSEN, Ch., WADE, N. M. *The Small Unit Tactics SMARTbook*. 2017, s. 8-20.

¹⁷¹ LARSEN, Ch., WADE, N. M. *The Small Unit Tactics SMARTbook*. 2017, s. 8-20. Upravené.

álny prieskum a zaujme postavenie (ideálne skryté), ktoré mu zabezpečí výhľad a možnosť paľby v opačnom smere ako zaisťuje vojak č. 6; hlási výsledky pozorovania, napr. „priestor čistý“,

- veliteľ riadi prekročenie nebezpečného priestoru:
 - zvyšok jednotky na pokyn veliteľa v zástupe tesne za sebou rýchlo prekonáva nebezpečný priestor; posledný vojak (č. 5) pri prechádzaní popri vojakovi č. 6 tomuto predáva signál „posledný“;
 - vojak č. 6 následne opustí postavenie na bližšej strane priestoru a pripojí sa do zostavy presúvajúceho sa zvyšku jednotky za vojaka č. 5,
 - akonáhle vojak č. 6 dosiahne postavenie vojaka č. 7 nachádzajúceho sa na vzdialenejšej strane prekračovaného priestoru tomuto predá signál „posledný“,
 - vojak č. 7 opustí zaujaté postavenie a pripojí sa do zostavy presúvajúceho sa zvyšku jednotky za vojaka č. 6,
- jednotka po prekonaní nebezpečného priestoru je opäť zoradená v pôvodnom poradí jej príslušníkov; veliteľ prijme *ACE (SITREP)*, upraví rozstupy, príp. i zostavu) a jednotka plynulo bez zastavenia pokračuje v plnení úlohy.

Obrázok 51 Rýchle prekonanie lineárneho nebezpečného priestoru (variant č. 2)

Zdroj: vlastné spracovanie

Obidva postupy sú obdobne realizovateľné aj čatou. Rozdiel je tom, že lineárny nebezpečný priestor neprekoná ako celok, ale po družstvách (bez ohľadu na to či pôsobí v nasadnutom alebo zosadnutom tvare).

V prvom variante čata plynulo postupuje po stanovenej trase, pri dodržaní vzdialeností medzi družstvami (resp. bojovými vozidlami) prekoná priestor bez zastavenia. Pri druhom variante po narazení na tento priestor, zaujatí *SECHALT* a vykonaní prieskumu priestoru, posledné družstvo sa presunie do čela zostavy čaty, zaujme postavenia na okraji bližšej strany nebezpečného priestoru tak, aby bol zabezpečený výhľad (ideálne aj skryt) na obidve strany tohto priestoru. Ďalej aplikuje vyššie uvedený postup prekonania tohto priestoru družstvom. Družstvá čakajúce na dokončenie činnosti družstva realizujúceho prekonanie nebezpečného priestoru zaujímajú priestor, v ktorom vyčkávajú a zaistujú bližšiu stranu (zo *SECHALT*), resp. vzdialenejšiu stranu tohto priestoru (z dočasne zaujatého postavenia na zadnej strane, príp. z *FSRP*).

Existujú situácie, kedy najdôležitejším faktorom počas prekonávania nebezpečného priestoru je jeho **bezpečnosť** a **utajenie** tejto činnosti. Aplikuje sa v prípade vysokého rizika výskytu opatrení *ENY*, t. j. najmä v cieľovej oblasti pri plnení úloh prieskumu, prepadu a pasce. Tieto požiadavky sa následne odzrkadľujú na *TTP* jednotky. Predmetná činnosť môže byť realizovaná nasledovným spôsobom (variant) (Obrázok 52):¹⁷²

- pátrač (vedúci prvok) pred narazením na nebezpečný priestor vydá signál na zastavenie jednotky (signál je spresnený v *SOP* jednotky), informuje veliteľa o výskyte nebezpečného priestoru (signál je spresnený v *SOP* jednotky),
- veliteľ organizuje krátky *SECHALT*, presunie sa do čela jednotky a vykoná vizuálny prieskum nebezpečného priestoru,
- veliteľ vykoná rekognoskáciu bližšej strany nebezpečného priestoru a vyberie miesto prechodu, ktoré poskytuje najlepšie krytie, možnosti skrývania, pozorovania a vedenia priamej paľby najmä do priestoru prechodu a na jeho boky (krídla),

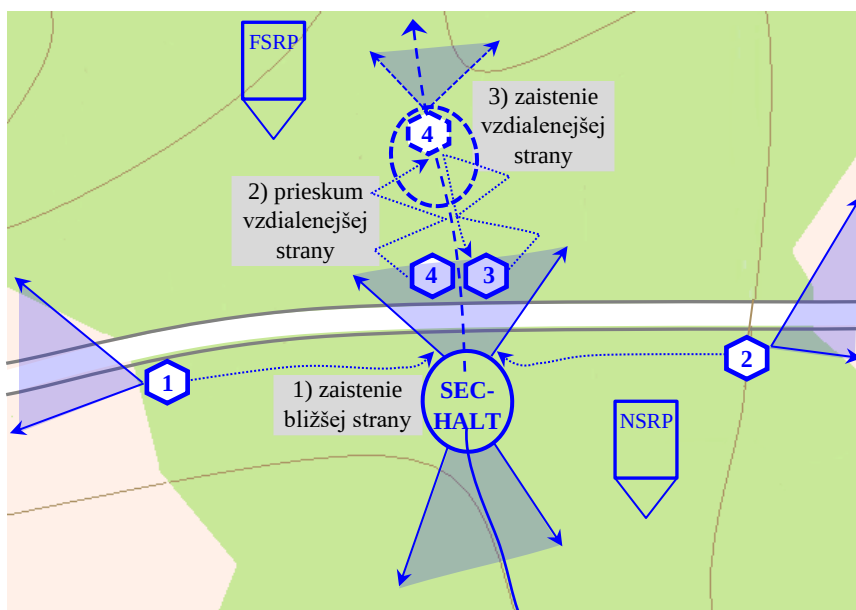
¹⁷² *SOP 11. mpr. 2017, Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104. Upravené.*

- veliteľ informuje jednotku o situácii, určí umiestnenie *NSRP* a *FSRP* (musia poskytovať možnosti skrývania, pozorovania a vedenia priamej paľby), stanoví trasu a spôsob prekonania priestoru,
- veliteľ riadi zaistenie bližšej strany nebezpečného priestoru:
 - vyšle dvoch vojakov, napr. G1 a G2, (na obrázku č. 1 a č. 2) (v prípade činnosti čaty časť vedúceho prvku) na zaistenie ľavej a pravej strany miesta prechodu, títo v blízkosti okraja nebezpečného priestoru zaujímajú postavenia poskytujúce skryt ale i náležité možnosti pozorovania a vedenia paľby v zaistovaných pásmach; po vizuálnej kontrole výskytu hrozby v danom sektore hlásia napr. „priestor čistý“,
 - zvyšok jednotky naďalej v kruhovej obrane v *SECHALT* zaistuje bližšiu stranu nebezpečného priestoru so zameraním na miesto prechodu a tylo jednotky,
- veliteľ riadi zaistenie vzdialenejšej strany nebezpečného priestoru:
 - veliteľ určí dvojicu pátračov, napr. ZVDr a S (na obrázku č. 3 a č. 4), (v prípade činnosti čaty druhú časť vedúceho prvku), ktorá prekročí nebezpečný priestor a prepátra jeho vzdialenejšiu stranu,
 - dvojica (časť vedúceho prvku) rýchlo v zástupe prekoná nebezpečný priestor, na jeho vzdialenejšej strane napr. spôsobom „cik-cak“ prehľadáva terén do hĺbky poskytujúcej dostatočný skryt pre rozmiestnenie celej jednotky (je daná hustotou vegetácie), následne na 12-tej hodine prevereného terénu zaujímajú dočasné postavenie¹⁷³,
 - pátrač č. 4 (v prípade činnosti čaty časť vedúceho prvku) ostáva v zaujatom dočasnom postavení odkiaľ pozoruje a zaistuje vzdialenejšiu stranu nebezpečného priestoru s primárnou orientáciou na 12-tu hodinu (v prípade činnosti čaty v závislosti na počte príslušníkov vedúceho prvku môžu okrem 12-tej hodiny zaistiť 6-tu aj 9-tu hodinu, príp. aj ďalšie smery),
 - pátrač č. 3 (v prípade činnosti čaty dvojica z vedúceho prvku) opustí dočasné postavenie cez 6-tu hodinu, po tej istej trase sa vráti

¹⁷³ Ak pátrači (resp. vedúci prvok) zaujme *FSRP*, v takomto prípade je súčasťou prieskumu vzdialenejšej strany aj toto miesto zhromaždenia.

späť na okraj nebezpečného priestoru (neprekračuje ho) a veliteľovi jednotky, ktorý čaká na jeho druhej strane, vydá signál o zaistení vzdialenejšej strany priestoru (signál je spresnený v *SOP* jednotky); predmetný signál môže byť z dôvodu urýchlenia činnosti odovzdaný týmto pátračom priamo z dočasného postavenia prostredníctvom rádiostanice (napr. *FLASH* kódom),

- veliteľ riadi prekročenie nebezpečného priestoru:
 - jednotka na signál veliteľa stanoveným spôsobom (prískokmi po jednotlivcoch, po tímoch, po sekciách, po družstvách) v zástupe prekoná nebezpečný priestor a postupuje k pátračovi č. 3 (v prípade činnosti čaty k dvojici z vedúceho prvku), ktorý jednotku opäť po tej istej trase zavedie do priestoru k pátračovi č. 4, kde dočasne zaujíma kruhovú obranu,
 - bočné zaistenie (č. 1 a č. 2) sa z bližšej strany nebezpečného priestoru stiahne ako posledné, priestor prekročí a po tej istej trase postupuje k zvyšku jednotky,
 - pátrač č. 3 na 6-tej hodine tohto dočasného postavenia jednotky môže kontrolovať počet vstupujúcich vojakov, zároveň jednotku v zmysle prijatých pokynov môže rozdeľovať (napr. po sekciách alebo v prípade čaty po družstvách) a posielat' na ľavú a pravú stranu po jeho perimetri (vstupný bod do tohto dočasného postavenia plní funkciu *RP*),
- veliteľ po sústredení a konsolidácii jednotky prijme *ACE* (*SITREP*),
- jednotka pokračuje v plnení úlohy.

Obrázok 52 Postupné prekonanie lineárneho nebezpečného priestoru
Zdroj: vlastné spracovanie

Vodné toky taktiež patria do kategórie lineárnych nebezpečných priestorov. Ich prekonávanie môže byť v závislosti na *METT-TC* realizované brodením alebo využitím mostov.

TTP jednotky pri **brodení** sú totožné ako pri prekonávaní ostatných druhov lineárnych nebezpečných priestorov. Osobitným rysom ich prekonávania je identifikácia vhodného miesta brodenia, ktorá je vzhľadom na možnosti MTJ kľúčová. Toto miesto by v závislosti od spôsobu presunu jednotky (v nasadnutom alebo zosadnutom tvare) malo spĺňať niekoľko požiadaviek. Základné sú orientované na tok rieky, t. j. jeho rýchlosť, šírku a hĺbku koryta. Dôležitým faktorom je i štruktúra, pevnosť dna a brehov na oboch stranách toku. Tieto faktory sa odzrkadľujú nie len na spôsobe prekonania priestoru (napr. s nutným využitím špecifického materiálu) ale aj na čase, ktorý je potrebný na uskutočnenie tejto činnosti. Ďalšie požiadavky sa týkajú bližšej a vzdialenejšej strany nebezpečného priestoru. Tieto by mali poskytovať skryty a možnosti vedenia paľby.

Prekonávanie mostov

Mosty, vzhľadom na svoj význam, môžu v operáciách predstavovať kľúčový terén¹⁷⁴ nie len pre vlastné sily a i pre *ENY*. Preto existuje reálny predpoklad, že *ENY* v týchto priestoroch prijme opatrenia za ich obranu, vrátane nastraženia pascí, uloženia nástrah a vybudovania prekážok¹⁷⁵.

Z tohto dôvodu, v závislosti na *METT-TC*, je vhodné ich obchádzať. V prípade nevyhnutnosti ich využitia musí MTJ aplikovať špecifické *TTP* vyznačujúce sa vysokým stupňom *FP*. *TTP* vychádzajú zo všeobecne uplatňovaných *TTP* pri prekonávaní lineárnych nebezpečných priestorov. Sú však navyše rozšírené o postupy súvisiace s kontrolou mostného telesa a príľahlého terénu.

Činnosť jednotky pri prekonávaní mosta spravidla pozostáva z nasledovných krokov (variant) (Obrázok 53):

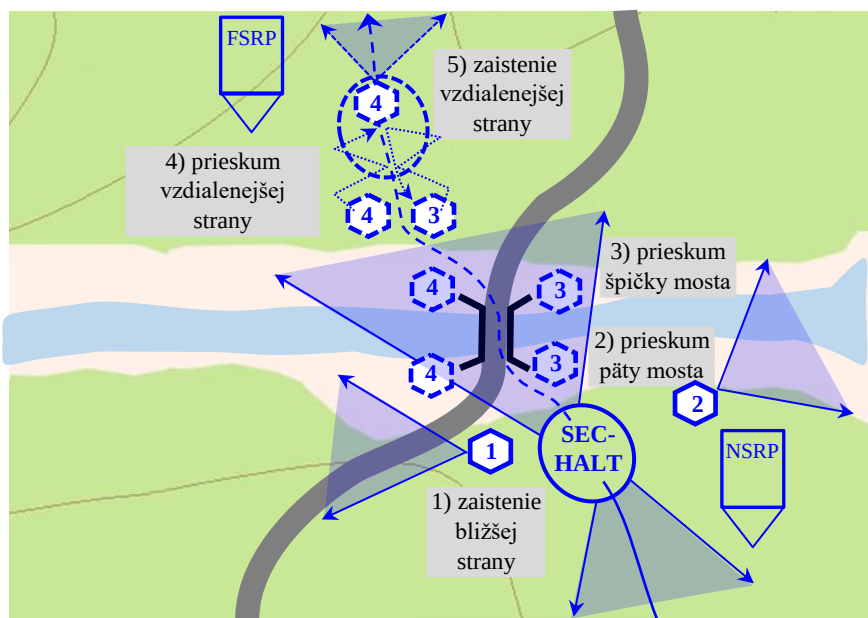
- pátrač (vedúci prvok) pred narazením na nebezpečný priestor vydá signál na zastavenie jednotky (signál je spresnený v *SOP* jednotky), informuje veliteľa o výskyte nebezpečného priestoru (signál je presnený v *SOP* jednotky),
- veliteľ organizuje krátky *SECHALT*, presunie sa do čela jednotky a vykoná vizuálny prieskum nebezpečného priestoru,
- veliteľ vykoná rekognoskáciu bližšej strany nebezpečného priestoru a vyberie miesto, ktoré poskytuje najlepšie krytie, možnosti skrývania, pozorovania a vedenia priamej paľby najmä do priestoru prechodu a na jeho boky (krídla),
- veliteľ informuje jednotku o situácii, určí umiestnenie *NSRP* a *FSRP* (musia poskytovať možnosti skrývania, pozorovania a vedenia priamej paľby), stanoví spôsob prekonania mostu,
- veliteľ riadi zaistenie bližšej strany nebezpečného priestoru:
 - vyššie dvoch vojakov, napr. G1 a G2, (na obrázku č. 1 a č. 2) (pri väčšej hĺbke nebezpečného priestoru jedného G môže nahradiť O) na zaistenie ľavej a pravej strany miesta prechodu, t. j. bočné zaistenie; títo v blízkosti okraja nebezpečného priestoru zaujímajú

¹⁷⁴ „Miesto alebo priestor, ktorého obsadenie alebo udržanie dáva poznateľnú výhodu niektorej z bojujúcich strán“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 371.

¹⁷⁵ KOMPAN, J. Bojové trhacie práce. 2020, s. 119.

- postavenie poskytujúce skryt, možnosti pozorovania a vedenia palby v zaistovaných pásmach; po vizuálnej kontrole výskytu hrozby v danom sektore hlásia napr. „priestor čistý“,
- zvyšok jednotky naďalej v kruhovej obrane v *SECHALT* zaistuje bližšiu stranu nebezpečného priestoru so zameraním na miesto prechodu, obidva brehy rieky a tylo jednotky,
 - veliteľ riadi prieskum nebezpečného priestoru:
 - veliteľ určí dvojicu pátračov, napr. ZVDr a S (na obrázku č. 3 a č. 4) (v prípade činnosti čaty časť vedúceho prvku), ktorá pre-pátra most,
 - pátrači (v prípade činnosti čaty časť vedúceho prvku) postupujú k mostu a vizuálne kontrolujú okolitý terén; trasa k mostu by mala byť čo najkratšia, v ideálnom prípade i poskytovať kryt a mož-nosti skrývania,
 - pri dosiahnutí päty mosta súčasne schádzajú pod most (každý na jednu stranu), postupne kontrolujú teleso mosta na bližšej a ná-sledne na vzdialenejšej strane, vodnú hladinu, príľahlý a proti-ľahlý breh, kde pátrajú po indikátoroch možnej činnosti *ENY* (stopy v teréne, pomútená voda v určitej časti rieky, čerstvá mani-pulácia s mostným telesom a pod.), vzájomne sa informujú o vý-sledkoch prieskumu, napr. signálom „čisté“; po tej istej trase sa vrátia na most,
 - pátrači (v prípade činnosti čaty časť vedúceho prvku) prekonajú most, neustále vizuálne kontrolujú terén na vzdialenejšej strane nebezpečného priestoru,
 - po dosiahnutí špičky mosta obdobným spôsobom preveria teleso mosta a breh na vzdialenejšej strane priestoru, po vzájomnou pri-jatí signálu, napr. „čisté“ a opäť vystúpia na most,
 - veliteľ riadi zaistenie vzdialenejšej strany nebezpečného priestoru:
 - dvojica (časť vedúceho prvku) rýchlo v zástupe prekoná nebez-pečný priestor, na jeho vzdialenejšej strane napr. spôsobom „cik-cak“ prehľadáva terén do hĺbky poskytujúcej dostatočný skryt pre rozmiestnenie celej jednotky (je daná hustotou vegetácie), ná-sledne na 12-tej hodine prevereného terénu zaujíma dočasné po-stavenie,

- pátrač č. 4 (v prípade činnosti čaty časť vedúceho prvku) ostáva v zaujatom dočasnom postavení odkiaľ pozoruje a zaisťuje vzdialenejšiu stranu nebezpečného priestoru s primárnou orientáciou na 12-tu hodinu (v prípade činnosti čaty v závislosti na počte príslušníkov vedúceho prvku môžu okrem 12-tej hodiny zaistiť 6-tu aj 9-tu hodinu, príp. aj ďalšie smery),
- pátrač č. 3 (v prípade činnosti čaty dvojica z vedúceho prvku) opustí dočasné postavenie cez 6-tu hodinu, po tej istej trase sa vráti späť na okraj nebezpečného priestoru (neprekračuje ho) a veliteľovi jednotky, ktorý čaká na jeho druhej strane vydá signál o zaistení vzdialenejšej strany priestoru (signál je stanovený v SOP jednotky); predmetný signál môže byť z dôvodu urýchlenia činnosti odovzdaný týmto pátračom priamo z dočasného postavenia prostredníctvom rádiostanice (napr. *FLASH* kódom),
- veliteľ riadi prekročenie nebezpečného priestoru:
 - jednotka na signál veliteľa stanoveným spôsobom (prískokmi po jednotlivcoch, po dvojiciach, po družstvách) v zástupe prekoná nebezpečný priestor a postupuje k pátračovi č. 3 (v prípade činnosti čaty dvojici z vedúceho prvku), ktorý jednotku opäť po tej istej trase zavedie do priestoru k pátračovi č. 4, kde dočasne zaujíma kruhovú obranu,
 - bočné zaistenie (č. 1 a č. 2) sa z bližšej strany nebezpečného priestoru stiahne ako posledné, priestor prekoná a po tej istej trase postupuje k zvyšku jednotky; v prípade nutnosti môže odstrániť stopy zanechané jednotkou,
 - pátrač č. 3 na 6-tej hodine tohto dočasného postavenia jednotky môže kontrolovať počet vstupujúcich vojakov, zároveň jednotku v zmysle prijatých pokynov môže rozdeľovať (napr. po sekciách alebo v prípade čaty po družstvách) a posielat' na ľavú a pravú stranu po jeho perimetri (vstupný bod do tohto dočasného postavenia plní funkciu *RP*),
- veliteľ po sústredení a konsolidácii jednotky prijme *ACE (SITREP)*,
- jednotka pokračuje v plnení úloh.

Obrázok 53 Prekonanie mosta (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

Pri pôsobení MTJ v **nasadnutom tvare** veliteľ po identifikovaní lineárneho nebezpečného priestoru stanoví techniku taktického presunu (spravidla postupný presun so zaistením), ktorou tento priestor jednotka prekoná.

Samotná činnosť je vo všeobecnosti rovnaká ako pri pôsobení jednotky v zosadnutom tvare. V závislosti na *METT-TC* môže veliteľ MTJ nariadiť zosadenie roja, v prípade čaty i zo všetkých vozidiel. Túto činnosť aplikuje najmä pri zvýšenej pravdepodobnosti výskytu protiopatrení *ENY* alebo pri nižšej požiadavke na dynamickosť presunu. Úlohou výsadku je vykonať prieskum obidvoch strán nebezpečného priestoru a dočasne zaistiť vzdialenejšiu stranu priestoru. Čelné, bočné a zadné zaistenie priestoru, vrátane miesta prechodu, je realizovaná bojovými vozidlami a zvyškom jednotky umiestneným v *SECHALT*, resp. v prípade nutnosti ich rozmiestnením na blízke dominantné postavenia na bližšej strane nebezpečného priestoru.

Prekonávanie veľkých otvorených priestorov

Za veľký otvorený priestor je možné označiť taký, ktorého obídenie vzhľadom na *METT-TC*, najmä z hľadiska dostupného času, nie je možné. Jeho prekonanie zahŕňa kroky ako pri prekonávaní lineárnych nebezpečných priestorov.

V tomto prípade sa však vyznačuje aplikovaním kombinácie dvoch techník taktického presunu, t. j. presunu so zaistením a postupného presunu so zaistením.

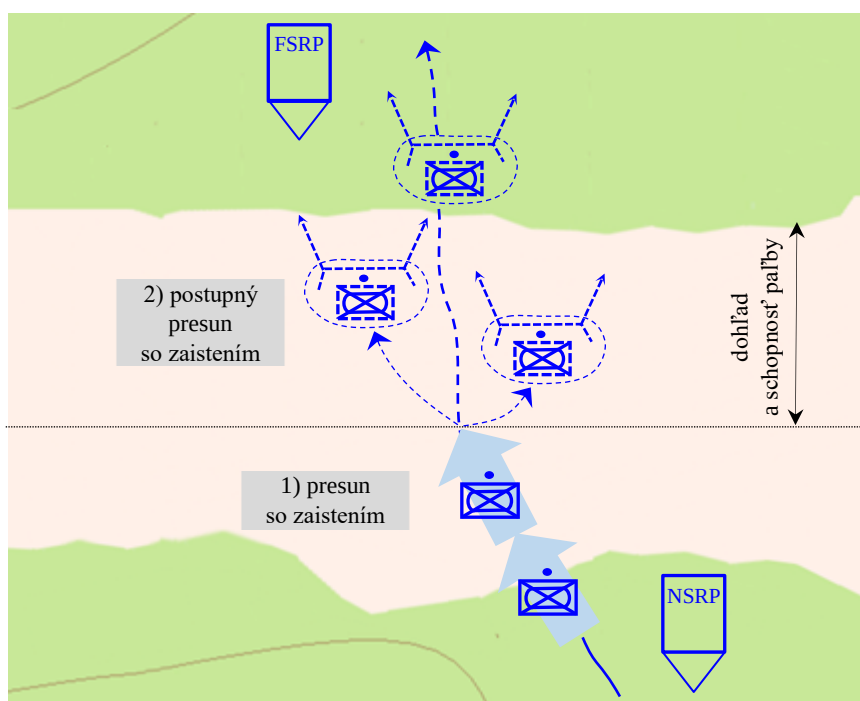
Presun so zaistením sa pri prekonávaní tohto priestoru používa z dôvodu udržania čo najvyššieho tempa postupu. Využitie tejto techniky taktického presunu je vzhľadom na nižšiu úroveň *FP* limitované dosiahnutím takej vzdialenosti od okraja vzdialenejšej strany nebezpečného priestoru, od ktorej môže byť MTJ vystavená efektívnej paľbe *ENY* z ručných zbraní, t. j. približne 250 – 300 m. Po prekročení tejto (pomyselnej) hranice a počas ďalšieho postupu k vzdialenejšej strane tohto priestoru sa jednotka presúva postupným presunom so zaistením.¹⁷⁶

Príklad činnosti MTJ môže byť nasledovný (variant) (Obrázok 54):

- pátrač pred narazením na nebezpečný priestor vydá signál na zastavenie jednotky (signál je spresnený v *SOP* jednotky), informuje veliteľa o výskyte konkrétneho nebezpečného priestoru (signál je spresnený v *SOP* jednotky),
- veliteľ organizuje krátky *SECHALT* a vykoná vizuálny prieskum nebezpečného priestoru,
- veliteľ spresní spôsob prekonania priestoru, určí umiestnenie *NSRP* a *FSRP*,
- veliteľ riadi zaistenie bližšej strany nebezpečného priestoru:
 - jednotka zaujme *SECHALT*, kde v kruhovej obrane zaistuje bezpečnosť na bližšej strane nebezpečného priestoru,
- veliteľ riadi prekročenie nebezpečného priestoru:
 - vedúci prvok opustí *SECHALT*, po dosiahnutí okraja lesa na bližšej strane priestoru pozoruje terén primárne v smere postupu, načúva a následne postupným presunom so zaistením pokračuje po stanovenej trase smerom k *FSRP*;
 - nasledujúci prvok variabilnou rýchlosťou nasleduje vedúci prvok, v prípade potreby môže nakrátko i zastaviť, vykonať pozorovanie a načúvanie,

¹⁷⁶ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 5-18 – 5-19.

- jednotka po dosiahnutí pomyselnéj hranice vedúcim prvkom, z ktorej môže byť ohrozená priamou paľbou *ENY* aplikuje postupný presun so zaistením, t. j. jeden prvok sa presúva, druhý pozoruje terén a zaist'uje pohyb („skok“) presúvajúceho sa prvku,
- veliteľ riadi zaistenie vzdialenejšej strany nebezpečného priestoru:
 - vedúci prvok zaist'ovaný nasledujúcim prvkom postupuje v stanovenom smere a po prekonaní otvoreného priestoru spôsobom „cik-cak“ prehľadáva terén na vzdialenejšej strane nebezpečného priestoru,
 - vedúci prvok zaujme dočasné postavenie a zaistí vzdialenejšiu stranu nebezpečného priestoru s primárnou orientáciou na 12-tu hodinu; signál o jej zaistení môže byť nasledujúcemu prvku odovzdaný prostredníctvom rádiostanice (napr. *FLASH* kódom), a to najmä z dôvodu urýchlenia činnosti, keďže nasledujúci prvok sa v tomto momente nachádza v otvorenom priestore,

Obrázok 54 Prekonanie veľkého otvoreného priestoru (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

- nasledujúci prvok po prijatí signálu opustí zaujaté postavenie pred okrajom vzdialenejšej strany nebezpečného priestoru a postupuje stanoveným smerom; cez 6-tu hodinu vstupuje do dočasného postavenia kde sa pripája k vedúcemu prvku,
- veliteľ po sústreďení a konsolidácii jednotky prijme *ACE (SITREP)*,
- jednotka následne pokračuje v plnení úlohy.

4.5.6 *Obchádzanie malých nebezpečných priestorov*

MTJ počas taktického presunu môže naraziť na malé nebezpečné priestory. K typickým malým nebezpečným priestorom v teréne patria malé otvorené priestory alebo vodné plochy. V zastavanom priestore sa jedná o námestia, mestské parky, otvorené športoviská atď. Z dôvodu utajenia vlastnej činnosti sa tieto priestory podľa možnosti priamo neprekonávajú ale obchádzajú.

Veliteľ MTJ môže tento priestor obísť nasledovnými technikami:¹⁷⁷

- kopírovaním okraja otvoreného priestoru,
- odklonením presunu.

O technike obídenia veliteľ rozhoduje už počas plánovania úlohy, pričom vychádza z dostupných údajov na mape. Zistí jeho veľkosť, výskyt krytov a skrytov a následne stanoví *NSRP* a *FSRP*. V zastavanom priestore sa zorientuje v systéme ulíc, ktoré využije na obídenie otvoreného priestoru.

Ak sa veliteľ MTJ rozhoduje o spôsobe obídenia priamo v teréne, zvyčajne volí spôsob skrytého presunu **kopírovaním okraja otvoreného priestoru** (Obrazok 55 vľavo). Táto metóda zahŕňa nasledovné kroky (variant):

- pátrač pred narazením na nebezpečný priestor vydá signál na zastavenie jednotky (signál je spresnený v *SOP* jednotky), informuje veliteľa o výskyte nebezpečného priestoru (signál je spresnený v *SOP* jednotky),
- veliteľ organizuje krátky *SECHALT* a vykoná vizuálny prieskum nebezpečného priestoru, určí umiestnenie *NSRP* a *FSRP*, stanoví spôsob prekonania priestoru,
- veliteľ v závislosti na charaktere terénu, možnostiach krytia a skrývania rozhodne, ktorou stranou bude jednotka kopírovať okraj nebezpečného

¹⁷⁷ *SOP 11.mpr.* 2017, Výcvikové *SOP*, zväzok A, č. 104.

priestoru (jednotka musí počas obchádzania tohto priestoru udržiavať vzdialenosť poskytujúcu jej skrytie, t. j. nie je konštantná ale daná hustotou vegetácie, v jednotlivých úsekoch sa môže meniť),

- veliteľ riadi zaistenie bližšej strany nebezpečného priestoru:
 - jednotka naďalej v kruhovej obrane v *SECHALT* zaistuje bližšiu stranu nebezpečného priestoru so zameraním na smer presunu, ale i boky a tylo jednotky,
- veliteľ riadi zaistenie vzdialenejšej strany nebezpečného priestoru:
 - dvojica pátračov (v prípade činnosti čaty celý vedúci prvok) opustí *SECHALT* a plynulo postupuje po stanovenej trase; v prípade potreby (napr. pozorovania, načúvania, orientácie v teréne a pod.) môže počas obchádzania nebezpečného priestoru zaujať krátku *SECHALT*,
 - pátrači (v prípade činnosti čaty celý vedúci prvok) na vzdialenejšej strane nebezpečného priestoru napr. spôsobom „cik-cak“ prehľadávajú terén, následne na 12-tej hodine prevereného terénu zaujmajú dočasné postavenie,
- veliteľ riadi prekročenie nebezpečného priestoru:
 - zvyšok jednotky môže nebezpečný priestor prekonať nasledovne:
 - buď plynulo s odstupom na dohľad a možnosť palby postupuje za pátračmi (resp. vedúcim prvkom čaty); jednotka po prekonaní nebezpečného priestoru na jeho vzdialenejšej strane zaujíma pátračmi (vedúcim prvkom) preverené dočasné postavenie,
 - alebo zvyšok jednotky opustí *SECHALT* a prekoná nebezpečný priestor až po zaistení vzdialenejšej strany pátračmi (vedúcim prvkom čaty); signál o vykonaní týchto činností môže byť vzhľadom na vzdialenosť medzi bližšou a vzdialenejšou stranou nebezpečného priestoru odovzdaný prostredníctvom rádiostanice (napr. *FLASH* kódom),
 - pátrač č. 3 na 6-tej hodine tohto dočasného postavenia jednotky môže kontrolovať počet vstupujúcich vojakov, zároveň jednotku v zmysle prijatých pokynov môže rozdeľovať (napr. po sekciách alebo v prípade čaty po družstvách) a posielat' na ľavú a pravú

stranu po jeho perimetri (vstupný bod do tohto dočasného postavenia plní funkciu *RP*),

- veliteľ po sústredení a konsolidácii jednotky prijme *ACE* (*SITREP*),
- jednotka pokračuje v plnení úlohy.

V prípade využitia **techniky odklonenia presunu** je činnosť jednotky takmer identická ako v predchádzajúcej metóde. Hlavný rozdiel spočíva v tom, že jednotku po stanovenej trase presunu naviguje podľa azimutu. Špecifikom navigácie jednotky podľa azimutu pri tejto činnosti je, že jednotlivé úseky nezačínajú a nekončia kontrolným bodom (reprezentovaným bodovým terénnym prvkom). Veliteľ v procese plánovania úlohy podľa mapy stanoví a následne v teréne potvrdí len umiestnenie *NSRP*, *FSRP*, azimut od *NSRP* k *FSRP* a dĺžku týchto úsekov. Na konci každého úseku dôjde k odkloneniu smeru postupu jednotky o 90° vľavo alebo vpravo.

Príklad postupu MTJ môže byť nasledovný (variant) (Obrázok 55 vpravo):

- prvotné činnosti uskutočňuje rovnakým spôsobom ako v predchádzajúcej technike,
- jednotka zaujme plánovaný východiskový bod (pred nebezpečným priestorom), odmeria azimut k *FSRP*, smer svojho postupu odkloní o 90° (v tomto prípade vľavo) a v tomto smere následne postupuje stanovený počet dvojkrokov,
- po prejení určenej vzdialenosti v prvom úseku znovu svoj postup do ďalšieho úseku odkloní o 90° (v tomto prípade vpravo),
- prekoná danú vzdialenosť v ďalšom úseku a znovu sa odkloní o 90° (vpravo),
- po prekonaní posledného úseku sa znovu odkloní o 90° (tentokrát vľavo); po tomto odklonení sa jednotka nachádza na smere pôvodnej trasy (k *FSRP*),
- zaujatie dočasného postavenia na vzdialenejšej strane nebezpečného priestoru a následné činnosti uskutočňuje rovnakým spôsobom ako v predchádzajúcej technike.

- nebude ovplyvnená činnosť vlastných síl (manévrových, bojovej podpory a záloh),
- budú dodržané stanovené časové a priestorové aspekty operácie (určené riadiace opatrenia) a pod.

MTJ sa do kontaktu v závislosti na situácii zaviazajú tým, že vykoná časovo a priestorovo obmedzenú ofenzívnu, príp. i defenzívnu činnosť. Takouto typickou taktickou aktivitou je útok so skrátenou prípravou (*Hasty Attack*). Činnosť jednotky je za týchto okolností uskutočňovaná spravidla improvizovane (z tohto dôvodu by príprava jednotky pred operáciou mala obsahovať aj činnosti spojené s možným náhodným nadviazaním kontaktu s *ENY*).

V opačných prípadoch sa jednotka usiluje kontakt čo najskôr zámerne **pre-rušiť**.

O činnosti, ktorú musí jednotka vykonať, aby náhodný kontakt prerušila rozhodujú premenné *METT-TC*. Rozhodujúcim je okrem celkovej úlohy najmä typ kontaktu. Z tohto hľadiska je nutné rozlišovať kontakt nadviazaný jednos-tranným alebo vzájomným spozorovaním, sluchom, elektronicky a kontakt paľbou. Kontakt paľbou je charakterizovaný nadviazaním dotyku s *ENY*, ktorý na jednotku útočí paľbou (*Attack by Fire, ABF*)¹⁷⁹.

Smerodajnými sú však aj okolnosti, za ktorých je kontakt nadviazaný. Zá-sadným je predovšetkým charakter terénu, v ktorom je kontakt nadviazaný, vzdialenosť k hrozbe a z nej vyplývajúci čas na reakciu jednotky.

V závislosti na type kontaktu a okolnostiach jeho nadviazaní môže MTJ kontakt prerušiť nasledovnými základnými spôsobmi:

- po nadviazaní **kontaktu s *ENY* spozorovaním** a/alebo **sluchom** môže:
 - presun odkloniť na alternatívnu trasu, t. j. hrozbu obíde,
 - alebo dočasne zaujme skrytý priestor,
- po nadviazaní **dotyku s *ENY* priamou paľbou** sa stiahne (pod tlakom), t. j. z dotyku sa odpúta, čím kontakt preruší.

¹⁷⁹ *ABF* je taktická úloha (činnosť), ktorá zahŕňa „napadnutie cieľa priamou a/alebo nepriamou paľbou bez približovania sa k danému cieľu“. Zdroj: SPG-3-54/Oper *Úlohové pojmy na účely plánovania a vydávania rozkazov (B)*. 2021, s. 8.

K úmyselnému prerušeniu kontaktu môže dôjsť pri plnení širokého spektra taktických aktivít. K typickým, vzhľadom na ich účel, patrí najmä napr. prieskum, prepád alebo pasca. Keďže kľúčovým faktorom úspešnosti týchto taktických aktivít je utajenie vlastnej činnosti jednotka sa kontaktu s *ENY* snaží úmyselne vyhnúť.

Prerušenie náhodného kontaktu nadviazaného spozorovaním nepriateľa

V situácii ak MTJ nadviaže **jednostranný kontakt s *ENY*** spozorovaním a/alebo zachytením sluchom, t. j. *ENY* jej prítomnosť ešte nezistil, jednotka môže v záujme zachovania vlastného utajenia kontakt úmyselne prerušiť tým, že čo najskôr **odkloní svoj postup na alternatívnu trasu** presunu. Tento spôsob je aplikovaný najmä ak MTJ má dostatok času na reakciu a zároveň hrozí, že ak neopustí svoje aktuálne postavenie bude nepriateľom pravdepodobne odhalená. Uvedený stav môže nastať ak *ENY* postupuje smerom k jednotke.

Veliteľ v tomto prípade riadi nasledovnú činnosť (variant):

- príslušník jednotky okamžite po spozorovaní a/alebo začutí *ENY* vydá signál na „zamrznutie“ a následné zakľaknutie alebo zaľahnutie jednotky (signály sú spresnené v *SOP* jednotky), informuje veliteľa o výskyte hrozby (signál je spresnený v *SOP* jednotky),
- veliteľ vykoná krátku rekognoskáciu taktickej situácie, o ktorej jednotku bezodkladne informuje; nadriadenému odosiela *SALTA*¹⁸⁰,
- veliteľ riadi odklonenie presunu jednotky na alternatívnu trasu:
 - veliteľ v závislosti na charaktere terénu z mapy identifikuje čo najkratší prístup k alternatívnej trase presunu, s minimálnym výskytom nebezpečných priestorov, ktorý zároveň jednotke poskytuje možnosti krytia a skrývania sa,
 - jednotka sa takticky presunie na alternatívnu trasu,
- veliteľ na alternatívnej trase zorganizuje krátky *SECHALT*, prijme *ACE* (*SITREP*), nadriadenému odošle *SALTA* (ak to nebolo možné uskutočniť ihneď po nadviazaní vizuálneho kontaktu s *ENY*) a *SITREP*,
- jednotka následne pokračuje v plnení úlohy.

¹⁸⁰ V poslednom bode (akcia vlastnej jednotky) uvedie, že plánovaným opatrením pre ďalšiu činnosť jednotky je odklonenie postupu na alternatívnu trasu.

Inou alternatívou nevyhnutného prerušenia kontaktu s *ENY* pri jednostrannom kontakte s *ENY* spozorovaním a/alebo sluchom je okamžité dočasné **zaujatie výhodného skrytého postavenia**. K tejto činnosti MTJ pristúpi zvyčajne za okolností, kedy nemá dostatok času na reakciu (napr. stiahnutie sa späť na 6-tu hodinu alebo odklonenie smeru postupu), resp. charakter terénu nie je na túto reakciu vhodný (napr. otvorený, ťažko priechodný, s výskytom prekážok a nebezpečných priestorov). Zároveň fyzické prostredie, v ktorom sa jednotka aktuálne nachádza jej poskytuje dostatočné možnosti krytia, skrývania sa a vedenia paľby.

Jednotka v tomto prípade môže postupovať nasledovne (variant):

- príslušník jednotky okamžite po spozorovaní a/alebo začutí *ENY* vydá signál na „zamrznutie“ a následné zakľaknutie alebo zaľahnutie jednotky (signály sú spresnené v *SOP* jednotky), informuje veliteľa o výskyte hrozby (signál je spresnený v *SOP* jednotky),
- veliteľ vykoná krátku rekognoskáciu taktickej situácie, o ktorej jednotku bezodkladne informuje,
- veliteľ bezodkladne riadi nasledovné činnosti:
 - organizuje zaujatie priestoru poskytujúceho skryt, možnosti pozorovania a vedenia paľby,
 - organizuje rozmiestnenie jednotky do takticky výhodných postavení a určuje palebné sektory,
 - príslušníci jednotky zaujímajú nepripravené bojové postavenia, dodržiavajú maximálnu zvukovú a svetelnú disciplínu, pozorujú a zaisťujú vymedzený sektor paľby, v ktorom identifikujú možné smery prístupu *ENY* k zaujatému priestoru, koordinujú činnosť so susedmi,
 - jednotka udržiava 100% stav pohotovosti, t. j. je pripravená (po odhalení) na rozkaz (*On Order, o/o*) viesť paľbu a vykonať manéver,
- ak jednotka:
 - nebola nepriateľom odhalená, veliteľ po prerušení kontaktu s *ENY* prijíma *ACE (SITREP)*, nadriadenému odošle *SALTA* (ak to nebolo možné uskutočniť ihneď po nadviazaní vizuálneho kontaktu s *ENY*),

- bola nepriateľom odhalená a nastrelená, veliteľ realizuje odpútanie z dotyku a prerušenie kontaktu,
- jednotka po prerušení kontaktu pokračuje v plnení úlohy.

Po **obojstrannom nadviazaní kontaktu spozorovaním** a/alebo sluchom na veľkú vzdialenosť, t. j. jednotka a *ENY* sa vzájomne spozorujú vo vzdialenosti mimo dosahu účinnej paľby zbraní, jednotka aplikuje odklonenie postupu na alternatívnu alebo návratovú trasu. Dôvodom okamžitej zmeny postavenia je eliminovať hrozbu nastrelenia jednotky nepriamou *ENY* paľbou. Prechod na inú trasu zároveň zníži riziko nadviazania dotyku priamou paľbou, vpadnutie do nepriateľom narýchlo (bez prípravy) nastraženej pasce a pod. Navyše, zmenou trasy presunu môže MTJ svoju činnosť opätovne skryť. Vzhľadom na to, že MTJ bola odhalená, ďalšia činnosť (t. j. pokračovanie v plnení úlohy alebo návrat do zostavy vlastných síl) je závislá od rozhodnutia nadriadeného (najmä pri taktických úlohách, ktorých efektívnosť je podmienená utajením).

Odpútanie MTJ z náhodného dotyku nadviazaného priamou paľbou

V špecifických situáciách nie je prerušenie kontaktu s *ENY* bez použitia manévru silami (a prostriedkami) a paľbou možné. Tieto nastávajú po vzájomnom **nadviazaní dotyku s *ENY*** prostredníctvom *ABF*. Jednotka za týchto okolností preruší dotyk s *ENY* tým, že sa stiahne, t. j. odpúta sa. V tomto prípade jeden prvok realizuje manéver (vzad alebo na stranu) a druhý vytvára podmienky pre túto činnosť pomocou krycej paľby (*Covering Fire*)¹⁸¹.

Stiahnuť sa (*Disengage, DIS*) je taktická úloha, pri ktorej jednotka úmyselne preruší dotyk s *ENY*, t. j. **odpúta sa**, aby mohla splniť ďalšiu úlohu, alebo aby sa vyhla rozhodnému stretu.¹⁸² Predstavuje činnosť charakterizovanú ústupom jednotky (pod tlakom) s cieľom rozviazať kontakt s *ENY*.

Jednotka sa sťahuje až kým sa úplne od *ENY* neodpúta, t. j. kým nepreruší vizuálny kontakt a nedostane sa z jeho dotyku (z dosahu jeho priamych a nepriamych palieb). Takýmto miestom je spravidla *ERRP*. Ak sa však jednotka z dotyku odpúta v celku nemusí postupovať až do *ERRP*. Za účelom konsolidácie

¹⁸¹ Krycia paľba je „paľba používaná na ochranu jednotiek, ak sú v dosahu nepriateľských ručných zbraní“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021, s. 190.

¹⁸² ATP 3-21.10 *Infantry Rifle Company*. 2018, s. 3-26.

a obnovenia bojaschopnosti môže dočasne zaujať iné výhodné postavenie poskytujúce jej rozmiestnenie do kruhovej obrany, skryt, možnosti pozorovania a vedenia paľby.

MTJ môže byť počas odpútania sa z dotyku „rozprášená“, t. j. roztrieštená na malé skupiny. K tomuto stavu dochádza napr. v dôsledku veľkého tlaku *ENY*, pri činnosti za zníženej viditeľnosti, v zložitom teréne alebo z dôvodu nedostatočnej koordinácie činnosti jednotky počas ústupu. Jednotka môže byť za týchto okolností „rozprášená“ dokonca i úmyselne. Jednotlivé skupiny po „rozprášení“ jednotky realizujú odpútanie a prerušenie dotyku autonómne. K opätovnému zlúčeniu jednotky dochádza vždy v určenom *ERRP*.

Jednotlivé *ERRP* stanovuje veliteľ MTJ každých 100 až 400 m. Ich vzdialenosť je podmienená charakterom terénu, t. j. jeho členitosťou a pokrytím vegetáciou poskytujúcou skryt. Stanovené miesto zhromaždenia vstupuje do platnosti až po určení nasledujúceho *ERRP*, t. j. platným sa stáva **predposledné *ERRP***. Týmto sa zabráňuje neistote, ktoré *ERRP* zaujať, ak dotyk s *ENY* nastal v malej vzdialenosti od posledného určeného *ERRP*.¹⁸³

V *ERRP* musí byť jasne stanovená činnosť sústredených príslušníkov jednotky. Táto je určená v *OPORD* veliteľa MTJ. Jednotka môže ďalej postupovať dvomi možnými spôsobmi:

- príslušníci jednotky čakajú až kým sa sústreďí určený počet vojakov; následne ak nie je prítomný veliteľ MTJ, velenie preberá vojak v zmysle postupnosti velenia a jednotka pokračuje v plnení úlohy,
- zhromaždení príslušníci čakajú určený čas, ktorý bol stanovený na zhromažďovanie vojakov; následne vojak s najvyššou hodnotou po uplynutí tohto času riadi ďalšiu činnosť (jednotka o/o nadriadeného môže pokračovať v plnení úlohy alebo sa vráti späť do zostavy vlastných síl).

Ak jednotka nadviaže dotyk v nebezpečnej oblasti alebo v jej blízkosti zhromažďí sa v *NSRP* alebo vo *FSRP*. Veliteľ na základe smeru a vzdialenosti k *ENY* rozhodne, v ktorom z týchto miest zhromaždenia sa jednotka zhromažďí¹⁸⁴.

¹⁸³ FM 3-20.98 *Reconnaissance and Scout Platoon*. 2009, s. 5-80.

¹⁸⁴ Jednotka sa zvyčajne zhromažďí v tom bližšom mieste zhromaždenia. Zdroj: ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. 5-23 – 5-24.

MTJ sa závislosti na *METT-TC*, najmä na situácii *ENY* (smere, z ktorého je dotyk nadviazaný), na charaktere terénu (možnostiach krytia, skrývania a ústupových smerov) ale i vlastnej veľkosti a tvaru, v ktorom pôsobí (t. j. v nasadnutí alebo zosadení) môže od *ENY* odpútať po prvkoch, družstvách, sekciách, tímoch a dokonca po jednotlivcoch, a to nasledovnými metódami:¹⁸⁵

- prekračovaním,
- lúpaním,
- oponou.

Odpútanie prekračovaním¹⁸⁶ je metóda uplatňovaná pri nadviazaní dotyku s *ENY* najmä zo smeru, ktorým jednotka postupuje a zároveň vykonanie manévru do strán nie je pre ňu výhodné. K takýmto situáciám zvyčajne dochádza v otvorenom teréne. Z dôvodu, že tento terén jednotke neposkytuje dostatočné možnosti krytia a skrývania sa, musí túto nevýhodu počas celého odpútavania sa „vykompenzovať“ razantnou krycou paľbou a rýchlosťou ústupu.

Činnosť jednotky sa preto vyznačuje striedavým pohybom („skokmi“) jednotlivých častí jednotky na 6-tu hodinu. Pohyb manévrujúcej časti je krytý paľbou druhej časti jednotky. Metóda je realizovateľná aj v inom teréne. Jednotka sa však po nastrelení musí nevyhnutne preskupiť do zostavy, ktorá jej poskytne väčšiu palebnú silu voči hrozbe a zároveň flexibilitu na uskutočnenie ústupu (napr. do línie, klinu, uhlom pred alebo vzad).

Veliteľ MTJ pôsobiacej v pešej zostave pri tejto metóde môže postupovať nasledovne (variant) (Obrázok 56):¹⁸⁷

- príslušník jednotky po spozorovaní *ENY* alebo po nastrelení priamou paľbou ihneď informuje jednotku o kontakte (udá smer v hodinách a vzdialenosť k *ENY*, napr. „Kontakt na 12-tej hodine, 150 m“), jednotka okamžite zaľahne,
- jednotka spúšťa umlčujúcu paľbu s cieľom potlačiť činnosť *ENY*,
- vojaci plazením zaujímajú najbližšie takticky výhodné nepripravené postavenia poskytujúce skryt, možnosti pozorovania a vedenia paľby;

¹⁸⁵ SOP 11. mpr. 2017. Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104.

¹⁸⁶ Metóda je nazývaná aj ako prerušenie kontaktu „z prednej strany“. Zdroj: SPG-2-6/Sprav Prieskumná čata. 2006, s. 81 – 85.

¹⁸⁷ SOP 11. mpr. 2017. Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104. Upravené.

- v prípade nevyhnutnosti sa za účelom využitia maximálnej palebnej sily preskupia a zostavu prispôsobia danej situácii (napr. do línie),
- veliteľ nadriadenému podá okamžité hlásenie o kontakte,
- veliteľ zhodnotí taktickú situáciu:
 - situáciu *ENY* – druh, vzdialenosť a smer hrozby,
 - charakter terénu – ústupové smery, kryty a možnosti skrývania, prekážky, kľúčový terén, dosiahnutím ktorého dôjde k prerušeniu kontaktu,
 - možnosti ústupu v prípade činnosti družstva:
 - po prvkoch (vedúci a nasledujúci), reprezentujúce zároveň jednotlivé sekcie (napr. ALFA a BRAVO); táto možnosť je rýchla a jednoduchá na koordináciu, využíva sa najmä v teréne poskytujúcom menej ústupových smerov a pri ústupe aj na väčšiu vzdialenosť,
 - po tímoch (napr. JEDNOTKA, DVOJKA, TROJKA); vyznačuje sa zložitejšou koordináciou činnosti, svoje opodstatnenie má pri existencii viacerých ústupových smerov a/alebo ak *ENY* využíva aj nepriamu paľbu,
 - možnosti ústupu v prípade činnosti čaty:
 - po prvkoch (vedúci a nasledujúci); táto možnosť je uplatňovaná v situácii ak je nastrelený len jeden prvok (pravdepodobne vedúci) a rýchlosť odpútania je kľúčová; je charakterizovaná rýchlosťou a jednoduchou koordináciou činnosti, nevýhodou je nevyváženosť (veľkosť) jednotlivých prvkov (t. j. vedúci prvok obsahujúci napr. jedno družstvo a nasledujúci prvok dve družstvá),
 - po družstvách (napr. 1., 2. a 3. družstvo); jedná sa možnosť ústupu uplatňovanú aj v prípade nadviazania kontaktu celou jednotkou; výhodou je prispôsobivosť ústupu situácii, jej podmienkam a možnostiam, jednoduchosť C2 vzhľadom na organicnosť družstiev,

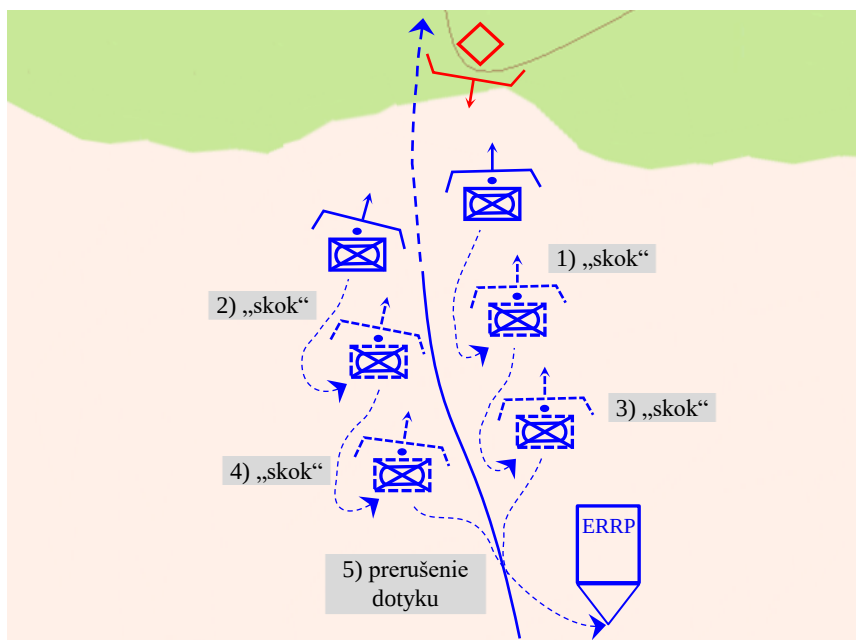
- veliteľ v závislosti na *METT-TC* môže prostredníctvom tzv. paľby na vyžiadanie¹⁸⁸ žiadať nadriadeného o palebnú podporu (delostrelectvo alebo *CAS*¹⁸⁹),
- veliteľ určí metódu odpútania jednotky z dotyku, smer (napr. na 6-tu hodinu) a vzdialenosť (napr. 50 m, alebo výrazný terénny prvok, resp. priamo i *ERRP*¹⁹⁰):
 - napr. „Družstvo ústup prekračovaním na 6-tu hodinu, 50 m, BRAVO kryje. ALFA vpred“,
 - alebo napr. „Čata ústup prekračovaním na 6-tu hodinu, 100 m, 2. a 3. družstvo kryje. 1. družstvo vpred“,
- veliteľ riadi odpútanie jednotky z dotyku:
 - jedna časť jednotky realizuje manéver („skok“) na 6-tu hodinu na stanovenú vzdialenosť; činnosť môže maskovať dymom,
 - druhá časť jednotky poskytuje kryciu paľbu,
 - manévrujúca časť po dosiahnutí stanovenej vzdialenosti, resp. priestoru dočasne zaujíma výhodné palebné postavenie poskytujúce kryt/skryt a možnosti vedenia paľby, signalizuje pripravenosť kryť ústup ďalšej časti jednotky (signál je spresnený v *SOP* jednotky, napr. „Kryjem“),
 - druhá časť jednotky o/o realizuje manéver vzad („skok“) a dočasne zaujíma výhodné nepripravené palebné postavenie na úrovni rozmiestnenia prvej časti jednotky, teda ju dostúpi, alebo až za ňou, t. j. prekročí ju; ak jednotka ustupuje napr. po družstvách v odpútaní pokračuje tretia časť, zároveň prvá a druhá časť poskytuje kryciu paľbu,
- veliteľ riadi cyklicky sa opakujúcu činnosť až kým jednotka nepreruší vizuálny kontakt a nedostane sa z dosahu priamej paľby *ENY*; v prípade „rozprašenia“ jednotky jednotlivé skupiny realizujú odpútanie od *ENY* samostatne,

¹⁸⁸ Paľba na vyžiadanie (*Call for Fire, CFF*) predstavuje „vyžiadanie paľby s uvedením údajov potrebných na účinné vedenie paľby na cieľ“. Zdroj: SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínů a definícií NATO*. 2021, s. 125.

¹⁸⁹ TURAJ, M. Ako vyžiadať vzdušnú podporu v podmienkach OS SR. 2020, s. 476-495.

¹⁹⁰ ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. 2016, s. J-10.

- jednotka po prerušení kontaktu v celku na nevyhnutný čas zaujme výhodné skryté postavenie (alebo *ERRP*), resp. po „rozprášení“ sa opäťovne zhromaždí v *ERRP*, kde veliteľ realizuje:
 - krátku konsolidáciu, t. j. jednotku organizuje do kruhovej obrany, aby si zaistila vlastnú bezpečnosť, podriadeným vymedzuje sektory paľby a pravdepodobné smery prístupu *ENY* k zaujatému priestoru,
 - prijme *ACE (SITREP)*, na základe ktorého riadi obnovenie bojaskhopnosti jednotky, t. j. koordinuje poskytovanie pomoci raneným, prerozdeľuje muníciu, obnovuje systém velenia,
 - nadriadenému odošle *CONTACT* (ak to nebolo možné uskutočniť skôr po nadviazaní dotyku s *ENY*), *SITREP*, príp. *MEDEVAC*,

Obrázok 56 Odpútanie družstva z dotyku s nepriateľom prekračovaním (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

- veliteľ po opustení tohto postavenia (alebo *ERRP*) z dôvodu hrozby opätovného nadviazania dotyku s *ENY*, najmä nepriamou paľbou, urýchlene v závislosti na *METT-TC* riadi prechod jednotky:
 - na alternatívnu trasu presunu; následne pokračuje v plnení úlohy,

- prechod jednotky na návratovú trasu presunu; následne organizuje návrat jednotky do zostavy vlastných síl, napr. z dôvodu straty bojaschopnosti jednotky (straty na životoch, zranenia, nedostatok munície a pod.), alebo závažného poklesu jej spôsobilosti splniť celkovú úlohu (prezradenie činnosti, zničenie alebo poškodenie nevyhnutného vybavenia, strata tempa, príp. momentu prevrátania a pod.).

Odpútanie lúpaním¹⁹¹ predstavuje metódu odpútania jednotky využívanú v situácii ak okolnosti jednotke neumožňujú manéver do strán a tým ju nútia ustúpiť na 6-tu hodinu. Jedná sa najmä o úzky terén, ktorý je zovretý vyvýšeninami, skalami, pásom hustých krovín, budovami a pod. (napr. úžina, priesmyk, roklina atď.), ale aj v horskom teréne, v hustom lese alebo za zníženej viditeľnosti. Inými okolnosťami sú zostava, v ktorej jednotka v tomto teréne postupuje, t. j. zástup a smer nadviazania dotyku. Metóda je využiteľná aj pri nastrelení jednotky z viacerých strán súčasne, t. j. z prednej strany a z bokov zostavy. Výnimočne je uplatniteľná i po nastrelení zo zadnej strany. Vtedy jednotka ustupuje na 12-tu hodinu. Charakteristickým rysom je postupné „odlupovanie“ jednotlivcov alebo malých častí jednotky a ich ústup koridorom, ktorý jednotka po nastrelení vytvorí vo vnútri svojej zostavy. Činnosť realizovaná po jednotlivcoch sa však negatívne odzrkadľuje na rýchlosti odpútania jednotky.

Odpútanie MTJ lúpaním v pešej zostave zahŕňa nasledovné činnosti (variant) (Obrázok 57):¹⁹²

- príslušník jednotky po spozorovaní *ENY* alebo po nastrelení priamou paľbou ihneď informuje jednotku o kontakte (udá smer v hodinách a vzdialenosť k *ENY*, napr. „Kontakt na 12-tej hodine, 150 m“), jednotka okamžite zaľahne,
- jednotka spúšťa umlčujúcu paľbu s cieľom potlačiť činnosť *ENY*,
- jednotka vytvorí zostavu v tvare „cigary“:
 - vojaci plazením naľavo a napravo od trasy presunu zaujímajú najbližšie takticky výhodné nepripravené postavenia poskytujúce

¹⁹¹ Metóda je nazývaná aj ako prerušenie kontaktu „postupným oddeľovaním“. Zdroj: SPG-2-6/Sprav Prieskumná čata. 2006, s. 81 – 85.

¹⁹² SOP 11. mpr. 2017. Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104. Upravené.

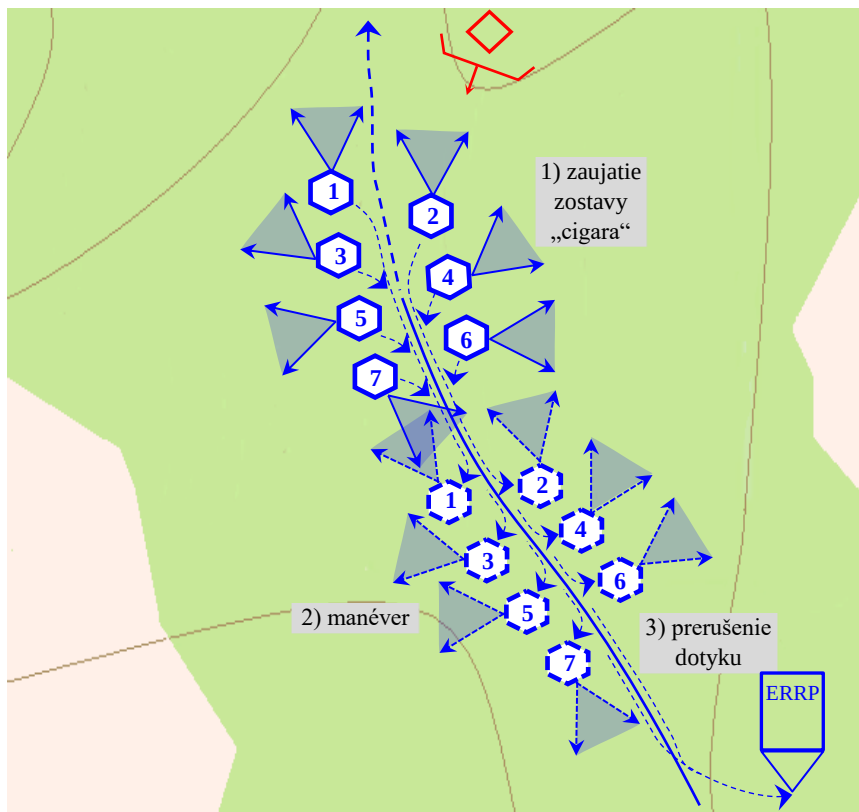
skryt, možnosti pozorovania a vedenia paľby, odkiaľ zaistujú svoj sektor;

- zaujatím zostavy v tvare „cigary“ sa vo vnútri zostavy jednotky vytvorí koridor (v prípade činnosti čaty tri koridory, t. j. za každé družstvo jeden), ktorým jednotka po častiach (po jednotlivcoch, tímoch, sekciách alebo družstvách) postupne uskutočňuje manéver vzad (t. j. odlupuje sa do vnútra zostavy),
- veliteľ nadriadenému podá okamžité hlásenie o kontakte,
- veliteľ zhodnotí taktickú situáciu (situáciu *ENY*, charakter terénu a možnosti ústupu jednotky), na základe ktorej určí metódu odpútania jednotky z dotyku:
 - možnosti ústupu v prípade činnosti družstva:
 - po jednotlivcoch; táto možnosť je najpomalšia avšak jednoduchá na koordináciu, využíva sa najmä za zníženej viditeľnosti,
 - po tímoch; vyznačuje sa zložitejšou koordináciou činnosti, no je značne rýchlejšia, t. j. je vhodnejšia v prípade ak je jednotka pod veľkým tlakom,
 - možnosti ústupu v prípade činnosti čaty:
 - po sekciách; vyznačuje sa nižšou rýchlosťou, negatívom je i zložitosť koordinácie manévru a spôsobu zaistenia prednej strany zostavy jednotky,
 - po družstvách; jedná sa o rýchlejšiu možnosť ústupu čaty, výhodou je jednoduchosť *C2* vzhľadom na organickosť družstiev, nevýhodou je vykonanie manévru 1/3 jednotky naraz a s tým spojené značné zníženie palebnej sily potrebnej na potlačenie *ENY*,
 - v závislosti na *METT-TC* môže prostredníctvom *CFF* žiadať nadriadeného o palebnú podporu,
- veliteľ určí smer (napr. na 6-tu hodinu) a vzdialenosť (napr. na koniec zostavy družstva/čaty, alebo 50 m):
 - napr. „Družstvo ústup lúpaním na 6-tu hodinu, na koniec zostavy, po jednotlivcoch vpred“

- alebo napr. „Čata ústup lúpaním na 6-tu hodinu, 50 m, po družstvách, 1. družstvo vpred“;
- veliteľ riadi odpútanie jednotky z dotyku:
 - vojak č. 1 (alebo určená časť jednotky t. j. tím, sekcia alebo do „vláčika“ zapojené i celé družstvo) nachádzajúca sa v čele zostavy o/o opustí svoje postavenie (signál je spresnený v SOP jednotky, napr. „Idem“);
 - akonáhle opustí svoje postavenie minimálne jeden vojak nachádzajúci sa v čele zostavy jednotky (na obrázku vojak č. 3) po prijatí signálu „posledný“ preberá zodpovednosť za sektor vojaka č. 1,
 - vojak č. 1 (určená manévrujúca časť jednotky) v smere na 6-tu hodinu prebehne vytvoreným koridorom a za zostavou družstva (v prípade činnosti čaty za zostavou až celej čaty, t. j. ustúpi koridorom troch družstiev) opätovne dočasne zaujme nepripravené palebné postavenie na rovnakej strane trasy presunu ako pred uskutočnením manévru;¹⁹³
 - keďže vojak č. 1 (manévrujúca časť) preberie postavenie na konci, t. j. v tyle zostavy jednotky, ďalej bude dočasne zaisťovať tylo zostavy jednotky (6-tu hodinu); vojak č. 7 následne bude zaisťovať bok jednotky (9-tu hodinu),
 - vojak č. 1 (manévrujúca časť) po zaujatí výhodného palebného postavenia poskytujúce kryt/skryt a možnosti vedenia paľby, signalizuje pripravenosť kryť ústup ďalších vojakov (postupne č. 2, č. 3 atď.) jednotky (signál je spresnený v SOP jednotky, napr. „Kryjem“),
- zvyšok jednotky neustále poskytuje kryciu paľbu,

¹⁹³ Tento vojak (resp. manévrujúca časť jednotky) nemusí opätovne dočasne zaujať palebné postavenie výlučne za zostavou jednotky. Ak je vzdialenosť, ktorú musí jednotka prekonať, aby sa z dotyku odpútala krátko a/alebo v blízkosti za jednotkou sa nachádza terén poskytujúci kryt, veliteľ môže určiť, že ústup (manéver silami) bude realizovaný priamo až do tohto priestoru. Po jeho dosiahnutí veliteľ rozhodne ako bude jednotka ďalej pokračovať, aby kontakt prerušila (napr. môže aplikovať odpútanie prekračovaním, príp. môže odkloniť postup na alternatívnu trasu).

- veliteľ riadi cyklicky sa opakujúcu činnosť až kým jednotka nepreruší vizuálny kontakt; veliteľ využitím terénu, ktorý poskytuje skryt následne riadi postup jednotky smerom od hrozby až kým úplne nepreruší dotyk (kým sa jednotka nedostane mimo dosah priamej paľby *ENY*),

Obrázok 57 Odpútanie družstva z dotyku s nepriateľom lúpaním (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

- jednotka po odpútaní na nevyhnutný čas zaujme výhodné skryté postavenie (alebo *ERRP*) kde veliteľ rovnako ako v predchádzajúcej metóde realizuje:
 - krátku konsolidáciu,
 - prijme *ACE* (*SITREP*),
 - nadriadenému odošle *CONTACT* (ak to nebolo možné uskutočniť skôr po nadviazaní dotyku s *ENY*), *SITREP*, príp. *MEDEVAC*,
- veliteľ po opustení tohto postavenia (alebo *ERRP*) z dôvodu hrozby opätovného nadviazania dotyku s *ENY*, najmä nepriamou paľbou alebo i po

prenasledovaní, urýchlene v závislosti na *METT-TC*, rovnako ako v predchádzajúcej metóde riadi prechod jednotky na alternatívnu trasu presunu alebo na návratovú trasu presunu; jednotka po jej dosiahnutí následne pokračuje v plnení úlohy, resp. veliteľ organizuje návrat jednotky do zostavy vlastných síl.

Odpútanie oponou¹⁹⁴ je na rozdiel od predchádzajúcich metód špecifická možnosťou uskutočnenia manévru jednotky do akéhokoľvek smeru. Ak jednotka nadviaže dotyk z 12-tej hodiny, môže vykonať ústup na 3-tiu alebo 9-tu hodinu. Pri nastrelení z bokov, t. j. z 9-tej alebo z 3-tej hodiny odpúta sa na 6-tu, v ojedinelých situáciách môže aj na 12-tu hodinu. Metóda je realizovateľná aj pri nastrelení jednotky z viacerých strán súčasne, t. j. z 12-tej a z 3-tej alebo 9-tej hodiny. Faktorom, ktorý rozhoduje o smere manévru je okrem hrozby najmä vzdialenosť k priestoru, dosiahnutím ktorého jednotka preruší aspoň vizuálny kontakt s *ENY*. Zároveň, relevantným je i charakter terénu v smere k tomuto priestoru. V tomto teréne by sa nemali nachádzať prekážky. Naopak by mal poskytovať kryt (tvorený napr. terénnou vlnou, pozdĺžnou priehlbínou, priekopou a pod.) alebo prinajmenšom skryt, ktorý jednotka pri ústupe do tohto priestoru využije.

Odpútanie oponou sa s predchádzajúcou metódou do značnej miery podobá aj samotnou realizáciou činnosti jednotky. Charakteristickým znakom je postupné ustupovanie jednotlivcov alebo malých častí jednotky, avšak v tomto prípade do strany. Jednotka je po nastrelení preskupená do línie a samotný ústup je realizovaný poza zostavu jednotky¹⁹⁵, v ideálnom prípade práve využitím vyššie uvedených terénnych prvkov. Manéver je taktiež podporený krycou paľbou zvyšku jednotky. Tento znak sa aj v tejto metóde negatívne prejaví na rýchlosti odpútania jednotky, najmä ak je činnosť realizovaná po jednotlivcoch.

Veliteľ MTJ riadi nasledovnú činnosť (variant) (Obrázok 58):¹⁹⁶

- príslušník jednotky po spozorovaní *ENY* alebo po nastrelení priamou paľbou ihneď informuje jednotku o kontakte (udá smer v hodinách

¹⁹⁴ Metóda je nazývaná aj ako prerušenie kontaktu „postupným oddeľovaním“. Zdroj: SPG-2-6/Sprav Prieskumná čata. 2006, s. 81 – 85.

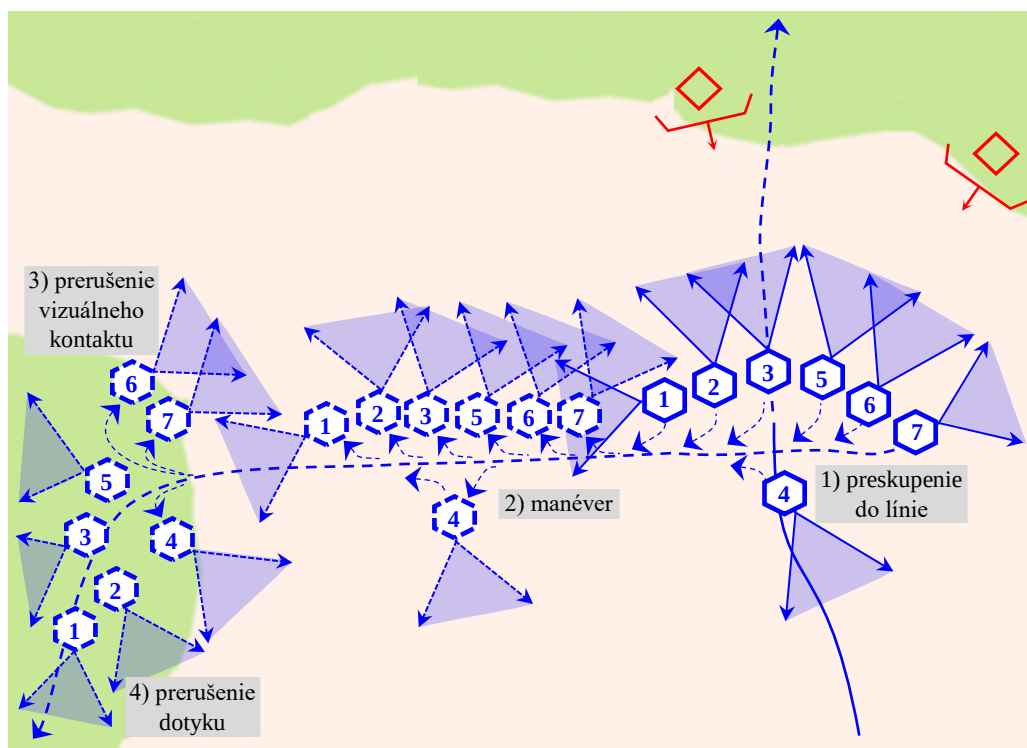
¹⁹⁵ Táto činnosť pripomína rozťahovanie opony do strany.

¹⁹⁶ *SOP 11. mpr.* 2017. Výcvikové *SOP*, zväzok A, č. 104. Upravené.

- a vzdialenosť k *ENY*, napr. „Kontakt na 12-tej hodine, 150 m“), jednotka okamžite zaľahne (signál je spresnený v *SOP* jednotky),
- jednotka spúšťa umlčujúcu paľbu s cieľom potlačiť činnosť *ENY*,
 - veliteľ nadriadenému podá okamžité hlásenie o kontakte,
 - veliteľ zhodnotí taktickú situáciu (situáciu *ENY*, charakter terénu a možnosti ústupu jednotky), na základe ktorej určí metódu odpútania jednotky z dotyku,
 - veliteľ za účelom využitia maximálnej palebnej sily prispôsobí zostavu jednotky aktuálnej situácii a preskupí ju do línie:
 - väčšinu vojakov (v prípade činnosti čaty dve družstvá) orientuje smerom k hrozbe (v tomto prípade na 12-tu hodinu); „krajníci“ zaistujú boky zostavy jednotky (v tomto prípade 3-tiu a 9-tu hodinu),
 - minimálne jedného vojaka (na obrázku č. 4) (v prípade činnosti čaty aj celé družstvo) poverí úlohou kryť tylo jednotky; tento vojak (resp. družstvo) niekoľko metrov za zostavou jednotky (smerom od hrozby) zaujme výhodné postavenie odkiaľ zaistuje stanovený smer (v tomto prípade 6-tu hodinu);
 - takýmto rozmiestnením jednotky vznikne medzi jej jednotlivými postaveniami (líniami) „cesta“, ktorou jednotka po jednotlivcoch, tímoch, sekciách alebo družstvách postupne uskutočňuje manéver do strany (v tomto prípade na 9-tu hodinu),
 - v závislosti na *METT-TC* môže prostredníctvom *CFF* žiadať nadriadeného o palebnú podporu,
 - veliteľ určí smer (napr. na 9-tu hodinu) a vzdialenosť (napr. 50 m, alebo na koniec zostavy družstva (čaty), resp. za konkrétny terénny prvok):
 - napr. „Družstvo ústup oponou na 9-tu hodinu, na koniec zostavy, po jednotlivcoch vpred“,
 - alebo napr. „Čata ústup oponou na 9-tu hodinu, za komunikáciu, po družstvách, 1. družstvo vpred“,

- veliteľ riadi odpútanie jednotky z dotyku:
 - vojak č. 7 (alebo určená časť jednotky, t. j. tím, sekcia alebo do „vláčika“ zapojené i celé družstvo v zástupe/dvojstupe) nachádzajúci sa v tomto prípade na pravom krídle zostavy o/o opustí svoje postavenie (signál je spresnený v *SOP* jednotky, napr. „Idem“);
 - akonáhle opustí svoje postavenie, vojak nachádzajúci sa ako posledný na pravom krídle zostavy, t. j. pravý „krajník“ (vojak č. 6) po prijatí signálu „posledný“ preberá zodpovednosť za tento sektor (za 3-tiu hodinu),
 - vojak č. 7 (alebo určená časť jednotky) v smere sprava-dol'ava postupne (v tomto príklade po jednotlivcoch v poradí vojak č. 7, č. 6, č. 5 až po č. 1) prebehne vytvorenou „cestou“ poza zostavu družstva (v prípade činnosti čaty poza zostavu celej čaty) a za zostavou družstva (celej čaty) opätovne dočasne zaujme palebné postavenie orientované do rovnakej strany (k hrozbe alebo od hrozby) ako pred uskutočnením manévru¹⁹⁷;
 - keďže vojak č. 7 preberie postavenie „krajníka“ (v tomto príklade na ľavom krídle od vojaka č. 1), tento nový „krajník“ zaisťuje bok zostavy jednotky (9-tu hodinu),
 - zvyšok jednotky poskytuje kryciu paľbu,
 - vojak č. 7 (manévrujúca časť) po zaujatí stanoveného postavenia signalizuje pripravenosť kryť manéver vojaka č. 6 (ďalšej časti jednotky) (signál je spresnený v *SOP* jednotky, napr. „Kryjem“),
 - vojak č. 6 (ďalšia časť jednotky) o/o realizuje rovnakým spôsobom manéver na stranu a v stanovenej vzdialenosti dočasne zaujíma výhodné palebné postavenie,
- veliteľ riadi cyklicky sa opakujúcu činnosť až kým sa jednotka nepreruší vizuálny kontakt s *ENY*; veliteľ využitím terénu, ktorý poskytuje skryt následne riadi postup jednotky smerom od hrozby až kým úplne nepreruší dotyk s *ENY* (kým sa nedostane mimo dosah priamej paľby),

¹⁹⁷ Aj v tejto metóde odpútania z dotyku platí, že vojak (manévrujúca časť jednotky) nemusí opätovne dočasne zaujať palebné postavenie výlučne za zostavou jednotky. Veliteľ môže určiť, že ústup (manéver silami) bude realizovaný priamo až do konkrétneho výhodného priestoru, ktorého dosiahnutím bude jednotka ďalej pokračovať v zmysle pokynov (napr. môže aplikovať odpútanie prekročovaním, príp. môže odkloniť postup na alternatívnu trasu).

Obrázok 58 Odpútanie družstva z dotyku s nepriateľom oponou (variant)

Zdroj: vlastné spracovanie

- jednotka po prerušení dotyku na nevyhnutný čas zaujme výhodné skryté postavenie (alebo *ERRP*) kde veliteľ rovnako ako pri prvej metóde realizuje:
 - krátku konsolidáciu,
 - prijme *ACE (SITREP)*,
 - nadriadenému odošle *CONTACT* (ak to nebolo možné uskutočniť skôr po nadviazaní dotyku s *ENY*), *SITREP*, príp. *MEDEVAC*,
- veliteľ po opustení tohto postavenia (alebo *ERRP*) z dôvodu hrozby opätovného nadviazania dotyku s *ENY*, najmä nepriamou paľbou alebo i po prenasledovaní, urýchlene v závislosti na *METT-TC*, rovnako ako pri prvej metóde riadi prechod jednotky na alternatívnu trasu presunu alebo na návratovú trasu presunu; jednotka následne pokračuje v plnení úlohy, resp. veliteľ organizuje návrat jednotky do zostavy vlastných síl.

Využitie jednotlivých metód odpútania pri pôsobení čaty v **nasadnutom tvare** je limitované. Efektívnou metódou je odpútanie prekračovaním. Odpútanie pri tejto metóde vo všeobecnosti zahŕňa identické kroky ako v prípade ak jednotka pôsobí v pešej zostave. Ústup môže v závislosti na okolnostiach realizovať po prvkoch alebo po družstvách. Veliteľ riadi ústup čaty po prvkoch najmä v situácii ak je nutné jednotku odpútať čo najskôr, a to napr. z dôvodu palebnej prevahy *ENY*. V prípade, že dotyk čata nadviaže z viacerých smerov, do kontaktu je zaviazaná celá a/alebo terén poskytuje dostatočné možnosti krytia a viac ústupových smerov veliteľ môže realizovať činnosť po družstvách. Výhodou aj v tomto prípade je možnosť prispôbiť ústup (poradie družstiev) podmienkam a možnostiam a jednoduchosť C2 vzhľadom na organickosť družstiev.

Odpútanie čaty v nasadnutom tvare pri nastrelení z bokov zostavy môže byť realizované aj na 12-tu hodinu. Jednotka po nadviazaní dotyku s *ENY* okamžite bez zastavenia opätuje paľbu. Veliteľ stanoví smer postupu a nariadi zvýšiť rýchlosť. Postup čaty môže odkloniť tak, aby čo najviac využil možnosti terénu a tým obmedzil schopnosti *ENY* jednotku pozorovať a viesť efektívnu paľbu.

Po prerušení kontaktu veliteľ organizuje krátku konsolidáciu, prijme *SITREP*, nadriadenému odošle *CONTACT*, *SITREP* a v prípade potreby i *MEDEVAC*. Túto činnosť môže v závislosti na situácii realizovať aj bez zastavenia. Z dôvodu hrozby opätovného nadviazania dotyku s *ENY*, najmä nepriamou paľbou, urýchlene v závislosti na *METT-TC* riadi prechod jednotky na alternatívnu trasu presunu alebo na návratovú trasu presunu. Následne pokračuje v plnení úloh alebo organizuje návrat späť do zostavy vlastných síl.

Zhrnutie

Taktický presun (*Approach March*) predstavuje postup bojovej jednotky, ak hrozí priamy kontakt s *ENY*.

Účelom taktického presunu je presun jednotiek na bojisku a ich príprava na kontakt s *ENY*. Jeho cieľom je koncentrovať bojovú silu v rozhodujúcom čase na stanovených miestach, t. j. v cieľových priestoroch alebo oblastiach.

Presúvajúc sa jednotky sú počas taktického presunu v závislosti na *METT-TC* čiastočne alebo úplne rozvinuté do bojovej zostavy.

Taktický presun nie je samostatnou taktickou aktivitou, je nutné ho vnímať ako súčasť širokej škály taktických aktivít.

K základným rozhodujúcim premenným ovplyvňujúcim bezpečnosť jednotky počas taktického presunu patrí identifikácia adekvátnej trasy (osi) presunu, aplikácia vhodnej zostavy jednotky a techniky taktického presunu a realizáciu nevyhnutných opatrení na zaistenie ochrany jednotky.

Za účelom splnenia celkovej úlohy, udržania iniciatívy, dosiahnutia prekvapenia ale zároveň i zachovania vlastnej ochrany je počas taktického presunu nutné dodržiavať nasledovné všeobecné požiadavky:

- pohyb viesť terénom poskytujúcim krytie a možnosti skrývania,
- využívať maskovanie jednotlivca a bojovej techniky,
- v prípade nutnosti prekonania nebezpečných priestorov prijať adekvátne opatrenia na ich bezpečné a utajené prekročenie,
- dodržiavať rádiovú, zvukovú a svetelnú disciplínu,
- nepretržite udržiavať 360° zaistenie zostavy jednotky,
- v prípade nadviazania kontaktu s *ENY* v závislosti na *METT-TC* vykonať opatrenia na jeho umlčanie.

Zvolená trasa alebo os presunu je determinovaná celkovou úlohou. Vo všeobecnosti by mala v čo najväčšej dĺžke poskytovať určitú taktickú výhodu nad *ENY*. V ideálnom prípade by nemala obsahovať nebezpečné priestory a prekážky.

Techniky taktického presunu predstavujú špecifické spôsoby, akými sa jednotka na bojisku pohybuje. Taktický presun môže byť realizovaný nasledovnými technikami taktického presunu:

- jednoduchý presun (*Traveling*),
- presun so zaistením (*Traveling Overwatch*),
- postupný presun so zaistením (*Bounding Overwatch*).

Ochrana jednotky počas taktického presunu zahŕňa 360° zaistenie zostavy z hľadiska možných rizík v dôsledku činnosti *ENY* a zaistenie súdržnosti zostavy. Realizuje sa nepretržite.

Veliteľ môže počas taktického presunu v závislosti na *METT-TC* za účelom kontroly stavu osôb, zbraní a materiálu, pozorovania, načúvania a poznávania priestoru a pod. organizovať krátke alebo dlhé *SECHALT*.

Dlhá *SECHALT* v trvaní nad 5 min môže byť zaujatá:

- prieskumom okolia priestoru zastávky,
- metódou háku,
- odklonením o 90° od pôvodného smeru postupu.

Počas presunu do cieľovej oblasti môže byť jednotka nútená prekonať nebezpečný priestor. Nebezpečný priestor je priestor na trase (osi) presunu, v ktorom je zvýšené riziko prezradenia jednotky alebo nadviazania kontaktu s *ENY*.

Typickými nebezpečnými priestormi sú:

- známe postavenia *ENY*,
- mínové polia,
- cesty a chodníky,
- železničné trate,
- vodné toky,
- otvorené priestory,
- zastavané priestory.

Spôsob prekonania nebezpečných priestorov závisí najmä od celkovej úlohy, ktorú MTJ plní, od veľkosti a charakteru nebezpečného priestoru, od

možností pozorovania a vedenia paľby, alebo od spôsobu presunu jednotky. Vo všeobecnosti pozostáva z nasledovných krokov:

- určenie *NSRP* a *FSRP*,
- zaistenie bližšej strany nebezpečného priestoru,
- zaistenie vzdialenejšej strany nebezpečného priestoru,
- prekročenie nebezpečného priestoru.

MTJ počas taktického presunu môže nadviazať náhodný kontakt s *ENY*. V závislosti na okolnostiach môže kontakt prerušiť nasledovnými metódami odpútania jednotky:

- prekračovaním,
- lúpaním,
- oponou.

Kontrolné otázky

1. Aké sú charakteristiky taktického presunu?
2. Čím sú tvorené základné premenné taktického presunu?
3. Aké prvky a za akým účelom vytvára MTJ počas taktického presunu?
4. Aké sú techniky taktického presunu?
5. Aké miesta zhromaždenia a za akým účelom môže jednotka počas taktického presunu zaujímať?
6. Akými spôsobmi a za akých okolností môže byť realizované riadenie MJT počas taktického presunu?
7. Aké spôsoby navigácie počas taktického presunu a za akých okolností môže MJT využiť?
8. Aké sú účely zaujatia *SECHALT*?
9. Akými metódami môže byť zaujatá krátka a dlhá *SECHALT*?
10. Aké sú typické nebezpečné priestory na trase (osi) taktického presunu?
11. Aké všeobecné kroky jednotka aplikuje počas prekonávania nebezpečných priestorov?
12. Aké *TTP* musí MTJ vykonať počas odpútania prekračovaním, lúpaním a oponou?

Odporúčaná literatúra

ATP 3-20.98 *Scout Platoon*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, 2019.

ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, C1, 2016.

ATP 3-21.10 *Infantry Rifle Company*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, 2018.

ATP 3-21.11 *Stryker Brigade Combat Team Infantry Rifle Company*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, 2020.

SPG-3-15/Všeob (C) *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.

SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.

TC 3-21.76 *Ranger Handbook*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, 2017.

SLOVNÍK VYBRANÝCH POJMOV

Administratívny (organizovaný) presun (*Administrative Movement*)

Presun v dobe, keď sa nepredpokladá činnosť ENY s výnimkou vzdušného napadnutia, pri ktorom sú jednotky a vozidlá usporiadané tak, aby bol ich pohyb čo najrýchlejší a ušetrili sa tak čas a energia. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Čata (*Platoon*)

Malá taktická jednotka s pevnou organizačnou štruktúrou, tvorenou družstvami, osádkami alebo obsluhami. (SPG-3-16/Všeob (C). 2021)

Čiastkový rozkaz (*Fragmentation Order, FRAGO*)

Krátky ústny alebo písomný rozkaz, ktorý slúži na zapracovanie zmien do už existujúcich rozkazov. (SPG-3-15/Všeob (C). 2021)

Dynamickosť (*Momentum*)

Čo najvyššie tempo/rýchlosť postupu. (SPG-3-16/Všeob (C). 2021)

Formulácia celkovej úlohy (*Mission Statement*)

Jasné a stručné vyjadrenie úlohy, ktorá má byť vykonaná a jej účel. (NATO Term)

Infiltrácia (prenikanie) (*Infiltration*)

Metóda a spôsob nepozorovaného presunu ozbrojených síl jednotlivo alebo v malých skupinách ponad nepriateľské pozície, cez ne alebo pozdĺž nepriateľských pozícií tak, aby nedošlo k ich odhaleniu. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Jednotka (*Unit*)

Vojenský prvok, ktorého organizačnú štruktúru určí príslušný orgán. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Kľúčový (dominujúci) terén (*Key Terrain*)

Miesto alebo priestor, ktorého obsadenie alebo udržanie dáva poznateľnú výhodu niektorej z bojujúcich strán. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Malá taktická jednotka

jednotka, ktorá vo svojej organizačnej štruktúre nemá štáb, tzn. od rotý nižšie.

Manéver (*Manoeuvre*)

Použitie síl na bojisku prostredníctvom pohybu v spojitosti s paľbou alebo palebnou silou na dosiahnutie výhody nad nepriateľom s cieľom splnenia celkovej úlohy. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Miesto zhromaždenia (*Rally Point*)

Lahko identifikovateľný bod na zemi, v ktorom sa jednotky môžu znova zhromaždiť a/alebo reorganizovať, ak boli rozptýlené. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Ochrana síl (*Force Protection, FP*)

Všetky opatrenia a prostriedky na minimalizovanie zraniteľnosti osôb, zariadení, výzbroje, techniky a operácií pri akomkoľvek ohrození a za každej situácie na zachovanie slobody konania a operačnej efektívnosti síl. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Operácia (*Operation*)

Postupnosť koordinovaných činností so stanoveným zámerom.

Poznámky:

1. Operácie NATO sú vojenské operácie.
2. Operácie NATO prispievajú k širšiemu prístupu zahrnujúcemu aj nevojenskú činnosť. (SOŠ AAP-6. 2021)

Operačný rozkaz (*Operation Order, OPORD*)

Nariadenie, ktoré vydáva veliteľ svojim podriadeným za účelom koordinovaného vykonania operácie. (*NATO Term*)

Os (*Axis*)

Všeobecný smer pohybu, plánovaný alebo uskutočňovaný v rámci pridelených hraníc. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Paľba na vyžiadanie (*Call For Fire, CFF*)

Vyžiadanie paľby s uvedením údajov potrebných na účinné vedenie paľby na cieľ. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Plánovací proces malých taktických jednotiek

Dynamický proces používaný veliteľmi za účelom analýzy celkovej úlohy, vypracovania plánu operácie a prípravy na operáciu.

Pochod (*March*)

Presun bojových a ostatných jednotiek medzi lokalitami, počas ktorého sa dotyk s nepriateľom neočakáva ani nevyhľadáva napriek pripravenosti síl na takýto dotyk. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Podporovať paľbou (*Support by Fire, SBF*)

Napadnúť nepriateľa priamou paľbou na podporu ďalších manévrujúcich síl. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Predbežné nariadenie (*Warning Order, WNGO*)

Predbežná správa o prijatom rozkaze alebo o činnosti, ktorá má nasledovať. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Presun (*Movement*)

Súbor činností spojených s fyzickým presunom personálu a/alebo materiálu v rámci vojenskej operácie (*NATO Term*).

Priama letecká podpora (*Close Air Support, CAS*)

Bojová činnosť letectva proti nepriateľským cieľom v bezprostrednej blízkosti vlastných síl; vyžaduje koordináciu každej bojovej úlohy letectva s paľbou a pohybom vlastných síl. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Riadenie (*Control*)

Právomoc vykonávaná veliteľom nad časťou činností podriadených jednotiek alebo iných jednotiek, ktoré nie sú bežne pod jeho velením; zahŕňa zodpovednosť za vykonávanie rozkazov alebo nariadení. (SOŠ AAP-6. 2021)

Riadiace opatrenie (*Control Measure*)

Grafické alebo ústne nariadenie veliteľa podriadeným veliteľstvám vydané s cieľom určiť zodpovednosť, koordinovať paľbu a manéver a riadiť bojové operácie. (SOŠ AAP-6. 2021)

Rota (*Company, Coy*)

Jednotka s vlastným veliteľstvom zložená najmenej z dvoch čiat zvyčajne rovnakého typu, ktorá má obmedzenú kapacitu organickej podpory. (SOŠ AAP-6. 2021)

Rozchodisko (*Release Point, RP*)

Pri presunoch po ceste presne definované miesto na komunikácii, v ktorom sa prvky tvoriace kolónu vrátia pod velenie svojich veliteľov a každý z týchto prvkov pokračuje v presune do miesta svojho určenia. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Správa (*Message*)

Stručne vyjadrená myšlienka alebo úvaha v otvorenom, kódovanom alebo šifrovanom tvare, pripravená na prenos akýmkoľvek komunikačným/spojovacím prostriedkom. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Stav pohotovosti (*Alert State*)

Stupeň pripravenosti charakterizovaný opatreniami prijatými na ochranu, zastrašovanie, obranu a získanie sebadôvery. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Taktický presun (*Approach March*)

Postup bojovej jednotky, ak hrozí priamy kontakt s nepriateľom. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Trasa (*Route, Rte*)

Predpísaný smer pohybu z východiskového miesta do miesta určenia. (SOŠ 3680 AAP-6. 2021)

Umlčujúca paľba (*Suppression Fire*)

Paľba znižujúca výkonnosť cieľa pod hranicu požadovanú na splnenie jeho celkovej úlohy. (NATO Term).

Velenie (*Command*)

Právomoc priznaná príslušníkovi ozbrojených síl na usmerňovanie, koordináciu a riadenie vojenských síl. (NATO Term).

Vojenská taktika (*Military Tactics*)

Použitie jednotiek v rámci taktických aktivít. Zahŕňa nariadenú zostavu a činnosť jednotiek, ktoré sú vo vzájomnom vzťahu, ako aj vo vzťahu k prostrediu, k nepriateľovi či k iným aktérom.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

AA	<i>Assembly Area</i>	Priestor sústredenia
ACE	<i>Ammunition, Condition, Equipment</i>	Munícia, bojaschopnosť, vybavenie (výzbroj, výstroj a zásoby)
AMMO	<i>Ammunition</i>	Munícia
AOO	<i>Area of Operations</i>	Priestor operácií
ASCOPE	<i>Areas, Structures, Capabilities, Organizations, People, Events</i>	Priestory, štruktúry, spôsobilosti, organizácie, ľudia, udalosti
ASLT	<i>Assault Position</i>	Východiskové postavenie na úder
	<i>Assault Element</i>	Úderný prvok (skupina)
ATK	<i>Attack Position</i>	Východiskové postavenie na útok
BPT	<i>Be Prepare To ...</i>	Byť pripravený na ...
BVP		Bojové vozidlo pechoty
C2	<i>Command and Control</i>	Velenie a riadenie
CAS	<i>Close Air Support</i>	Priama letecká podpora
CBRN	<i>Chemical, Biological, Radiological, Nuclear</i>	Chemický, biologický, rádiový, jadrový
CFF	<i>Call For Fire</i>	Paľba na vyžiadanie
COA	<i>Course of Action</i>	Variant činnosti
COIN	<i>Counterinsurgency Operations</i>	Operácie proti povstaniu
CONOPS	<i>Concept of Operations</i>	Koncept operácií
CONTACT	<i>Contact Report</i>	Hlásenie o kontakte s nepriateľom
ČPP		Čata palebnej podpory
DRAW-D	<i>Defend, Reinforce, Attack, Withdraw, Delay</i>	Brániť, posilniť, útočiť, ustúpiť, zdržiavať
DTG	<i>Date-Time-Group</i>	Skupina-dátum-čas

ECAS	<i>Emergency Close Air Support</i>	Núdzová žiadosť o blízku leteckú podporu
EOINCREP	<i>Explosive Ordnance Incident Report</i>	Hlásenie o incidente s výbušným prostriedkom
ENY	<i>Enemy</i>	Nepriateľ
EOD	<i>Explosive Ordnance Disposal</i>	Zneškodňovanie nevybuchnutých výbušných prostriedkov
EPW	<i>Enemy Prisoners of War</i>	Nepriateľskí zajatci
ERRP	<i>En Route Rally Point</i>	Miesto zhromaždenia na trase presunu
EQUIPRECREQ	<i>Equipment Recovery Request</i>	Žiadosť o opravu výzbroje
FLOT	<i>Forward Line of Own Troops</i>	Predný okraj vlastných jednotiek
FOB	<i>Forward Operating Base</i>	Predsunutá operačná základňa
FOOTHOLD		Dočasná základňa
FP	<i>Force Protection</i>	Ochrana síl
FRAGO	<i>Fragmentation Order</i>	Čiastkový rozkaz
FS	<i>Fire Support</i>	Palebná podpora
FSRP	<i>Far Side Rally Point</i>	Miesto zhromaždenia na vzdialenejšej (zadnej) strane nebezpečného priestoru
G		Gul'ometník
GOTWA	<i>Going; Others; Time; What to do; Actions</i>	Kde idem, za akým účelom; kto ide so mnou; kedy sa vrátíme; čo robiť, keď sa nevrátim; čo robiť pri napadnutí strelbou nepriateľom (vás, mňa)
GPS		Globálny lokalizačný systém

IED	<i>Improvised Explosive Device</i>	Improvizovaný výbušný prostriedok
IN	<i>Infiltration</i>	Infiltrácia (prenikanie)
IOT	<i>In Order To ...</i>	Za účelom ...
IRP	<i>Initial Rally Point</i>	Počiatočné (východiskové) miesto zhromaždenia
LD	<i>Line of Departure</i>	Východisková čiara
LOA	<i>Limit of Advance</i>	Hranica postupu
mč		Mechanizovaná čata
MDMP	<i>Military Decision Making Process</i>	Vojenský rozhodovací proces
mdr		Mechanizované družstvo
MEDEVAC	<i>Medical Evacuation Request</i>	Žiadosť o zdravotnícku evakuáciu
METHANE	<i>Methane Report</i>	Hlásenie o incidente
METT-TC	<i>Mission; Enemy; Terrain and Weather; Troops and support available; Time available; Civil considerations</i>	Celková úloha; nepriateľ; terén a počasie; jednotky a podpora; dostupný čas; civilné aspekty
MISTAT	<i>Mechanism Injury Symptoms Treatment</i>	Mechanizmus ošetrovania symptómov zranenia
MKM		Medzinárodný krízový manažment
MOB	<i>Main Operating Base</i>	Hlavná operačná základňa
mr		Mechanizovaná rota
MTJ		Malá taktická jednotka
NAI	<i>Named Area of Interest</i>	Priestor osobitnej pozornosti
NIL	<i>Nothing in Line</i>	Bez záznamu
NBC	<i>Nuclear, Biological and Chemical</i>	Radiačná, biologická a chemická (situácia)
NLT	<i>No Later Than</i>	Najneskôr

NSRP	<i>Near Side Rally Point</i>	Miesto zhromaždenia na bližšej (prednej) strane nebezpečného priestoru
O		Starší ostreľovač
OAKOC	<i>Observation and fields of fire; Avenues of approach; Key terrain; Obstacles; Cover and concealment</i>	Možnosti pozorovania a vedenia paľby; koridory prístupu; kľúčový terén; prekážky; kryty a možnosti skrývania
OB		Orientačný bod
OBJ	<i>Objective</i>	Cieľ
o/o	<i>On Order</i>	Na rozkaz
OP	<i>Observation Post</i>	Pozorovacie stanovište
OPLAN	<i>Operation Plan</i>	Operačný plán
OPORD	<i>Operation Order</i>	Operačný rozkaz
ORP	<i>Objective Rally Point</i>	Miesto zhromaždenia v cieľovej oblasti
PB	<i>Patrol Base</i>	Základňa hliadky
PD	<i>Point of Departure</i>	Východiskový bod
PERSINTDES-REP	<i>Person of Interest Description Report</i>	Hlásenie s popisom záujmovej osoby
PL	<i>Phase Line</i>	Regulačná (koordináčná) čiara
PLD	<i>Probably Line of Deployment</i>	Čiara pravdepodobného rozvinutia
PoH		Pozorovacia hliadka
PP	<i>Passage Point</i>	Miesto prechodu
PsH		Prieskumná hliadka
Rd		Radista
REDCON	<i>Readiness Condition</i>	Stupeň pripravenosti (po-hotovosti)
RES	<i>Reserve</i>	Záloha
ROE	<i>Rules of Engagement</i>	Pravidlá nasadenia
RP	<i>Release Point</i>	Rozchodisko

RPG		Ručný protitankový gránát
RRP	<i>Reentry Rally Point</i>	Miesto zhromaždenia pred návratom do zostavy vlastných síl
S		Strelec
SALTA	<i>Salta Report</i>	Hlásenie o spozorovanej aktivite nepriateľa
SALUTE	<i>Size, Activity, Location, Unit, Time, Equipment</i>	Veľkosť, aktivita, poloha, jednotka, čas, vybavenie
SBF	<i>Support by Fire</i>	Podpora paľbou
SBF PSN	<i>Support by Fire Position</i>	Palebné postavenie
SECHALT	<i>Security Halt</i>	Bezpečnostná zastávka
SITREP	<i>Situation Report</i>	Situačné hlásenie
SO		Strelec-špecialista/operátor
SOP	<i>Standing Operating Procedures</i>	Stále operačné postupy
SP	<i>Starting Point</i>	Východiskový bod
SPT	<i>Support Element</i>	Podporný prvok (skupina)
THREATWARN	<i>Threat Warning</i>	Hlásenie o hrozbe
TLP	<i>Troop Leading Procedures</i>	Plánovací proces malých taktických jednotiek
TR		Technik roty
TTP	<i>Tactics, Techniques, Procedures</i>	Taktika, metodiky, postupy
URGENTRESUP-REQ	<i>Urgent Resupply Request</i>	Urgentná žiadosť doplnenie zásob
UTC	<i>Coordinated Universal Time</i>	Koordinovaný svetový čas
VEHDESREP	<i>Vehicle Description Report</i>	Hlásenie s popisom vozidla
VČ		Veliteľ čaty
VDr		Veliteľ družstva

Vo		Vodič špeciálneho vozidla
VPoD		Veliaci poddôstojník
VyPoD		Výkonný poddôstojník
VR		roty
VR		Veliteľ roty
WNGO	<i>Warning Order</i>	Predbežné nariadenie
ZVDr		Zástupca veliteľa družstva

ZOZNAM OBRÁZKOV A TABULIEK

Obrázok 1	Funkcia vojenskej vedy a vojenského umenia	11
Obrázok 2	Vojenská taktika v štruktúre vojenskej vedy	12
Obrázok 3	Skupiny odborov vedy a vojenské odbory vedy a techniky	13
Obrázok 4	Vojenská taktika v štruktúre vojenského umenia	14
Obrázok 5	Kontinuum súperenia (<i>Continuum of Competition</i>)	21
Obrázok 6	Kontext operačných námetov, operácií a taktických aktivít	26
Obrázok 7	Štruktúra celkovej úlohy	36
Obrázok 8	Proces súbežného plánovania	40
Obrázok 9	Veliteľsko-pozorovacie stanovište veliteľa čaty	52
Obrázok 10	Grafické značky zosadených jednotlivcov družstva a čaty	63
Obrázok 11	Rozdelenie mechanizovaného družstva	64
Obrázok 12	Možné rozmiestnenie mechanizovanej čaty v technike BVP-2	64
Obrázok 13	Členenie zosadeného roja na sekcie a tímy (variant)	65
Obrázok 14	Družstvo v pešej zostave v zástupe (variant).....	66
Obrázok 15	Družstvo v pešej zostave v šachovnici (variant)	66
Obrázok 16	Družstvo v pešej zostave v kline (variant)	67
Obrázok 17	Družstvo v pešej zostave v kline počas taktického presunu (variant)	67
Obrázok 18	Družstvo v pešej zostave v rojnici (variant)	67
Obrázok 19	Družstvo v pešej zostave počas útoku pri manévri tímov (variant)	68
Obrázok 20	Družstvo v pešej zostave počas útoku pri manévri sekcií (variant)	68
Obrázok 21	Presun mechanizovanej čaty v otvorenom prúde	69
Obrázok 22	Čata v zostave zástup	70
Obrázok 23	Čata v zostave uhlom vpred	70
Obrázok 24	Čata v zostave uhlom vzad	71
Obrázok 25	Čata v zostave stupňovito vpravo	71

Obrázok 26	Čata v zostave línia a línia s odstupom jedného vozidla ..	72
Obrázok 27	Čata rozptýlená do zostavy rybia kosť	72
Obrázok 28	Čata v zostave cievka (zaujatie kruhovej obrany)	73
Obrázok 29	Čata v pešej zostave v zástupe (variant)	73
Obrázok 30	Čata v pešej zostave v línii (variant)	74
Obrázok 31	Čata v pešej zostave uhlom vpred (variant)	75
Obrázok 32	Čata v pešej zostave uhlom vzad (variant)	75
Obrázok 33	Premenné taktického presunu	83
Obrázok 34	Jednoduchý presun čaty (variant)	87
Obrázok 35	Presun čaty so zaistením (variant)	89
Obrázok 36	Postupný presun čaty so zaistením metódou dostupovania (variant)	91
Obrázok 37	Postupný presun čaty so zaistením metódou prekračovania (variant)	91
Obrázok 38	Postupný presun čaty so zaistením metódou dostupovania po družstvách (variant)	92
Obrázok 39	Prechod medzi technikami taktického presunu a manévrom	93
Obrázok 40	Trasy taktického presunu	95
Obrázok 41	Miesta zhromaždenia na trase taktického presunu (variant)	97
Obrázok 42	Zaistenie družstva v pešej zostave počas taktického presunu v zástupe (variant)	102
Obrázok 43	Zaistenie družstva v pešej zostave počas taktického presunu v kline (variant)	103
Obrázok 44	Zaistenie čaty počas taktického presunu v zástupe (variant)	103
Obrázok 45	Zaujatie krátkej <i>SECHALT</i> v trvaní do pol minúty (variant)	105
Obrázok 46	Zaujatie krátkej <i>SECHALT</i> v trvaní viac ako pol minúty (variant)	106
Obrázok 47	Spôsoby zaujatia priestoru <i>SECHALT</i>	107
Obrázok 48	Zaujatie <i>SECHALT</i> prieskumom okolia (variant)	111
Obrázok 49	Prieskum priestoru <i>SECHALT</i> (variant)	111

Obrázok 50	Rýchle prekonanie lineárneho nebezpečného priestoru (variant č. 1)	114
Obrázok 51	Rýchle prekonanie lineárneho nebezpečného priestoru (variant č. 2)	116
Obrázok 52	Postupné prekonanie lineárneho nebezpečného priestoru	120
Obrázok 53	Prekonanie mosta (variant)	124
Obrázok 54	Prekonanie veľkého otvoreného priestoru (variant)	126
Obrázok 55	Obídenie malého otvoreného priestoru kopírovaním okraja a odklonením presunu (variant)	130
Obrázok 56	Odpútanie družstva z dotyku s nepriateľom prekračovaním (variant)	139
Obrázok 57	Odpútanie družstva z dotyku s nepriateľom lúpaním (variant)	143
Obrázok 58	Odpútanie družstva z dotyku s nepriateľom oponou (variant).....	147
Obrázok 59	Organizačná štruktúra mechanizovanej roty	177
Obrázok 60	Organizačná štruktúra mechanizovanej čaty	179
Obrázok 61	Organizačná štruktúra čaty palebnej podpory	181
Obrázok 62	Bojové vozidlo pechoty BVP-2	183
Obrázok 63	81 mm mínomet vz. 98	185
Obrázok 64	Odpáľovacie zariadenie 9P135M so strelou 9M113 Konkurz	186
Obrázok 65	Ostreľovačská puška Dragunov (SVD)	187
Obrázok 66	Ostreľovačská puška vz. 96 Falcon	188
Obrázok 67	30 mm granátomet AGS-17	189
Obrázok 68	Schéma manévru <i>SPT</i> 1	203
Tabuľka 1	Taktické aktivity	23
Tabuľka 2	Taktické premenné (<i>METT-TC</i>)	42
Tabuľka 3	Vojenské aspekty terénu (<i>OAKOC</i>)	46
Tabuľka 4	Civilné aspekty (<i>ASCOPE</i>)	48
Tabuľka 5	Rozkaz veliteľa pri opustení jednotky (<i>GOTWA</i>)	53
Tabuľka 6	Príklad hodnotenia stavu (bojaschopnosti) jednotky	60

Tabuľka 7	Charakteristiky techník taktického presunu	85
Tabuľka 8	Porovnanie parametrov techník taktického presunu	93
Tabuľka 9	Organizácia a výzbroj príslušníkov mechanizovaného družstva	180
Tabuľka 10	Organizácia a výzbroj čaty palebnej podpory (variant) ..	181
Tabuľka 11	Takticko-technické údaje BVP-2	183
Tabuľka 12	Takticko-technické údaje 81 mm mínometu vz. 98	185
Tabuľka 13	Takticko-technické údaje strely 9M113 Konkurz	186
Tabuľka 14	Takticko-technické údaje ostreľovačskej pušky Dragunov (SVD)	187
Tabuľka 15	Takticko-technické údaje ostreľovačskej pušky vz. 96 Falcon	189
Tabuľka 16	Takticko-technické údaje granátometu AGS-17	190

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

ADP 3-90 *Offense and Defense*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, 2019

AJP-01(F) *Allied Joint Doctrine*. Harmonization Draft. Brusel: NATO Standardization Office, 2021.

AJP-3.2 *Allied Joint Doctrine for Land Operations*. Edition B. Brusel: NATO Standardization Office, 2022.

APP-6 *NATO Joint Military Symbology*, Edition D. Brusel: NATO Standardization Office, 2017.

ATP-105 *Land Operational Reports*. Edition A. Brusel: NATO Standardization Office, 2021.

ATP-3.2.1 *Conduct of Land Tactical Operations*. Edition C. Brusel: NATO Standardization Office, 2022.

ATP-3.2.1.1 *Conduct of Land Tactical Activities*. Edition C. Brusel: NATO Standardization Office, 2022.

ATP 3-20.98 *Scout Platoon*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, 2019.

ATP 3-21.8 *The Infantry Rifle Platoon and Squad*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, C1, 2016.

ATP 3-21.10 *Infantry Rifle Company*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, 2018.

ATP 3-21.11 *Stryker Brigade Combat Team Infantry Rifle Company*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, 2020.

ATP-3.2.2 *Command and Control of Allied Land Forces*. Edition B. Brusel: NATO Standardization Office, 2016.

APP-28 *Tactical Planning for Land Forces*. Edition A. Brusel: NATO Standardization Office, 2019.

ATP-97 *NATO Land Urgent Voice Messages (LUV) Pocket Book*. Edition B. Brusel: NATO Standardization Office, 2020.

- BRUKKER, G., OPATÍKOVÁ, J. *Veľký slovník cudzích slov*. Bratislava: Robinson, s.r.o., 2006.
- CLAUSEWITZ, Carl von. *O válce: dílo z pozůstalosti generála Carl von Clausewitze*. Edited by Antonín Pohlodek. Vyd. 2. Brno: Bonus A, 1996. ISBN 80-85914-27-1.
- Complex Crises Call for Adaptable and Durable Capabilities* [online]. The Military Balance, 2015, ISSN 1479-9022 [cit. 2021-15-11]. Dostupné na internete: <<https://doi.org/10.1080/04597222.2015.996334>>
- ČECH, V. et al. Výzbroj BVP-2. Brno. VA AZ, 1988.
- Del-21-29 *Vojenský predpis o odstreľovačskej puške 12,7 mm Falcon*. Bratislava: Generálny štáb OS SR, 2010.
- Doktrína ozbrojených síl Slovenskej republiky (E)*. Bratislava: Generálny štáb OS SR, 2020.
- FM 3-20.98 *Reconnaissance and Scout Platoon*. Washington, DC : Headquarters, Department of the Army, 2009. 622 s.
- FM 6-0 *Commander and Staff Organization and Operations*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, C2, 2016.
- HRNČIAR, M. Keystones of Irregular Warfare. In: *The Knowledge-Based Organization: Management and Military Sciences*. Sibiu: Nicolae Balcescu Land Forces Academy, 2017, s. 150-154. ISBN 978-973-153-273-8.
- HRNČIAR, M. Tactical Variables - A Tool for Mission Analysis. In: *The Knowledge-Based Organization: Management and Military Sciences*. Sibiu: Nicolae Balcescu Land Forces Academy, 2019, s. 86-90. ISBN 978-973-153-355-1.
- KOMPAN, J., JANČO, J. Potrebné kompetencie personálu OS SR v prostredí s výskytom výbušných hrozieb. In: *Nové trendy profesijnej prípravy a kariérny rozvoj profesionálnych vojakov*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, 2021, s. 181-188. ISBN 978-80-8040-605-9.

- KOMPAN, J. Bojové trhacie práce. In: *Vojenské reflexie*. Ročník 15, číslo 1/2020. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, 2020, s. 118-145. ISSN 1336-9202.
- KOMPAN, J. „QUO-VADIS“ operačné umenie v 21. storočí? In: *Národná a medzinárodná bezpečnosť 2020*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, 2020, s. 203-211. ISBN 978-80-8040-589-2.
- LARSEN, Ch., WADE, N. M. *The Small Unit Tactics SMARTbook*. Lakeland: The Lightning Press, 2017.
- LIND, W. S. et al. The Changing Face of War: Into the Fourth Generation. In: *Marine Corps Gazette*, 1989, roč. 73, č. 10. s. 22-26.
- LIND, W. S. Understanding Fourth Generation War. In: *Military Review*, 2004, roč. 84, č. 5, s. 12-16. ISSN 0026-4148.
- MUŠINKA, M., UCHAL, M. DELOSYS prostriedok velenia, automatizovaného riadenia paľby a prieskumu delostrelectva Ozbrojených síl Slovenskej republiky. In: *New Approaches to State Security Assurance : 15th Annual Doctoral Conference proceedings*. Brno: Univerzita obrany v Brne, 2021, s. 154-162. ISBN 978-80-7582-104-1.
- NATO Term. The Official NATO terminology database [online], [cit. 2022-04-12]. Dostupné na internete: <<https://nso.nato.int/natoterm/content/nato/pages/home.html?lg=en>>
- Pub-31-11-01 *Taktika družstva*. 1. vydání. Praha: Velitelství společných sil, 2008.
- Slovníkový portál Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV* [online]. Dostupné na internete: <<https://slovník.juls.savba.sk/>>
- SOP 11. mpr. Výcvikové SOP, zväzok A. Martin : 11. mpr, 2017.
- SOP 11. mpr. Taktické SOP, zväzok C. Martin : 11. mpr, 2017.
- SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník terminov a definícií NATO*. Vydanie 13. Trenčín: ÚOŠKŠOK, 2021.
- SPG-3-15/Všeob (C) *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.

- SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.
- SPG-3-44/Oper *Plánovanie operácií na taktickej úrovni*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.
- SPG-3-54/Oper *Úlohové pojmy na účely plánovania a vydávania rozkazov (B)*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2021.
- SPILÝ, P., HRNČIAR, M. *Vojenská taktika*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, 2013. ISBN 978-80-8040-471-0.
- ŠILHA, J., ČECH, L. *Štúdiá k súčasnému stavu a možnému smerovaniu vojenskej vedy*. Redakčne upravila Viera Pružinská. Liptovský Mikuláš: Národná akadémia obrany maršala Andreja Hadika, 2006.
- TC 3-21.76 *Ranger Handbook*. Washington, DC: Headquarters Department of the Army, 2017.
- TURAJ, M. Ako vyžiadať vzdušnú podporu v podmienkach OS SR. In: *Národná a medzinárodná bezpečnosť 2020*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, 2020, s. 476-495. ISBN 978-80-8040-589-2.
- VDG-30-01/Oper *Taktika vedenia operácií v pozemnom prostredí (C)*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2019.
- VDG-30-05/Oper (B) *Velenie a riadenie v pozemných silách (pri spoločných mnohonárodných operáciách)*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2018.
- What is 5GW [online]. [Fairfax (Virgínia, USA)]: 5th Generation Warfare Educational Institute [cit. 2021-12-11]. Dostupné na internete: <<https://web.archive.org/web/20101107010719/http://www.5gw institute.com/webfiles/whatis>>
- WHITER, J. K. *Defining Hybrid Warfare* [online]. George C. Marshall European Center for Security Studies [cit. 2021-11-15]. Dostupné na internete: <<https://www.marshallcenter.org/en/publications/concordiam/perspectives-hybrid-warfare/defining-hybrid-warfares>>

Zákon 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

REGISTER

A

administratívny presun, 78
analýza premenných *METT-TC*, 44

B

bezpečnostná zastávka, 104
bezpečnostné zastávky, 104
bojová zostava, 63, 69
bojové vozidlo pechoty, 182

C

celková úloha, 35, 44
cievka, 73
civilné aspekty (*ASCOPE*), 48

Č

časový rozpočet, 42
čata palebnej podpory, 179
Čiastkový rozkaz, 38

F

formát *OPORD*, 34
formulácia celkovej úlohy, 35

G

generácie vedenia vojen, 17
granátomet, 188

H

hlásenia, 55

J

jednoduchý presun, 87

jednotka, 153

K

klin, 66
kľúčové úlohy, 37
komplexný prístup, 22
koncept operácií, 37
kontroly, 51

L

línia, 71

M

mechanizovaná čata, 177
mechanizovaná rota, 175
mechanizované družstvo, 178
metóda dostupovania, 90
metóda prekračovania, 90
mínomet, 184

N

nácviky činností, 50
nasledujúci prvok, 86
navigácia jednotky, 99
nebezpečný priestor, 111, 150

O

objekt vojenskej vedy, 11
ochrana jednotky, 101
operácia, 22
operácie, 26
operačné námety, 21, 26
operačné prostredie, 20
operačné umenie, 15
operačný plán, 32

operačný rozkaz, 34, 195
ostreľovacia puška, 187
ostreľovačská puška, 186

P

palebné povely, 55
palebné úlohy, 55
päťbodový rozkaz GOTWA, 53
pešia zostava, 65
plán, 32
plán operácie, 32
plán palebnej podpory, 37
plánovací proces MTJ, 38
plánovanie operácií, 38
plánovanie taktického presunu, 94
počiatočná analýza, 41
počiatočné (východiskové)
zhromaždisko, 96
pochod, 79
pochodová zostava, 63, 68
pojazdný element, 65
postupná metóda, 38
postupný presun so zaistením, 89
predbežné nariadenie, 33
predmet vojenskej vedy, 12
prekonávanie nebezpečných
priestorov, 111
prekonávanie veľkých otvorených
priestorov, 124
premenné taktického presunu, 82
presun, 78
presun so zaistením, 88
prijatie celkovej úlohy, 41
protitankový raketový komplet, 185
prúd vozidiel, 68
prvotný plán, 32
prvotný plán operácie, 44

R

riadenie, 30
rojnica, 67
rota, 175
rozkaz, 32
rybia kosť, 72

S

schéma manévru, 37
spätné plánovanie, 42
súbežná metóda, 38
súbežné plánovanie, 40

Š

šachovnica, 66
štandardizované hlásenia, 58
štandardné činnosti v boji, 29
štruktúra celkovej úlohy, 36

T

taktické aktivity, 22, 26
taktické operácie, 22
taktické premenné *METT-TC*, 42
taktické úlohy, 24
taktický presun, 79
taktika zložiek síl, 24
taktika, metodiky a postupy, 25
techniky odklonenia presunu, 129
techniky taktického presunu, 84

U

uhlom vzad, 70
úlohová forma rozkazu, 31
úlohové pojmy, 190
úlohové slovesá, 24
úlohové velenie, 30

V

variant činnosti, 33, 48
vedúci prvok, 85
velenie, 29
velenie a riadenie, 29
vojenská operácia, 154
vojenská stratégia, 14
vojenská taktika, 16, 24, 156
vojenská veda, 11
vojenské aspekty terénu (*OAKOC*),
46
vojenské umenie, 14
všeobecná taktika, 24

vydanie predbežného nariadenia, 43
výsadkový element, 65

Z

zámer veliteľa, 31
zástup, 66, 69
zhromaždiská na prednej (bližšej) a
zadnej (vzdialenejšej) strane
nebezpečného priestoru, 96
zhromaždisko na trase presunu, 96
zhromaždisko pred návratom do
zostavy vlastných síl, 96
zhromaždisko v cieľovej oblasti, 96

PRÍLOHY

CHARAKTERISTIKA A VÝZBROJ MALÝCH TAKTICKÝCH JEDNOTIEK

Vo vojenskom prostredí sa pod termínom jednotka (*Unit*) rozumie „vojenský prvok, ktorého organizačnú štruktúru určí príslušný orgán“¹⁹⁸. V tomto zmysle sú, pre potreby učebnice, MTJ tvorené **rotou**, **čatou** a **družstvom**. Učebnica je prioritne zameraná na stupeň čata, konkrétne mechanizovaná čata. Avšak za účelom detailného riešenia taktických úloh je potrebné rozumieť činnosti družstva a pre zarámovanie činnosti čaty je nevyhnutné vnímať jej väzbu na nadriadený stupeň, teda mechanizovanú rotu.

1 ROTA

Rota (*Company, Coy*) je taktická jednotka s pevnou organizáciou. Skladá sa z niekoľkých čiat (spravidla z troch až štyroch), veliteľských a ďalších orgánov. V NATO je rota definovaná ako „jednotka s vlastným veliteľstvom zložená najmenej z dvoch čiat zvyčajne rovnakého typu, ktorá má obmedzenú kapacitu organickej podpory“¹⁹⁹.

Podľa výbroje a bojového predurčenia rozoznávame pešie, motorizované, mechanizované, tankové, ženijné, prieskumné roty a roty ďalších jednotiek pozemných síl.

1.1 Mechanizovaná rota

Hlavnou úlohou mechanizovanej roty (mr) je vedenie vojenských operácií v celom kontinuu súperenia. Rota môže pôsobiť samostatne, v zostave práporu alebo ako záloha veliteľa práporu (brigády). V závislosti od plnenej úlohy môže byť mr posilnená ďalšími jednotkami (palebnými, protiletadlovými, ženijnými, prieskumnými a inými).

¹⁹⁸ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021. s. 661.

¹⁹⁹ SOŠ 3680 AAP-6 *Slovník termínov a definícií NATO*. 2021. s. 163.

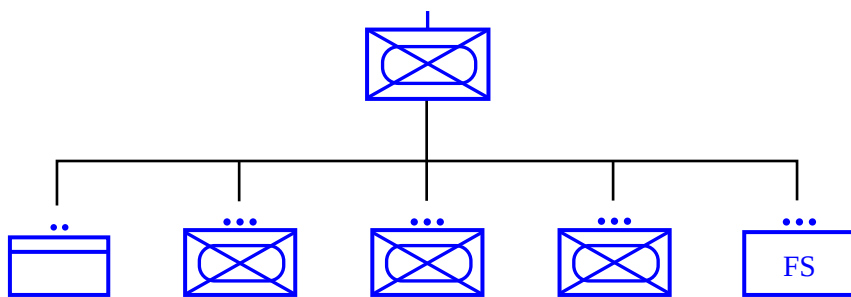
1.1.1 Organizácia mechanizovanej roty

Stálu organizačnú štruktúru mr tvorí (Obrázok 56):²⁰⁰

- 1 x veliteľské družstvo,
- 3 x mechanizovaná čata,
- 1 x čata palebnej podpory (*Fire Support, FS*).

Veliteľstvo roty predstavujú:²⁰¹

- veliteľ roty (VR),
- veliaci poddôstojník roty (VPoD),
- veliteľské družstvo.

Obrázok 59 Organizačná štruktúra mechanizovanej roty

Zdroj: SPG-3-15/Všeob (C), 2021, s. 27 (upravené)

VR je priamo podriadený veliteľovi práporu a je priamym nadriadeným všetkým príslušníkom roty. Počas plnenia taktických úloh je povinný veliť rote a organizovať súčinnosť s jednotkami určenými na podporu roty. VR zodpovedá za vycvičenosť, za bojovú výkonnosť a všestrannú použiteľnosť roty, za plánovanie, organizovanie a za riadenie výcviku a výchovy príslušníkov roty. Po dobu jeho neprítomnosti ho zastupuje veliteľ 1. mechanizovanej čaty/zástupca veliteľa roty²⁰². Počas prípravy a vedenia operácie plní úlohy vydané veliteľom roty a pomáha mu riešiť zložité situácie.²⁰³

²⁰⁰ SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C)*, 2021, s. 27.

²⁰¹ SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C)*, 2021, s. 27. Upravené. Zdroj: Vnútorne organizačné členenie (VOČ) zväzov, zväzkov, útvarov, jednotiek, úradov a zariadení ozbrojených síl k 1. 11. 2021.

²⁰² Funkcia zástupca veliteľa roty združená s funkciou veliteľa 1. mč. Zdroj: VOČ k 1. 11. 2021.

²⁰³ SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C)*, 2021, s. 30 - 31.

VPoD roty je priamo podriadený veliteľovi roty. Poskytuje mu pomoc počas plánovania a riadenia bojovej podpory a bojového zabezpečenia realizovaného rotou v prospech operácie práporu. Zabezpečuje individuálny výcvik príslušníkov roty.²⁰⁴

Veliteľské družstvo mr tvoria:²⁰⁵

- technik roty (TR),
- výkonný poddôstojník roty (VyPoD),
- vodič špeciálneho vozidla (Vo),
- strelec-špecialista/operátor (SO),
- starší radista (Rd),
- starší skladník.

TR zodpovedá za technický stav výzbroje a techniky roty, jej správne používanie, obsluhu, ošetrovanie a opravy. Zabezpečuje technickú prípravu príslušníkov roty v oblasti svojej pôsobnosti (ošetrovanie techniky a materiálu).

VyPoD roty zabezpečuje rotu po materiálnej stránke a spolu so starším skladníkom zodpovedajú za sklad materiálu jednotky.

2 ČATA

Čata (*Platoon*) je malá taktická jednotka s pevnou organizačnou štruktúrou, tvorenou družstvami, osádkami alebo obsluhami.²⁰⁶

2.1 Mechanizovaná čata

Mechanizovaná čata (mč) je určená na plnenie širokého spektra taktických úloh v rámci taktických aktivít (ofenzívnych, defenzívnych, stabilizačných a umožňujúcich). Zvyčajne pôsobí v zostave roty, niektoré úlohy môže plniť aj samostatne. Zároveň môže tvoriť zálohu veliteľa roty (práporu).

²⁰⁴ SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C), 2021, s. 32.

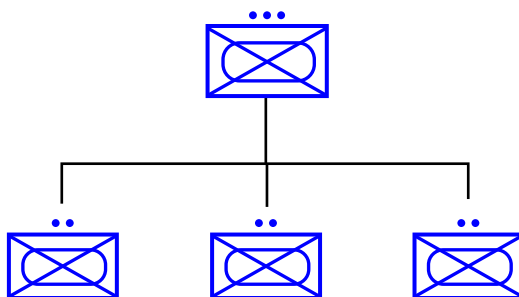
²⁰⁵ SPG-3-15/Všeob Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C), 2021, s. 27. Upravené.

²⁰⁶ SPG-3-16/Všeob Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku) (C). 2021. s. 5.

2.1.1 Organizácia mechanizovanej čaty

Organizačná štruktúra mč obsahuje (Obrázok 57):

- velenie čaty,
- 3 x mechanizované družstvo.

Obrázok 60 Organizačná štruktúra mechanizovanej čaty

Zdroj: Zdroj: SPG-3-16/Všeob (C), 2021, s. 23 (upravené)

Velenie mč je v súčasnej organizačnej štruktúre tvorené len veliteľom čaty.²⁰⁷ Veliteľ čaty (VČ) je priamym nadriadeným všetkých príslušníkom čaty. Je podriadený veliteľovi roty. Zodpovedá za splnenie úloh zadaných čate. Zodpovedá za výcvik, za bojovú pripravenosť a všestrannú použiteľnosť čaty. Osobne vedie výcvik čaty.²⁰⁸ Jeho poradcom pri plnení všetkých úloh je veliteľ 1. mechanizovaného družstva/veliaci poddôstojník čaty²⁰⁹.

2.1.2 Mechanizované družstvo

Družstvo je najmenšia taktická jednotka s pevnou organizačnou štruktúrou. Mechanizované družstvo (mdr) plní úlohy v zostave mč, niektoré úlohy môže plniť samostatne. Pozostáva z deviatich osôb (Tabuľka 9) a je vyzbrojené bojovým vozidlom pechoty.

²⁰⁷ SPG-3-16/Všeob *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku) (C)*. 2021. s. 23. Upravené. Zdroj: VOČ k 1. 11. 2021.

²⁰⁸ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021. s. 27.

²⁰⁹ Funkcia veliaci poddôstojník čaty je združená s funkciou veliteľ 1. mdr. Zdroj: VOČ k 1. 11. 2021.

Tabuľka 9 Organizácia a výzbroj príslušníkov mechanizovaného družstva

Funkcia	Označenie	Osobná zbraň
Veliteľ družstva	VDr	- Samopal vz. 58 ²¹⁰ - Pištoľ CZ P-09
Zástupca veliteľa družstva	ZVDr	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
Vodič špeciálneho vozidla	Vo	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
Strelec-špecialista/operátor	SO	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
Strelec	S	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
Strelec	S	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
Starší ostreľovač	O	- Ostreľovačská puška Dragunov (SVD)
Guľometník	G	- Univerzálny guľomet vz. 59 L
Guľometník	G	- Univerzálny guľomet vz. 59 L

Zdroj: SPG-3-16/Všeob, 2021, s. 27 (upravené)

VDr zodpovedá za splnenie úloh zadaných družstvu. Zodpovedá za starostlivosť o ľudí, zbrane a materiálne zabezpečenie družstva. Riadi družstvo s pomocou svojho zástupcu. VDr musí byť počas plnenia stanovenej úlohy iniciatívny a riešiť neočakávané situácie samostatne bez sústavného riadenia veliteľom čaty.²¹¹

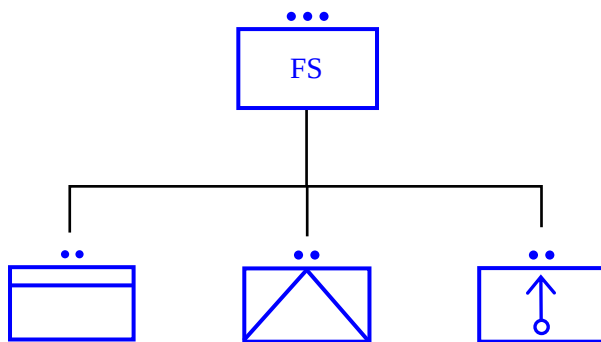
2.2 Čata palebnej podpory

Čata palebnej podpory (ČPP) je určená na poskytovanie palebnej podpory (*Fire Support*) pre jednotky mr. Organizačnú štruktúru ČPP tvorí (Obrázok 58):

- velenie čaty,
- veliteľské družstvo,
- protitankové družstvo,
- mínometné družstvo.

²¹⁰ Samopal vz. 58 je u vybraných jednotiek nahradzovaný útočnou puškou CZ 805 BREN A1.

²¹¹ SPG-3-16/Všeob *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku) (C)*. 2021. s. 28 - 29.

Obrázok 61 Organizačná štruktúra čaty palebnej podpory
Zdroj SPG-3-15/Všeob, s. 27 (upravené)

Vo veliteľskom družstve sú zaradení ostreľovači²¹², ktorých úlohou je presne mierenou strelbou na vybrané ciele na malé, stredné a veľké vzdialenosti zo skrytu podporovať operácie vedené jednotkou, sledovať bojisko a zisťovať ciele pre zbrane priamej a nepriamej paľby.²¹³

Protitankové družstvo „ničí nepriateľské palebné prostriedky, najmä tanky, obrnené a protitankové ciele nepriateľa postupujúce na čele zostavy. Ďalej môže pôsobiť na jednom z krídiel (bokov) rotý podľa rozhodnutia veliteľa“²¹⁴.

Mínometné družstvo „umlčuje a ničí ENY, bráni v postupe tankom a mechanizovaným jednotkám. Na povel VR prenáša paľbu na novozistené ciele, najmä na tanky a bojové vozidlá v zostave útočiacich jednotiek a prenikajúcich po bokoch“²¹⁵.

Organizácia a výzbroj ČPP je uvedená v tabuľke 10.

Tabuľka 10 Organizácia a výzbroj čaty palebnej podpory (variant)

Organizačná súčasť	Funkcia	Výzbroj
velenie čaty	Veliteľ čaty	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09 - Signálna pištoľ vz. 44/81

²¹² V slovenskom jazyku sú prípustné pojmy „ostreľovači“ aj „odstreľovači“.

²¹³ Vševojsk-6-1 *Vojenský predpis o odstreľovačoch mechanizovaných jednotiek*, 2009, s. 4 – 5.

²¹⁴ SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C)*, 2021, s. 242.

²¹⁵ SPG-3-15/Všeob *Vedenie operácií mechanizovanou (tankovou) rotou (C)*, 2021, s. 242

veliteľské družstvo	Ostreľovač špecialista	- Ostreľovačská puška vz. 96 Falcon alebo AW-50 - Pištoľ CZ P-09 - 30 mm granátomet AGS-17
	2 x ²¹⁶ Starší ostreľovač	- Ostreľovačská puška Dragunov (SVD) - Pištoľ CZ P-09
	2 x ²¹⁷ Vodič	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
protitankové družstvo	Veliteľ družstva	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09 - Protitankový raketový komplet 9K113
	Zástupca veliteľa družstva	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09 - Protitankový raketový komplet 9K113
	Operátor-špecialista	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
	Starší operátor	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
	2 x Operátor	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
	Vodič špeciálneho vozidla	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
mínometné družstvo	Veliteľ družstva	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09 - Mínomet 81 mm vz. 98 alebo 82 mm vz. 52
	Zástupca veliteľa družstva	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09 - Mínomet 81 mm vz. 98 alebo 82 mm vz. 52
	2 x Starší mierič	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
	2 x Obsluha	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09

²¹⁶ Platí pre 1.mechanizovanú brigádu.

²¹⁷ Platí pre 1.mechanizovanú brigádu.

	2 x Vodič	- Samopal vz. 58 - Pištoľ CZ P-09
--	-----------	--------------------------------------

Zdroj: Vnútročné organizačné členenie zväzov, zväzkov, útvarov, jednotiek, úradov a zariadení ozbrojených síl k 1. 11. 2021

3 VYBRANÉ DRUHY VÝZBROJE

Bojové vozidlo pechoty BVP-2

BVP-2 je bojové obojživelné obrnené vozidlo určené na zvýšenie pohyblivosti a palebnej sily mechanizovaných jednotiek. Oproti BVP-1 má zvýšené palebné možnosti. Zmenené je aj konštrukčné riešenie bojového priestoru a priestoru roja (dvojmiestna veža, menší priestor pre roj).

Obrázok 62 Bojové vozidlo pechoty BVP-2

Zdroj: <http://www.vop.cz/cz/produkt/45-002-bvp-bmp.aspx>

Tabuľka 11 Takticko-technické údaje BVP-2

Údaje o vozidle	
Hmotnosť	14 000 kg
Dĺžka	6 735 mm
Šírka	3 150 mm
Celková výška	2 450 mm
Pancierovanie – korba (veža)	5 – 19 (23) mm
Rýchlosť v teréne	40 – 45 km.h ⁻¹

Max. rýchlosť na ceste		65 km.h ⁻¹
Max. rýchlosť pri plavbe		7 km.h ⁻¹
Bojová obsluha		
Osádka		3
Roj		7
Zbrane		
Kanón	Typ	automatický s drážkovanou hlavňou
	Značka	2A42
	Ráž	30 mm
	Účinný dosah na pozemné/vzdušné ciele	4 000/2 500 m
	Rýchlosť streľby – konštrukčná/bojová	550/200 - 300 rán za minútu
	Počet nábojov	500 ks
	Priebojnosť panciera pri náraze pod uhlom 60° na vzdialenosť 1 000 m	18 – 20 mm
Protitankový raketový komplet 9K113 KONKURS ²¹⁸	Odpalovacie zariadenie	9P135M
	Strela - ruské označenie (kód NATO)	9M113 Konkurs (AT-5 Spandrel) 9M111 Fagot (AT-4 Spigot)
	Účinný dosah min/max	75/4 000 m
	Počet striel	4 ks
	Priebojnosť panciera pri náraze pod uhlom 60° (strela 9M113)	250 mm
Spriahnutý guľomet	Typ	Tankový
	Značka	PKT
	Ráž	7,62 mm

²¹⁸ ČECH, V. et al. *Výzbroj BVP-2*. 1988, s. 6.

	Praktická rýchlosť streľby	200 – 500 výstrelov za minútu
	Dostrel maximálny/účinný	3 800/1 000 m
	Počet nábojov	2 000 ks

Zdroj: <https://www.acr.army.cz/technika-a-vyzbroj/tanky/bojove-vozidlo-pechoty-2-bvp-2-89953/>

81 mm mínomet vz. 98

Mínomet je určený pre boj v zalesnenom a hornatom teréne, ako aj v zastavaných mestských oblastiach. Mínomet pozostáva z troch hlavných častí (hlaveň, oporná doska a stojan), ktoré je možné ľahko zmontovať resp. demontovať a prenášať trojčlennou obsluhou. Každá z troch častí je vybavená popruhmi. Mínomet je možné ho prepravovať aj pomocou špeciálneho jednonápravového prívesného vozíka.

Obrázok 63 81 mm mínomet vz. 98

Zdroj: <https://kotadef.sk/projekty/minomety/>

Tabuľka 12 Takticko-technické údaje 81 mm mínometu vz. 98

Mínomet	
Kaliber	81 mm
Maximálny dostrel	6 700 m
Minimálny dostrel	300 m
Najväčšia rýchlosť streľby	12 – 15 výstrelov za minútu

Celková hmotnosť zbrane	64,5 kg
Obsluha	3
Strela	
Celková hmotnosť	5,0 kg
Hmotnosť trhaviny (tritol/hexogén)	0,75 kg

Zdroj: <https://www.valka.cz/SVK-vz-98-81mm-minomet-t26267>

Protitankový raketový komplet 9K113

PTRK 9K113 je kompletom druhej generácie s prenosom radiacích povelov po vodiči. Je určený na ničenie pohyblivých a nepohyblivých pancierových a iných odolných cieľov. Strelba na pohyblivé ciele je účinná pri ich maximálnej rýchlosti do 60 km.h⁻¹.

Komplet je tvorený odpaľovacím zariadením 9P135M a protitankovou riadenou strelou 9M113 Konkurs. Raketa je uložená v kontajneri, v ktorom sa nachádza aj štartovací motor. Môžu byť použité aj strely 9M111 Fagot (obidve strely používajú rovnaké odpaľovacie zariadenie).

Obrázok 64 Odpaľovacie zariadenie 9P135M so strelou 9M113 Konkurs

Zdroj: https://www.armyrecognition.com/russia_russian_army_light_heavy_weapons_uk/at-5_spandrel_9k113_konkurs_konkurs-m_anti-tank_missile_technical_data_sheet_specifications_pictures.html

Tabuľka 13 Takticko-technické údaje strely 9M113 Konkurs

Účinný dostrel (minimálny – maximálny)	75 – 4 000 m
Ráž strely	135 mm
Hmotnosť strely	14,5 kg

Hmotnosť strely s kontajnerom	25 kg
Stredná letová rýchlosť	208 m.s ⁻¹
Doba letu na max. vzdialenosť	20 s
Typ bojovej časti	Kumulatívna
Priebojnosť strely pod uhlom 60°	250 mm

Zdroj: <https://www.valka.cz/SOV-9M113-protitankova-raketa-t87353>

Ostreľovačská puška Dragunov (SVD)

Dragunov alebo tiež SVD (rus. Снайперская винтовка Драгунова – Snajperskaja vintovka Dragunova) je samonabíjacia poloautomatická puška pôvodne sovietskej výroby.

Ostreľovačská puška je určená na ničenie rôznych miznúcich, pohyblivých, nekrytých a maskovaných cieľov. Z pušky sa strieľa jednotlivými ranami. Náboje sú umiestnené v zásobníku, v príslušenstve pušky sú štyri zásobníky. Hlaveň pušky je vŕtaná s na konci umiestneným tlmičom záblesku pre zvýšenie utajenia pozície strelca.

Obrázok 65 Ostreľovačská puška Dragunov (SVD)

Zdroj: <https://www.kanony.sk/miniatury/1044-replika-svd-dragunov-1-3.html>

Tabuľka 14 Takticko-technické údaje ostreľovačskej pušky Dragunov (SVD)

Puška	
Kaliber	7,62 mm
Účinný dostrel	600 - 800 m
Mierená streľba s puškohľadom PSO-1	1 300 m
Účinný dotrel s nočným zameriavačom	300 m

Bojová rýchlosť streľby	35 – 40 výstrelov za minútu
Počet nábojov v zásobníku	10
Hmotnosť (nenabitá s puškohľadom)	4 300 g
Celková dĺžka	1 225 mm
Munícia	
7,62 mm náboj s oceľovým jadrom vz. 59	7,62-59
7,62 mm náboj priebojný zápalný vz. 59	7,62-59PZ

Zdroj: Del-21-27 7,62 mm odstřelovačská samonabíjecí puška DRAGUNOV (SVD)

Ostrel'ovačská puška vz. 96 Falcon

OP 96 Falcon je veľkokalibrová ostrel'ovačská puška určená na ničenie nepriateľskej techniky a objektov na vzdialenosť až 1600 m. Na vzdialenosť 100 m dokáže vypálený projektíl preraziť pancier o hrúbke 25 mm. Puška je vybavená, okrem mechanických mieridiel, optickým denným zameriavačom a môže byť vybavená aj pasívnym nočným zameriavačom. Ďalej má puška sklopnú, výškovo nastaviteľnú dvojnožku, zásobníkovú schránku na dva náboje a slnečný štít proti nežiaducim odrazom slnečných lúčov od objektívu. Zbraň je možné pomerne rýchle rozložiť na dve časti (puzdro zbrane so zameriavačom a hlaveň s dvojnožkou) a uložiť do puzdra na prenos na väčšie vzdialenosti.

Obrázok 66 Ostrel'ovačská puška vz. 96 Falcon

Zdroj: Del-21-29 Vojenský predpis o odstřelovačskej puške 12,7 mm Falcon.
2010, s. 4.

Tabuľka 15 Takticko-technické údaje odstrel'ovačskej pušky vz. 96 Falcon

Puška	
Kaliber	12,7 mm
Náboj	12,7 x 107 mm
Účinný dostrel cez deň	1 600 m
Účinný dotrel s nočným zameriavačom	800 m
Počet nábojov v zásobníku	2
Hmotnosť s naplneným zásobníkom	13,4 kg
Celková dĺžka	1 380 mm

Zdroj: Del-21-29. 2010, s. 5.

Granátomet AGS - 17

30 mm granátomet AGS-17 je automatická zbraň, začlenená do organizácie mechanizovaných jednotiek. Je určený na umlčovanie živej sily, ničenie guľometov, bezzáklzových a protitankových kanónov protivníka. Možno ho využiť aj na ničenie automobilovej techniky a ľahko pancierovaných cieľov protivníka. Rýchlosť streľby je možné ovplyvniť nastavením regulátora rýchlosti streľby. Streľbu, priamu alebo nepriamu, je možné viesť krátkymi dávkami (5 až 7 rán), prípadne nepretržite.²¹⁹

Obrázok 67 30 mm granátomet AGS-17

Zdroj: <https://www.valka.cz/30mm-automaticky-granatomet-AGS-17-Plamja-t28378>

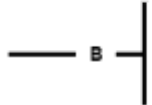
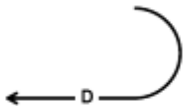
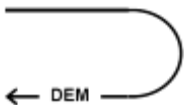
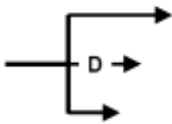
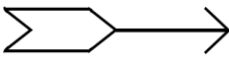
²¹⁹ Dostupné na: <<https://www.acr.army.cz/technika-a-vyzbroj/pechotni/-30mm-granatomet-ags-17-89701/>>

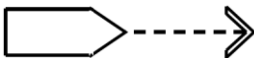
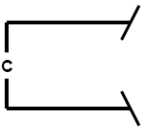
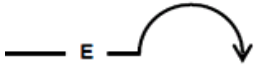
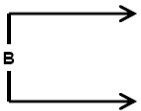
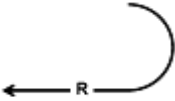
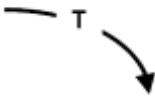
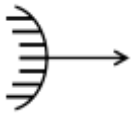
Tabuľka 16 Takticko-technické údaje granátometu AGS-17

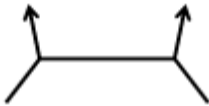
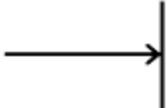
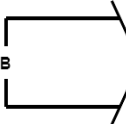
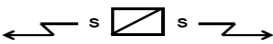
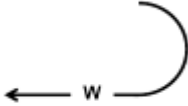
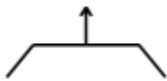
Kaliber	30 mm
Maximálny dostrel	1700 m
Maximálna rýchlosť streľby (teoretická)	350 až 400 ran.min ⁻¹
Polomer smrtiaceho účinku črepín granátu	7 m
Hmotnosť granátometu (bez podstavca)	18 kg
Hmotnosť podstavca SAG-17	12 kg
Hmotnosť schránky s nábojmi	14,5 kg

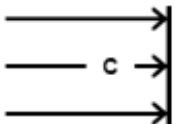
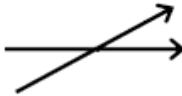
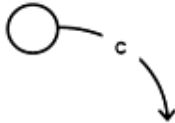
Zdroj: Del-21-25 30 mm granátomet AGS-17.

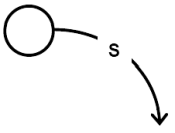
ÚLOHOVÉ POJMY

Úlohový pojem	Definícia	Grafická značka
Blokovat' <i>Block</i>	Zabrániť <i>ENY</i> prístup k určitej oblasti alebo mu zabrániť v postupe konkrétnym smerom.	
Boj na zdržanie <i>Delay</i>	Spomaliť <i>ENY</i> získavaním času na úkor straty priestoru pri súčasnom spôsobovaní maximálnych strát <i>ENY</i> , bez vedenia rozhodujúceho boja.	
Demonštrovať <i>Demonstrate</i>	Odradiť <i>ENY</i> demonštráciou sily, bez vyhľadávania nadviazania dotyku.	
Fixovať <i>Fix</i>	Spomaliť postup <i>ENY</i> v rámci špeciálneho priestoru (spravidla priestoru napadnutia).	
Infiltrovať <i>Infiltrate</i>	Skryté zasadenie síl do alebo cez priestor pod kontrolou <i>ENY</i> .	
Izolovať <i>Isolate</i>	Brániť v slobode pohybu prvku <i>ENY</i> a jeho kontaktu s externou podporou.	
Narušiť <i>Disrupt</i>	Narušiť zostavu a tempo <i>ENY</i> ; narušiť jeho časový plán; spôsobiť stratu súdržnosti jeho síl.	
Nasledovať a podporovať <i>Follow and Support</i>	Postupovať za určenou jednotkou a byť pripravený ju podporiť.	

Úlohový pojem	Definícia	Grafická značka
Nasledovať a pre- vziať <i>Follow and Assume</i>	Postupovať za určenou jednotkou a na rozkaz pokračovať v plnení jej úloh.	
Nasmerovať <i>Canalize</i>	Nasmerovať pohyb ENY do stanovenej úzkej zóny.	
Obchvat <i>Envelop</i>	Obídenie alebo prechádzanie mimo hlavného obranného postavenia ENY na splnenie úloh v jeho tyle.	
Obísť <i>Bypass</i>	Postupovať okolo ENY alebo prekážky na udržanie hybnosti/tempa.	
Obsadiť <i>Occupy</i>	Umiestniť sily do určeného priestoru alebo miesta, v ktorom sa nenachádza ENY.	
Odísť <i>Retire</i>	Presun síl, ktoré sú mimo kontakt, smerom od ENY.	
Odkloniť, nasmerovať <i>Turn</i>	Donútiť ENY, aby sa pohyboval v požadovanom smere.	
Ovládať <i>Control</i>	Uplatniť vplyv nad ENY, procesom, objektom alebo priestorom na vytvorenie, udržiavanie alebo zabránenie konkrétnej situácii alebo udalosti.	
Pasca <i>Ambush</i>	Vykonať prekvapujúci útok zo skrytého postavenia na ENY, ktorý sa presúva alebo ktorý sa dočasne zastavil.	

Úlohový pojem	Definícia	Grafická značka
Podporovať paľbou <i>Support by Fire</i>	Napadnúť ENY priamou paľbou za účelom podpory inej manévrujúcej jednotky.	
Postup na nadviazanie dotyku s ENY <i>Advance to Contact</i>	Získať alebo obnoviť dotyk s ENY v rámci určených rozhraní.	
Prelomiť <i>Penetrate</i>	Prelomiť obranu ENY a narušiť jeho obranný systém.	
Preraziť <i>Breach</i>	Vynútiť prechod cez prekážku alebo opevnenie.	
Prikryť <i>Screen</i>	Chrániť hlavné sily včasným varovaním.	
Udržať <i>Retain</i>	Udržať ovládané územia a zaistiť ich pred obsadením a využívaním ENY.	
Umlčať <i>Suppress</i>	Dočasne znížiť spôsobilosť ENY (napr. palebného prostriedku) paľbou, na umožnenie činnosti vlastných síl.	
Ustúpiť <i>Withdraw</i>	Stiahnuť sa od ENY a postupovať v smere od neho.	
Útočiť paľbou <i>Attack by Fire</i>	Napadnutie cieľa priamou a/alebo nepriamou paľbou bez približovania sa k danému cieľu	

Úlohový pojem	Definícia	Grafická značka
Útočiť <i>Attack</i>	Vykonať ofenzívnu aktivitu na stanovený cieľ.	 hlavný útok
		 podporný útok
Vyčistiť <i>Clear</i>	Zabezpečiť, aby priestor bol bez síl ENY a prekážok.	
Zablokovať <i>Interdict</i>	Sťažovať alebo narúšať komunikačné siete a sily ENY v hĺbke.	
Zabrániť <i>Deny</i>	Zabrániť ENY využívať priestor, živú silu alebo zariadenia.	
Zadržať <i>Contain</i>	Obmedziť slobodu pohybu ENY na určený priestor.	
Zaistiť <i>Secure</i>	Ovládnuť určený priestor, miesto alebo cieľ a zabrániť ENY v jeho použití alebo zničení.	
Zajať <i>Capture</i>	Zmocniť sa nepriateľskej osoby, materiálu a/alebo informácie.	

Úlohový pojem	Definícia	Grafická značka
Zmocniť sa <i>Seize</i>	Násilím sa zmocniť určitej oblasti, miesta alebo objektu.	
Zničiť <i>Destroy</i>	Poškodiť cieľ do takej miery, že nie je schopný plniť svoju funkciu bez toho, aby nebol zrekonštruovaný alebo úplne prestavaný.	

Zdroj: SPG-3-54/Oper (B). 2021.

MOŽNÝ VZOR OPERAČNÉHO ROZKAZU (*OPORD*)

OPORD VELITEĽA ÚLOHOVÉHO ZOSKUPENIA *SPT 1/3.mr*

Odkazy

- a) Mapy:
 - 1:25 000
- b) Dokumenty:
 - 3.mr *OPORD*

Časová zóna

BRAVO (UTC+2:00)

Zloženie *SPT 1*

- V-2.mč/3.mr

SPT 11:

- V-2.mč/3.mr +:
 - 1.mdr - ZVDr, 2xG, 1xO z 2.mč + 2xG, 1xO z 1.mč
 - 2.mdr - VDr, 2xG, 1xO z 2.mč + 2xG, 1xO z 1.mč
 - 3.mdr - VDr, 2xG, 1xO z 2.mč + 2xG, 1xO z 1.mč

SPT 12:

- V-1.mdr/VePod 2.mč + 3xBVP z 2.mč

1. SITUÁCIA

AOO tvorí prihraničné územie štátu Otso s geografickým regiónom Occasus. Occasus úspešným prevratom z 25JUL 2021 získal politický a vojenský vplyv v prihraničných oblastiach Otso. Aktivity Occasus v poslednom období vykazujú zvýšené prvky agresívneho správania v AOO. Ozbrojené sily Occasus vykonávajú diskreditačnú kampaň voči nelojálnym predstaviteľom miestnej správy, verbujú nových členov, vyvolávajú nepokoje a páchajú násilnosti na miestnom obyvateľstve. Hlavným úsilím Occasus je posilniť získané postavenie v danom území.

Priestor zodpovednosti

1) Terén (OAKOC)

O (Observation and Fields of Fire)

Terén v AOO je hornatý, z časti otvorený s dobrou možnosťou pozorovania a vedenia paľby. V záujmovom priestore (osada Adasan) sú možnosti pozorovania a vedenia paľby výrazne obmedzené štruktúrou zástavby.

A (Avenues of Approach)

K osade Adasan vedie jediná spevnená komunikácia (asfalt) v smere juhozápad-severovýchod a sieť poľných ciest prejazdnych v závislosti na poveternostných podmienkach. V celej osade je vybudovaná sieť spevnených komunikácií (asfalt, betón).

K (Key Terrain)

Kľúčový terén operácie predstavuje OBJ 1 v juhovýchodnej časti osady.

O (Obstacles)

Terén v priestore zodpovednosti je mierne stúpajúci v smere z juhu na sever. Prekážky predstavujú šírka ulíc a rozsiahla zástavba v západnej časti osady Adasan.

C (Cover and Concealment)

Výrazne obmedzená možnosť krytia a skrytého presunu. Južná časť osady je čiastočne zalesnená.

2) Počasie

Podmienky zodpovedajú miernemu pásu. Teploty cez deň dosahujú 10°C, v noci klesajú na 3°C. Zo severu vanú časté vetry o rýchlosti do 30m.s⁻¹. Aktuálne ročné obdobie je charakteristické častými hmlami a zrážkovou činnosťou.

a) Nepriateľské sily (SALUTE)

S (Size)

Jedna čata.

A (Activity)

Jednotka sa snaží o vytvorenie podmienok pre vybudovanie FOB v osade Adasan IOT rozšíriť vojenský vplyv v oblasti.

L (Location)

Osada Adasan.

U (Unit)

Mechanizovaná čata ozbrojených síl Occasus. Vyšší stupeň vycvičenosti, nižšia úroveň morálky a disciplíny.

T (Time)

031400B DEC 2021 bola prieskumom nadriadeného potvrdená prítomnosť ENY v osade Adasan, a to v *OBJ* 1 a v *OBJ* 4.

E (Equipment)

Výzbroj a technika pochádza najmä z obdobia 80-tych rokov, hlavne sovietskej výroby.

b) Vlastné sily

Celková úloha

Celkovou úlohou 3.mr je *NLT* 041200B DEC 2021 vyčistiť *OBJ DOG IOT* zaistiť osadu Adasan.

Zámer

Zámerom veliteľa 3.mr je zaujať priestor *ATK LYON*, kde reorganizáciou jednotiek 3.mr vytvoriť úlohové zoskupenia, a to jeden úderný prvok - *ASLT* (pod velením V-1.mč), tri podporné prvky - *SPT* 1 (pod velením V-2.mč), *SPT* 2 (pod velením V-3.mč), *SPT* 3 (pod velením V-ČPP) a zálohu - *RES* (pod velením VPoD 3.mr). Útokom *ASLT* vyčistiť *OBJ DOG*, o/o *ASLT* a *RES* vykonať domové prehliadky *IOT* zaistiť osadu Adasan.

c) Pridelenie a vyčlenenie

- *NIL*

2. CELKOVÁ ÚLOHA

Celkovou úlohou *SPT* 1 je *NLT* 040600B DEC 2021 izolovať *ENY* v osade Adasan za účelom podporiť úder *ASLT* na *OBJ DOG* a tým vytvoriť podmienky pre *ASLT* a *RES* vykonať domové prehliadky v celej osade.

3. VYKONANIE

Zámer

Mojím zámerom je *NLT 040550B DEC 2021* zaujať *SBF PSN 11* a *12* na okraji osady *Adasan*, o/o vykonať *SBF* na *OBJ DOG*.

Kľúčové úlohy

- vykonať taktický presun do priestoru *ATK LYON*,
- vykonať infiltráciu do osady *Adasan*, kde zaujať *SBF PSN 11* a *12*,
- izolovať *ENY* v *OBJ DOG* (*OBJ 1* a *OBJ 4*),
- vyčistiť *OBJ DOG*,
- zaistiť osadu *Adasan*.

Konečný stav

Jednotky 3.mr zaistili osadu *Adasan*.

a) Koncept operácie - vid' schéma manévru *SPT 1*

Operáciu vykonať v 4 fázach:

1. fáza - Konsolidácia v priestore *FOB JUMBO* (*NLT 040130B DEC 2021*)
2. fáza - Taktický presun a zaujatie *ATK LYON* (*NLT 040300B DEC 2021*)
3. fáza - Vyčistenie *OBJ DOG* (*NLT 040600B DEC 2021*)
4. fáza - Zaistiť osadu *Adasan* (*NLT 041200B DEC 2021*)

b) Úlohy pre manévrujúce jednotky

1. fáza - Konsolidácia a reorganizácia v priestore *FOB JUMBO*

SPT 11, SPT 12

- *NLT 040130B DEC 2021* vykonať prípravu a následnú kontrolu zbraní, techniky a materiálu potrebného na splnenie úlohy.

2. fáza - Taktický presun a zaujatie priestoru *ATK LYON*

SPT 11, SPT 12

- *NLT 040200B DEC 2021* dosiahnuť *SP 1* (GRID 69620-59880),
- vykonať taktický presun po Rte *SNAKE* do priestoru *ATK LYON* (*RP 1* GRID 71480-61870 dosiahnuť *NLT 040300B DEC 2021*),
- v *ATK LYON* *NLT 040400B DEC 2021* vykonať *TASKORG* 3.mr a vytvoriť úlohové zoskupenia *SPT 11* a *SPT 12* (ostatní príslušníci 2-mč budú odvelení k *ASLT* a *RES*).

3. fáza - Vyčistenie OBJ DOG

SPT 11

- *NLT 040500B DEC 2021* prekročiť *LD (PD 1 GRID 71320-62170)*,
- *NLT 040515B DEC 2021* dosiahnuť *RP 2 (GRID 71120-62300)*,
- *NLT 040540B DEC 2021* zaujať *SBF PSN 11* v priestore južne od *OBJ 1*,
- o/o vykonať *SBF* pre *ASLT* na *OBJ 1*.
- o/o podporiť *RES* pri zaistovaní *FOOTHOLD (OBJ 1)*,

SPT 12

- *NLT 040505B DEC 2021* prekročiť *LD (PD 1 GRID 71320-62170)*,
- *NLT 040520B DEC 2021* dosiahnuť *RP 2 (GRID 71120-62300)*,
- *NLT 040550B DEC 2021* zaujať *SBF PSN 12* v priestore južne od *OBJ 4*,
- o/o vykonať *SBF* pre *ASLT* a *OBJ 4*.

4. fáza - Zaistiť osadu Adasan

SPT 11

- o/o prevziať *OBJ 1 (FOOTHOLD)* od *RES*,
- z *FOOTHOLD BPT* vykonať *SBF* pre *ASLT* a *RES* počas domových prehliadok.

SPT 12

- *BPT* vykonať *SBF* pre *ASLT* a *RES* počas domových prehliadok.

c) Úlohy pre jednotky bojovej podpory

- *NIL*

d) Koordinačné pokyny

- koordinácia činnosti na plastickom stole 040100BDEC21
- 1) Pohyb
 - Fáza č. 2 - na BVP v prúde 3.mr za 1.mč v poradí 1.mdr, 2.mdr, 3.mdr
 - Fáza č. 3 - *SPT 11* v pešej zostave, *SPT 12* na BVP
 - 2) Stupne ohrozenia *CBRN - LOW*
 - 3) *REDCON - 4*
 - 4) *ROE* - stanovené v *OPORD V-3.mr*
 - 5) Opatrenia proti prieskumu - 02

4. ADMINISTRATÍVA A LOGISTIKA

a) Zásobovanie

- 1) Proviant - cestou VyPoD 3.mr počas celej operácie
- 2) Munícia - cestou VyPoD 3.mr vo *FOB JUMBO 040030B DEC 2021*

b) Technické zabezpečenie

- 1) Technika na presun - BVP-2
- 2) Označovanie poškodenej a zničenej techniky - *NIL*

c) Zdravotnícke zabezpečenie

- 1) Spôsob evakuácie - vlastnými silami a prostriedkami
- 2) Zhromaždisko ranených:
 - Fáza č.1 a č. 2 - *ATK LYON*
 - Fáza č.3 a č. 4 - *OBJ 1 (FOOTHOLD)*

d) Personálne zabezpečenie

- 1) Práca s *EPW* – v zmysle *SOP*
- 2) Zhromaždisko *EPW* – *OBJ 1 (FOOTHOLD)*

5. VELENIE A SPOJENIE

a) Velenie: *SPT 1 (V-2.mč)*

Miesta velenia:

- Fáza č. 1 - *FOB JUMBO*
- Fáza č. 2 - počas presunu za 1.mč, následne v *ATK LYON*
- Fáza č. 3 - v zostave *SPT 11*
- Fáza č. 4 - *OBJ 1 (FOOTHOLD)*

Vzťahy vo velení: *V-SPT 12, V-2.mdr/2.mč*

b) Spojenie:

- 1) Frekvencie:

TABUĽKA SPOJENIA			
P.č.	Účastník	Volací znak	Frekvencia
1	V-3.mr	CHARLIE 37	30 650 / 30 180
2	V- <i>ASLT</i>	CHARLIE 1	30 650 / 30 180
3	V- <i>SPT 1</i>	CHARLIE 2	30 650 / 30 180
4	V- <i>SPT 12</i>	CHARLIE 20	30 650 / 30 180
5	V- <i>SPT 11</i>	CHARLIE 2	30 650 / 30 180

6	<i>SPT 11 (1.mdr)</i>	CHARLIE 21	30 650 / 30 180
7	<i>SPT 11 (2.mdr)</i>	CHARLIE 22	30 650 / 30 180
8	<i>SPT 11 (3.mdr)</i>	CHARLIE 23	30 650 / 30 180
9	<i>V-SPT 2</i>	CHARLIE 3	30 650 / 30 180
10	<i>V-SPT 3</i>	CHARLIE 4	30 650 / 30 180
11	<i>V-RES</i>	CHARLIE 5	30 650 / 30 180

2) Hlásenia:

Pri spozorovaní *ENY* *SALTA*
Pri napadnutí *CONTACT*
Pri evakuácii *MEDEVAC*
Pri vyžiadaní paľby *CFF*
Po kontakte *SITREP*

3) Signály

SIGNÁLY PRE VELENIE		
P.č.	Činnosť	Signál
1	Pohotovosť k presunu	READY
2	Zaujatie <i>ATK</i>	LYON
3	Pohotovosť na útok	DOG
4	Prekročenie <i>LD</i>	PLOT
5	Zaujatie <i>SBF PSN 11/12</i>	CLONA 11/12
6	Začatie <i>SBF</i> na <i>OBJ 1/2/3,...</i>	BÚRKA 1/2/3...
8	Odklonenie <i>SBF</i> paľby	KLON
9	Zastavenie <i>SBF</i>	PAĽBU STAV
10	Zaujatie <i>OBJ 1/4</i>	TIGER 1/4
11	Prevzatie <i>FOOTHOLD</i>	LAGÚNA

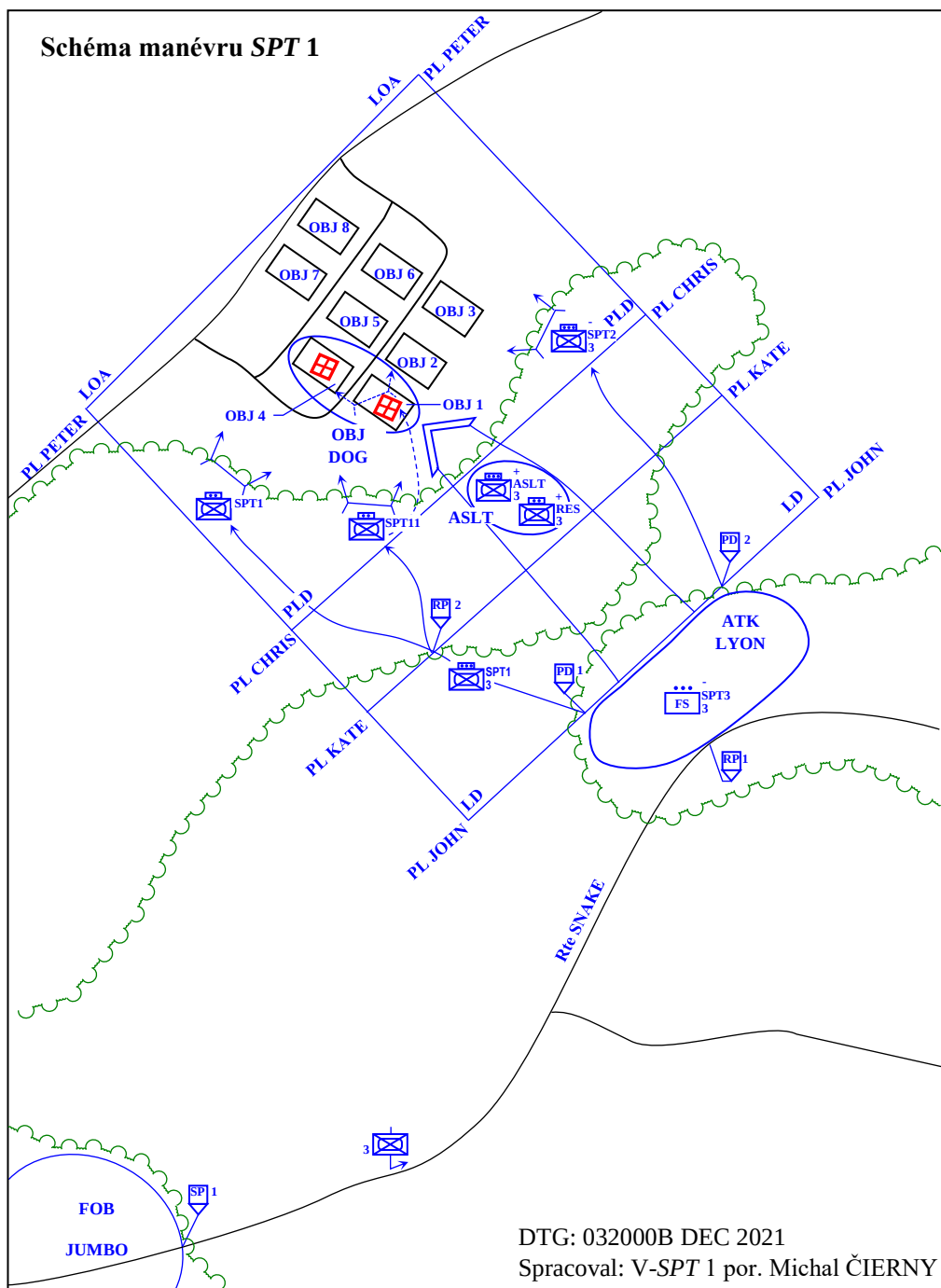
4) Heslá

Súčtové: 9

Kontaktné: *SLÁVIA – SAMOPAL*

DTG: 032000B DEC 2021

Spracoval: *V-SPT 1* por. Michal ČIERNY

Obrázok 68 Schéma manévru SPT 1
Zdroj: vlastné spracovanie

HLÁSENIA

MEDICAL EVACUATION REQUEST (MEDEVAC 9 LINER)

PRE-FIX	DESCRIPTION / NOTES		MESSAGE CONTENT	
1	Callsign To / From		_____ This is _____	
	Message		MEDEVAC	
2	Location			
	Location/grid reference of pick-up zone			
3	Number of Patients / Priority		P1 = P2 = P3 =	
	PRIORITY1. (P1) Urgent To be hospitalised within 60 minutes	PRIORITY2. (P2) To be hospitalised within 4 hours	PRIORITY3. (P3) To be hospitalised within 24 hours (R2/R3)	
4	Special Equipment Required			
	None, hoist, ventilator, extraction device etc.			
5	Patients / Type		S = W = E = O =	
	S (Stretcher)	W (Walking)	E (Escort)	O (Other, give details)
6	Security at Pick-up Zone			
	N (No enemy)	P (Possible enemy)	E (Enemy in area)	X (Hot, armed escort)
7	Pick-up Zone Marking Method			
	How is the pick-up zone marked? Smoke including colour, light including colour, etc.			
8	Patients by Nationality / Status			
	A - NATO military = C - Non-NATO military = E - Detainee, POW =		B - NATO civilian = D - Non-NATO civilian = F - Embedded Interpreter =	

ŽIADOSŤ O ZDRAVOTNÍCKU EVAKUÁCIU (MEDEVAC 9 LINER)

ČÍSLO	OPIS/POZNÁMKY	OBSAH HLÁSENIA			
1	Volací znak Komu/Od koho	_____tu je_____			
	Správa	MEDEVAC			
2	Miesto				
	Miesto/súradnice zóny vyzdvihnutia				
3	Počet pacientov/Priorita	P1 = P2 = P3 =			
	PRIORITA1. (P1) Urgentná hospitalizácia do 60 minút	PRIORITY2. (P2) Hospitalizácia do 4 hodín.	PRIORITY3. (P3) Hospitalizácia do 24 hodín.		
4	Požiadavka na špeciálne vybavenie				
	Žiadne, zdvihák, ventilátor, odsávacie zariadenie atď.				
5	Pacienti / Druh	S = W = E = O =			
	S (na nosidlách)	W (chodiaci)	E (sprevádzaný)	O (iné, detaily)	
6	Bezpečnosť v zóne vyzdvihnutia				
	N (žiadny nepriateľ)	P (možný nepriateľ)	E (nepriateľ v priestore)	X (horúce, ozbrojený sprievod)	
7	Spôsob označenia zóny vyzdvihnutia				
	Ako je zóna vyzdvihnutia označená? Farebný dym, farebné svetlo a iné.				
8	Pacienti podľa národnosti/ Status				
	A - NATO vojaci = B - NATO civili = C - Non-NATO vojaci = D - Non-NATO civili = E - Zadržaný, POW = F - Embedded Interpreter = G - Civ Cas spôsobené FF = H - Child = POZNÁMKY POW = vojnový zajatec, FF = vlastné sily, Civ Cas = civilné obeť				

9	Taktické zváženie a ďalšie informácie	
	Podrobnosti o akýchkoľvek zmenách taktickej situácie a akékoľvek ďalšie relevantné informácie	

Účel: MEDEVAC sa používa na vyžiadanie evakuácie chorého a zraneného personálu pod lekárskeho dohľadom s použitím špeciálnej lekárskej techniky.

Príklad:

1. 0 tu je Y12A
MEDEVAC
2. Súradnice 700 642
3. P1 = 1, P3 = 2
4. Žiadne
5. S = 1, W = 2
6. N
7. Červený dym
8. A=3
9. Hrozba CBRN, zóna vyzdvihnutia 1 km, 30 minút od miesta boja

EXPLOSIVE ORDNANCE INCIDENT REPORT (EOINCREP)

PREFIX	DESCRIPTION / NOTES	MESSAGE CONTENT
	Callsign To / From	_____This is_____
	Message	EOINCREP
1	Date Time Group (DTG)	
	Give the DTG of incident/find	
2	Reporting Unit	
	Give the name and location of reporting unit	
3	Location of Link-up (LU) With Reques- ting Force	
	Give the rendezvous point (RV) loca- tion/grid	
4	Link-up / Comms Method	
	Give the radio frequency, callsign, point of contact (POC), and contact details	
5	Type and Description of EO	
	Give as much detail as possible about the type of incident, and type of EO. Including quantity, description, colour, any mar- kings, dimensions and any other useful in- formation	
6	Location of EO	
	Enter the coordinates, description of loca- tion and item position relative to the sur- roundings	
7	Tactical Situation	
	Give a short description of: Current threat Environment Effects on Operations from: Nil, Minor, Major, Totally disrupted, or Unknown	
8	Damage	
	Give details of the collateral damage or potential collateral damage to the infras- tructure, equipment or other assets that are threatened	
9	Protective Actions Taken	
	Give details of the implemented measures taken e.g. Confirm, Clear, Cordon or Con- trol marking	

10	Recommended Priority	
	01 – Immediate 02 – Urgent 03 – Routine 04 – No threat	

Purpose: The EOINCREP is used to report any explosive ordnance incident. Also known as a 10 liner.

HLÁSENIE O INCIDENTE S VÝBUŠNÝM PROSTRIEDKOM (EOINCREP)

ČÍSLO	OPIS/POZNÁMKY	OBSAH HLÁSENIA
	Volací znak Komu/Od koho	_____tu je_____
	Správa	EOINCREP
1	Date Time Group (DTG)	
	Uved'te DTG incidentu/nálezu	
2	Jednotka, ktorá podáva hlásenie	
	Uved'te názov a polohu jednotky, ktorá podáva hlásenie	
3	Miesto spojenia s vyžadujúcou jednotkou	
	Uved'te polohu/súradnice miesta stretnutia	
4	Spojenie / spôsob komunikácie	
	Uved'te rádiovú frekvenciu, volací znak, kontakt (POC) a detaily kontaktu	
5	Druh a popis EO	
	Uved'te čo najviac podrobností o druhu incidentu a druhu EO. Uved'te množstvo, popis, farbu, akékoľvek označenia, rozmery a iné prospešné informácie	
6	Miesto výbušného prostriedku	
	Zadajte súradnice, popis miesta a polohu EO vzhľadom na okolie	
7	Taktická situácia	
	Krátky popis vplyvu aktuálnej hrozby prostredia na operácie - nulová, malá, veľká, totálne narušenie, neznáma	
8	Škody	
	Uved'te podrobnosti o vedľajších škodách alebo potenciálnych vedľajších škodách na infraštruktúre, vybavení alebo inom majetku, ktorý je ohrozený.	
9	Prijaté ochranné opatrenia	
	Uved'te podrobnosti o vykonaných opatreniach, napr. Confirm, Clear, Cordon or Control značenie	

10	Odporúčaná priorita	
	01 – Okamžite	
	02 – Urgentne	
	03 – Rutinne	
	04 – Bez hrozby	

Účel: EOINCREP sa používa na hlásenie o akoľvek incidente s výbušným prostriedkom. Označuje sa aj ako „10 liner“.

Príklad:

0 tu je Y12A

EOINCREP

1. 181000ZJUN19
2. 41. mechanizovaný prápor, Kemp Zulu
3. Súradnice 700 642, hlavná cesta
4. 41.725 Mhz, X1, veliteľ čaty
5. 1 x IED, farba strieborná, bez označenia, statické, zamaskované
6. Súradnice 943 629
7. Aktuálna ohrozenie – neznáme. IED pod mostom, hlavná cesta do tábora, vplyvy na aktivity – Významný
8. Žiadne. Po zničení mosta veľmi sťažený prístup
9. Potvrdené a uzavreté. Prebieha čistenie priestoru
10. 02 – Urgentne

IMMEDIATE ACTION CONTACT REPORT

PREFIX	DESCRIPTION / NOTES	MESSAGE CONTENT
	Callsign To/From	_____This is_____
	Message	CONTACT
		WAIT OUT

Follow up with full Contact Report

CONTACT REPORT (CONTACT)

PREFIX	DESCRIPTION / NOTES	MESSAGE CONTENT
	Callsign To/From	_____This is_____
	Message	CONTACT
A	Size of Enemy	
	Details of the strength of enemy/who is involved	
B	Enemy Activity	
	Details of what has happened	
C	Location	Enemy location is:
	Location/grid reference of enemy forces (if known) & friendly forces	Friendly forces location is:
D	Date Time Group (DTG) of Contact	
	DTG of enemy contact	
E	Action of Friendly Forces	
	Details of what you have done and what you intend to do	

Purpose: The CONTACT REPORT is used to report that friendly force elements are engaging or are being engaged by the enemy.

OKAMŽITÉ HLÁSENIE O KONTAKTE

PREFIX	DESCRIPTION / NOTES	MESSAGE CONTENT
	Volací znak Komu/Od koho	_____tu je_____
	Správa	CONTACT
		ČAKAJTE

Nasleduje úplné hlásenie o kontakte.

HLÁSENIE O KONTAKTE (CONTACT)

ČÍSLO	OPIS/POZNÁMKY	OBSAH HLÁSENIA
	Volací znak Komu/Od koho	_____tu je_____
	Správa	CONTACT
A	Veľkosť nepriateľa	
	Podrobnosti o sile nepriateľa/kto je zainteresovaný	
B	Aktivita nepriateľa	
	Podrobnosti o tom, čo sa stalo	
C	Poloha	Enemy location is:
	Poloha/súradnice síl nepriateľa (ak sú známe) a súradnice vlastných síl	Friendly forces location is:
D	Čas a dátum (DTG) kontaktu	
	DTG kontaktu s nepriateľom	
E	Akcia vlastných síl	
	Podrobnosti o tom, čo ste urobili a čo máte v úmysle urobiť	

Účel: CONTACT sa používa na hlásenie, že vlastné sily bojujú alebo sú napádané nepriateľom.

Príklad: OKAMŽITÉ HLÁSENIE O KONTAKTE

0 tu je Y12A

KONTAKT

ČAKAJTE

Príklad: HLÁSENIE O KONTAKTE

0 tu je Y12A,

KONTAKT

- A. 1 OT, 1 tank
- B. Som napadnutý
- C. Súradnice polohy nepriateľa 700 642
Súradnice polohy vlastných síl 700 600
- D. 181000ZJUN19
- E. Viediem boj. OT zničené. Pokračujem v sledovaní.

SITUATION REPORT (SITREP)

PREFIX	DESCRIPTION / NOTES	MESSAGE CONTENT
	Callsign To/From	_____ This is _____
	Message	SITREP
A	When	
	DTG of current situation or event that this report refers to	
B	Own location	
	Give your location/grid reference	
C	What is happening?	
	Details of current situation or unusual event that this report refers to. Include details of the event such as potential consequences and impact	
D	What are you doing about it?	
	Details of any actions taken or to be taken	

Purpose: This report is initiated by the Callsign to make routine reports as per orders, or to report a significant or unusual event. It can be requested or initiated at any time.

SITUAČNÉ HLÁSENIE (SITREP)

ČÍSLO	OPIS/POZNÁMKY	OBSAH HLÁSENIA
	Volací znak Komu/Od koho	_____ tu je _____
	Správa	SITREP
A	Kedy	
	DTG aktuálnej situácie alebo udalosti, o ktorej je podávané hlásenie	
B	Vlastná poloha	
	Uveďte vašu polohu/súradnice polohy	
C	Čo sa deje?	
	Podrobnosti o aktuálnej situácii alebo nezvyčajnej udalosti, o ktorej je podávané hlásenie. Uveďte podrobnosti o udalosti, ako sú potenciálne dôsledky a vplyv	
D	Čo s tým robíte?	
	Podrobnosti o všetkých prijatých alebo plánovaných akciách	

Účel: Toto hlásenie sa rutinne podáva podľa rozkazu, alebo sa hlási významná alebo nezvyčajná udalosť. Môže byť požadované alebo iniciované kedykoľvek.

Príklad:

0 tu je Y12A

SITREP

1. 201805ZJUN19
2. Vlastná poloha: 700 656
3. Demonštrácia. Zmenšuje sa a je pod kontrolou
4. Monitorovanie

THREAT WARNING (THREATWARN)
(Can also be used for Air Attack and Obstacles)

PREFIX	DESCRIPTION / NOTES	MESSAGE CONTENT
	Callsign To/From	_____This is_____
	Message	THREATWARN
A	Type of Threat	
	Give details of type of threat for example, air attack, suicide bomber, mortar, scatmin	
B	Likelihood of Threat	
	Give details of the likelihood of the threat for example, imminent, probable, possible	
C	Likely Target(s)	
	Give details about the likely target(s)	
D	Time Range	
	Give the DTG for the start and end of the time range for the threat	
E	Action to be Taken	
	Give details about the action to be taken	
F	Additional Information	
	Give any additional information that will be useful and has not been covered above. Where necessary, include details about what operational effect the threat will pose	

Purpose: The THREAT WARNING is sent to warn recipients of a threat, including aerial threat and obstacles on the ground. It may be followed by a detailed report.

HLÁSENIE O HROZBE (THREATWARN)

(Môže byť použité pri vzdušnom napadnutí a pri výskyte prekážok)

ČÍSLO	OPIS/POZNÁMKY	OBSAH HLÁSENIA
	Volací znak Komu/Od koho	_____tu je_____
	Správa	THREATWARN
A	Druh hrozby	
	Uveďte podrobnosti o type hrozby, napríklad letecký útok, samovražedný atentátnik, mínomet, rozptylové míny	
B	Pravdepodobnosť hrozby	
	Uveďte podrobnosti o pravdepodobnosti hrozby, napríklad bezprostredná, pravdepodobná, možná	
C	Pravdepodobný cieľ (ciele)	
	Uveďte detaily o pravdepodobnom ciele (cieľoch)	
D	Časový rozsah	
	Uveďte DTG pre začiatok a koniec hrozby	
E	Uskutočnené akcie	
	Uveďte detaily o uskutočnených akciách	
F	Dodatočné informácie	
	Uveďte ďalšie informácie, ktoré budú prospešné a ktoré nie sú uvedené vyššie. V prípade potreby uveďte podrobnosti o tom, aký operačný účinok bude hrozba predstavovať	

Účel: THREATWARN sa podáva na varovanie prijímateľa pred hrozbou, vrátane vzdušnej hrozby a pozemných prekážok. Po hlásení môže nasledovať podrobná správa.

Príklad:

0 tu je Y12A

THREATWARN

- A. Samovražedný útočník.
- B. Pravdepodobný.
- C. Kemp Victory hlavná brána, súradnice 452 845.
- D. 230900ZAUG19 až 240900ZAUG19.
- E. Dodatočné hliadky.
- F. Informácie získané od miestneho obyvateľstva, pozor, hlavný cieľ sa nachádza 100 m južne od miestneho trhu, možné civilné obete. Operačným efektom budú nechránené mobilné hliadky z dôvodu poškodenia brány tábora a možnej straty spolupráce s miestnym obyvateľstvom.

SITUAČNÉ HLÁSENIE (ACE)²²⁰

ČÍSLO	OPIS/POZNÁMKY	OBSAH HLÁSENIA
	Volací znak Komu/Od koho	_____ tu je _____
	Správa	ACE
1	AMMUNITION	
	Stav munície	
2	CONDITION	
	Bojaschopnosť (zranenie)	
3	EQUIPMENT	
	Stav výstroje, výzbroje, materiálu a zásob vody	

Účel: ACE je rutinné hlásenie o stave podriadených (jednotlivcov). Môžete byť požadované alebo iniciované kedykoľvek. Je možné ho podať rádiostanicou alebo hlasom.

Príklad:

0 tu je Y12A

ACE

1. Zelená.
2. Zelená.
3. Oranžová.

²²⁰ SOP 11. mpr. 2017, Výcvikové SOP, zväzok A, č. 104. Upravené.

HLÁSENIE O SPOZOROVANEJ AKTIVITE NEPRIATEĽA (SALTA)²²¹

ČÍSLO	OPIS/POZNÁMKY	OBSAH HLÁSENIA
	Volací znak Komu/Od koho	_____ tu je _____
	Správa	SALTA
1	SIZE	
	Uveďte situáciu nepriateľa, jeho veľkosť, charakteristika, počet, typ výzbroje a iné	
2	ACTIVITY	
	Uveďte činnosť nepriateľa	
3	LOCATION	
	Uveďte polohu/súradnice polohy nepriateľa	
4	TIME	
	Uveďte čas spozorovania nepriateľa vo formáte DTG	
5	ACTION TAKEN BY UNIT	
	Uveďte podrobnosti o všetkých prijatých alebo plánovaných akciách a opatreniach prijatých vlastnou jednotkou	

Účel: Ide o prvé hlásenie, ktoré sa používa pri spozorovaní aktivity *ENY*.

Príklad:

0 tu je Y12A

SALTA

1. 4 osoby, 4x AK-47, 1x pick-up.
2. Inštalácia *IED*.
3. Os *SNAKE*, súradnice 554 754.
4. 210900ZDEC21.
5. Pokračujem v pozorovaní.

²²¹ SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 360. Upravené.

HLÁSENIE O INCIDENTE (METHANE)²²²

ČÍSLO	OPIS/POZNÁMKY	OBSAH HLÁSENIA
	Volací znak Komu/Od koho	_____tu je_____
	Správa	METHANE
1	MY CALL SIGN	
	Môj volací znak	
2	EXACT LOCATION	
	Uveďte polohu/súradnice polohy incidentu	
3	TYPE OF INCIDENT	
	Uveďte typ incidentu	
4	HAZARDS	
	Uveďte existujúce a potenciálne riziká súvisiace s incidentom	
5	ACCESS TO SCENE AND EGRESS ROUTE	
	Uveďte prístupové a únikové smery do/z miesta incidentu	
6	NUMBER OF SEVERITY AND CASUALTIES	
	Uveďte počet a povaha zranení a/alebo strát	
7	EMERGENCY SERVICES	
	Uveďte prítomné a požadované záchranné zložky	

Účel: Univerzálne hlásenie, ktoré je štandardne používané v operáciách MKM za účelom podania informácie o výskyte incidentu.

²²² SPG-3-16/Všeob (C) *Vedenie operácií (čata, družstvo, posádka tanku)*. 2021, s. 360. Upravené.

Príklad:

0 tu je Y12A

METHANE

1. Y12A.
2. 554 754.
3. Bojové vozidlo v mínovom poli.
4. Možný výskyt *ENY* v priestore JV okraj osady Adasan.
5. Os SNAKE v smere Daber - Adasan.
6. Neznáme.
7. Prítomné žiadne, požadujem *EOD*.

Názov: **VOJENSKÁ TAKTIKA 1**
Vysokoškolská učebnica

Autori: Peter SPILÝ, Michal HRNČIAR

Vydavateľ: Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika,
Demänová 393, 031 01 Liptovský Mikuláš

Počet strán: 224

Vydanie: 2. doplnené a upravené

Formát: Vysokoškolská učebnica vydaná v elektronickej podobe online
(PDF súbor)

Obálka: Robert KANDRIK

Rok vydania: 2022

Tento text je publikovaný pod licenciou CC-BY-NC-ND Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (Uveďte autora – Nepoužívajte komerčne – Žiadne odvodené diela).

ISBN 978-80-8040-623-3

DOI: <https://doi.org/10.52651/vt.b.2022.9788080406233>

VOJENSKÁ TAKTIKA 1

VOJENSKÁ TAKTIKA 1

VYSOKOŠKOLSKÁ UČEBNICA

ISBN 978-80-8040-623-3